

Městská knihovna v Praze

Josef ŠKVORECKÝ

SMUTEK
PORUČÍKA BORŮVKY

Městská knihovna v Praze

ůjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

přístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

ořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Smutek poručíka Borůvky

Josef Škvorecký

Znění tohoto textu vychází z díla Smutek poručíka Borůvky tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Literární akademie v roce 2007 (ŠKVORECKÝ, Josef. *Smutek poručíka Borůvky*. 5. vyd. Praha: Literární akademie, 2007. 303 s. Spisy Josefa Škvoreckého, sv. 29. ISBN 978-80-86877-15-0.).

---

§

Text díla (Josef Škvorecký: Smutek poručíka Borůvky), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Citační záznam této e-knihy:

ŠKVORECKÝ, Josef. *Smutek poručíka Borůvky* [online]. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2017 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. ISBN 978-80-7532-755-0 (pdf). Dostupné z:

http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/33/49/93/smutek_porucika_boruvky.pdf.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 28. 4. 2017.

OBSAH

Nadpřirozené schopnosti poručíka Borůvky	7
ten. sax. solo.....	25
Vědecká metoda.....	38
Smrt na Jehle.....	73
Čí dedukce?	97
Horizontální vražda	124
Dobrá stará daktyloskopie	145
Padající světlo.....	185
Aristotelská logika.....	208
Konec starého kocoura.....	247
Jeho nejlehčí případ	265
Zločin v dívčí škole.....	276
Autorova poznámka.....	296

*P. Lubomíru Dorůžkovi, Ludvíku Švábovi a Janu Zábranovi,
protože oni jistě rozumějí poručíkovu smutku*

Nadpřirozené schopnosti poručíka Borůvky

Vrchní nadstrážmistr Šinták – jediný muž této hodnosti v republice – si nedal vymluvit, že poručík Borůvka vládne silami, jež zcela neodpovídají normálním lidským mohutnostem. Byl to ovšem téměř šedesátník, zatížený náboženskými předsudky, které ve službě tajil. Ale v rodné vesnici Deštné v Orlických horách, kam jezdíval na dovolenou a kde se zúčastňoval spiritistických seancí v chalupě bývalého domáckého tkalce, jistého Potěšila, nekladl si žádná omezení a na svého služebně nadřízeného prozradil všechno. Podle něho byl poručík Borůvka vlastně kouzelník.

* * *

Dokázal to zjevně a pro vrchního nadstrážmistra Šintáka nezvratně na slavném případě Semeráková, k němuž se dostavil pozdě, protože večer předtím strávil na abiturientském sjezdu v K. Byl to sjezd po třiceti letech, po příslušném rozjaření v pozdních hodinách nočních se dostavila úměrná deprese a poručíku Borůvkovi také selhal budík. Takže když se časně odpoledne dostal na místo činu – k několika osamělým rodinným baráčkům, jaké si za celoživotní úspory stavěli před válkou zatvrzelí dělníci individualisté – byl už praporčík Málek s případem téměř hotov a čekal jen na výsledky laboratorních zkoušek.

V tom je právě, jak se praporčík udýchanému poručíku Borůvkovi vyjádřil, poslední zádrhel. Z psychologického hlediska, říkal, pozná člověk v tom chlapovi vraha po čuchu. Ale přece nechceme, aby nám pak někdo předhazoval, že se zatčením jsme se ukvapili. Psychologicky vzato, je to vrah jak Brno, stačí se na něj kouknout – jo, a potom se ukáže, že jsme se zbodli, veřejnost se bude rozčilovat a seshora přijde stíračka, že budem zářit jak vyleštěný brejle, pravil praporčík. Ne, ne, člověk se musí zasichrovat a k zasichrování nám slouží věda.

Zatímco praporčík seznamoval poručíka se svou kriminalistickou filozofií, klouzal starý kriminalista smutnými pomněnkovými očima v kulaté tváři po bezútěšném podkroví domku. Uprostřed ze střešního trámu visela na provaze stařena ve špinavých kostkovaných šatech a šedivé vlasy jí zakrývaly obličej. Jedna noha, špičkami prstů asi ve výši praporčíkova opasku, vězela dosud v dřevěných pantoflích, druhá byla bosá a velké zčernalé klouby vyprávěly poručíkovým očím jakousi historii. Neveselou historii toho, čemu se také říká život. Na podlaze pod mrtvou ležela druhá pantofle jako smutné opuštěné zvířátko. Jinak byla půda prázdná, chudičká, v rohu u stěny stálo několik rozeschlých alamárek a židlí, květináče, nějaké bedny, stoh zažloutlých novin, a poručíka napadlo, že kdyby se jimi začal probírat, dozvěděl by se patrně nejnovější zprávy o nálezu Vranské nebo o zatčení anarchistického vraha Klepetáře. Otevřeným vikýřem vál chladný vítr babího léta a na chvíli poodhrnul šedivé vlasy nebožce z obličeje. Ten starému kriminalistovi dopověděl tu historku.

„Sebevražda,“ řekl Málek pohrdavě. „Tůdle. Jo, všechno je to pěkný, měla prý astmatické záchvaty, pořád vyhrožovala, že se oběsí. Sousedí mu to dosvědčují. Jenomže, Josef, podívej se na ty strangulačky. Počkej,“ rozhlédl se, „my ti přistavíme židli. Soudruhu vrchní nadstrážmistře, podejte židli. A pak se pořádně podívej na ty strangulačky, Josef.“

A zatímco vrchní nadstrážmistr Šinták vykonával rozkaz, Málek pokračoval. Nemohl se dočkat, byl to jeho první samostatný případ a vděčil za něj poručíkovu včerejšímu rozjaření a špatně nataženému budíku. Trásl se, aby mohl svého šéfa přesvědčit, že je mužem na svém místě, vlastně že jeho místo by podle zásluh mělo být o stupínek výš na služebním žebříčku. A tak vykládal:

„Všechno je v pořádku. Jo, to je, mrtvá o tom sama mluvila. Ale ty strangulační čáry, Josef? V kursu nás přece učili, že strangulačky při oběšení procházejí šikmo od podbradku k zátylku. A tahle má strangulačky dvě! Aspoň se vsadím, že má! Jen počkej, až se podíváš. Ono to není moc vidět, v jedné je ještě provaz, ale když se

koukneš pořádně, uvidíš, že kousek pod provazem, směrem dolů, je ještě jedna! Přece sebou ve smyčce necukla. Neoběsila se přece na dvakrát. Šinták sice tvrdí, že je ta strangulačka jenom jedna, nebo že je zdvojená, protože oběšená reflexivně napnula krční svaly, ty potom povolily a smyčka se svezla kousek výš, ale podle mě je to nesmysl. Proto jsem ji taky nechal viset. Doktor ji chtěl sundat, že to nemůže rozhodnout, dokud ji nebude mít na stole, ale já si to vzal na sebe. To ne, povídám, tohle musí vidět soudruh poručík tak, jak to je!“

„No, děkuji ti, Pavle, za důvěru,“ pravil rozpačitě poručík Borůvka a spočinul truchlivým pohledem na dychtivé snědé tváři mladého kolegy. „Ovšem –“

„Je to fakt, ne?“ skočil mu Málek do řeči. „Ty seš tady šéfem a ty to musíš vidět. A zatím se koukni na tohle,“ dodal pyšně a rozvinul před poručíkem svitek papíru. „Udělal jsem si náčrtek a takový graf, víš? Tys nám jednou ve vědecké metodice šetření přednášel o tom případě na Moravě, kdy ti právě graf umožnil analyzovat časovou a topografickou situaci a získat tím podklady pro usvědčení pachatele.“

„Ano,“ řekl chmurně poručík. „Ale –“

„Tak se podívej!“ přerušil ho opět Málek. „Tady máš plánek pohybů pachatele – tedy podezřelého – a všechny časové i vzdálenostní souřadnice.“

„Ano. Jenomže –“

„Jo, nejdřív tě musím, na vysvětlenou, seznámit s průběhem šetření,“ skočil Málek potřetí do řeči starému kriminalistovi a pokračoval tak horlivě, že si vůbec nevšiml slabého poručíkova povzděchnutí.

Poručík Borůvka se vzdal. Oblé čelo se zkrabatilo jakýmsi vnitřním utrpením a smutné oči rezignovaně spočinuly na plánu, pečlivě vyvedeném barevnými tužkami a opatřeném krasopisnou legendou.

„Semerák volal v 0.45 tady kousek odtud z budky,“ vykládal praporčík. „V 0.57 jsme byli na místě činu. Všechno jsme našli, jak to

tu vidíš, s ničím jsme nehnuli. Semerák – tvrdí on – se vrátil v půl jedné v noci z hospody, chalupu našel prázdnou a na půdě oběšenou manželku. Tak prý hned běžel telefonovat pro SNB. Už tohle, Josef: v 0.30 se vrátí z hospody a v 0.45 už volá – přitom je k té budce dobrých pět minut. To přece nevypadá, že manželku hledal. To vypadá, že šel rovnou na půdu. Najisto.“

„Jistě. Ale –“ pokusil se poručík Borůvka.

„Ale dejme tomu,“ dořekl Málek větu za něho. „Jenže teď se podívejme zblízka na Semerákovu historku. Z domova prý odešel v 18.00. Totiž ne prý. Tohle mu potvrzuje soused, nějaký Pěnkava, železničář. Ten se právě vracel domů, když Semerák vyšel z chalupy. Dal se s ním do řeči, tedy Semerák s Pěnkavou, a všimni si, Josef, o čem: o počasí! A pak si vzpomněl, že doma nechal pytlík s tabákem, a co bys řek, že udělal?“

Poručík pokrčil rameny. „To nevím. Jenže –“

„Zavolal na manželku!“ pravil vítězně Málek. „Zavolal na manželku, místo aby se pro ten pytlík vrátil sám! A dohadoval se s ní přes plot, kde ho má hledat. Chápeš? Pěnkava ji viděl! To je přece perfektní, no ne?“

„Ano,“ pravil ponuře poručík Borůvka.

„Tomu říkám alibi,“ pochvaloval si rozradostněný Málek. „Pachatel – tedy podezřelý – má svědka na to, že odešel z domova, dokonce přesně v kolik, protože Pěnkava do práce dojíždí a vrací se vždycky vlakem v 17.45. A svědek taky vidí jeho ženu dokonale živou, a dva další svědci pak potvrzují, že je Semerák potkal na silnici, jednoho u křížku a druhého asi o čtvrt hodiny později u stanice autobusu. A s oběma se dal do řeči, on sám, Semerák, sám od sebe, a zase o počasí. To je přece! Chlap, který obvykle – podle svědků – mlčí jako zařezaný, cítí najednou potřebu konverzovat o počasí. A hned s třema lidma po sobě! A to zrovna v den, kdy se mu oběsí manželka. To za á.“

„Ano,“ pravil poručík Borůvka. „A –“

„A za bé: pro odchod z domova si vybere přesně chvilku, kdy se Pěnkava vrací z práce, a kdy tedy ví, že se s Pěnkavou potká. A on

ho potřebuje potkat. A nejenom potkat: on potřebuje – to za cé – aby Pěnkava viděl jeho manželku ještě naživu, a proto, právě v den, když se mu žena oddělá, si doma zapomene pytlík s tabákem. A je tak líný, že se neobtěžuje dojít si pro něj sám. Místo toho honí astmatickou bábu.“

Praporčík se vítězně podíval na drobnou stařenku, visící jim nad hlavami, a potom na poručíka.

„Hm,“ odkašlal si starý kriminalista. „Dedukuješ správně. To opravdu, to klobouk dolů. Nic ti neujde. Jenom –“

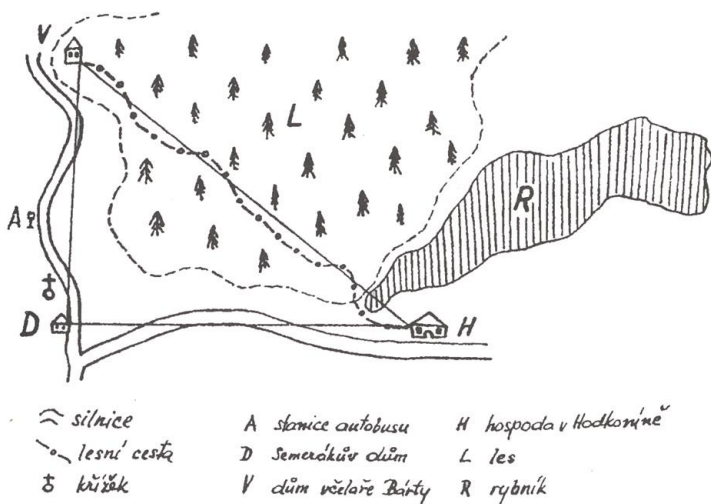
„Ale to není všechno,“ pravil rychle Málek. „Jak uvidíš, v Semerákově výpovědi je takových zádrhelů a klíčků a slabinek celá hromada. Tak třeba hned dál. On tvrdí, že šel ten den k nějakému Bártovi pro vosk. Ten Bárta je totiž známý chovatel včel a Semerák taky včelař. Ne zrovna moc odborně ani pečlivě. Stačí se kouknout dozadu na zahrádku na jeho včelín. V takovém včelíně, člověče, to můžou vydržet jen včely posledního řádu. Nějaké deklarované včelstvo nebo co,“ praporčík se zasmál. „No, ale prostě on šel pro vosk. Bárta, ten včelař, bydlí o samotě v lese, asi tři kilometry odtud. Semerák tam dorazil v 18.45, zdržel se tam tři čtvrtě hodiny a pak odešel lesní cestou do Hodkonína do hospody. Podívej se na plán. Do hospody se dostal asi ve tři čtvrtě na devět a v devět zasedl ke karbanu. Karbanil až do 23.30, kdy odešel domů. Z té hospody je to sem čtyři kilometry a trvalo mu to hodinu. To odpovídá, to všechno odpovídá.“

„Jenže–“ poručík Borůvka spustil oči z mrtvé stařeny a spočinul jimi na zardělé tváři praporčíkově.

„Jenže celá řada věcí mu sice hraje, ale trochu falešně,“ řekl spěšně Málek. „Podívej se na ten plán.“

„Pěkný,“ pochválil náčrt poručík Borůvka. „Nakreslils to hezky, přehledně. Jenom tady –“

„Chceš vidět časovou tabulku, vid’? Tady je.“ Málek podal poručíkovi jiný papír. „A zároveň tabulka vzdáleností a korespondujících časových údajů. Podívej se.“

Poručík Borůvka se podíval:

18.00 – odchod z D
 18.45 – příchod k V
 19.30 – odchod od V
 20.45 – příchod do H
 23.30 – odchod z H (z toho cca 30 min. na záchodě)
 00.30 – návrat do D
 00.45 – telefonoval na SNB z budky
 00.57 – příjezd naší skupiny na místo činu

Vzdálenosti a potřebné časy:

vzdálenost D-V = 3 km, tj. 45 minut chůze
 vzdálenost V-H = 5 km, tj. 1 hod. 15 minut chůze
 vzdálenost H-D = 4 km, tj. 1 hod. chůze
 vzdálenost V-D-H = 7 km, tj. 1 hod. 45 min. chůze
 vzdálenost H-D-H = 8 km, tj. 2 hod. chůze
 vzdálenost V-D-V-H = 11 km, tj. 2 hod. 45 min. chůze

„Proč tady uvádíš taky vzdálenost V-D-H nebo V-D-V-H?“ zeptal se poručík, když prostudoval tabulku.

Praporčík lišácky zamrkal.

„Hned ti to vysvětlím,“ řekl. „Vycházím z hypotetického předpokladu, že Semerák je vrah, že se tedy Semeráková sama neoběsila, nýbrž že byla zardoušena Semerákem a potom oběšena.“

„Ale to přece –“

„Ano. To zatím nemůžu dokázat. Zatím.“

„Já myslím –“

„Ale mám oprávněné podezření, že tomu tak bylo.“

Starý kriminalista se opět vzdal dalších pokusů získat slovo. Přenechal je mladému kolegovi a ten toho náležitě využil.

„Tedy předpokládám, že Semerák je vrah. On má ovšem dokonale alibi. V 18.00 odešel z domova – svědek viděl jeho manželku živou – v 18.20 s ním jiný svědek mluvil u stanice autobusu skoro na poloviční cestě mezi D a V. V 18.45 dorazil k Bártovi do V – čas je zase přesný, protože se mu prý cestou zastavily hodinky, tak požádal Bártu, aby mu řekl přesný čas, a před ním si hodinky natahoval. To Barta potvrzuje. A máme i přesný čas jeho odchodu od Barty – to se zas podíval na nástěnné hodiny, zděsil se, že už je půl osmé, a ačkoliv ho oba, Barta i Bártová, zdržovali, nedal si říct a odešel.“

V tomto bodě se starý kriminalista zmohl jen na zakašlání.

„Zastavme se u těch manželů Bártových, než budeme Semeráka sledovat do hospody,“ pravil Málek, jako by přednášel nějakému kursu kriminalistických začátečníků. Poručík opět přejel smutnými očima holé podkroví. „Zase tu máme tři zajímavé body,“ pokračoval Málek. „Předně ten zájem o přesný čas. Ausgerechnet ten den, co se mu oběš žena, zastaví se podezřelému hodinky, a ausgerechnet ten den musí přijít přesně a včas do hospody, jako kdyby tam měl bůhvíjak důležité jednání. A zatím tam jde jenom mazat karty – a přitom nemá vůbec pověst karbaníka. Hospodský vypovídá, že karty chodí hrát velice nepravidelně a málokdy u nich vydrží víc jak hodinu. Jenomže včera, jak vidíš, je mastil skoro tři hodiny. Ale to až později. Ted'ka k těm Bártovým. Tak ten zájem o přesný čas je první

podezřelá okolnost: nenápadný způsob, jak vyhlídnutého pozdějšího svědka upozornit, v kolik přesně přišel a v kolik přesně odešel. Druhá zajímavost je svědectví manželů Bártových. Vytáhl jsem na ně starý trik, naučil jsem se ho od tebe,“ Málek se usmál a rovněž poručíkovu kulatou tvář ozdobil na chvíli rozpačitý úsměv. „Jednou jsi nám o tom přednášel na školení taktiky výslechu, pamatuješ se? Zásada odděleného výslechu svědků téže okolnosti a –“

Poručík se ještě jednou chabě pokusil zarazit přívál praporčíkových slov:

„Ano, to jsem přednášel. V tomhle případě ovšem –“

Hned nato zase podlehl kolegově nadšené výmluvnosti. Zachmuřil se, vzdychl.

„Počkej,“ pravil Málek netrpělivě. „Nevíš, o co šlo. O docela jednoduchou věc. O sako.“

„Sako?“ hlesl poručík.

„Ano, sako. A potom – a to dej obzvláště dobrý pozor – o velocipéd!“

Významná pauza, Málek pohlédl na poručíka a ze snědé tváře mu starý kriminalista bez obtíží vyčetl touhu po pochvalě. Ještě víc zesmutněl. Rád dělal lidem radost. S největším sebezapřením se proto usmál a řekl:

„Velocipéd?“

„Ano.“ Praporčík zamnul rukama. „To souvisí s pracovní hypotézou, kterou jsem si pak utvořil – vlastně právě z toho velocipédu moje pracovní hypotéza vychází. A hlavně proto jsem taky kreslil ten plán,“ zaťukal na kus papíru, který poručík Borůvka dosud zdvořile držel v ruce. „Nejdřív to sako. Položil jsem oběma manželům Bártovým – každému zvlášť – jednoduchou otázku: co měl Semerák na sobě, když k nim přišel na návštěvu. A teď poslouchej: Bárta tvrdil, že tvídové sako, Bártová chtěla přísahat, že hnědé manšestrové. Málem si kvůli tomu vjeli do vlasů. Je to vůbec povedený párek,“ praporčík se zasmál. „Doporučoval bych každému, kdo má cukání se ženit, zajít si k nim na kus řeči. Vsadím se, že by z něj byl potom zapřísažený starý mládenec jako já! Hahaha!“

Poručíkovi zkrabatil tvář kyselý úsměv, ale praporčík si té kvality nevšiml.

„Hádali se – no, divže jim nepraskly hlasivky a nám bubínky,“ pokračoval, „a jak byli v ráži, povídá, tedy vlastně zaječí Bártová: ‚Měl na sobě to samý sako jako minulej tejden, když jel tady vokolo na velocipédu!‘ Tak tedy: zase jeden podezřelý bod – rozpor ve výpovědi údajných očitých svědků. Samozřejmě sám o sobě není průkazný. Chlapi obvykle nemají oko na to, co má kdo na sobě. Ale přece: co když to všechno byla smluvená hra, rozumíš, falešné alibi? Co když Semerák u Bártů vůbec nebyl, vrátil se od stanice autobusu tajně domů, oddělal manželku a šel potom do hospody. V hospodě, to ti pak řeknu, jsem zjistil další podezřelou okolnost. Ale zatím tohle: smluvili se, jenže se zapomněli smluvit o všech detailech. Tys nás na to na školení vždycky upozorňoval, že falešné alibi se snadno rozbije vyšetřením detailů. Za to teda vděčím tobě, Josef.“

A znovu se na kriminalistově tváři objevil kyselý úsměv a ruka s plánkem se pokusila o jakési drobné odmítavé gesto. Praporčík okamžitě zareagoval:

„Já vím – je to přitažené za vlasy, že by si umlouval alibi na vraždu, a hned s dvěma lidmi, když jeden z nich je ještě k tomu vyhlášená drbna. Taky tomu nepřikládám důležitost a uved jsem to jenom kvůli úplnosti. Mnohem zajímavější je ta druhá věc ve výpovědi Bártové: viděla minulý týden Semeráka na velocipédu. No, na tom by nebylo nic divného, že? Lidi ze samot mívají velocipědy. Jenomže vtip je v tom, že Semerák žádný velocipéd nemá! A taky tohle setkání s Bártovou rozhodně popírá!“

Praporčíkovy oči žadonily o pochvalu. Poručík Borůvka si odkašlal.

„Ano,“ pravil ponuře. „Dobrá usuzovací práce. Takže z toho velocipédu soudíš na –“

Pochválený praporčík se chopil slova se zvýšeným úsilím. „Na neplatnost časových korelací případu. Jestli měl Semerák někde tajně schované kolo, potom celá časová tabulka vypadá úplně jinak. Podívej se!“ Z náprsní kapsy sebevědomě vytáhl další papírek

a doprovodil jej slovy: „Já věřím v systém. Celé naše zřízení je založeno na plánování a systematickosti, tak přece se my, kriminalisti, nemůžeme řídit nahodilýma nápadama jako v nějaké detektivce.“

Tabulka skutečně byla systematická.

Vzdálenosti a potřebné časy při použití jízdního kola:

vzdálenost V-D-H = 7 km, tj. cca 20 minut

vzdálenost H-D-H = 8 km, tj. něco přes 20 minut

vzdálenost V-D-V-H = 11 km, tj. cca 45 minut

Na provedení činu 20 minut, tj.:

při V-D-H celkem 40 minut

při H-D-H celkem něco přes 40 minut

při V-D-V-H celkem něco přes 1 hodinu

Dlouho a zasmušile zíral poručík Borůvka na řádky pečlivého praporčíkova rukopisu. Vypadalo to, jako by v duchu sváděl nějaký těžký vnitřní boj. Vzdychl, odkašlal si, pak se zeptal:

„Proč vypočítáváš taky úsek H-D-H?“

„Hned ti to vysvětlím.“ Praporčík vzal plánek od poručíka a začal na něm ukazovat prstem. „Za předpokladu, že Semerák měl někde v okolí Bártova domku schované kolo – a to snadno mohl, domek stojí na kraji lesa a kolem je plno křoví – přicházejí v úvahu tři eventuality. Za á: Když se Semerák v 19.30 u Barty zvedl, sedl na kolo, jel po úseku V-D, tedy domů, vykonal čin – na to mu taxíruju tak dvacet minut – a odjel potom po úseku D-H do hospody. Tedy cesta V-D-H plus dvacet minut na vykonání činu dělá dohromady cirka čtyřicet minut. To znamená, že měl spoustu času zbavit se někde u hospody velocipédu a ve 20.45 se objevit v hospodě.“

Poručík Borůvka kývl.

„Ale cesta D-H je brzo zvečera poměrně frekventovaná silnice. Byla už sice tma, ale co kdyby. Semerák se na ni možná neodvážil a místo toho se po vykonání činu vrátil poměrně málo používanou silnicí z D do V a odtud jel lesní cestou V-H. Tedy: štreka V-D-V-H

plus dvacet minut na vraždu dělá dohromady nějakých pětasedesát, sedmdesát minut. Pořád ještě dost času dostavit se ve 20.45 do hospody k mariáši.“

„Ano,“ poručíku Borůvkovi zaskočilo v krku, rozkašlal se. Když zvládl tu nehodu, pravil: „Ale proč H-D-H, když jsi říkal, že od 20.45 do 23.30 seděl u karet? Ostatně, já jsem chtěl –“

Co poručík chtěl, nedořekl. Praporčík ho důvěrně uchopil za rukáv, naklonil se k němu a starý kriminalista ucítil jeho vzrušený dech, vonící partyzánkami.

„To je právě to, že neseděl!“ pravil vítězně Málek. „Nějakých třicet čtyřicet minut z toho času seděl na záchodě!“ Poručíkova tvář sebou zaškubala, jako by ho něco zabořelo. „Jak dlouho to bylo, na tom se svědci nemohou shodnout. Vyslechli jsme jich osm, včetně kibiců, hostinského a jeho dcery, která tam dělá servírku. Semerák sám tvrdí, že to nebylo více než čtvrt hodiny, jeden z hráčů zas říká, že to byla skoro hodina. To je relativita subjektivního vnímání času,“ pravil Málek pomalu a zamrkal. „Když vezmeme průměr, vychází nám tak třicet čtyřicet minut. A to pro úsek H-D-H plus dvacet minut stačí. Je to nová asfaltka, tam se dá jet hodně rychle. V každém případě je ten pobyt na záchodě symptomatický.“

„Jak?“ zeptal se nejistě poručík.

„Symptomatický,“ opakoval praporčík a pečlivě vyslovil všechny souhlásky. „Buď dává možnost provedení činu po štrece H-D-H, anebo svědčí o tom, že Semerák krátce před příjezdem do hospody prožil velké nervové vzrušení. Na školení z kriminální psychologie nám přece doktor Seifert říkal, že na prudká vzrušení reaguje lidský organismus někdy nezvládnutelným nutkáním na stolicí.“

„Ano. Já vím.“ Zdálo se, že se poručík Borůvka ponořil do nějaké vzpomínky. Byl to klid'as, známý tím, že jednou bez mrknutí oka a holýma rukama vykroutil dopadenému vrahovi z ruky nabitou pistolí, a když na něho ten výtečník potom neočekávaně vytáhl nůž, srazil ho přesně mířenou ranou na bradu k zemi. Ovšem i poručík Borůvka prožíval občas silná nervová vzrušení s příslušnou, ne

zrovna příjemnou reakcí organismu. O těch však nikdo nevěděl; nepocházela z oblasti služební.

„Tedy lidově řečeno,“ pokračoval zatím Málek, „náš milý vrah dostal po provedení činu sračku. Ale tady nastupuje kriminalistická laboratoř, chemicko-biologická analýza, hahaha!“

Nové škubnutí projelo poručíkovým obličejem. Na okamžik se ho zmocnila fantastická představa jakéhosi podivného laboratorního rozboru velmi nevábných materiálů, ale praporčík ho z toho omylu ihned vyvedl.

„Pečlivou prohlídkou místa činu,“ řekl, „vlastně toho záchodku myslím, bylo zjištěno, že tam někdo lezl oknem ven nebo dovnitř nebo obojí. Taky na skle okénka je celá sbírka daktyloskopických objektů,“ pravil odbornicky a starý kriminalista zamrkal. Sám tomu říkal „otisky prstů“; praporčík však pocházel z mladší, vědecktější generace. „A Semerák má na dlani pravé ruky podezřele čerstvé odřeniny. Nařídil jsem tedy za á: chemickou analýzu nátěru stěny pod oknem záchodku a obleku podezřelého. Výsledky tu máme tak do čtyř odpoledne. Za bé: sejmутí a srovnání objektů z okénka na záchodku a otisků podezřelého. A konečně za cé: prozkoumat zeď pod oknem záchodku zvnějšku, jestli nejeví stopy biologických tkání identických s pokožkou podezřelého. Za tím účelem jsem nařídil sejmut Semerákovi vzorek kůže z dlaně. Museli jsme zajet na první kožní pro dermatom –“

„Pro co?“ vydechl poručík.

„Takový speciální dermatologický nůž. Dá se jím sejmut kompaktní tenká povrchová vrstva pokožky jako vzorek pro srovnání.“

Poručík pravil ponuře:

„Ano. Ovšem –“

„Ovšem tady se vyskytly potíže,“ vzdychl Málek. „Omítka pod okénkem se drolila a vzniklo nebezpečí, že se nepodaří přenést ji neporušenou do laboratoře. Povolali jsme proto zedníky, a ti celou část zdíva pod okénkem kolem dokola prosekali, zdivo zafixovali cementem do speciálního kovového rámu – pro ten jsme narychlo

dojeli do ČKD, tam nám ho svařili na počkání – a přenesli jsme to do biologické laboratoře celé, sakumprásk.“

„Takže ten záchodek –“

„Takže ten záchodek,“ zasmál se praporčík, „je na nějakou dobu mimo provoz. Hospodský taky dělal potíže. Ale přesvědčil jsem ho domluvou, že jde o vyšetřování hrdelního zločinu a že je společenskou povinností všech občanů –“

„To je jistě správné, ovšem –“

„– přispět ze všech sil k dopadení vraha. No, ale musím říct, že jinak se občané z Hodkonína zachovali uvědoměleji. Totiž: aby se potvrdila moje pracovní hypotéza, musel jsem najít ten velocipéd.“

Na poručíkově čele se začínal perlit pot.

„A našels?“

„Zatím nenašel,“ řekl praporčík sebevědomě. „Ale zapojila se do toho celá místní organizace ČSM a taky soudruh ředitel osmiletky projevil pochopení. Svazáci a svazarmovci prohledávají rybník.“ Málek poklepal na plánek. „Ze dvou stran je tam husté rákosí. V Hodkoníně mají taky potápěčský oddíl, ti mi taky píchli. Je tam místy hloubka až čtyři metry, ale tam to právě prolézá jeden soudruh ve skafandru.“

Poručíku Borůvkovi uniklo cosi jako vzdech.

„Poslyš, Pavle, ty máš organizační talent. To já vím –“

„To já vím taky,“ zazubil se Málek. „Taky jsem to tu zorganizoval. Pionýři a ostatní žáci se soudruhem ředitelem a svými učiteli prohledávají zatím les. To by v tom byl ďas, abysme ten velocipéd do večera neměli!“

„Jestli ovšem –“

„Neboj se,“ uklidnil Málek poručíka, jenž znovu začal jevit známky silné nervozity. „Naše hypotéza platí. Uvidíš. Mám tu další věci, které mluví pro. Tak za á: na Semerákových botách se našla hlína s kousky mechu. Na první pohled ta hlína i ten mech vypadají přesně jako hlína a mech, které jsou pod okénkem záchodku. Semerák ovšem tvrdí, že takový mech roste na lesní cestě v úseku V-H, kudy prý šel pěšky od Barty do hospody. No dobře. Tak jsme teda

sebrali vzorky toho mechu od hospody a ještě asi na patnácti místech v lese, kudy Semerák údajně šel, a poslali jsme to do Botanického ústavu Akademie věd. Soudruzi nám taky píchnou. Sám jsem mluvil telefonicky s profesorem Kavinou.“

Poručík Borůvka téměř zoufale přelétl očima půdu. Zastavil se na ubohých nohách mrtvé stařenky. Za zády mu zakašlal vrchní nadstrážmistr Šinták, a když se po něm oba otočili, viděli, že drží v ruce židli.

„Moment soudruhu. Zatím to soudruhovi poručíkovi dopovím, a pak ať se na to mrkne sám,“ řekl Málek a obrátil se zpátky na poručíka Borůvku. „No, a když jsme byli u toho sbírání vzorků mechu, poohlídli jsme se taky po stopách. Na té cestě je na několika místech vlhká jílovitá půda, ideální materiál pro otisky. Taky tam byly: stopy po pneumatikách nejmíň pěti různých velocipédů. Dal jsem je všechny odlít do sádry. Až najdem corpus delicti, srovnáme to, a máme důkaz jak vyšitý. Všechny ty velocipédy byly hodně oježděné, takže stopy jeví charakteristické individuální znaky.“

„A –“ ale víc praporčík starému kriminalistovi poznamenat nedovolil.

„Samozřejmě, abysme vůči Semerákovi hráli fér hru, dal jsem taky pořídit odlitky jeho bot – tedy stop, které nám v nich zkusmo udělal do sádry – a odlitky všech čerstvějších stop z té lesní cesty. Je jich teda požehnaně, ale jde o těžký protispolečenský zločin, takže při všech ekonomických ohledech na druhé straně šetřit nejde.“

„No, ono by možná šlo,“ vmísil se mu do řeči poručík Borůvka, „kdyby –“

„Jo: kdyby to ten lump neměl tak chytře vymyšlené, že je pro nás nesnadné ho usvědčit,“ rozhořčil se Málek. „Ale však on se přepočítal! My máme k dispozici nejmodernější vědu, mocnou zbraň! A na tu kam se on hrabe! Dal jsem zavolat psy.“

„Psy?“ pravil zděšeně poručík.

„Ano. Našeho Ajaxe. Znáš ho přece, Josef? Nádherné zvíře! Kříženec psa s vlkem. Ten zákus! Tak báječný zákus jsem v životě neviděl.“

„Ano,“ řekl poručík ponuře. Zákus báječného Ajaxe mu nebyl neznám. To skvělé zvíře se ho pokusilo demonstrovat právě před chvílí na poručíkově zadnici, když se hnal z auta přes dvůr na místo činu. Vyžádalo si úsilí dvou zkušených psovodů, než zvládli dravce, jehož poručíkův tělesný pach z neznámých příčin rozběsnil do stavu nejvyšší prácechopnosti.

„Nasadili jsme ho na stopu,“ pokračoval Málek, „a výsledek hovoří pro variantu V-D-V-H, i když je tu několik nejasností. Ale ty nám vyjasní laboratorní testy. Podívej.“ Málek opět rozvinul pláněk. „Na úseku V-H pes kousek za Bártovým domkem stopu ztratil a nikde v lese ji nemohl najít. Na úseku V-D ji našel, ale s jistými obtížemi. Zato v úseku H-D ji našel docela bezpečně. Co to potvrzuje?“ otočil se s řečnickou otázkou na poručíka. Poručík však zaraženě mlčel. „No, vidím to zrovna před očima,“ pravil nadšeně Málek. „Kousek za Bártovým domkem nasedl Semerák na kolo, odjel do D po úseku V-D, za dvacet minut se touž cestou na kole vrátil a jel po úseku V-H až k hospodě, kde kolo hodil do rybníka. To znamená, že úsek D-V absolvoval jednou pěšky – když šel v 18.00 z domova k Bártovi – a dvakrát na kole. Od té doby uplynulo už –“ praporečnick pohlédl na hodinky, „– skoro dvacet hodin, proto pes stopu nacházel jen s velkými obtížemi. Úsek V-H absolvoval pak Semerák pouze na kole – pes stopu vůbec nezachytil. A úsek H-D absolvoval vrah konečně pěšky a poměrně nedávno – před necelými patnácti hodinami. Ta stopa ještě drží, a proto ji pes snadno zachytí i sleduje.“

„A –“ odvážil se poručík Borůvka nesměle, „– mluvíš o nějakých nesrovnalostech –“ rozpačitě zašilhal po Šintákovi, který stál vedle s židlí u nohy, téměř v pozoru, a hltal každé praporečnicko slovo. Služební léta vybavila tohoto příslušníka velikou úctou k nadřízeným, jíž ho nezbavilo ani zavedení soudružských vztahů mezi policisty. Poručík Borůvka si odkašlal, chtěl něco říci. Málek ho však ani tentokrát nepustil ke slovu.

„To máš tak: u hospody pes zaváhal – stopu našel, to ano, jenomže našel dvě! Jedna vedla do dveří a druhá pod okno záchoda.

No, to není žádná tragédie. Mluví to jenom pro variantu H-D-H. Vrah vylezl oknem a šel pro kolo, které měl schované někde u cesty na úseku H-D, a potom, o půl dvanácté, vyšel normálně dveřmi a šel domů pěšky. Jenom mi to trochu nehraje s tím, že na úseku V-H pes žádnou stopu nemohl najít. Ledaže vrah měl kolo schované v lese u Bártova domku, přijel do Hodkonína po cestě V-H, schoval je někde u cesty H-D, aby je měl při ruce, chvíli počkal, aby to časově odpovídalo cestě pěšky, a provedl variantu H-D-H.“

„Ano,“ řekl poručík Borůvka, „všechny ty varianty jsou asi možné, Pavle. Opravdu, odvedl jsi tady kus práce, to je jisté. Ovšem –“

„Děkuju ti, Josef,“ pravil praporčík Málek dojatě a pak zahlaholil: „Tak teď by ses snad moh podívat na ty strangulačky. Soudruhu!“ Nemusel ani nic dodávat, neboť vrchní nadstrážmistr Šinták pohotově přiskočil s židlí ke stařeně. „Vyskoč si tam a pořádně si to prohlídni!“ vyzval Málek starého kriminalistu.

Poručík Borůvka vzhlédl. Otevřeným vikýřem přilétl zas závan větru a poodhalil zamodralou starou tvář. Stačil pohled; ta tvář znovu zopakovala poručíkovi historku života. Poručík se otrásl. „Já –“ pravil.

„Jen lez!“ vybídl ho vesele praporčík. „Budem ji už stejně muset sundat. Už tam visí moc dlouho.“

„Já –“ opakoval poručík, a vtom se chatrný krov starého domku otrásl ohlušujícím rachotem. Všichni tři kriminalisté mimovolně vzhlédlí vzhůru. Na Šintákově tváři se objevil výraz úcty, v tváři poručíka Borůvky výraz děsu, Málek se spokojeně usmál.

„Helikoptéra,“ pravil se zadostiučiněním. „Tak to soudruh major přece povolil. Víš,“ otočil se na poručíka, „ze vzduchu máš dno rybníka jako na dlani. Ušetří se tím spousta pracovních hodin svazáků i potápěčů. No,“ konstatoval spokojeně, „teď tu můžem každou chvíli čekat radiotelegrafickou zprávu, že našli ten velocipéd.“

„Já –“ pravil poručík Borůvka, zaváhal, a náhle dodal rozhodně: „– já tam nahoru nepolezu!“

„Já vím, že mi věříš, Josef,“ řekl polichoceně praporčík, „ale –“

„Ne, o to nejde,“ řekl poručík rychle. „Věřím ti, samozřejmě. Ale – já tam lézt nemusím. Můžete ho zatknout,“ pravil truchlivě a dodal: „Pro vraždu.“

„No,“ usmál se Málek, „to mě těší, že tě moje vedení důkazů přesvědčilo. Nashromáždil jsem poměrně dost materiálu – ale s tím zatčením bych přece jen počkal, až budu mít v ruce aspoň ten velocipéd, výsledky všech laboratorních zkoušek a zprávy z Botanického ústavu a z dermatologie. A taky to srovnání odlitků a hlášení daktyloskopa. Abysme se nedopustili nějakého přehmatu. Víš, jak je na to veřejnost háklivá. Prostě,“ odkašlal si, „počkáme s tím radši, až nám naše věda opatří nezvratný důkaz.“ Nový závan větru pootočil mrtvolou. Nebo se to poručíkovi jen zdálo? Otřásl se.

„Nepotřebuju důkaz,“ pravil zadumaně. „Já vím, že ji zavraždil. Soudruhu,“ obrátil se na vrchního nadstrážmistra Šintáka, „kdybys, prosím tě, došel dolů a řekl jim, ať sem přivedou Semeráka.“

Tak se stalo, že vrchní nadstrážmistr Šinták neslyšel, co potom poručík Borůvka řekl praporčíkovi. A proto mu také nikdy nikdo nevymluvil, že poručíkova jistota, pokud jde o pachatele, byla výsledkem jeho zvláštních a spíše nadpřirozených schopností.

A vůbec nikdy nikdo se nedozvěděl, co poručík řekl tenkrát v tom chatrném podkroví pod tím smutným tělem zavražděné stařenky praporčíkovi. Poručík Borůvka měl měkké srdce, a pokud to jen trochu šlo, vždycky raději zamlčel okolnosti, které by mohly vrhnout nepříznivé světlo na kriminalistické schopnosti jeho kolegů.

A tak ve spisech *Semeráková* bylo zaznamenáno vedení důkazů tak, jak je s pomocí moderní vědy a techniky provedl v zastoupení nepřítomného poručíka Borůvky praporčík Málek Pavel, které nakonec vraha donutilo k přiznání.

Jisté je, že když se tenkrát vrchní nadstrážmistr Šinták podle rozkazu vrátil s vrahem Semerákem na půdu, všiml si, že poručík Borůvka má v kulatém obličejí výraz nevýslovného smutku a že praporčík Málek je červený jako příliš uvařený rak. Nevěděl proč. Nevěděl, protože pochopitelně nemohl slyšet tři otázky, které v jeho nepřítomnosti položil starý kriminalista svému mladšímu kolegovi.

První dvě zněly:

„S ničím jste tu nehnuli, Pavle? Všechno je přesně tak, jak jste to tu našli?“

A když se praporčík rozhlédl po té prázdné, pusté půdě, v jejímž středu, asi metr nad zemí a přímo nad jediným smutným opuštěným pantoflem, visela drobná stařenka, a odpověděl na poručíkovu otázku kladně – že všechno je tak, jak to našli, a s ničím, vůbec s ničím nehnuli – zeptal se starý kriminalista: „Tak mi, Pavle, prosím tě, řekni, jak se tam sama dostala?“ A baculatým prstem ukázal do výše na zpuchřelý podkrovní trám a pak beze slova na metrovou propast mezi stařeninýma nohama a prázdnou, pustou podlahou, po níž vítr honil jen několik cárů novin a drobné závěje prachu.

ten. sax. solo

Žestě držely korunu, forte, pak naráz přestaly. Trumpetisti opřeli nástroje o kolena a pohlédli na zpěvačku. Byl to i zezadu velmi hezký pohled. Přistoupila k mikrofonu a špičatým střevíčkem vyťukávala rytmus. Zkouška na večerní koncert se chýlila ke konci.

Potom umlkly i saxofony, až na první tenor. Basista, podobný gorile, udiveně vzhlédl, ale tenor sjel rychlou a zalykavou sólovou pasáží z vysoké polohy až někam strašně hluboko a najednou přestal. Všichni slyšeli, že pasáž zůstala bez konce. Zpěvačka se po tenorákovi překvapeně ohlédla. Saxofonista vyňal náustek z úst, zrudl a do nastalého ticha pravil vztekle a nahlas:

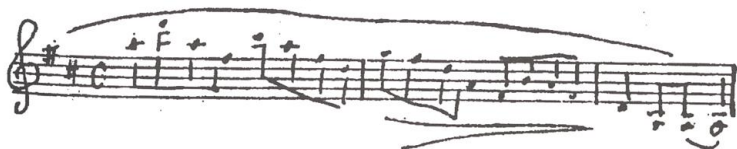
„Který prase to aranžovalo?“

Nyní se všechny tváře otočily k basistovi. Byl to svalnatý muž a basa v jeho objetí vypadala skoro jako cello. Jmenoval se Bedřich Poláček, ale v kapele mu říkali „Benny“.

„Co má bejt,“ hlesl hlasem špatného svědomí.

„Co?“ pravil saxofonista ironicky. „Od který doby se tohle dá zahrát na saxofon?“ a posměšně hodil noty basistovi k nohám. Ten je sebral a zakoukal se do nich. Maličký plešatý kapelník k němu přistoupil a pohlédl mu přes rameno.

Stálo tam:

Kapelník ukázal prstem na poslední notu a řekl polohlasem: „á!“

Basista se udeřil do čela.

„Jo promiň!“ řekl. „Promiň! Zapomněl jsem ti tuhle napsat čenž na klarinet. Promiň! To se může stát každému.“

„Každýmu ne,“ ozvala se polohlasá, ale dobře slyšitelná poznámka z míst žesťové sekce, kde seděli největší vtipálkové orchestru. „Jenom zabouchnutýmu.“

Trombonisté se zasmáli. Basista zrudl a půvabná zpěvačkina záda ztuhla. Tenorsaxofonista Gustav Randál přijal opravený part z rukou basistových tak zamračeně, jako by se mu ten žert vůbec nelíbil.

* * *

Velké hodiny v hotelové hale ukazovaly čtvrt na osm, když vrchní postavil před zpěvačku Marii Laurinovou, zvanou Mici, talíř s maďarským gulášem.

„Hodím to do sebe a půjdu se převlíknout,“ pravila dívka k Bedřichu „Benny“ Poláčkovi a bohatě si opepřila předložený pokrm. „Stav se pro mě, duše, jo? Musím odnýt dolů kufr a mám ho strašně těžkej. Pomůžeš mi s ním, jo?“

Bedřich „Benny“ Poláček zamilovaně zabroukal a položil těžkou uhlířskou ruku na bílou pracičku Mici Laurinové. Od vedlejšího stolu vstal rázně Gustav Randál a beze slova vyšel z hotelové haly. Dívka se tvářila, že ho nevidí, a mezi dvěma sousty maďarského guláše stačila ještě ostentativně pohlédit těžkou ruku Bedřicha „Benny“ Poláčka a obdařit basistu, který vzhledem připomínal gori-lu, nápadně zářivým úsměvem.

* * *

„Promiňte,“ řekl Gustav Randál starší hubené slečně, když mu otevřela dveře. „Nebudu vás rušit, když si vedle přehraju několik pasáží na saxofon?“

Starší hubená slečna Slávka Matyášová se mile usmála. „Ale jen hrejte! Ráda si to poslechnu,“ pravila. „Nejsem sice muzikální, ale – ale stejně je teprve čtvrt na osm a já před desátou spát nechodím.“

„Děkuju,“ řekl Gustav Randál a bez dalšího omlouvání rychle zmizel ve vedlejším pokoji.

Slečna nechala dveře ještě chvíli pootevřené a pak si povzdychla. Randál byl hezký černý mládenec s cikánskýma očima. Vypadal divoce. Slečna Matyášová ráda přemýšlela o divokých mládencích.

Vrátila se do pokoje, z koupelny si přinesla punčochy, které tam visely, aby uschly, a usadila se do křesla k otevřenému francouzskému oknu. Byl teplý podvečer. Na nebi svítil měsíc. Za chvíli se z vedlejšího pokoje ozvaly zvuky nějakého hudebního nástroje. „Tak tohle je ten saxofon,“ řekla si v duchu slečna. Nelíbilo se jí to. Ale černému mládenci byla ochotna odpustit víc než jen podivné bučení, které běhalo nahoru dolů a nemělo, zdálo se jí, žádnou melodii.

Saxofonista pokračoval v přehrávání divokých pasáží asi deset minut. A pak se najednou z chodby z něčehož nic ozval zoufalý výkřik hlubokého mužského basu:

„Pomóc! Doktora!“

Saxofonista přestal, jako když utne, a slečna Matyášová vyskočila z křesla a s bušícím srdcem utíkala ke dveřím.

* * *

Bedřich „Benny“ Poláček doprovodil Mici Laurinovou ke dveřím jejího pokoje a pak se odebral do druhého poschodí, aby se rovněž převlékl na večerní koncert. Ve svém pokoji, který byl v opačném křídle velkého cizineckého hotelu, svlékl manšestrové kalhoty a želví svetr a oděl se bílou košilí a černým motýlkem, černými kalhotami a nakonec si navlékl brčálově zelené sako. To byl jeho pracovní oděv. Potom se ještě navíc napomádoval a výsledek prohlédl ve velkém zrcadle na vnitřní straně šatníkových dveří. Uhlířskou tvář mu ozdobil spokojený úsměv. Sebral basu v plátěném povlaku a vyšel s ní z pokoje.

Sestoupil o poschodí níž a zabočil do protějšího křídla hotelu. Chodbou se slabě nesly vzdálené riffy tenorsaxofonu. Na uhlířské tváři Bedřicha „Benny“ Poláčka se objevil úšklebek.

Zastavil se přede dveřmi pokoje č. 118 a zaklepal. Úšklebek byl vystřídán zamilovaným úsměvem, který však Bedřichu „Benny“ Poláčkovi nedodával zvlášť duchaplného vzezření.

V pokoji bylo ticho. Poláček zaklepal znova. Zase nic. Vzal za kliku a lehce ji stiskl. Dveře se otevřely a mezerou zazářilo světlo rozsvíceného lustru. Bedřich „Benny“ Poláček si sáhl na motýlka, otevřel dveře dokořán a vevrávorál i s basou dovnitř.

A vzápětí otevřel dokořán ústa a z nich se mu vydralo neartikulované zachroptění. Uhlířskou tvář naplnil výraz děsu. Bedřich „Benny“ Poláček upustil basu, otočil se mezi dveřmi a vši silou svých mohutných plic a mužných hlasivek zařval: „Pomóc! Doktora!“

* * *

Poručík Borůvka dorazil se svou skupinou ve služební volze k hotelu u jezera pět minut před tři čtvrtě na osm. Na lavičce před hotelem se hádali dva starší hosté, kteří zřejmě dosud netušili, co se stalo uvnitř.

„Jsou tady! Říkám ti, že jsou!“ tvrdil jeden.

„A já ti říkám, že tady ryby nikdy nebyly.“

„A já ti říkám, že před chvilkou támhle z vody vyskočil kapr, dobrejch pět kilo!“

„Nepovídej, žes ho viděl! S deseti dioptriema!“

„Neviděl, ale slyšel! Takový šplouchnutí rybář pozná na sto honů.“

Poručík Borůvka, který ten rozhovor poslouchal ve voze, vzdychl, vystoupil z auta a prošel vestibulem na červený koberec na schodišti.

* * *

Mici Laurinová ležela na modrém koberci uprostřed pokoje č. 118 na břiše. Měla na sobě jenom bílý korzet a ze zad jí pod levou lopatkou trčela dýka s držadlem z jeleního parohu. Francouzské okno, vedoucí na balkón, bylo otevřeno. Na posteli byly připravené krátké brčálové večerní šaty bez ramínek s odvážným dekoltem a přes židli visela hedvábná květovaná blůza a bílá terylénová sukně, v níž Mici ještě před půlhodinou pojídala maďarský guláš.

Jinak bylo v pokoji uklizeno, nikde žádné známky činnosti lupičů. Na stole ležela dokonce peněženka s pěti stikorunami. Poručík Borůvka se tázavě otočil na lékaře, staršího tělnatého pána, který si v hotelu léčil nervy a teď se třásl po celém těle.

„S – smrt nastala okamžitě,“ řekl lékař rozechvělým hlasem. „Ta d – dýka nepochybně zasáhla srdce.“

Poručík se rozhlédl po přítomných. Chvilí utkvěl pohledem na zhroucené postavě Bedřicha „Benny“ Poláčka, který seděl v křesle a držel si hlavu v dlaních. Pak klouzal očima dál, až se zastavil u drobného mužika v brčálovém saku, jenž si fialovým kapesníkem rozčileně utíral zpocenou pleš. Znal ho. Byl to David Goliáš, a v republice ho znal každý člověk obého pohlaví, snad kromě od narození hluchých. Poručíku Borůvkovi bylo osmačtyřicet a měl šestnáctiletou dceru, která ráda tančila twist.

„Mohl bych na chvíli mluvit s vámi, pane –“ poručík zaváhal a pak se rozhodl: „– Mistře?“

„Prosím, k službám,“ pravil Mistr a podal poručíkovi ruku.

„Goliáš,“ řekl. „Kapelník.“

„Ostatní prosím opusťte místnost a počkejte na chodbě. Nikdo ať neodchází,“ řekl poručík, a když se poslední vytratil, zavřel za nimi dveře.

„Byla to moc hodná holka, moc hodná holka, trochu potvora,“ drmolil kapelník a vytrvale si otíral vlhnoucí pleš. „Měla swing, víte? Cítila jazz. Všichni jsme ji měli rádi –“

„Kdo nejvíc?“ přerušil ho poručík. Kapelník zrudl po celé rozloze čela, pokrývajícího mu víc než polovinu hlavy.

„Myslím,“ dodal poručík rychle, „měla s někým známost? Chodila s někým?“

„No, víte, v tomhle ohledu ona byla, no –“ kapelník měl zřejmě nesnáze s vyjadřováním, „– prostě, no teď momentálně jsem slyšel, že se rozešla s Gustou Randálem a –“

„Jaký vztah k ní měl ten pán, co ji našel?“

„No to právě,“ kapelník si rozčileně vložil prst pod límeček. „Jak se zdá, teď právě momentálně chodila snad s ním. Víte, ono se to u ní dá těžko odhadnout. Ona to byla moc hodná holka, ale –“

„Jak jste myslel to: ,teď právě momentálně‘?“

„Myslel jsem – na tomhle zájezdu.“

„A jak jste na něm dlouho?“

Kapelník vytáhl prst zpod límečku, otřel si pleš a zakašlal. „No – od včerejška od večera.“

* * *

„Včera se s ním strašně poštěkala,“ vykládal těžce Bedřich „Benny“ Poláček. „Čekal jsem na ni před barákem, co von bydlí, už byl nejvyšší čas ject. A pak – vona vylítla z domu celá červená – a von se ještě vyklonil z vokna a řval – chci říct volal – ,Tohle si ještě s tebou vyřídím, ty –‘ řek takový sprostý slovo –“

„Proč k němu šla?“ zeptal se ohleduplně poručík Borůvka.

„Vrátit mu dary,“ pravil Bedřich „Benny“ Poláček.

„Dary?“

„Vona dary dycky vracela,“ pravil Bedřich „Benny“ Poláček.

„Pokud nebyly podléhající zkáze. Byla to moc fajn holka.“

Po uhlířské tváři se skutálely dvě obrovské slzy.

„A pak jste, jak říkáte, utíkali na autobus?“

„Jo.“

„A Randál?“

„Ten přilít na poslední chvíli. Ani neměl čas uvázat si šlajfku. Z kufru mu ještě lezla nohavice vod pyžama, jak to tam v tom kvalitě asi naházel,“ pravil truchlivě Poláček.

„A dnes, když jste šel se slečnou Laurinovou do jejího pokoje, říkáte, že jste z Randálova pokoje slyšel hrát na saxofon?“

„Jo.“

„Kdy jste to zaslechl poprvé?“

„No,“ basista svraštil čelo. „Vlastně hned, jak jsem šel po schodech dolů. Slabě, z dálky, ale vono se to v těchhle chodbách rozlejhá. Všude tu je takový ticho –“

„A poznal byste, co hrál?“

Bedřich „Benny“ Poláček se znovu zamyslí.

„Jo, to nevim. Náký takový laufy. Já, víte, pane –“ Poláček nejistě zašilhal po poručíkovi. Pak se rozhodl – jako tolik jiných před ním i po něm – na základě lehké četby. „Pane inspektore, já měl v hlavě jiný věci. A pak to leknutí –“ nové slzy se skutálely po rozměrných tvářích. „Já už nevim.“

* * *

Poručík stál na balkóně před otevřeným francouzským oknem pokoje č. 116. Balkón byl společný celé řadě pokojů v prvním poschodí a jednotlivé úseky oddělovala jen nízká zídka se skleněnou přepážkou. Slečna Slávka Matyášová, bledá jako stěna, seděla v křesle. Poručík Borůvka hleděl přes zábradlí balkónu na hladinu jezera dole před hotelem. Hotel stál na samém břehu a od hlavního vchodu vedlo schodiště k přístavišti nájemných lodiček. V hladině jezera se zrcadlil velký klidný měsíc. Byla vlháká noc na sklonku léta. Lehký větřík čeřil hladinu a jemně pohyboval bleděmodrými záclonami ve francouzském okně.

Poručík Borůvka vzdychl a otočil se k slečně Matyášové. „Vzpomínáte si, v kolik hodin u vás byl?“

Slečna na něho vyděšeně pohlédla.

„Ano. Bylo několik minut po čtvrt na osm. Právě jsem si natahovala náramkové hodinky, když zaklepal.“

„A kdy začal hrát na saxofon?“

Slečna se zamyslí.

„Přesně vám to nemohu říct. Šla jsem do koupelny pro punčochy a pak jsem si sedla tady do křesla a chvíli jsem tak seděla – a potom spustil.“

„Mohlo to být, řekněme, pět minut? Nebo víc? Nebo méně?“

„Asi tak pět minut,“ zaváhala slečna. „Spíš snad o něco víc.“

„A potom hrál nepřetržitě, ano? Až do toho okamžiku, kdy jste slyšela volat o pomoc?“

„Ano.“

„Nepřetržitě? Bez přestávek?“

„Ano. Hrál pořád. Jenom vždycky udělal maličkou pauzu a začal znova. Takové – takové divoké trubení – nahoru dolů –“

„Pauzu? Jak dlouhou?“

„Tak – pět deset vteřin. Možná o trošku delší, ale o moc ne.“

Poručík Borůvka se zachmuřil.

„Poznala byste to, kdybyste to slyšela znova?“

Slečna zavrtěla hlavou.

„To bohužel asi ne. Já, víte, nemám vůbec hudební sluch a ono to nemělo žádnou melodii.“

„Hm,“ řekl poručík nespokojeně a zamyslel se. Potom slečně poděkoval a vyšel z jejího pokoje.

Na chodbě před pokojem č. 118 se dosud tísnil vzrušený hlouček, který uklidňovali praporčík Málek a vrchní nadstrážmistr Šinták. Poručík vyhledal očima černovlasého muže s cikánskýma očima, jenž rozčileně debatoval s dlouhánem, držícím v ruce pouzdro s trumpetou.

„Pane Randál – na okamžik,“ řekl.

Černovlasý muž sebou škubl a otočil se k poručíkovi. „Když dovolíte, půjdeme na chvilku do vašeho pokoje. A vy taky, pane kapelníku, buďte tak laskav.“

Poručík ustoupil stranou a černovlasý muž rovněž ustoupil kapelníkovi. Maličký kapelník se poručíkovi uklonil a nervózně vešel do pokoje č. 117.

Tam svítil lustr a na ustlané posteli ležel zlatý tenorsaxofon. Poručík rychle střelil pohledem po Randálovi. Kolem saxofonistova krku visela kšandička. Saxofonista měl na sobě jen bílou košili a černého motýlka. Brčálové sako leželo na posteli vedle saxofonu.

„Podívejte se, pane Randál,“ řekl kriminalista. „Vedle vás v pokoji někdo zavraždil slečnu Laurinovou. Potřeboval bych vědět, jestli jste neslyšel něco podezřelého. Nějakou hádku nebo rány, kroky a podobně.“

Černovlasý saxofonista zavrtěl hlavou.

„Neslyšel. Něco jsem si tu přehrával, tak jsem ani nemoh slyšet. Když hrajete na saxofon, zní vám to v hlavě.“

„Já vím,“ řekl poručík. „Hrával jsem taky, ale to už je dávno. Na vojně. Ovšem jenom čistě amatérsky.“

„Tak?“ řekl Randál.

„Na altku,“ pravil poručík. „A bzučela, pane, docela slušně. Tenor musí v hlavě bzučet ještě víc. A co jste hrál, jestli to smím vědět?“

„Píšu klarinetové a saxofonové etudy pro Státní hudební vydavatelství,“ řekl Randál. „Mám to rozdělané a pořád si to přehrávám. Chápete, abych využil všech technických obtíží nástroje.“

„Jazzové etudy?“

„Přirozeně.“

„Nemohl byste mi to ukázat?“ zeptal se poručík. „Čistě jen, že mě to zajímá, víte? Jsem koneckonců taky saxofonista.“

Randál na něho nejistě pohlédl.

„Prosím,“ pravil chladně, sebral ze stolu černé desky se symbolickým obrázkem starořecké lyry a podal je poručíkovi. Poručík je otevřel. Zadíval se na part plný rytmických i melodických záseků, napsaný zkušenou rukou zběhlého písaře not. Skladba neměla nadpis. Byla v Des dur s četnými enharmonickými změnami. Poručík ji četl a v duchu si představoval, že by tohle měl zahrát na saxofon. Neměl ho v ústech už skoro dvacet let, ale při pohledu na pasáže v šestnáctinkách a triolách mu bylo jasné, že tohle by nezahrál ani tehdy, před léty, když byl ještě prvním altkařem vojenského bandu. Podíval se na Randála.

„Je to šeredně těžké,“ pravil. „A vy to zahrajete?“

Hezké rty saxofonistovy se zkrivily do pohrdavého úsměvu.

„Přirozeně. Kdybych to nezahrál, tak to nebudu psát.“

„A ty klarinetové etudy jsou taky tak těžké? Mě to, chápejte, zajímá. Vždycky jsem býval lepší klarinetista než saxofonista.“

„Jsou,“ řekl Randál. „Jsou to všechno etudy pro vyspělé hráče.“

Poručík Borůvka zalistoval v notách.

„Nemáte náhodou nějaké s sebou?“

„Ne. Klarinetové etudy mám v jiných deskách. Na tenhle zájezd jsem je s sebou nebral.“

Poručík se vrátil k svým notám.

„A tohleto tady, to jste hrál tak, jak je to napsané? Ve foxtrotovém tempu?“

„Jistě,“ pravil sebevědomě Randál.

„A s pěti bé? Netransponoval jste to aspoň do nějaké snadnější polohy?“

Randál zavrtěl hlavou.

„Je to etuda. To by nemělo smysl, transponovat ji do lehké tóniny.“

Poručík se znovu zadíval na noty. Zdálo se, že zesmutněl. Potom vzdychl, položil desky s notami na stůl a řekl:

„Tak to je zatím všechno. Můžete jít na jeviště, pane kapelníku. A vy taky, pane Randál.“

* * *

Sešel s praporčíkem Málkem před hotel k lavičce, na níž seděli rybáři. Byl tam už jenom jeden.

„Promiňte,“ oslovil ho poručík. „Prý tu dnes někdo v jezírku chytil kapra?“

„Kapra?“ ušklíbl se pohrdavě starý rybář. „To jste někde slyšel fantazírovat starýho Svobodu, ne? Že tu dnes večer slyšel šplouchnout rybu. To si asi předtím pořádně přihnul.“

„Proč by nemohl slyšet šplouchnout rybu?“

„Protože tu žádný ryby nejsou. Na zimu se jezírko vypouští, a jediný, co v něm plove, jsou pijavky.“

„A na léto se sem nevysazuje nic?“

„Na léto? Vy jste se zbláznil!“

Poručík Borůvka se zachmuřil.

„Děkuji vám,“ řekl a otočil se zpátky k hotelu.

Od vrátného si vypůjčil klíč k lodičkám. Za chvíli už s praporčíkem Málkem seděli ve člunu a veslovali na jezero.

Zrcadlil se v něm měsíc a žlutá rozsvícená okna hotelu. Chvíli pluli a pak zastavili blízko u břehu. Poručík se zadíval na zářící průčelí. Přemýšlel. Zdálo se, že v duchu odpočítává okna odleva doprava, pak zase odprava doleva. Odkudsi z tanečního sálu zazněly riffy velkého bigbandu.

Poručík vzdychl. Z kapsy vytáhl velkou kulatou svítilnu a ponořil ji reflektorem pod hladinu. Nebylo tam ani metr hloubky – na dně se jasně objevily všelijaké předměty.

„Vesluj pomalu sem tam, Pavle,“ vybídl poručík svého pomocníka, položil se v loďce na břicho a pozorně sledoval dno, které pod nimi v záři svítilny zvolna ujíždělo. Asi za půl hodiny našel, co hledal. Svlékl si sako, vyhrnul rukáv košile a opatrně to vytáhl do loďky.

* * *

V jedenáct už čekal v Randálově pokoji na tenorsaxofonistu. Přišel v doprovodu malého kapelníka a vrchního nadstrážmistra Šintáka. Na poručíka pohlédl vzpurně. Za ním se objevila obrovská postava Bedřicha „Benny“ Poláčka.

Poručík podal saxofonistovi desky s notami a truchlivě ho vybídl: „Buďte tak hodný a zahrajte mi to. Mně se pořád nezdá, že by tohle někdo dokázal zahrát.“

Saxofonista položil na postel klarinet, který nesl v ruce, a do úst vložil se samolibým úsměvem nástroj, který měl pověšený kolem krku. Podíval se na noty. Potom to vypadalo, jako by ztratil odvahu. Ale opanoval se. Přešel několikrát nahoru a dolů po klapkách a pak jistě fortissimo nasadil. A hrál. Prsty se mu po klapkách jen míhaly.

Poručík sebral z postele klarinet a dal si ho do úst. Hned ho zas vyloudil a řekl:

„Moment, prosím. Ještě jednou od začátku, ano? Budu vám počítat.“

Čtyřikrát rychle dupl botou a pak, současně se saxofonistou, nasadil první tón.

Ozval se zcela zřetelný dvojzvuk.

Oba přestali.

„Hrajete o kvartu výš,“ pravil ponuře poručík.

„Aha. Promiňte. Mám v hlavě tuhle tóninu, právě odpoledne jsem v ní psal nějakou etudu. Spletl jsem se.“

Poručík Borůvka na něho upřel truchlivé oči.

„Tak hrajte!“

Saxofonistovi se na čele zaperlil pot. Znovu vložil nástroj do úst, začal. Poručík taky. Tentokrát se ozvalo unisono. Poručík toho hned nechal, ale pozorně sledoval v notách saxofonistovu produkci. Nejdřív to šlo nahoru, potom dolů. Zběsilými synkopovanými laufy, pořád dolů – a pak to přestalo, bez zakončení, mimo tóninu.

Saxofonista seděl, z čela se mu řinuly mocné potoky a ruce se saxofonem mu klesly. Pohlédl na poručíka a svěsil hlavu.

Poručík kývl.

„Ano,“ řekl nesmírně smutně. „Vy jste výborný hráč, pane Randále, ale takovouhle pasáž ještě nikdy, od té doby, co je tenhle nástroj na světě, na saxofon nikdo nezahrál.“ Odmlčel se. Bedřich „Benny“ Poláček sebou neklidně zavrtěl.

„Včera jste strašně spěchal, pane Randále, abyste nezmeškal autobus. Naházel jste věci do kufru páté přes deváté. To se člověk snadno splete. Obzvlášť si splete takovéhle desky,“ ukázal na desky s notami, „když jsou úplně stejné a když je nemáte nadepsané. Ale na jednu věc jste asi v tom shonu nezapomněl. Na tuhle.“

Poručík se shýbl a otevřel noční stolek. V něm, v nejdolejší přihrádce, stál malý bateriový magnetofon.

„Máte v něm jen jednu pásku,“ řekl truchlivě poručík. „Na ní je nějaká písnička, kterou nazpívala slečna Laurinová. Ten druhý pásek je tady.“

Poručík sáhl do kapsy a vytáhl cívku. Pásek z ní visel zplihle, byl rozmočený.

„Víte, co je to na tomhle pásku, že?“

Randál svěsil hlavu.

„A dnes večer jste měl zase naspěch,“ pokračoval poručík.
„A udělal jste novou chybu. Vytáhl jste z kufru noty a vůbec jste se na ně nepodíval. Víte, proč to byla chyba?“

„Ano,“ zachraptěl Randál a potom, sám od sebe, k poručíkovi vztáhl ruce.

Želízka mu nasadil vrchní nadstrážmistr Šinták, který vůbec nic nechápal.

* * *

Ale nechápal ani malý kapelník, jenž v pokoji č. 117 zbyl sám a po celou dobu Randálova výslechu se silně potil. Teď znovu vytáhl fialový kapesník, přistoupil ke stolu a nahlédl do otevřených not. Chvilí četl a náhle se mu příliš vysoké čelo orosilo velkými krůpějemi a malý kapelník je setřel do fialového kapesníku.

Neboť na notovém papíře přečetl na páté řádce tyto tři takty:

Vědecká metoda

Sotva se přihnaly – ve velmi zanedbatelných kostýmech – z jeviště do šatny, zazvonil telefon. Vzala to Alena, protože seděla nejbliž aparátu. Nějaký mužský hlas s cizím přízvukem chtěl slečnu Nakoncovou. Alena dobře věděla, komu patří. Položila sluchátko na stolek vedle přístroje a podívala se přes šatnu plnou dívek, zbavujících se právě svých nepatrných kostýmků, k zrcadlu na druhé straně.

„Ester!“ zvolala. „Máš tu telefon.“

Od stolečku na opačném konci šatny se zvedla drobná hezoučká blondýnka a přešla přes místnost k aparátu. Nad ním zaváhala.

„Kdo to je?“

„No von!“

Blondýnka, která už už chtěla uchopit sluchátko, stáhla ruku a pravila tlumeným hlasem:

„Řekni mu, že s ním nechci mluvit.“

Alena se ušklíbla a pokrčila rameny. Pak vzala sluchátko a pravila ležérně do mikrofону:

„Mám vám říct, že s váma nechce mluvit.“

V telefonu mohutně zapraskalo, jako kdyby někde došlo ke krátkému spojení. Alena udělala na blondýnu obličej a poslouchala. Dlouho. Potom přetlumočila obsah praskání: „Říká, že mu napukává srdce. Když prej nepřijdeš k telefonu, tak mu bude pořád a pořád napukávat, až vypukne.“

Tanečnice, které špicovaly uši u nejbližších stolků, se rozchichotaly.

„Tak mu řekni, ať jde k doktorovi,“ pravila Ester ledově.

„Prej máte jít k doktorovi,“ opakovala Alena do telefonu.

Z něho opět zazněl hlas nějakého elektrického výboje.

„Že prej na jeho nemoc není léčiv,“ řekla Alena.

Dívky se opět rozřehtaly.

„Tak mi ho dej.“ Ester šatně názorně předvedla otrávený obličej a uchopila sluchátko. Alena si sedla ke svému zrcadlu a natáhla uši. Slyšela Ester velice chladně říkat do mluvítka: „Haló?“ a potom

dlouho nic, jenom nezvykle hlasité praskání membrány, do níž neznámý – ale jí známý – na druhém konci drátu metal výmluvný ohňostroj slov. Pak dvakrát Esterino netrpělivé „Hm. Hm,“ a konečně velmi rezolutní: „Ne. Nečekej. Já nechci. Prostě nechci. Po tom, jak ses choval včera večer, nechci.“ A zase pauza vyplněná drobnými explozemi, a nakonec tónem, který nepřipouštěl odvolání: „Mně už ta tvoje pitomá žárlivost jde na nervy. Když mi nevěříš, tak sbohem. Adié!“

A cinknutí prudce zavěšeného sluchátka.

V zrcadle Alena viděla, jak Ester hrdě odchází ke svému stolku a kroutí přitom půvabným zadkem.

* * *

Jejich výskání a štěbetavé hlasy, podmalované zurčením vody a hudbou, kterou jim pro osvěžení mysli pouštěl do sprch z reproduktoru vrátný, rozléhaly se prostorou umývárny. Sprchy stály v řadě vedle sebe, odděleny přepážkami a opatřeny závěsy z igelitu. Za těmi se rýsovaly obrysy nahých dívčích těl. Dívky se bavily jedna s druhou přes přepážky, hodně nahlas, aby překřičely tu moderní směsici hudby a mechanických rámusů, myly si vlasy a půjčovaly si mýdlo. Štíhlá pevná těla se krásně leskla v bílém světle a proudy vody odnášely šminku a pot právě absolvované generálky.

Přátelská výměna mýdel a jiných toaletních předmětů čile pokračovala v překotném hlaholu.

„Holky, která jste mi ukradla ručník?“ ječela bruneta, jež stála dosud v koupacím plášti před krajní kójí. „Aleno, nebylas to ty?“ zeptala se přirozené blondýnky, právě se chystající osvěžit tělo ve vedlejší kabině.

„Prosím tě, co bych dělala s tvým ručníkem. Mám svůj. A čistej.“

„Mně zas někdo seknul šampón, sprostáci!“ ozval se soprán z obsazené kóje vedle Aleny.

„Že bych ho zapomněla v šatně?“ zamyslela se bruneta.

„No jasně, zamilovaná,“ řekla Alena.

Bruneta po ní vztekle loupla očima a otočila se ke dveřím ze sprch.

Alena viděla, jak vychází na chodbu a zavírá za sebou. Pak se znovu ozval soprán odvedle:

„Tak kdo si vypůjčil ten šampón, hergot?“

„Neřvi, Ester. Tumaš můj,“ řekla Alena a podala kolem přepážky tubu se šampónem sousedce.

V sousední kóji se leskla a třpytila jako štíhlý bělostný tuleň Ester Nakoncová v rouše Evině a právě strkala hlavu pod sprchu. Měla půvabný dlouhý krk; když sehnula hlavu, aby si našamponovala vlasy, vytvářela šije líbeznou křivku.

Alena zatáhla závěs, shodila ze sebe koupací plášť a postavila se do proudu vlažné vody.

* * *

A potom se to stalo. Vlastně nebylo nic slyšet. Slabé prasknutí se v šumění vody a v galimatyáši povídavých hlasů skoro ztratilo. Alena mu nevěnovala pozornost; ani tupému nárazu, který, zdálo se jí, se ozval z vedlejší kóje, jako by tam něco těžkého uhodilo o přepážku.

Všimla si něčeho jiného: přepážky mezi kójemi nesahaly až k zemi – a pod tenoučkou stěnou, která ji dělila od sousedky, vyklouzla najednou nahá Esterina ruka, jako by něco hledala na podlaze, a potom zůstala nehybně ležet. Alena se lekla, shýbla se. Napadlo ji, že Ester omdlela. Vzala nehybnou ruku, a ruka jí zůstala bezvládně viset v dlani.

A pak se v žlábků bílých kachlíků, kudy odtékala voda ze sprch, objevil temně rudý pramínek, jako kdyby někdo vedle lil do žlabu malinovou šťávu.

Jenže Alena pochopila, co to je. Pustila Esterinu ruku a proti své vůli se rozječela tak pronikavě, že to přehlušilo rozjařený mumraj hlasů ve sprchách.

* * *

Někdo zaklepal a dveře knihovny otevřela mladá příslušnice v nepěkném klotovém pracovním plášti a s vlasy staženými do přísného uzlu. V podpaží držela fascikl.

„Soudruh Bublina?“ zeptala se mile poručíka Borůvky, který právě kamufloval svou denní křížovku jakýmsi tlustým kriminologickým spisem.

Poručík Borůvka se zachmuřil.

„Ne. Borůvka,“ pravil ponuře.

„Promiňte, soudruhu poručíku. Ale vy máte přece v referátě případ Vránová?“

„Ano. Mám,“ pravil poručík Borůvka ještě ponuřeji.

„No, a oni mně řekli, že soudruh poručík Bublina, který má v referátě případ Vránová, pracuje v knihovně.“

„Řekli soudruh poručík?“

Příslušnice, která právě ten den nastoupila službu a poručík ji viděl poprvé, se zapýřila. Poručík si všiml půvabné křivky dlouhého krku, ale tím více se zachmuřil.

„Řekli Bublina, že ano?“ vzdychl.

„Ano,“ šeptla příslušnice.

„To jsou naši soudruzi tak vtipní,“ pravil poručík smutně. „Vypadám jako bublina, ale jmenuji se Borůvka.“

Dívka v klotovém plášti k němu rychle vzhledla.

„Ale kdepak, nevypadáte!“ pravila spěšně.

Poručík Borůvka na ni upřel žalostně smutné oči.

„Tak nevím,“ řekl. „Vy chcete pracovat u kriminálky? Nevím, nevím – s tak špatným postřehem –“

Zazvonil telefon. Poručík Borůvka ho zvedl, chvíli poslouchal. Pak řekl energicky:

„Divadlo Odeon? Dobře.“

A zavěsil, a aniž věnoval zrudlé dívce další pozornost, vypadl – na svou tělnatost překvapivě rychle – z místnosti.

* * *

Rozčilený vrátný, který stál před zamčenými dveřmi do sprch, vzrušeně koktal:

„Zamknul jsem je tam, soudruhu – soudruhu komisaři, aby žádná nemohla utýct a taky aby se nic nevyneslo ven, protože aby –“

„Kdo vám přišel říct o vraždě?“ přerušil ho poručík Borůvka.

„Slečna Sikorská.“

„A kde je slečna Sikorská?“

„Zamk jsem ji tam taky,“ vrátný sebou rozpačitě zakroutil. „Protože aby –“

„Abý tam zatím stačily zničit všechny případné stopy, jak tam běhají sem tam,“ řekl poručík Borůvka a zaposlouchal se do vzrušeného šveholení za dveřmi. „Tak je teď odemkněte.“ Vrátný provinile poslechl a skupina poručíka Borůvky vstoupila do sprch.

Místnost byla plná děvčat v koupacích pláštích, ale některé se taky jenom zabalily do ručníků. Ty začaly hlasitě protestovat.

Poručík Borůvka to ignoroval a přistoupil rázně ke kóji, v níž zahlédl zavražděnou. Ležela na břiše, v zátylku měla ošklivou ránu s podivně ostrými konturami, téměř bez sražené krve. Voda ze sprchy zřejmě smyla první krvácení a otvor bylo zřetelně vidět.

„Kdo to, prosím, objevil?“ zeptal se poručík Borůvka zdvořile a zašilhal po řadě dívek, z nichž některé byly jen v ručnicích. Znametelně mu poskočil ohryzek. Z řady vystoupila smrtelně bledá okatá blondýnka.

„Já,“ pravila skomíravým hláskem.

„Jmenujete se?“

„Alena Pešková.“

Poručík Borůvka vzdychl a řekl:

„Pojďte, prosím, se mnou.“

* * *

„A vy jste ten rozhovor slyšela jasně?“

Poručík hleděl pátravě na dívku Alenu Peškovou.

„Slyšela jsem jen, co říkala Ester,“ pravila Alena. „Mně už ta tvoje pitomá žárlivost jde na nervy, říkála. A když mi nevěříš, tak sbohem. Adié!“

„Adié,“ pravil zamyšleně poručík Borůvka.

„To je francouzsky sbohem,“ pípla dívka.

Poručík Borůvka se jenom zachmuřil. Potom pravil: „A předtím říkala, aby na ni dotyčný nečekal, ano?“

„Ano.“

„Víte, kdo jí to volal?“

Alena sklopila oči.

„No –“ řekla nejistě.

„Povězte mi všechno,“ vzdychl poručík. „I to, čemu se říká drby.“

„Ano.“ Alena polkla. „Byl to Alberto Tossi. Ten italský jazzový zpěvák, co je teď ve Vltavě. Ona s ním Ester chodila.“

„Hm,“ pravil poručík Borůvka. „A na koho to asi žárlil, nevíte?“

Alena znovu sklopila oči. Poručík chvíli čekal, pak řekl: „I drby, slečno. To není žádná ins – inds – To není žádné pomlouvání. Vaši kamarádku někdo zavraždil.“

Alena zvedla hlavu a pohlédla na poručíka velkýma černýma očima. Poručík Borůvka si rozpačitě sáhl na kravatu.

„No, víte, já ty drby sama neroznáším,“ řekla dívka. „Ale ono je to veřejné tajemství. Ona se Ester hodně stýkala se soudruhem –“ maličko zaváhala, „se soudruhem ředitelem.“

„Hm,“ pravil poručík Borůvka. „Rozumím. A jinak?“

„Jinak nic,“ řekla Alena mnohem rozhodněji. „Ester nebyla taková – no – že by střídala chlapce. Tossiho měla opravdu ráda, ale soudruh ředitel – no –“

„Rozumím,“ opakoval rychle kriminalista. „A po té – aby se tak řeklo – odborné stránce byla slečna Nakoncová dobrá?“

Alena sotva znatelně ztuhla. „Jak to myslíte?“

„Myslím – ehm – jako baletka,“ odkašlal si rozpačitě poručík. „Jako kvalifikovaná taneční umělkyně, myslím. V téhle revui měla přece tančit hlavní sólo?“

„Ano – to měla,“ řekla Alena a odmlčela se.

„Musela tedy být dobrá, ne?“

Aleniny černé oči zabloudily někam do rohu šatny, v níž seděla s poručíkem. Řada zrcadel násobila obraz dvojice: nesmělého muže v poněkud staromódním saku a křehké blondýnky v koupacím plášti.

„Fakt je, že Ester byla dobrá tanečnice. To byla,“ ozvala se dívka váhavě.

Poručík z ní nespouštěl oči a pravil docela tiše:

„Ale?“

„Fakt je, že –“ Alena naň pohlédla téměř zoufale, „– no – že původně měla to sólo tančit Žďárská.“

„Proč?“

„Protože – ale to jsou třeba opravdu jen drby.“

Poručík Borůvka neobyčejně zesmutněl. Kulatá tvář se mu protáhla a začal se podobat trudnomyslnému bernardýnovi. Otázal se:

„Protože před slečnou Ester byla přítelkyní soudruha ředitele slečna Žďárská?“

Dívka přikývla: „No ano,“ řekla, ale dodala rychle: „Jenže předtím se to říkalo zas o Sikorské a předtím – to už ani nevím o kom, takže to asi opravdu budou jenom drby.“

„Je na nás, abychom si je ověřili.“ Poručík Borůvka si odkašlal a obrátil list. „A teď mi řekněte, jak to bylo, když jste zjistila, co se stalo?“

„Strašně jsem se lekla.“

„Pochopitelně,“ řekl poručík.

„Pochopitelně,“ opakovala dívka jako papoušek. „A začala jsem křičet. Pak se kolem mě všechny sběhly a zrovna taky přišla Jana ze šatny, byla ještě suchá, tak jsme ji poslaly k panu Zahálkovi – k vrátnému –“

„Jana?“

„Sikorská. Ona si zapomněla v šatně ručník, šla si pro něj a mezitím –“

Blondýnce se zachvěl hlas.

„- se to stalo,“ dopověděl za ni poručík. „Jinak ze sprch neodešel nikdo?“

„Ne. Pan Zahálka příběh a všechny nás tam zamk.“

Poručík Borůvka se na dívku dlouze zadíval. Byla z toho leknutí dosud bledá a trochu se chvěla. Kriminalistovi se v očích objevil jakýsi stesk. Vzdychl.

„Děkuji vám, slečno Pešková,“ řekl a vstal.

* * *

Dívky se vyměnily. Řada zrcadel teď násobila nesmělého muže s vysokou tiziánkou, která zřejmě sváděla smutný zápas s vráskami, pomalu roztahujícími jemné síť okolo zelených očí.

„Jo řiditel?“ zpívala ležérním hlasem. „Nojo, párkát mě pozval na večeri. Jednou do Hubertusu,“ zasnila se. „Ale to už je nějaký ten tejden.“

„A neměla jste to velké sólo původně tančit vy?“

Tiziánka se vytrhla ze snění.

„Nojo, to bylo tak, pane inspektore,“ usmála se na poručíka a poručík si opět zcela podvědomě sáhl na uzel kravaty. Když zjistil, že ji má na půl žerdě, provinile si ji přitáhl. Tiziánčin úsměv se sotva znatelně prohloubil.

„Jak?“ zeptal se poručík a hlas mu přeskočil.

„No tak, jak to v životě bejvá. Tehda se Jana Sikorská zbláznila a nechala ho -“

„Koho?“ Hlas poručíkovi opět přeskočil. Odkášlal si.

„Řiditele přeci. Tak von se tehda začal točit vokolo mě. Vždyť to znáte - vám to nemusím vykládat -“ vrhla na poručíka smaragdový pohled a poručíkovu kulatou tvář polil zřetelný ruměnek. „Jednou jsi dole, jednou nahoře,“ pokračovala dívka a přisedla si blíž. „A pak přišla Ester, no, a prostě to sólo dostala ona.“

„Velmi vám děkuji, slečno,“ pravil poručík Borůvka a proti své vůli si odsedl.

* * *

Praporčík Málek zdvihl bílý kapesník, v němž spočívala drobná měděná nábojnice.

„Sedm pětadesát,“ řekl. „Ležela na podlaze před kabinama. Vrah stál zřejmě přímo naproti sprše, kde se myla zavražděná.“

„Ano,“ řekl starý doktor Seifert. „Podle směru průstřelu můžeme soudit, že zavražděná stála zády k vrahovi a vrah vypálil horizontálně přímo na zátylek. Střela pronikla spodinou lebeční a vyletěla ústy.“

„Zbraň se nenašla?“

„Ne. Soudružka Jebavá –“ praporčík kývl k statné ženě v tmavém kostýmu, která se tvářila jako přistižená andělíčkářka, „provedla tělesnou prohlídku všech dam, než odešly ze sprch. Šatnu jsme taky prohledali. Ale –“ naklonil se k poručíkovi, „ono to má jednu pikantnost – víš, Josef, že v tomhle divadle mají zázračného střelce?“

Poručík Borůvka povytáhl obočí.

„Říkal to vrátný,“ dodal Málek.

„Hm,“ kriminalista přelétl smutným očima šatnu, kde byl po prohlídce ještě větší nepořádek než obvykle. „Pozvěte sem vrátného a řekněte soudr – dámám, že se mohou obléknout.“

* * *

„Máme, prosím. Pana Krameše. Taky zpívá, prosím,“ vypovídal přechoťně vrátný a profesionálně zesmutněl. „Střílel, prosím, právě na slečnu Nakoncovou.“

Poručík Borůvka překvapeně otevřel ústa.

„Proč?“

„Měla to, prosím, ve smlouvě,“ řekl spěšně vrátný. „Ale nikdy ji, prosím, netrefil!“

„Až teď,“ ozval se ironicky Málek. Poručík se po něm káravě ohlédl. Opět se podíval na vrátného:

„Tak ať sem přijde pan Krameš.“

* * *

V šatně se objevil slušivý kovboj. Na hlavě měl černé sombrero, které mezi dveřmi smekl.

„Víte, co je to genickschuss?“ oslovil ho poručík Borůvka. Kovboj se rozpačitě usmál.

„Já, pane poručík, anglicky neumím. Já tady sice dělám toho kovboje a zpívám ty westerny, ale jinak jsem ze Žižkova. To já mám tu angličtinu jen tak vobšlehnutou z Laxíku.“

„Genickschuss je slovo německé,“ poučil ho poručík. „Znamená průstřel lebky přes zátylek.“

„No – děkuju za informaci,“ pravil kovboj rozpačitě.

Poručík Borůvka chvíli čekal, ale střelec nejvil známky, že by toužil něco říct.

„Vy umíte dobře střílet, že ano?“ zeptal se proto poručík.

„To jo, to umím. Já bejval ještě před třema lety mistr ČSSR. Měl jsem jet na olympiádu. Jenže –“ zarazil se.

„Jenže co?“

„Ale nic. Byli jsme předtím ve Švýcarsku. Na mistrovství Evropy. No a to víte.“

„Nevím nic,“ pravil poručík.

„Inu – Švýcarsko je země hodinek,“ řekl kovboj. „Tak jsem neodolal a pár jsem si jich přivez. Jim se to zdálo moc. Takže jsem na tu olympiádu nejel.“

Poručík Borůvka se zamračil. Kovboj mu uhnul pohledem.

„A co jste dělal pak?“ zeptal se poručík.

„Byl jsem nucenej přejít k profesionalismu.“

„To myslíte tady to?“

„Inu – to taky. Taky ale dělám instruktora střeleckýho oddílu Tesla Vysočany.“

„Hm,“ pravil starý kriminalista a vytáhl kapesník. Rozbalil jej a ukázal kovbojovi nábojnici. „Co říkáte tomuhle?“

„To je – to je jako z mý bouchačky.“

„Taky mám ten dojem,“ pravil poručík zamyšleně a najednou, zcela nečekaně, prudce vyjel na kovboje: „Co jste dělal od konce generálky až do chvíle, kdy objevili tu vraždu?“

„Pane poručík! Já ji nezabil!“

Střelec vyvalil oči a chytil se za klogy saka. „Vždyť já měl Ester děsně rád! Vona byla taky ze Žižkova! Sám jsem ji učil střílet!“

„Kde? V střeleckém oddíle Tesla Vysočany?“

Kovboj zrozpačitěl.

„Ne – tady v divadle,“ pravil zkroušeně. „Udělali jsme si tu s holkama takovej –“

„No?“

„Takovej soukromej střeleckej kroužek – stříleli jsme v rekvizitárně –“ Najednou prudce pohlédl poručíkovi do očí.

„Ale všechny bezpečnostní předpisy jsem dodržoval, pane poručík! A na jevišti střílím slepáky. Vostrý jsou přece na jevišti stejně zakázaný.“

„To vím taky,“ odsekl poručík. „Ale nebudete mi tvrdit, že se z té vaší pistole nedá střílet ostrýma.“

„No ne, to dá, ale na jevišti já zásadně vždycky jen slepý –“

„Slepý? A co je vlastně při té vaší produkci vidět?“

„No – přestřeluju jako šňůrky takovejch balónků, co visej – co visely akorát Ester nad hlavou –“

„Jak to, přestřelujete – slepýma?“

Kovboj se důvěrně usmál.

„Inu – vono to celý je podvod, pane poručík. Vám to můžu říct, teda vlastně musím. Von za pozadím sedí kulisák a ty špagáty přestřihuje, dycky jak střelím –“

„Aha,“ řekl poručík Borůvka. „Tak jděte zatím vedle.“

Málek vzal kovboje za ruku a otočil jím ke dveřím.

„A ať mi přinesou pistoli pana Krameše,“ zavolal za ním starý kriminalista. „A zatím mi sem pošlete ještě jednou slečnu Peškovou.“

* * *

„Že byla mimořádně nervózní?“

„Ano, byla,“ kývla Alena. „Rejža – pan režisér pořád chtěl, aby se při tom střeleckým čísle usmívala, a ona to vůbec nesvedla. Tak se rejž – režisér vztekal.“

„A proč to nesvedla?“

„Protože měla strach, jestli nemá pan Krameš omylem v pistoli ostrý.“

„To už se někdy stalo?“

„Nestalo. Ale on dnes ráno vykládal, že jde odpoledne na nějaký trénink a že má s sebou proto ostrý.“

„A říkal, kde je má?“

Alena kývla.

„No. V rezervním zásobníku, co nosí v pouzdře.“

* * *

Nešťastný kovboj seděl opět před poručíkem. Poručík vzal od Málka velké černé kazetové pouzdro a otevřel je. Podíval se dovnitř a kulatá tvář mu opět zesmutněla. Chvilí mlčel. Pak řekl:

„V tom rezervním zásobníku máte taky slepé náboje?“

„Totiž,“ polkl kovboj. „Totiž – já jsem měl jít z generálky na trénink do oddílu, pane poručíku, takže –“

„Takže v něm máte ostré.“

„Já – no, to víte – čistě jen, že –“

„To se ale přece nesmí. Ostré náboje mají být pod zámkem!“

„To taky jsou, pane poručíku! U nás jsou vždycky pod zámkem!“

„A jak to, že je tedy máte v zásobníku?“

„No já – žejo – jako instruktor mám vod toho zámku klíč –“

Kovboj se podrbal za uchem a uhnul očima.

Poručík přelétl truchlivým zrakem obsah pouzdra. „Hm,“ řekl. „A to jste měl s sebou jen ten jeden rezervní zásobník?“

„Jenom ten, pane poručíku, fakt! Jenom ten!“

„A to vám mělo stačit na celý trénink?“

„No ne – vlastně –“

Poručík smutně zakýval hlavou.

„Frajeřinka, co? Připadáte si před slečnama víc jako chlap, když máte s sebou ostré?“

Po kovbojově tváři se rozlil nach. Zachraptěl:

„Nojo. Je to tak, pane poručík. Každý má ňákou tu slabou stránku, a já –“

„Kolik nábojů bylo v tom zásobníku?“ přerušil ho poručík.

„Šest. Von snad – von snad nějaký chybí?“

Kovboj zděšeně pohlédl na pouzdro. Ale poručík je držel otevřeným víkem ke střelci, takže dovnitř střelec neviděl.

„To nevím,“ pravil poručík a otočil pouzdro ke kovbojovi. „Ale kde máte ten zásobník?“ Udělal pauzu a při pohledu na střelcovy vyděšené oči se zachmuřil. „A kde máte tu pistoli?“

Neboť v sametové vystýlce pouzdra nebyla zbraň ani zásobník. Zely tam jen dva důlky obrysem přesně naznačující, co v nich kdysi spočívalo.

Kovboj překvapeně hvízdal.

„Tě pic!“ pravil. „Tak to v tom teda lítám, že, pane poručík?“

* * *

„Pouzdro tedy leželo v koši s ostatními rekvizitami, které jste odnesl ze scény?“

Proti starému kriminalistovi stál hubený rekvizitář a bázlivě pomrkvával.

„Ano, to se tak dělá, pane – pane prefekt.“ Poručík, který byl zvyklý na všemožné titulatury od nezasvěcených civilistů, sebou překvapeně škubl. Ale rekvizitář si toho nevšiml a pokračoval: „V jednom koši se nosej nové rekvizity na scénu, v druhém ze scény. Ale před posledním obrazem je děsně rychlá přestavba. Máme tam hotovej blázinec. Nemohli jsme to stihnout. A ještě se nám tam motal ten Talián –“

„Talián? Pan Tossi?“

„Tossi, ano. Div mě neporazil. Pan režisér ho pak vyhodil.“ Poručík Borůvka se zadíval na osudný košík.

„Ale hned po generálce jste pouzdro odnesl do šatny pana Krameše?“

„Ano.“

„Jenže až do té doby leželo v koši za scénou, kde k němu prakticky měl přístup každý.“

„A – ano.“

Poručík se odmlčel. Rekvizitář na něho hleděl úpěnlivě a nakonec si dodal odvahy.

„Bu – budu zatčen, pane prefekte?“

„Proč?“

„Byla to ode mě nedbalost, já vím,“ říkal zdrceně rekvizitář. „Ale jako polehčující okolnost bych uvedl, že mám ženu a tři děti a s první ženou ještě dvě a ta přestavba je děsně rychlá.“

* * *

Ale pak vypadl první podezřelý ze hry, když mu Pět Lascados, akrobati na trampolíně, dosvědčili, že s nimi od svého výstupu až do chvíle, kdy se dozvěděli o vraždě, hrál v šatně mariáš. Přijal to vděčně a nadšeně se pustil do krokodýlího oplakávání mrtvé tanečnice, dokud mu poručík Borůvka nesdělil, že na něho bude stejně uvalena žaloba pro neoprávněné nošení ostrých nábojů, čímž se vlastně také stává mimovolným spolupachatelem; nato kovboj soustředil veškeré své city na vlastní pravděpodobnou nejbližší budoucnost. A jeho alibi poručíka stejně příliš neuspokojilo. Pět Lascados byli zamlklí muži neurčité národnosti a vyhýbavého pohledu a bylo na první pohled zřejmé, že z jakési pradávné zásady udělají vždycky pravý opak toho, co na nich chce policie. Poručík, ponořený v neveselé myšlenky, odešel s vrátným do rekvizitárny.

Tam objevil na průčelní stěně střelecký terč se stopami mnoha zásahů. Vedla k němu pěšinka, proražená nesmyslnou směsí nejrůznějších krámů, jež tu zbyly po starých programech a uchovávaly se k dalšímu možnému použití. Kolem terče se válely měděné nábojnice.

Poručík jednu zdvihl a truchlivě se na ni zadíval. Vrátného, který až do té doby mlčel, přemohla sdílnost:

„Tohohle svinstva je tady plno, pane komisaři. Jak měly děvčata moment volno, tak tu byly pečený vařený. Voni byly celý žhavý do střílení.“

„Takže vlastně všechny věděly, jak se zachází s pistolí.“

„To samozřejmě. Krameš je to všechny naučil. Někdy se tu pořádaly hotový střelecký turnaje.“

„A střílely slečny dobře?“

„Některý docela jo. Nejlepší prej byla slečna Pešková. Potom taky Dvořáková, Sikorská – a i chudák slečna Ester. To víte, děvčata se před tím seladonem předháněly. Ale mně se nikdy nelíbil, pane komisař. Měl takovej divnej kukuč – moc bych za to nedal, že slečnu Ester voddělal von.“

„Děkuju vám za úsudek,“ pravil stroze poručík Borůvka a zdálo se, že následující větu pronesl téměř vztekle: „Ale nechte si ho pro sebe. Je to pitomost.“

A ráznými kroky vyšel z rekvizitárny, provázen vrátného udiveným:

„Že bych se byl zmejlil?“

* * *

Potom seděl poručík na secesní plyšové pohovce ve výklenku za rohem chodby, kudy se chodilo ke sprchám, a šikmo proti němu sebou vrtěla bruneta v zahraničním kostýmku.

„Když jste odešla ze sprch, slečno Sikorská,“ ptal se kriminalista, „uviděla jste na chodbě někoho?“

Bruneta zamrkala.

„Ano.“

„Koho?“

„Pana Tossiho.“

„Co tam dělal?“

„Nic. Stál tady na rohu a pozdravil mě.“

„Vy ho znáte?“

„Ano.“

„Odkud?“

„Chodil pořád do divadla za Ester,“ řekla bruneta. V umělém osvětlení chodby se zahraniční kostým revuálně leskl. Od výstřihu zabloudily poručíkovy oči někam ke stříbřitému hezkému klínu. Ovládl se.

„A když jste se vracela do sprch s ručníkem, stál tam pan Tossi ještě?“

„Nestál už tady na rohu... Šel po chodbě –“

„Směrem –“ pobídl ji poručík. Pohlédla mu do očí.

„Směrem jako – jako od sprch.“

Poručíkovu tvář přikryl truchlivý stín.

„Ano,“ řekl. „Děkuji vám, slečno. Zůstaňte zatím ještě v šatně.“

* * *

„Takže když jste přiběhli se slečnou Sikorskou ke dveřím do sprch, viděli jste pana Tossiho?“

„Jo, viděli,“ kývl vrátný. „Seděl tady co vy, v tomhle vinglu na kanapi, a vstal, jak jsme utíkali kolem. Potom, když jsem tam děvčata zavřel, tak se mě ptal, co se jako stalo –“

„A vy jste mu řekl?“

„Že vevnitř někdo zastřelil slečnu Ester,“ vrátný se náhle zatvářil provinile. „Sakra, to jsem asi neměl, co?“

„Jak se choval pan Tossi?“

„Jak se choval?“ Vrátný chvíli pod maskou přemýšlení pokukoval po poručíkovi, a když zjistil, že za svou sdílnost vůči Tossimu nebude pokárán, spustil zase horlivým tónem: „Von – sakra, na mou duši, ani jsem si nevšim.“

„A pak jste šel zatelefonovat pro nás?“

„Šel.“

„A kde byl pan Tossi, když jste se vrátil?“

Vrátnému cosi došlo. Udiveně otevřel ústa.

„Hergot!“ řekl. „No vidíte! To už tam nebyl! Někam se vypařil!“

* * *

„Čistě pro pořádek, soudruhu řediteli,“ pravil poručík Borůvka. „Vy jste odešel po generálce nahoru do klubu. Ale my máme zjištěno, že v době, kdy byla spáchána vražda, jste tam nebyl.“

Muž sedící na plyšové pohovce šikmo naproti poručíkovi si nervózně zajel prstem pod límec.

„Je to trapné, ale – byl jsem na toaletě. To asi není zrovna prvotřídní alibi.“

„Jestli jste tam byl sám, není to vůbec alibi,“ řekl ponuře poručík Borůvka.

„Bohužel, byl jsem tam sám.“ Ředitel Mára se velice nejistě podíval na poručíka a hned zas uhnul očima. Protože kriminalista mlčel, vytáhl Mára kapesník a vysmrkal se. „Je to hrozné,“ řekl. „Taková mladá, nadaná umělkyně. Kdo jí to mohl udělat? Každý ji přece musel mít rád –“

„Vy také?“

„Já? No ovšem. Byla to velice milá soudružka –“

„Říkal jste jí soudružko?“

„No – ne, přirozeně. Říkal jsem jí Ester.“

„Byla to vaše – ehm –“ poručík si odkašlal a pronesl jakoby s mírným steskem v hlase: „– milenka?“

„Milenka! No promiňte! Kdo vám to řekl?“

„V divadle se to říká. Proto prý také dostala to velké sólo.“

„To jsou pomluvy!“ vyletěl Mára a hned se zarazil. „Tedy – to velké sólo nedostala vůbec proto, že by byla moje – je to směšné. Mám ženu a děti. To sólo dostala po dohodě s choreografem. Párkrát – párkrát jsem ji pozval na večeři, z toho to asi vzniklo. Byla to moje přítelkyně.“

Poručík Borůvka sklonil hlavu a pohlédl na ředitele zpod obočí.

„Slečna Žďárská byla taky vaše přítelkyně?“

„Žďárská! Taková – to jsou samé pomluvy!“

„A slečna Sikorská?“

„A vy tomu věříte, soudruhu poručíku?“ Mára si položil ruku s elegantním prstenem na dobře ušitou vestu v krajině srdeční. „O všech divadelních ředitelích se říká, že mají v souboru milenky.“

Za Sikorskou jsem se například přimluvil, aby dostala nějakou roli ve filmu. Ale sotva ředitel někomu pomůže, hned si to lidi vyloží v tom nejhorším smyslu.“

„Bylo by to docela lidské,“ pravil temně starý kriminalista. „Mezi tolika krásnými –“ zarazil se, zoufale se rozhlédl. „Ale strašně bych potřeboval černou kávu.“

Mára byl ihned pohotově.

„Jestli vám můžu nabídnout nahoře v kanceláři?“

Poručík se zvedl.

„Děkuji vám. Uděláme si při té kávě malou konfrontaci. Pavle,“ otočil se na Málka, „požádej slečnu Peškovou, slečnu Žďárskou a slečnu Sikorskou a taky pana – toho čarostřelce, rekvizitáře a vrátného, aby šli s námi. A ještě pana režiséra. Ostatní můžou jít domů.“

* * *

„Hergot!“ zaklel vrátný. „To zas někdo nechal vejtah viset v sedmém poschodí!“

Skupina stála před výtahem, odděleným od chodby ozdobnou secesní mříží. Vévodila jí odporná soška jakéhosi litinového amorka. Výtah byl uprostřed chodby hned vedle schodiště.

„Kdybyste se obtěžovali pěšky, soudruzi,“ řekl Mára.

Poručík Borůvka zesmutněl.

„Kde máte tu kancelář?“

„V šestém poschodí.“

„Hm. Níž bysme tu kávu nedostali?“

„Já bych, soudruhu řediteli,“ ozval se vrátný, „skočil pro klíč od nákladovýho vejtahu, ne?“

„Pravda,“ řekl Mára. „Skočte.“

Vrátný se rozběhl po schodech vzhůru a zmizel.

„Pana Tossiho jste ještě nesehnali?“ obrátil se poručík na vrchního nadstrážmistra Šintáka.

Šinták srazil paty.

„Ještě ne,“ pravil řízně. „Ale z budovy ho nikdo neviděl vycházet.“

„Jenomže tady je nahoře pasáž,“ přerušil ho Málek, „a dům má taky skoro ve všech poschodích spojení s vedlejšími budovami. Zmizet odsud není problém.“

„Hm,“ broukl poručík Borůvka. Zahleděl se do ohbí chodby, kde se právě vynořila skupinka vyfintěných tanečnic. Hodily se do parády a zrovna odcházely ze šatny, jak jim to poručík Borůvka dovolil. Moc se jim z divadla nechtělo. Když uviděly poručíka, zarazily se.

Vrátný se přihnul po schodech dolů a v ruce vítězoslavně držel klíč.

„Tak jsem tady, můžem jít. Nákladní vejtah je vzadu za rohem, na druhý straně, soudruhu komisaři. Až za pánskou šatnou.“

Poručík vykročil a za ním se hnula celá skupina. Vrátný mu úslužně poskakoval po boku.

„Totiž, ten vejtah je zamčenej,“ vykládal, „protože aby –“ a vtom zhasla světla a suterénní chodba utonula v naprosté tmě. Z ní zaječely dívčí hlasy. Atmosféra vraždy byla dosud příliš živá a náhlá temnota dívky poděsila.

„Zahálka!“ ozval se vztekly baryton ředitele Máry. „Co je to zase za bor – za nepořádek!“

„Asi kraťas, pane řediteli. Už na to jdu!“ promluvil vrátný z temnot.

Jekot děvčat se poněkud utišil; tím zřetelněji bylo slyšet, jak ředitel Mára náhle bolestně zařval a jak hned nato zděšeně vykřikla nějaká dívka.

Znovu zavládl zmatek.

Tmu proťal kužel světla.

Vrchní nadstrážmistr Šinták dobyl ze služební brašny baterku, rychle přešel světlem po chodbě a vystrašené obličeje se objevily jeden po druhém, každý na vteřinku, jako procesí duchů. Světlo se zastavilo na postavě ředitele Máry. Mára seděl na zemi a z rány na spánku mu prýštila krev. Vedle něho se z podlahy zdvihala Alena

Pešková a o kus dál, u mříže výtahu a blíž k úpatí schodů, Jana Sikorská.

„Nějakej mizera vypnul hlavní vypínač. Máme ho tady za rohem –“

Poručík Borůvka spočinul pohledem na obou dívkách, které se oprašovaly a rovnaly si sukně.

„Někdo do mě vrazil!“ řekla Alena.

„Do mě taky. Praštila jsem se tady o tu mříž,“ řekla Jana Sikorská a zamnula si loket.

„Neslyšeli jste kroky?“ zeptala se Alena. „Jako kdyby někdo utíkal po schodech.“

Málek a Šinták se rychle rozběhli po schodišti vzhůru. Zmizeli a ztichlou chodbou zněl dusot jejich kroků. Pak dozněl. Ozvaly se nějaké hlasy, někdo protestoval. A znovu dusot a protesty. Nahoře nad ozdobnou mříží výtahu se objevila Málkova hlava.

„Máme Tossiho, Josef!“

A potom jiná, černá hlava, jako vystřižená z italských filmů.

Zašklebila se dolů na poručíka a pravila:

„Buona sera!“

* * *

Poručík Borůvka hleděl ponuře na toho elegantního snědému muže s jiskrnými očima. Krasavec seděl na krajíčku plyšové pohovky a gestikuloval rukama.

„Já jsem nezatměl! Jak jsem chodil po schodech dolů, tak zatmělo. Samo sebou. Úplně beze mě!“

Poručík přikývl.

„A proč jste vlastně odsud utekl, když jste zjistil, co se stalo ve sprchách?“

„Protože dostal jsem do těla to – hrůzu – strach, jak se říká. Napadlo mi, že budu podezřelý.“

„A proč jste se tedy zase vrátil?“

„Protože napadlo mi, že když odcházím, budu ještě víc nejpodezřelejší. Ona byla moje milovaná!“

Po osmahlém čele pana Tossiho stékala čistounká krůpěj potu.

„A jak to vlastně mezi vámi bylo?“ zeptal se poručík.

„Já miloval Ester,“ Tossi ukázal na sebe a pak hned prstem namířil do neurčita. „Ester milovala mě. Naše láska byla za hrob. A já teď budu nešťastný do hrob.“

„No,“ řekl poručík, „máme zjištěno, že se s vámi slečna Nakoncová rozešla.“

„Se mnou? Rozešla? To vůbec tak není! Byli jsme jako dvě ty – hrdélka – ne! Hrdličky!“

„Opravdu?“

Tossi pozdvihl ruku k přísaze.

„Pan tenente! Já ji nepřizabil!“

„To tedy ne, to ne,“ pravil pomalu poručík a přistoupil ke dveřím šatny. „Slečno Pešková, na okamžik.“

Blondýnka vešla, měla na sobě poněkud uválený šustáček a s úctou pohlédla na Tossiho.

„Kdybyste laskavě opakovala, co říkala slečna Ester panu Tossi-mu do telefonu.“

„Mně už ta tvoje pitomá žárlivost jde na nervy,“ odříkávala dívka, jako by to měla naučené. „A když mi nevěříš, tak sbohem. Adié!“

Jiskrný muž vylétl, jako by ho z plyšové pohovky vymrštil nějaký katapult.

„Slečna Pešková! To je lhaní! Takové obrovské lhaní, slečna Pešková!“

„Ostatní to slyšely taky. Můžou to dosvědčit.“

Dosvědčily to.

„Ale to tak není, slečna Žďarská! To jste přeslechla!“ pokusil se stát na svém Tossi, a když Sikorská prohlásila, že to v šatně slyšely skoro všechny, vybuchl: „Jana! Jak vy můžete takovou vyľhanost říkat! Přece to byla jen taková hněvaná láska. Jak vy říkáte, není milovaná – ne! Když není hněvaná, není zamilovaná!“

„No tak podívejte se.“ Poručík Borůvka mu položil ruku na rameno a Tossi okamžitě ztuhl. Jenom na okamžik. „Vy tvrdíte, že jste

celou dobu, co jste čekal na slečnu Ester, seděl tady na tom kanapi. A že nikdo kromě slečny Sikorské ani nepřišel, ani neodešel ze sprch.“

„Ani žádná noha!“ pravil rozhodně Ital.

Poručík se otočil k brunetě v lesklém kostýmu.

Řekl:

„Opakujte, prosím, co jste viděla, když jste odešla ze sprch a než jste vešla do šatny – a potom, když jste se zas vracela do sprch.“

„Kdybyste promluvil víc pomaleji, nerozumím,“ řekl Tossi.

„Ptám se slečny Sikorské,“ pravil chladně poručík.

Brunetka si nevraživě změřila Tossiho a řekla klidně:

„Když jsem přišla ze sprch na chodbu, stál pan Tossi tamhle na rohu a pozdravil mě.“

Tossi spokojeně přikývl.

„Ale vy jste říkal, že jste seděl tady,“ poznamenal kriminalista.

„Jako vyšitý!“ pravil Tossi kategoricky, pak mu to došlo a trhl sebou. „Totiž ne! Nesedával jsem tu vždycky! Byl jsem nervózní. Prochodil jsem chodbou sem tam, tam sem!“

„Tak seděl jste, nebo jste chodil?“ obořil se na něho poručík.

„Chvíli seděl, chvíli chodil,“ zvolal Tossi zoufale. „Když seděl, seděl jako vyšitý, když chodil, chodil jako pomátnutý!“

„A když jste pozdravil slečnu Sikorskou, šel jste si zas sednout?“

„Ne! To jsem pak procházel od dveře na roh a opáčně od roh na dveře.“

Poručík pokynul brunetě v importovaném kostýmku.

„Když jste se vracela do sprch, kde byl pan Tossi?“

„Pan Tossi šel rychle po chodbě směrem od sprch,“ pravila bez zaváhání.

„Ne rychle!“ ohradil se prudce a hlasitě Tossi. „Ne rychle, Jana! Pomálu! Krok sum krok, krok sum krok!“

Sikorská pokrčila rameny.

„Mně se to zdálo rychle.“

„Ale já chodím vždycky rychle! Já když chodím pomálu, to jako když jiný chodí rychle!“

„No,“ pravil poručík Borůvka pohřebním hlasem. „Nebudeme se tady přít o revali – reali – relavi – o vzájemné rychlosti pohybů. Fakt je, že jste šel směrem od sprch sem do chodby.“

„To je fakt,“ potvrdil Tossi. „Není fakt, že rychle! Je fakt, že pomálu! Jako ten –“ zagestikuloval, „to zvirátko malilininkovatý – šneke!“

„Hlemýžď,“ poučil ho poručík Borůvka. „Tak půjdete s námi!“

* * *

„Mára je v pořádku.“ Dr. Seifert si utíral ruce do poněkud zakrváceného ručníku. „Je to jen povrchové zranění. Žádná lebeční fraktura, jak jsem se obával.“

„A zbraň?“ poručík Borůvka přimhouřil oči.

„Předmět s ostrými hranami.“

„Mohla to být pažba pistole?“

„Mohla. Jakýkoliv kovový předmět.“

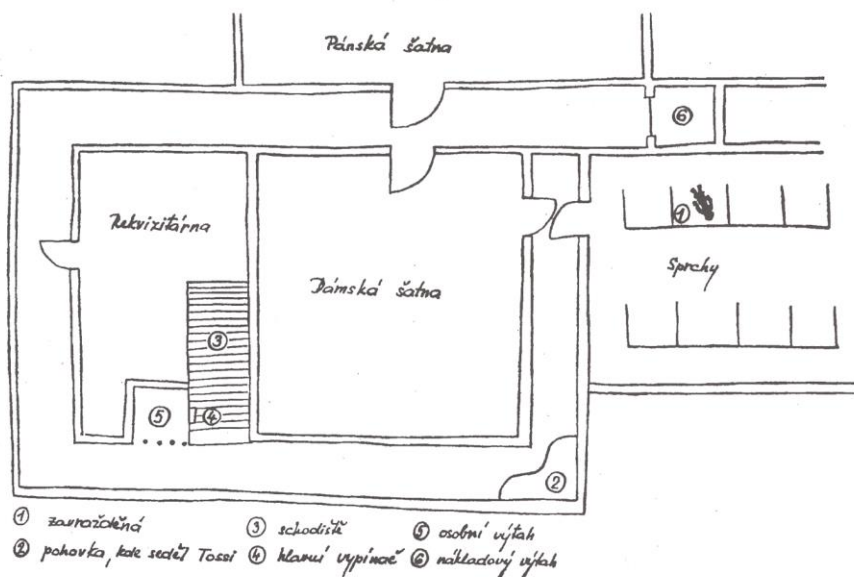
„Hm,“ vzdychl starý kriminalista. „Jenomže Tossi u sebe pistoli nemá a u nikoho se taky žádný zakrvácený předmět nenašel.“

* * *

V sedm hodin večer to byla pořád ještě naprostá záhada. Poručík Borůvka seděl s praporčíkem Málkem ve své kanceláři, mlčeli, čekali na nezajímavý výsledek pitvy a na stejně fádňi balistické hlášení a jen občas jeden nebo druhý zauvažovali nahlas.

„Všechno ukazuje na Tossiho,“ zadumal se Málek a tužkou jezdil po plátku divadelního podzemí, který si před chvílí nakreslili.

„Střílet musel někdo, kdo vlezl do sprch zvenčí dveřmi a po činu utekl. Ve sprchách neměl nikdo u sebe zbraň. Vyhodit ji ven taky nemohl, protože tam nejsou okna. A Tossi uvádí, že ze sprch nikdo kromě Sikorské neodešel ani nevstoupil dovnitř. To je ovšem trochu zárážející, protože pak je Tossi jediný, kdo se tam mohl nepozorovaně dostat. Proč tedy sám přiznává, že se v kritické chvíli motal po chodbě? Ovšem, na druhé straně to zapírat nemůže, když ho viděla Sikorská.“

„Mohl by. Je to jeho slovo proti jejímu,“ poznamenal poručík. „Jenže on utekl a zase se vrátil. A myslíš, že snad proto, aby – řekněme ze žárlivosti – oddělal před nějakými deseti svědky Máru?“

Málek neřekl nic, ale v hlavě mu pracovala fantazie, protože za chvílku se ozval:

„Třeba nejde o žárlivost. Nebo jenom o žárlivost. Třeba Mára ví víc, než říká, a Tossi věděl, že ví.“

„Prosím tě, Pavle,“ pravil poručík Borůvka unaveně, „jen mi z toho nakonec neudělej špionážní případ. Víš, že to nemám rád.“

„Ale ne,“ řekl rychle Málek. „Jenomže žárlivci neuvažují moc logicky a jsou všeho schopní. Nemyslím špionáže,“ dodal honem, „ale nepředloženého činu.“

Zazvonil telefon. Poručík Borůvka ho zvedl a vzápětí sebou zmučeně zakroutil. „Ano, Lucinko,“ zacukroval překvapivě sladkým hlasem a jeho obvykle smutnou tvář pokryl výraz blížíci se naprostému

zoufalství. Ze sluchátka pronikavě zaštěbetalo. Málek se ušklíbl. Jako všichni v poručíkově oddělení znal dobře hlas paní Borůvkové.

„No, mám případ, Lucinko, víš?“ cukroval dál poručík Borůvka a potom asi pět minut pokračoval v podobných sladkých, chabých a mírně nesouvislých projevech. „Cože? Pětku, říkáš?“ podivil se jednu chvíli. „Tak mi ji, prosím tě, dej k aparátu!“ A výraz zoufalství vystřídal na poručíkově tváři zamračený přísný pohled neoblomného otce, který vypadal značně ochotnický. „Co to slyším, Zuzanko,“ pravil a odmlčel se, protože ho umlčelo jiné, vyšší, a snad ještě rychlejší štěbetání. „No dobře, dobře. To je ale dobře, že pan profesor Lavecký je přísný!“ Na víc se nezmohl a zase poslouchal. Teprve za chvíli ho něco popudilo tak, že se ozval znovu: „Cože? K Tondovi Špačkovi? K tomu parašutistovi? Vždyť ten byl z matematiky napomínán? Že už se to naučil? No jen aby!“ A znovu poslouchal, a nakonec dal dceři svolení, aby se s obtížným úkolem z algebry uchýlila o pomoc k mladíku, kterého opovržlivě charakterizoval slovem „parašutista“. Telefon opanoval znovu hlas paní Borůvkové, a když ji byl poručík nescíslněkrát ujistil, že se vrátí, jak jen to bude možné, podařilo se mu konečně po čistých dvaadvaceti minutách – praporčík to zlomyslně stopnul na hodinách – zavěsit. Klesl na židli a otřel si čelo kapesníkem.

„Pavle, sprchy nám pořád nefungují, že ne?“

„Ne. Zařadili nás do plánu oprav až na příští kvartál.“

„Tak já si skočím vedle do lázní,“ prohlásil vyčerpaný kriminalista. „Už mi to nemyslí.“

* * *

Ve veřejných lázních vedle stanice byl nával. Při pohledu na čekající dav zmocnila se poručíka Borůvky melancholie, a ještě víc mu zkazil náladu pokus jakési štíhlé krasavice v elegantním modelu a se slušivým kloboučkem navázat s ním známost pomocí okaté koketérie.

Aspoň jemu to připadalo jako pokus o koketérii. Sotva ho dívka uviděla, kývla na něho a líbezně se usmála. Ale poručíkova ponurá tvář zůstala ledově vážná, dívčin úsměv znejistěl; nakonec se horlivě

ponořila do četby jakéhosi ženského časopisu, který držela vzhůru nohama.

I poručík však znejistěl. Nestával se už drahá léta předmětem pozornosti neznámých hezkých dívek a krom toho měl pocit, že koketku už někde viděl. Jal se na ni nenápadně pokukovat, ale protože se znovu několikrát setkal s jejím kradmým pohledem, po němž vždycky následoval náznak milostného úsměvu, raději toho nechal.

Neubránil se však neklidu; snažil se srovnat si v hlavě fakta případu zavražděné tanečnice, ale místo nich vracela se mu do okruhu myšlenek stále a stále drobná a půvabná tvář koketní dívky, čtoucí ten obrácený časopis. Tímto zvláštním neklidem je snad možno vysvětlit jeho pozdější prapodivné počínání v kabině.

Odložil klobouk, povolil kravatu a zamyšleně se zadíval na bílou stěnu, za kterou v sousední kabině šuměla voda. Patrně se tam právě svléká neznámá, a přece povědomá dívka, neboť poručík si bystře všiml, že poslední pokus o navázání známosti učinila právě ve chvíli, když současně s ním vkročila do vedlejšího oddělení.

Přepážka byla z jakési umělé hmoty, a jak na ni poručík zamyšleně zíral, něco v ní zazářilo. Přistoupil blíž a zjistil, že do ní, zřejmě nedávno, neznámý pachatel vyvrtal otvor, o jehož účelu nebylo třeba pochybovat.

Takové věci se ve veřejných lázních stávají. Nestává se však, aby poručík Veřejné bezpečnosti, kriminalista s nejlepší pověstí a otec dospívající dcery použil takového otvoru přesně k účelu, pro nějž byl zhotoven.

A přece právě to poručík udělal.

V oblaku páry se mu objevily příjemné obrysy dívčího těla, po němž stékala voda. Poručík Borůvka sledoval ty obrysy od kolenou, viditelných ještě nad okrajem vany, přes měkkou linii stehů a zadničky a po ladné křivce zad až k zátylku. Dívka si pod sprchou myla vlasy. Měla hlavu skloněnou na prsa a labutí linie dlouhého ženského krku vypadala nesmírně esteticky.

Poručíkovi vyrazil na čele pot a on nevábně, poněkud oplzle otevřel ústa.

Ne však proto, že mu právě došlo, že nahá koketka ve vedlejší kabině je civilní, vlastně přírodní podoba nové příslušnice v klotovém plášti, o jejímž postřehu dopoledne zapochyboval. Proto ne.

Ale provedl něco, co by člověk od staršího kriminalisty teprve neočekával.

Z kapsy kalhot vytáhl značkovač FIX a na bílou stěnu kabiny rychle načmáral dva obrázky, které při nejlepší vůli nebylo možno označit za zcela mravné.

Jeden znázorňoval – dosti primitivně – nahou dívku stojící rovně jako voják v pozoru. Hlavou jí ve výši zátylku vodorovně procházela šipka směřující ústy ven.

Druhý, rovněž primitivní obrázek znázorňoval také nahou dívku, také stojící rovně, ale s hlavou na dlouhé labutí šiji skloněnou k nadřům. Zátylkem a ústy procházela rovněž šipka, ale ta mířila šikmo odshora dolů.

Ještě chvíli zíral kriminalista na tyto ne zcela vhodné obrázky. Potom si jakoby v tranzu nasadil klobouk a tryskem se vyřítil ven.

Jak utíkal po chodbě, zastihl ho rozhořčený hlas lázeňské, která právě vešla do uvolněné kabiny.

Ale poručík Borůvka ho vůbec nedbal.

* * *

Zastavil se až ve vrátnici divadla Odeon, kde už téměř končilo večerní představení. Seděl tam noční vrátný, kterého poručík neznal.

„Klíče od výtahu,“ pravil stručně.

„Výtah je odemčený, soudruhu – majore.“

„Myslím od nákladového výtahu. Toho, co se zamyká.“

Vrátný po něm šlehl podezíravým pohledem, ze skoby vedle okénka sundal klíč a podal jej poručíkovi.

„Mám jít s váma?“ zeptal se.

„Není třeba,“ štěkl poručík a vyřítil se k výtahu na druhé straně vestibulu.

Pro svoje širší horizontální rozměry chodil poručík nerad pěšky, zejména po schodech. Proto mu stálo za to sjet jediné poschodí z vestibulu v přízemí do chodby v suterénu.

Skutečně, stálo to za to.

Neboť když se výtah asi za pět vteřin zastavil dole, všiml si poručík, že skleněnými dveřmi na něho civí litinový amorek, vévodící ozdobné mříži vnějších výtahových dveří. Proti všem zvyklostem byl amorek otočen tváří k výtahu.

Poručík otevřel skleněné dveře a sáhl po litinové sošce. Viklala se. Když ji nadzdvihl, snadno ji sundal z opotřebovaného čepu. A potom, sotva se podíval na omšelého bůžka v dlani, truchlivě vzdychl.

Amorek měl vzadu na hlavičce temnou skvrnu. Poručík Borůvka nehtem kousek sloup a zkušeným zrakem poznal zaschlou krev.

Pečlivě nasadil figurku zpátky na vyviklaný čep a vydal se chodbou ke dveřím do dámské šatny. Byly odemčené. Vešel dovnitř a rozhlédl se. Na druhé straně místnosti uviděl jiné dveře. Přešel šatnou k nim a vzal za kliku. Ale tyhle dveře byly zamčené.

Zmateně se rozhlédl a setkal se s podezřívavýma očima starší ženy v lesklém pracovním plášti, která právě vstoupila dovnitř s nákladem hedvábných kostýmů.

„Poručík Borůvka,“ představil se. „Nemáte klíč od těchhle dveří?“

Žena si ho změřila pohledem ne právě vlídným, položila ranec kostýmů na nejbližší toaletní stolek a mlčky sundala z hřebíku velký klíč.

„Tumáte,“ zavrčela. „Dveře se zamykaj, protože naproti je pánská šatna a chlapi sem dřív lezli.“

Seshora se ozval potlesk, pak ševel hlasů. Potom na schodech zazněl cupot mnoha ženských nohou. Představení skončilo. Když poručík odemkl dveře a když je za sebou zavíral, zahlédl ještě první tanečnici – ve velmi zanedbatelném úboru – jak se hrne do šatny a za ní se tam cpou ostatní. Zaklapl dveře, klíč strčil do kapsy a rozhlédl se. Přímou proti sobě viděl jiné dveře s tabulkou „Pánská

šatna". Napravo v průčelní stěně slepé chodby byla vrátka nákladového výtahu.

V ohbí chodby se objevili tři muži v bílých trikotech. Poručík se obrátil ke dveřím výtahu a sáhl do kapsy. Nahmatal dva klíče a vytáhl je oba. Zarazil se. Na dlani mu ležely dva úplně stejné klíče. Prohlédl si je pozorně, jeden po druhém, a zkusil jedním odemknout výtah. Šlo to.

Ale poručík dovnitř nevstoupil. Místo toho výtah opět zamkl a zkusil druhý klíč.

Zase to šlo.

Poručík slabě zasténal. Podruhé už nezamkl. Skočil do výtahu a zavřel za sebou dveře.

Chvilí zachmuřeně přemýšlel, potom se začal věnovat vnitřku kabiny. Bylo to primitivní, zastaralé zařízení, vlastně jen prkenná podlaha opatřená dřevěným zábradlím, které sahalo sotva do výše pasu. Celá kabina visela na čtyřech kovových tyčích s prkenným stropem nahoře. Neměla ani tlačítkovou obsluhu. Spouštěla a zastavovala se pákou. Starožitnost. Mělo to jedinou výhodu: dalo se to zastavit kdekoliv mezi poschodími.

Poručík Borůvka ponuře zíral na otlučené stěny šachty, jež bylo vidět nad nízkým zábradlím na všech třech stranách. Za dveřmi zaduněly kroky a nějaká ozvěna sem zanesla poslední závan aplauzu nahoře. Poručík vzdychl a vzal za kliku. Výtah se pomalu rozjel.

Oprýskané stěny šachty se zvolna sunuly dolů a otevřená kabina se starým kriminalistou se vznášela do vyšších poschodí. Tu a tam byly v prastaré omítce šachty vyryty věkovité nemravné nápisy a kresby, podobné těm, jaké poručík sám před chvílí zhotovil ve veřejných lázních. I těmto kresbičkám věnoval poručík Borůvka pečlivou pozornost.

A najednou, jako by se něčeho lekl, prudce vzal za kliku a výtah se zastavil. Poručík opatrně posunul páku opačným směrem a kabina začala pomalu klesat.

A hned nato ji opět zarazil. Ve stěně šachty po jeho pravé ruce se objevil kulatý otvor asi půl metru v průměru, zakrytý na vzdálenější

straně vodorovnými plechovými pláty, které trochu připomínaly plátkové brnění. Kdysi tu zřejmě bývala vrtule větráku, ale zbyl po ní jenom rozlámaný nosník. Jinak byl otvor prázdný.

Prázdný, až na malou mosaznou nábojnici, ležící v nejnižším bodě oblouku.

Poručík Borůvka ji opatrně vzal do kapesníku. Byla to stejná nábojnice jako ta, kterou odpoledne držel v kapesníku Málek.

Potom se nahnul do otvoru a nadzdvihl jeden z kovových plátů. Jeho zrakům se – z mírně ptačí perspektivy – naskytl zajímavý pohled na řadu sprchových kójí, v nichž se právě myla děvčata, a siluety jejich těl se rýsovaly za igelitovými závěsy. Přes horní okraje závěsů bylo jasně vidět blond a černé hlavičky.

Ale poručík, třebaže na ně upřeně zíral, nevypadal už oplzle. V očích se mu usídlil nesmírný smutek.

Spustil plát a truchlivě vzdychl, posadil se na malinké sedátko v rohu výtahu a zamyslíl se.

Najednou se zase vymrštil, vyklonil se z kabiny a rukou zašmátral seshora po prkenném stropě.

Po obličejí se mu rozlil výraz čirého zoufalství.

Stáhl ruku zpět a v zamazané dlani držel černou zbraň ráže 7,65.

* * *

„Já nevím, proč se ten výtah zamyká,“ říkal noční vrátný. „Je to nařízený. Asi aby se tam nikomu nic nestalo. Je to taková stará krak-sna. Ale přesně to nevím. Já jsem tu novejš.“

„Má pan Zahálka domů telefon?“ zeptal se netrpělivě poručík Borůvka.

„Má. Jeho syn je doktor a –“

„Podějte mi ho,“ poručík sáhl do vrátného budky po aparátu. „Číslo?“

Vrátný mu je řekl.

Dlouho to nikdo nebral. Kolem budky se začala trousit děvčata ze sboru. Na některá čekali nastrojení mládenci. Poručík Borůvka je sledoval pohledem.

Konečně se ozval ospalý hlas.

„Soudruh Zahálka?“ zeptal se poručík, a když ospalý hlas přisvědčil, pokračoval:

„Pamatujete se, soudruhu Zahálko, když jsme šli dnes k tomu nákladovému výťahu, než zhaslo to světlo – chtěl jste mi něco říct. O tom výťahu, myslím. Proč se musí zamykat nebo tak.“

„A jo, to máte pravdu,“ zapraskal vzdálený hlas. „No, a pak už jsme se k tomu nedostali, žejo? To tak bejvá. Jak někdo křísнул soudruha řiditele, tak jsem na to v tom rozčilení úplně zapomněl.“

„Povězte mi to teď,“ pravil kriminalista a hlas se mu maličko, sotva znatelně zachvěl.

„No to máte tak,“ řekl vrátný a pustil se do vyprávění historky. Poručík mlčel a poslouchal, očima sledoval štíhlé, překrásné dívky, které se kolem něho trousily od schodiště ze suterénu, zdvořile zdravily nočního vrátného, zvědavě utkvívaly pohledem na poručíkově tváři a pak si nasazovaly sladké úsměvy, s nimiž odcupitávaly každá ke svému mladíkovi. Poručík stál, osamělý, jakoby zapomenutý, a jak hleděl na ten průvod téměř vymyšlených krasavic, byl čím dál tím smutnější.

A vrátný vyprávěl:

„To byl u nás takovej pomocnej režisér, víte, nějaký Nováček, kluk jeden uhrovatá, a já si všimnul, že von večer co večer po představení někam odjíždí nákladním vejtahem. Bylo mně divný, proč nejedí tím pohodlným, osobním, a najednou mě taky praštilo, čím si ho otvírá, když klíč je u mě v kukani. Tak jsem si na něj dal bacha, a co byste neřek, soudruhu komisaři? Von si ten vejtah vodmykal klíčem vod pánský šatny. Já si to pak vyzkoušel a voni voba ty klíče byly úplně stejný!“

„Od pánské šatny?“ podivil se poručík.

„Jo,“ pravil tajemně vrátný. „No a mně bylo divný, co tam pohledává, a tak jednou, když měl Nováček chřipku, vyjel jsem si po představení tím nákladním vej tahem sám, a co byste neřek, soudruhu komisaři, vono je tam z jednoho místa dírou po větráku vi-

dět –“ vrátný se zarazil, odmlčel se a pak vykřikl, až membrána v sluchátku zapraskala: „Ježíšmarjá!“

„Já vím,“ řekl temně poručík Borůvka. „Do dámských sprch. Kdo všechno o tom věděl? Vzpomeňte si dobře.“

„Ježíšmarjá!“ opakoval vrátný a trochu se uklidnil. „No, nikdo. Teda vlastně potom všichni. Já to nikomu neřek, jenom soudruhovi řiditelovi, a ten nařídil vyměnit zámek. To víte, toho si pak každé všimnul – a já ještě přišel na zlepšovák, a taky se tím jeden zámek ušetřil. Dal jsem zámek od pánský šatny na dámskou a opačně. Ať se holky na sebe jezdějí dívat, ne?“ Vrátný se pobaveně zasmál. „Soudruh řiditel to schválil,“ dodal pak rychle. „Jo, a toho kluka, toho Nováčka, toho pak vyhodili. Nejenom kvůli tomu. Voni si na něj děvčata stěžovaly, že je vobtěžuje, a taky se furt něco ztrácelo –“

Poručík už neposlouchal. Tvář mu zatáhl mrak truchlivého žalu a on se opět proměnil ve velmi smutného bernardýna. Kolem vrátnice se pořád míhaly ty překrásné dívky, spěchající do života velkoměstské noci.

Objevila se jedna obzvlášť krásná, celá brunet, v bílém kostýmku, s velikou tyrkysovou broží v klopě. Nikdo na ni ale nečekal. Poručík Borůvka položil telefon a vyklonil se z vrátnice.

„Slečno Sikorská!“ zavolal tiše. „Šla byste na okamžik se mnou?“

Dívka se zarazila, vytřeštila na něho velké černé oči, zavrávorala; a když ji pohotový kriminalista zachytil do náručí, nebyla už při smyslech.

Bud' měl poručík rýmu, anebo to, co ukáplо na tyrkysovou brož, byla slza.

* * *

„Vzít pistoli z koše na rekvizity nebyl žádný problém,“ diktoval starý kriminalista mladé příslušnici, která – už zase v klotovém plášti a s vlasy do přísně služebního uzlu – psala na stroji jeho zprávu o uzavřeném vyšetřování. „Moje dedukce byla následující: Stříleno bylo prázdným větrákem z nákladového výtahu. Ten se dal otevřít

klíčem od dámské šatny, a tam byla v době vraždy Sikorská. A pokud jde o motiv. Všiml jsem si, že Tossi všechna děvčata oslovuje příjmením a titulem slečna, jenom Sikorské říkal Jana. Sikorská, jak vypovídá Pešková a ostatní, se z vlastní iniciativy rozešla s ředitelem. Proč by rušila poměr pro ni tak výhodný? Jedině proto, že se zamilovala do jiného muže. A tím byl, jak sama doznává, Tossi. Když nastoupila do souboru nová tanečnice Ester Nakoncová, došlo k dvěma událostem: oblíbil si ji ředitel a zároveň se do ní zamiloval také Tossi a se Sikorskou se rozešel. Motivem tedy byla žárlivost. A nyní, pokud jde o nábojnice: jedna byla nalezena ve sprchách, druhá mnou ve větrákovém otvoru, ale střela se na místě činu nachází jen jedna. Vysvětlení je toto: Sikorská chtěla vzbudit dojem, že stříleno bylo ve sprchách, proto sebrala v rekvizitárně prázdnou nábojnici, kterých se tam povalovalo velké množství po střelbách, konaných zde Kramešem, a pohodila ji před svým odchodem ze šatny na místě činu. Po výstřelu si v rozčilení nevšimla, že nábojnice z použité střely uvízla ve větráku, kde byla tamtéž mnou tato nalezena.“

„A –“ ozvala se příslušnice, která se už delší dobu podivně ošívávala, „promiňte, soudruhu poručíku, ale správně česky se říká: kde jsem ji našel.“

„Myslíte?“ otázal se zamračeně kriminalista.

„Určitě,“ řekla dívka.

„Kde jsem ji tedy našel,“ pokračoval poručík. „Okolnosti vraždy vysvětlují také pozdější útok na Máru v suterénní chodbě. Když Sikorská zaslechla, že se mi vrátňý chystá vyprávět historii pomocného režiséra Nováčka, dostala strach, aby možnosti výtahové šachty nebyly mnou odhaleny –“

„Abych neodhalil –“ pípla tichounce příslušnice.

„Abych neodhalil možnosti výtahové šachty, a zatímco vrátňý šel pro klíče, bleskově si vymyslela plán. Nepozorovaně stiskla knoflík hlavního vypínače, který je za rohem pod úpatím schodiště, ve tmě našla po hmatu figurku amorka – zjistili jsme, že o figurce většina tanečnic věděla a tato jim již několikrát posloužila k různým žer-

tům – a udeřila jí první osobu, která jí přišla pod ruku, přičemž náhodou strčila do Aleny Peškové. Poté ve tmě figurku opět po hmatu nasadila na mříž – anebo se tak stalo ve vzrušení následkem objevení se Tossiho – jenže obráceně.“ Dívka se opět ošila, ale ovládla se.

„To všechno mělo jediný smysl,“ pokračoval poručík. „Sikorská neměla v úmyslu zavraždit ještě bývalého milence Máru; chtěla jen, aby tmou byl zapříčiněn zmatek, a tím aby byla odvedena –“

„Aby se tím odvedla –“ pípala znovu příslušnice, která to už nemohla vydržet.

„Aby se tím odvedla,“ pravil chmurně poručík Borůvka, „pozornost příslušníků od vrátného Zahálky a aby ten zapomněl na svůj původní úmysl, pokud jde o vyprávené nařízení přemístění – prostě, že se mají u výtahu vyměnit zámky. To už si stylisticky upravte sama podle svého.“ Poručík se odmlčel a nahlédl příslušnici přes rameno do stroje. Byla to dobrá zpráva o vyřízení případu. Mohl s ní být spokojen. Pak si povšiml dívčina líbezně dlouhého krku a uvědomil si, že v hlášení zamlčel jednu okolnost – okolnost pro odhalení vraha mimořádně důležitou. Znovu pohlédl na dívčinu labutí šíji a rozhodl se, že o této okolnosti raději pomlčí.

Dívka doklepala poslední větu a s rozzářenýma očima se otočila na kriminalistu.

„To bylo báječné, soudruhu poručíku!“ zvolala nadšeně. „Ten váš úsudek! Kam se na vás hrabe Sherlock Holmes a takoví románoví detektivové. Vy pracujete čistě vědecky –“

„Ehm,“ odkašlal si kriminalista. „No, abyste zas Sherlocku Holmesovi nekřivdila. On používal na svou dobu poměrně vědeckých postupů –“

„To jistě,“ pravila dívka. „Ale vždycky mu pomohla nějaká náhoda, kdežto vy máte systém. Důslednou, přísně vědeckou metodu!“

Poručík Borůvka si znovu odkašlal.

Když hned nato vešel do kanceláře Málek, domníval se – podle silně zarudlé barvy poručíkovy tváře –, že bezúhonného kriminalis-

tu vyrušil z činnosti, jež nemá nic společného s bezpečnostní službou a rozhodně nepřísluší otci dospívající dcery.

Proto se krátce omluvil a pozpátku velmi rychle vycouval z místnosti.

V hloubi duše pocítil vůči poručíkovi i vůči dívce hořkost, která se časem změnila ve vztek. A nikdy nikdo mu už nevymluvil, že to tenkrát – po stránce služebních vztahů – bylo v poručíkově kanceláři naprosto v pořádku.

Smrt na Jehle

Za ohybem skály zmizel Patera v jemné mlze. Bartoš viděl, jak lano klouže přes jisticí smyčku v hodinách a jak se mu napíná na prsou. Podzimní větřík mu chladil zpocené čelo. Mezi vrcholky skal proudila řídká mlha jako dým z nějaké gigantické cigarety.

Potom uslyšel Paterův hlas: „Můžeš. Dobírám tě.“

Opatrně se vztyčil, otočil se a vyhmátl první chyt.

„Jdu!“ vykřikl nahoru do mlhy a poněkud prokřehlými prsty zašmátral po dalším chytu.

„Víc nalevo,“ řekla vedle něho Jiřina a Bartoš se beze slova zařídil podle její rady.

* * *

Uviděl ji asi čtyři metry pod sebou, když zapínal své lano do karabinky na jisticí smyčce v hodinách nad traversem vedoucím za skalní ohyb, kde před chvílí zmizel Patera a kde on za chvíli ztratí Jiřinu z dohledu. Pohlédl na ni. Dole zela asi dvacetimetrová propast, kterou už zdolali. Obvykle se takových prohřešků proti pravidlům nedopouštěl, ale dnes mu to nedalo. Jiřina jeho pohled neopětovala. Byli ovšem na laně a tam nepatří nic než okamžitý úkol, který se musí splnit. Lidé na laně jsou na sobě závislí životem.

* * *

Přetraversoval kolem skalního ohbí a nyní ho čekal nejtěžší úsek výstupu na Jehlu: velký převis pod vrcholkem. S oběma spolulezci ho spojovalo už jen lano; ani jednoho, ani druhého neviděl. Opatrně se sunul pod drsnou pískovcovou oblinu, visící téměř třicet metrů nad úpatím skály. Na chvíli se ho zmocnil nepříjemný pocit, že Jiřina nějak příliš rychle popouští lano, které se táhlo od uzlu na jejích nadrech k uzlu na jeho hrudi – nebylo dost napjaté – ale ihned tu myšlenku zahnal. Je to jen tréma, která na tak riskantní trase provází i zkušeného lezce, řekl si a lezl opatrně dál.

Dostal se právě ke kritickému místu a visel na třech balančních bodech: na obou palcích u nohou v kečkách a na prstech levice, zaháknutých do nepatrného důlku na hraně převisu. Pravicí hledal bezpečný chyt, na němž by se mohl vzepřít a přenést tahem těžiště přes hranu skály.

A právě v té chvíli ucítil – tentokrát docela jasně, nemělo to nic společného s trémou –, že lano, jímž ho seshora jistí Patera, není napjaté.

„Tondo!“ zvolal. „Tondo! Dober mě!“ Ale tenze lana se nezvýšila.

„Spíš, Tondo, nebo co?“ vykřikl vzhůru do mlhy a celým tělem se přitiskl k hladké vypouklině převisu. Uvědomil si příšerný tah, jímž jeho vlastní váha naléhala na špičky dvou prstů levice zaklesnutých v mělkém chytu.

A najednou se opravdu lekl, protože lano, mizící nad ním v řídké mlze, počalo pomalu stékat po oblé hraně převisu dolů a skládat se mu v neurovnanou hromádku na prsou, jimiž se tiskl ke stěně.

„Tondo!“ zařval zoufale. „Co blbneš, člověče?“

Patera se neozval. Jenom lano tiše stékalo dál a hromadilo se Bartošovi pod bradou.

„Jirino, jisti!“ zvolal dolů. Odpověď neslyšel. Nebylo ovšem třeba odpovídat – stačilo ucítit slaboučký tah lana, procházejícího za ohbím skály jisticí smyčkou v hodinách. Jenže neucítil nic; nemohl se však ohlédnout, aby se na vlastní oči přesvědčil, jak je lano napjaté, takže to mohla být zase jen iluze vzbuzená strachem.

Zato lano hromadící se mu na prsou žádná iluze nebyla. Propadl panice a náhle pochopil neuvěřitelné.

„Tondo!“ zavolal přiškrceným hlasem. „Proboha, neblbni! Tohle mi přece neuděláš!“

Žádná odpověď. Jenom pád lana se zastavil, ale lano se nenapjalo. Bartoš, zbrocený smrtelným potem, zavřel oči a soustředil vůli i sílu. Zdálo se mu, že si pravici vykloubil v ramenním kloubu, jak v nemožné dálce nahnátl nejistý chyt. Zoufale překročil pravou nohou k úzké spáře.

Potom tam přehmátl levičkou. Příšerně riskantní sokolí technikou se milimetr po milimetru sunul přes nejtěžší místo trasy.

Konečně nahmátl chyt nad převisem, vzepřel se a s vypětím všech sil se přehoupl přes okraj skály do bezpečí. Tam, na vrcholku Jehly, zůstal vysílen ležet obličejem na drsném, deštěm vymletém povrchu pískovcové čepice.

Když se mu podařilo popadnout dech, zvedl hlavu – a celým tělem mu projelo škubnutí, jako kdyby se dotkl obnaženého drátu elektrického vedení.

Ale to se tak lekl.

Protože na holém vršku skály, obklopené ze všech stran širokou a hlubokou propastí, dřepěl Antonín Patera, podivně zkroucený, s obličejem mezi koleny, a ze zad mu trčela vyřezávaná střenka loveckého nože.

Bartoš v něm poznal svůj vlastní nůž, který ráno před výstupem zanechal ve stanu v tábořišti.

* * *

Poručík Borůvka se smutnými očima rozhlédl z holého vrcholku Jehly, kde se tísnil s mrtvolou, s Bartošem a s dívkou, která, jak zjistil, se jmenovala Jiřina Fikotová. Mlha se už rozptýlila a z Jehly bylo vidět bělavá temena skalního města zvedající se k šedivé obloze.

„Takže když jste se vzpamatoval, vyzval jste slečnu Fikotovou, aby vylezla k vám, a zavolal jste pana Maláta?“

„Ano,“ řekl stísněně Bartoš. „Chtěl jsem zůstat tady, na místě činu, aby se všechno dalo zrekonstruovat, protože já jsem ho nezabil.“

„Ale váš nůž to je?“

Bartoš pokrčil rameny a otřel si dosud zpocené čelo.

„Nechal jsem ho ráno ve stanu. Vrah mi ho mohl snadno ukrást.“

Poručík Borůvka se opatrně podíval dolů, kde mezi smrčky ve stínu na úpatí skály postávala jeho skupina, která už se na holý vrchol pískovcové věže nevešla. Před chvílí ho sem pracně – v těch dávných dobách, kdy studoval tělocvik, nebylo horolezectví ještě

v osnovách – vytáhli po laně tihle dva, z nichž jeden byl vrah. Jenom nebylo jasné, který.

Poručík o tom přemýšlel, ale nemohl nic vymyslet.

„Co se dělo pak?“ zeptal se proto.

„Franta – Malát – vyběhl támhle z lesa na Vyhlídku. Máme tam kousek dál stany. Zavolał jsem na něj, aby došel pro vás.“

Poručík sledoval Bartošovu pravici. Asi deset metrů od Jehly trčel z kolmé skalní stěny ostrý výběžek, na němž právě stál vrchní nadstrážmistr Šinták a zkoumavě na ně hleděl dolů. Výčnělek byl nějakých sedm osm metrů nad úrovní vrcholu Jehly. Byla to součást pískovcové hradby, na kterou se od severu dalo pohodlně dojít lesními cestičkami a jež lemovala dlouhou propast. Ze dna propasti se zdvíhaly věže skalního města. Výčnělek Vyhlídky byl ze všech těch přerůzných útvarů Jehle nejbliž, ale přece jen fantasticky daleko a vysoko. Tudy, uvažoval poručík, se přeskočit nedá. To by byl výkon pro supermana.

Otočil se zpátky na Bartoše.

„Přesto je to pro vás nepříjemné, že je to váš nůž.“

„Snad,“ pravil Bartoš s podivným klidem. „Ale já ho nezabil. Nejsem přece blázen.“

Poručík Borůvka na něj smutně pohlédl.

„Jenže jste byl za těchhle okolností jediný, kdo ho mohl zabít,“ řekl.

* * *

„A tak když jste Bartoše slyšel volat, nechal jste sbírání klestí a běžel jste na Vyhlídku?“

Poručík hleděl zamyšleně na velice ošklivého muže s ohnutým nosem, který seděl na kavalci proti němu v odřených pumpkách s koženými záplatami na kolenou.

Ve stanu bylo šero, déšť bubnoval na napjatou plachtu.

„Ano,“ řekl Malát. „Odsud je to na Vyhlídku ani ne padesát metrů.“

„A co jste viděl?“ Poručík si chmurně prohlížel spartánský interiér stanu, kde nebylo nic zbytečného.

Zaujalo ho veliké zchumlané klubko obyčejného tenkého špagátu, ležící v hlavách lůžka. Nevěděl proč.

„Všichni tři byli na vršku Jehly,“ pravil Malát. „Nejdřív jsem myslel, že se někomu udělalo špatně a nemůže slanit. Pak –“

„Pak?“ zeptal se tiše poručík.

„Pak na mě Jiřina zavolala, abych došel pro esenbé, protože Tonda někdo – protože Tonda je po smrti.“

Malát svěsil hlavu a zadíval se do země.

„Ano,“ řekl poručík Borůvka. „Na co tu máte ten špagát?“

„Na sušení. V tomhle období člověk často zmokne.“

„Hm,“ poručík Borůvka si zamnul čelo. „Poslyšte, nebylo by možné, že by někdo vylezl na Jehlu ráno před nimi, počkal si nahoře na prvolezce, zavraždil ho a pak slanil na druhou stranu?“

Malát zavrtěl hlavou.

„Možné by to bylo. Ale kdo? Jsme tu sami. Na nádraží včera kromě nás nikdo nevystupoval. A auta na silnici taky žádná nejela. A pak, byli by ho viděli z Vyhlídky, když šli pod Jehlu.“

„A přeskočit z Vyhlídky na Jehlu –?“

„Nesmysl,“ pravil Malát rozhodně. „A kdyby – jak by skočil zpátky? Výškový rozdíl je nějakých deset metrů.“

„Ano,“ poručík opět zamyšleně pohlédl na klubko špagátu a představil si Jehlu, Vyhlídku a propast pod nimi. Trochu se mu zatočila hlava. „Ano,“ opakoval. „To je zřejmě nesmysl.“ Něco ho napadlo, ale zprvu neměl odvahu říct to nahlas. Přesto se vzmužil: „A co takhle – hodit?“

Z Malátových očí vyčetl příliš snadno posměch.

„No,“ řekl ošklivý horolezec, „to bych teda chtěl umět. Do smrti bych měl s čím jezdit po světě s cirkusem.“

Poručík se zastyděl a začal předstírat, že přemýšlí.

* * *

Že je to nesmysl, to si znovu ověřil za pár minut, když stál na Vyhřídce s Bartošem. Vrcholek Jehly byl vskutku děsivě daleko a hluboko pod nimi a pod ním zela ještě téměř třicetimetrová propast. Dole z ní vyrůstaly černé koruny vysokých smrků.

Poručík se vytrhl z přemýšlení – teď už nic nepředstíral – a zeptal se:

„Vy jste byli s Paterou dobří kamarádi?“

Bartoš neodpověděl.

„Říkal jste to přece?“

Bartoš zvedl hlavu a podíval se poručíkovi do očí.

„Poslyšte, soudruhu poručíku, vy si to stejně všechno zjistíte, tak vám to radši řeknu sám.“

Poručík pochvalně přikývl.

„Byli jsme kamarádi. Dokud s námi nezačala jezdit Jiřina. Rozumíte?“

Starý kriminalista znovu přikývl. Tiše se zeptal:

„Je vám jasné, že mi dáváte do rukou dobrý motiv k vraždě?“

„Je,“ řekl Bartoš. „Ale já přece nejsem šílenec. Kdybych ho chtěl oddělat, tak ho někde strčím ze skály, aby to vypadalo, že sletěl sám. Tady je k tomu tisíc příležitostí.“

„Jenomže ono je vždycky nápadné, když takový zkušený horolezec spadne jen tak ze skály.“

Bartoš se ušklíbl.

„A není nápadnější, když ho najdete s nožem v zádech na vršku Jehly, kam se nikdo nemůže dostat, aby ho ostatní neviděli?“

„To je,“ připustil poručík a odmlčel se. Pak dodal: „A taky to vyšetřující orgány velice zmátne. Možná že právě s tím vrah počítal –“

„Já zas myslel –“ Bartoš se zarazil.

„Co jste myslel?“

„Ale – když mě Tonda přestal dobírat, napadlo mě –“

„No?“

„Že chce oddělat on mě. Že třeba přeřízl lano a bude potom dělat, že se přetrhlo. Úplně jsem ztratil nervy. Zdálo se mi dokonce, že mě i Jiřina přestala jistit. Zavola jsem na ni, aby –“

„A co ona? Jistila?“

„Ano. Myslím, že ano.“

„Ale jistě to nevíte?“

„To se jistě vědět nedá. Neviděl jsem na ni.“

„A jak vás vlastně měla jistit? Zespodu? To přece nejde.“

„Jde. Přes smyčku v hodinách. Zůstal bych viset ve smyčce.“

„Nemůže se taková smyčka utrhnout?“

„Těžko,“ řekl Bartoš. „A kdyby –“ Zamyslel se. Pak pokračoval:
„Uvědomujete si, co by se mohlo stát?“

„Co?“

Bartoš se ušklíbl.

„Přemýšlejte!“

Poručík to učinil. Smutně pohlédl Bartošovi do očí. „Slečna Fikotová by se mohla zřítit s vámi, že ano?“

„Jasně. Proto jsem ten nápad – že mě Patera chce oddělat – hned pustil z hlavy. Proč by ohrožoval i ji?“

„Pokud ovšem,“ pravil starý kriminalista ponuře, „pokud vás ovšem skutečně jistila. Pokud neprovedla něco s jistícím lanem – třeba si ho neodvázala – nebo tak.“

Bartoš se pokusil něco říct, ale jenom zachraptěl. Odkášlal si a pokusil se znovu:

„Proč by to dělala?“

„To nevím,“ řekl poručík trpce. „Nevěděl byste to spíš vy?“

Bartoš polkl a sklopil oči. Poručík přistoupil těsně k okraji Vyhlídky a podíval se dolů. Netrpěl zrovna závratí, ale při pohledu na koruny vysokých stromů v té strašné hloubce pod ním se mu sevřel žaludek.

„Co je tohle?“ zeptal se a ukázal na kovové oko, vyčnívající ze špice skalního výběžku, na němž stáli.

Bartoš se na to podíval.

„Slaňovací skoba. Tou se provlíkne lano a –“

Zarazil se. Pohlédl na poručíka.

„Co a?“

„Nic,“ řekl rychle Bartoš. „Provlíkně se tím lano, shodíte ho dolů ze skály a spustíte se po něm. Jenom mi napadlo, co tady dělá slaňovací skoba?“

„Proč?“

„Protože tohle je okrajová skála. Když už by na ni někdo lezl – a pokud vím, sem se nikdy neleze –, nemusí přece slaňovat. Může sejít dolů po cestičce lesem. Táhle, vidíte?“

Ukázal dolů. Asi patnáct metrů pod nimi se po srázu klikatila pěšina.

„Třeba se tu někdo cvičil ve slaňování. Dřív než se odvážil někam lézt.“

„Leda to,“ řekl Bartoš. „I když tohle není zrovna ideální místo na nějaké takové cvičení. Když provlíknete lano touhle skobou, bude vám viset rovně dolů.“

„To vadí?“

„Nevadí. Ale není to typické slaňování. Při slaňování se musíte naučit odrážet nohama od skály. To tady nejde.“

Poručík se zamyslel. Na vrcholku Jehly namáhavě pracoval obtulostlý fotograf Káňa. Vytáhli ho nahoru dva horolezci z místního oddílu, které poručíkova skupina zalarmovala na pomoc. Ti teď viseli na slaňovacích láněch po obou stranách skalní věže, aby měl fotograf dost místa a mohl pořídit snímek mrtvoly. Seděli ve smyčkách a nohama se opírali o okraj malinkého plató na vrcholku Jehly. Byl to fantastický, skoro neuvěřitelný pohled. Poručík měl pocit, že se mu to všechno zdá a že se z toho musí probudit, protože jak tohle Bartoš provedl, na to nikdy nepřejde. Anebo Fikotová. Zdvihl k očím dalekohled a začal si prohlížet hladké šedivé stěny Jehly, až se zastavil těsně pod vrcholkem.

„Nebylo by možné vylézt tam z téhle strany?“ zeptal se.

„Ze západní?“ Bartoš zavrtěl hlavou. „Vy myslíte, že zatímco my jsme lezli východní stěnou, vrah mohl – ne. To není možné.“

„Proč?“

„Prostě to není v lidských silách. Je to skoro desetimetrová úplně hladká stěna, a ještě k tomu tvoří mírný převis. Musel byste do ní

každého půl metru zatloukat skobu. A to pak není alpinismus, ale akrobacie. A mimoto tam žádné skoby nevidím.“

„Já taky ne,“ pravil poručík. „A když se leze na Jehlu východní stěnou, jsou lezci vidět odsud?“

„Ne.“

„A oni sami sem taky nevidí?“

„Taky ne. Lezou celou cestu po východní stěně. Ta jim zakrývá výhled.“

„Aha.“ Poručík znovu přejel stěnu dalekohledem. „Co je to tamhle,“ zeptal se. „Takový jako sloupek z pískovce –“

„Kde? Myslíte nad tím traversem? To jsou hodiny,“ řekl Bartoš. „Podobá se to přesýpacím hodinám, proto se tomu tak říká. V pískovci to najdete všude. Vzniklo to prý vodními víry, když tu ještě bylo moře. Pro nás je to ideální místo k jištění.“

Poručík se pozorně zadíval na hodiny na Jehle. Když si představil to diluviální moře, z kterého vyčnívaly divoké čepice – a mezi tím snad pluli ještěři podobní nestvůře z Loch Ness –, přinutil myšlenky, aby se od fantazie vrátily ke skutečnosti. Nepřipadala mu však příliš skutečná. Hodiny byly těsně pod vrcholkem věže a pod nimi se ve skále táhla vodorovná puklina tvořící to, čemu Bartoš říkal travers.

„A vy tvrdíte, že z téhle strany se až k těm hodinám vylézt nedá?“ pravil náhle lišácky.

„Rozhodně ne.“

„A nedá se,“ poručík zašilhal po svém sousedovi, „nějakým způsobem skála obejít asi ve výši toho traversu, nebo dokonce po něm, z východní strany na západní?“

Bartoš k němu prudce vzhlédl.

„Myslíte přetraversovat z východní stěny sem?“

„Patrně ano – odborně řečeno.“

Bartoš se zamyslel. Poručíkův nápad ho zřejmě překvapil. Překvapení, zračící se mu v obličeji, přešlo v náznak děsu.

„Jakživ jsem neslyšel, že by se o to někdo pokusil. Travers – nevím to jistě, ale mám dojem, že za ohbím skály mizí –“

„Ale nevíte to jistě? A nemožné to není?“

„Bylo by to fantasticky riskantní. A ona sama –“

Zarazil se.

„Co jste chtěl říct?“

„Nic,“ řekl rychle Bartoš. „Podívejte se, soudruhu poručíku, tohle jsou cvičné skály. Všechny jen trochu možné cesty jsou tu dokonale vyzkoušené.“

„Tak?“ Poručík viděl, že Bartoš zápasí s vlastním, neuvěřitelným podezřením. Věděl s jakým, ale zeptal se:

„Takže třeba –“ udělal pauzu a Bartoš přestal dýchat, „třeba pan Malát je všechny zná?“

Bartošovi se znatelně ulevilo. Privil skoro s úsměvem: „Malát? To nevím, jestli je Malát zná. Ale kdybychom nakrásně připustili, že se nějaký akrobat dostal na Jehlu západní stěnou,“ to už se docela zřetelně usmál, „určitě to nemohl být Malát.“

„Proč ne?“

„Protože to je největší padavka, jaký se kdy dotkl lana,“ spustil Bartoš ochotně. „Ten dokáže tak nanejšť trojku, a to ho tam ještě musíme prakticky vytáhnout.“

„Tak proč jezdí do skal?“

Bartoš se ušklíbl a pokrčil rameny.

„Nevím. Něco ho sem patrně táhne. Ale skály to nejsou.“

Poručík se na něho dlouho zahleděl, až se horolezce znovu zmocnil neklid.

„Ale já nemám na mysli západní stěnu,“ řekl potom. „Myslel jsem, že Malát mohl vylézt za vámi východní stěnou, když jste zdolávali ten poslední, nejtěžší úsek. Sám jste říkal, že tam nemá člověk čas ohlížet se dolů. A pak po tom traversu přešel k hodinám na západní straně a –“

Bartoš rozhodně zavrtěl hlavou.

„Ale teoreticky by to možné bylo?“

„Nebylo. Ani teoreticky.“

„Ne?“

„Ne. Protože na ten travers by se muselo nastoupit od police, z které se nastupuje na převis pod vrcholkem. A na ní seděla Jiřina a jistila mě. To by Malát musel nejdřív počkat, až se Jiřina sama dostane za ohyb – a to já už byl nahoře. A se mnou tam už byl Patera a bylo po něm.“

Poručík se znovu zamyslel. Nebyl tak naivní, aby si předem nedovedl představit možnosti lezce, který by tajně vystupoval za trojicí, a řekl to z jiného důvodu. Z toho, pro který nyní pravil:

„Jak dlouho vám asi trval ten poslední úsek? Myslím od ohbí, kde jste ztratil z očí slečnu Fikotovou, až nahoru do chvíle, kdy jste uviděl mrtvolu?“

Bartoš se opět vnitřně sesypal.

„To vám nemůžu říct. Ztratil jsem nervy.“

„Aspoň přibližně.“

„Opravdu nevím. Připadalo mi to jako věčnost, ale bylo to asi jen pár minut.“

Poručík se k němu naklonil. Řekl významně:

„Ale bylo to dost dlouho, aby se zatím dalo přetraversovat z východní stěny na západní?“

A Bartoš svěsil hlavu a zbledl.

* * *

„Na Jehlu jste tedy šli vy tři, protože pro pana Maláta je to příliš obtížný výstup?“

„No to je,“ pravila slečna Fikotová. „On je Franta děsný dřevo.“

„Necháváte ho v táboře často, aby vám uvařil oběd?“

„Skoro pokaždé.“ Slečna Fikotová se zasmála. „Rozhodně líp vaří, než leze, a nás nikoho nebaví dělat ty dvojky a trojky, co on se na ně zmůže.“

Poručík se rozhlédl. Ve stanu slečny Fikotové byl hrozný nepořádek. Ale slečna Fikotová sama byla upravena velice pečlivě. Třebaže dosud vězela v horolezeckých knickerbockerech, stačila se nalíčit a z jejích maskárovaných očí čísel na dobrosrdečného poručíka chlad. V duchu si řekl, že při vši chuti, jakou zejména poslední do-

bou mívál na takové slečny – a obzvlášť na jednu v klotovém plášti –, neměl by patrně odvahu začínat si něco mimoslužebního s touhle plavovláskou. Trpce si uvědomil, že zatím k tomu neměl odvahu ani v případě pokorné příslušnice, kterou spatřil nedávno v lázních bez jejího vědomí in natura. Zesmutněl. Ponuře se optal:

„Zavražděný vás miloval?“

Slečna klidně pokrčila rameny.

„Ano.“

Nezdálo se, že jeho skon ji zrovna dojal.

„A pan Bartoš?“

Znovu pokrčila rameny.

„Můžu já za to? To přece není trestné.“

„To není. Aspoň paragrafy na to nejsou,“ pravil trpce poručík.
„A co pan Malát?“

Černé oči studené krásy na něm spočinuly nechápavě.

„Pan Malát?“

„Taky vás miloval?“

Slečna vytáhla obočí.

„Franta? No –“ pravila pomalu, „jestli myslíte, že mě obtěžoval, tak to ano. Jenomže já –“

„Vy jste ho nemilovala?“

„Přirozeně že ne.“

„A Bartoše jste milovala?“

Slečna sklopila oči. Chvilí mlčela. Pak řekla:

„Nebyla jsem si jistá. Ale nepříjemný mi nebyl.“

„A Patera?“

Mlčení.

„Taky vám nebyl nepříjemný?“

Pohodila hlavou a platinové kadeře jí spadly do očí.

„No prostě jsem se nemohla rozhodnout. To se člověku stává. Vám se to nikdy nestalo?“

Poručík provinile sklopil oči. Pomyslel si, že jeho vlastní nerozhodnosti nepramenívají z takovýchhle dilemat. Řekl:

„Došlo kvůli tomu mezi Bartošem a Paterou k nějakým –“

Odmlčel se.

„Myslíte, jestli si kvůli mně vjeli do vlasů,“ pravila slečna Fikotová klidně. „Ano. Vjeli.“ Pak ctnostně dodala: „Byla jsem z toho nešťastná. Nevěděla jsem kudy kam.“

„Ale přesto jste podnikali společné výpravy na nebezpečné skály?“

„Na laně se zapomíná na osobní rozepře,“ odpověděla slečna jako z horolezecké příručky. „Tam platí jen kamarádská obětavost.“

Poručík pravil rychle a úlisně:

„Tak proč jste tedy neodpověděla panu Bartošovi, když vás volal, abyste ho jistila?“

Blondýnka sebou trhla.

„Jak to víte?“

„Řekl mi to.“

Opět se uklidnila a zatvářila se arogantně.

„Prostě jsem ho jistila. Každý začátečník vám řekne, že na skále se nemluví. Jen co je absolutně nutné.“

„Hm,“ pravil poručík. „A jak dlouho asi panu Bartošovi trval ten poslední úsek?“

„Strašně dlouho. Byla jsem z toho celá nervózní.“

„Jak dlouho? Pět minut?“

„To nejmíň. Řekla bych, že spíš deset. Člověk ztrácí v takových situacích pojem o čase.“

Její ochota se poručíkovi nelíbila. Ani to, že Bartoš ten údaj zatloukal a ona jej tak ochotně poskytovala. Zachmuřil se a zase měl dojem, že se mu to všechno zdá a že tomu nikdy nemůže přijít na kloub. Přesto to zkusil s psychologickým šokem:

„A jak dlouho trvá rozvázat uzel jistícího lana, který máte na prsou?“

Buď se slečna tak dokonale ovládla, nebo jí to nedošlo.

„To je hned,“ řekla. „Proč se ptáte?“

„Abych to věděl,“ řekl poručík, a protože kráska dál nechápavě mlčela, zeptal se: „Poslyšte, víte vy předem, než sem jedete, na kterou skálu ten den polezete?“

„Obvykle ano,“ pravila slečna. „Ne vždycky.“

„A že dnes to bude Jehla, to jste věděli?“

„To ano, to jsme věděli. Chtěli jsme ji dělat už minulou neděli, ale Tonda – pan Patera – v poslední chvíli nemohl, tak –“

„A jak dlouho před tou minulou nedělí jste to věděli?“

„Jehla je tady jedna z nejtěžších skal,“ řekla slečna. „Nejvyšší stupeň obtížnosti. Chystali jsme se na ni celé léto.“

„Aha,“ řekl poručík a nenadále změnil téma. „A ještě něco. Věděli oni dva taky o Malátovi?“

Slečně to zas nedošlo. Jenomže tentokrát jí poručík nevěřil.

„Co?“ řekla.

„Že vás – jak tomu říkáte – obtěžuje?“

„To věděl přece každý,“ pravila pohrdavě. „Jenomže Frantu nikdo nebral vážně.“

„S ním si tedy nikdo z nich nevjel do vlasů?“

„Prosím vás! S Frantíkem?“

Vyslovila to jméno tak, jak poručík v dávných dobách svého dětství, kdy byl nesmělým smrtelně vážným kvartánem, slýchal ústy jiné takové blondýnky vyslovovat svoje vlastní jméno – a dosud na to nezapomněl.

„Z toho si každý jediné utahoval,“ dodala.

„Patera a Bartoš taky?“

„Ti nejvíc! Od těch pane něco zkusil!“

„Od vás taky?“ zeptal se starý kriminalista tiše.

V příšeří stanu slečna trochu ztemněla v obličeji.

Pak znovu pokrčila rameny a zkřivila ústa do pohrdavého oblouku.

„To přece není trestné.“

„To ne,“ pravil poručík ponuře. „Bohužel ne.“

* * *

„Ale proč,“ otázal se naléhavě praporčík Málek. Poručík Borůvka těžce usedl na balvan ve stínu, který na dno propasti vrhaly pískovcové věže.

„To nevím,“ řekl. „Zatím. Zatím jenom víme, že to udělat mohla, a hlavně, jak to mohla udělat. Když Bartoš přelezl za ohyb, odvázala se z jistíciho lana, přešla na západní stěnu k hodinám, zabila Pateru, vrátila se a zase se přivázala.“

„Ale proč?“

Málek otázku skoro vykřikl.

„Zatím nám musí stačit, že můžeme dát uspokojivou odpověď na dvě otázky: Kdo? a Jak?“

„U Bartoše můžeme dát uspokojivou odpověď na všechny tři,“ řekl praporčík. „I na tu Proč? A ve všech případech jsou odpovědi přijatelnější.“

„Ale všechny dohromady skládají nesmysl,“ pravil rázně poručík a zvrátil hlavu nazad. Nad vrcholkem Jehly kroužil klidně velký pták, jehož se ta lidská záležitost netýkala. Ten to patrně ví, napadlo poručíka, a chová se podle toho. Pták klidně usedl na osudný travers a upustil cosi – poručík na tu dálku neviděl, jestli ze zobáku, nebo odjinud –, co s plesknutím dopadlo vedle praporčíka. Praporčík se po tom ohlédl a odplivl si.

„Proč nesmysl?“ zeptal se vztekle. V poslední době se na poručíka často utrhoval a zatím si ještě neuvědomoval důvod. Ale starý kriminalista nebyl urážlivý.

„Přece by nespolehal, že ho vyloučíme z podezření jenom proto, že je ze všech nejpodezřelejší,“ řekl. „Nejsme v detektivce.“

„Já nevím,“ pravil nerudně praporčík a pohlédl také vzhůru k nebi, které začínalo modrat. Mlha i mraky se rozptýlily. „Mám skoro dojem, že jsme.“ Odmlčel se, pak řekl: „Ale i kdyby – Fikotová by přece musela mít motiv. A ten ona nemá –“

„Nebo my o něm nevíme. Copak se někdo vyzná v ženských?“

Málek po něm podezíravě šlehl očima a poručík honem dodal:

„Byl to nějaký pěkně zamotaný trojúhelník a někdo by nám ho měl pomoci rozmotat.“ Vzdychl. „Ať mi sem ještě pošlou Maláta.“

* * *

Potom dlouho zíral na ošklivého černého muže, než řekl: „Podívejte se, pane Malát. Vám je jasné, že ti dva – zavražděný a Bartoš – byli soupeři.“

„Myslíte kvůli Jiřině?“ zeptal se klidně Malát.

„Ano. Mohl byste mi říct, kterému z nich vlastně dávala přednost?“

„To nevím.“ Poručíkovi se zdálo, že se Malát zamračil. „Myslím, že to táhla s oběma.“

„A co oni – Bartoš a Patera – neměli ještě nějaký jiný, jak se říká, zástož?“

„To nevím. Možné to je.“

„Myslíte? A proč?“

„Patera měl u ženských štěstí.“

Ozval se v těch slovech stín závisti? Poručík si nebyl jist.

„A Bartoš?“ zeptal se.

„Snad taky. Nevím. Já jsem se o tyhle jejich záležitosti nestaral.“

„Ale nevyločoval byste to? Myslím u Bartoše.“

Malát se zamyslel.

„To spíš Patera,“ řekl.

„Byl, jak se říká, větší donchuán?“

„To ani ne. Ale Bartoš o ni stál víc.“

Ted' už se v hlase černého muže zřetelně ozvala melancholie. Poručík se rychle zeptal:

„A neměl jste dojem, že ona následkem toho stála víc o Pateru?“

„Snad,“ pravil váhavě Malát. „Můžu říct jen tolik, že podle mého mínění to táhla s oběma.“

„Ano, to jste říkal. A že Patera měl asi ještě jiné ženy.“

Malát prudce vzhledl.

„To jsem neříkal!“

„Ale nevyločil jste tu možnost.“

„Ne. To ne.“

„Děkuji vám. Můžete jít zpátky do stanu,“ pravil chmurně poručík Borůvka a otočil se k Málkovi.

* * *

Potom vydal řadu složitých instrukcí a asi za hodinu stál opět na Vyhliídce po boku chladné plavovlásky, která mu i v záplatovaných knickerbockerech působila zúžení jícnu.

Pod nimi, na vrcholu Jehly, stál praporčík Málek se stopkami v ruce. Vedle něho seděli dva mládenci z horolezeckého oddílu s lany přes ramena a zajišťovali někoho, koho z Vyhliídky nebylo vidět.

„Ten nalevo,“ pravil chmurně Borůvka, „jistí muže, který provede výstup přes velký převis pod vrcholkem – tou cestou, kterou šel Bartoš. Ten napravo jistí druhého muže, který –“ odmlčel se.

„Ano?“ zeptala se plavovlásky. „Který představuje mě?“

Poručík se na ni zadíval.

„Přesně tak,“ řekl a potom zavolal na Málka: „Můžeme začít!“

Málek vykřikl kamsi do hloubky:

„Připraveni?“

A z hlubin se ozvalo dvojhlasně:

„Připraveni.“

Dívka to všechno sledovala dosud klidně. Jenom svaly na hebkých líčkách se napjaly.

„Tak připravit se – pozor – teď!“ zavelel Málek jako při lehké atletice a zmáčkl stopky. Poručík pohlédl na plavovlásku.

„Ten první tedy jde Bartošovou cestou – teď se už asi dostal za ohyb, takže vás – tedy toho, co hraje vás – nevidí. Zato my už brzo uvidíme –“

Udělal pauzu.

Krasavice poprvé znervózněla.

„Co uvidíme?“

„Uvidíte,“ dovolil si poručík slovní hříčku a přiložil k očím zbytečný dalekohled. Tak daleko to zase nebylo. Ale nebyl vlastně zbytečný. Zakryl poručíkovi oči a on mohl z jeho stínu šilhat po své společnosti.

Ta napjatě zírala na skálu a pořád nechápala. Nebo dělala, že nechápe. Ale když se jí na obličej objevilo zděšení, vypadalo zcela nefalšovaně.

„Ale –“ vydechla, „ale –“

Poručík odložil dalekohled. I bez něho viděl dobře mládence z horolezeckého oddílu, který obratně a zřejmě bez nejmenších potíží traversoval jižní stěnou k hodinám.

„Proč bych to dělala?“ dokončila dívka vyděšené vydechnutí.

„To nevím,“ pravil poručík. „Nepředstírám, že bych se vyznal v ženských důvodech,“ dodal upřímně.

Slečna odsekla.

„Neměla jsem k tomu vůbec žádné důvody. Ani ženské, ani mužské!“

Mládeneček, který tak úspěšně zdolal obtíže – jestli vůbec nějaké byly – traversu k hodinám, byl už na západní straně.

„Pane bože!“ pravila dívka. „A proč bych to dělala tady? S takovým rizikem! Když v táboře jsem mu mohla klidně hodit něco do čaje –“

„Možná že to tak velké riziko nebylo. Podívejte se.“

Podívala se.

Mládeneček v horolezeckém se chytil hodin a obratně a lehce se vyšvihl na vrcholek Jehly. Tam ochotnickým gestem naznačil nepěkný čin.

Málek zmáčkl stopky a obrátil se k Vyhlídce.

„Dvě minuty sedmnáct vteřin!“ zavolal vítězně.

„Jak to šlo?“ zavolal poručík na mládence.

„Výborně! Dokázal bych to klidně i bez lana!“

„A co ten druhý?“ zavolal poručík zase na Málka.

Málek se opatrně naklonil přes okraj skály.

„Je asi v polovici cesty,“ řekl. „Ještě se nedostal přes převis.“

„A to ví, že ho jistíme,“ pravil poručík a otočil se k dívce. Byla bledá, bledší než její krásné platinové vlasy. „Dvě minuty sedmnáct sem, pár vteřin na vraždu, dvě minuty sedmnáct zpátky. A tamten je v polovičce. Ani ne.“

„Ale proč?“ zasípala bezmocně. „Řekněte mi proč?“

* * *

Odvedli ji, trošku hysterickou a ne už tak pěknou, a poručík se zamyslel. Znovu se rozhlédl po kamenném městě, mlčícím, tajemném a poněkud příšerném. Z vrcholku Jehly začali slaňovat. Slunce už se chýlilo k západu a ozařovalo tu dost přízračnou scénu světlem, které připomínalo rudý odstín krve.

A poručíkovi se zase zdálo, že je to jenom sen.

Nebyl spokojen. Přestože všechno v rekonstrukci souhlasilo, nebyl spokojen. Otočil se. Na druhé straně za Vyhlídkou trčela jiná vyšší skála jako černý prst výhruzně vztyčený k červenému slunci.

Anebo jako vykřičník s červenou tečkou postavený vzhůru nohama, napadlo poručíka.

Zarazil se.

Něco mu začalo s něčím souviset, skládat se dohromady. Zatím jen nejistě, zmateně.

Otočil se a zařval: „Přived'te mi sem Bartoše!“

* * *

„Co je tohle prosím vás?“ ukázal na obrácený vykřičník.

„To? Homole,“ řekl mdle Bartoš. „Jednička.“

„Jednička?“

„Nejnižší stupeň obtížnosti. Dá se tam vylézt bez výstroje. Jen tak. Turisticky.“

„Prosím vás! Taková vysoká skála!“

„Obtížnost s výškou nesouvisí,“ pravil suše a pohrdavě Bartoš.

„A dolů se dá taky slízt bez výstroje?“

„No – jistě by se dalo. Ale lepší je slanit. Skoba tam je, vidíte?“ řekl a najednou spustil: „Poslyšte, soudruhu poručíku, Jiřina to určitě neudělala. Já –“

„Tak se tam půjdeme podívat,“ přerušil ho starý kriminalista. „Myslíte, že tam vylezu? Býval jsem sice kdysi tělocvikář, ale –“

„Tam vyleze každý,“ pravil netrpělivě Bartoš. „Ale Jiřina –“

Poručík už energickými kroky rázoval z Vyhlídky.

* * *

Ukázalo se, že Bartoš mluvil pravdu. Ze západní strany, odvrácené od Vyhlídky, vedla na Homoli strmá, krkolomná, ale zdolatelná turistická cesta. Nahoru se doškrábali poněkud udýchaní. Otevřel se jim neskutečný pohled na Jehlu, jakoby číhavě přikrčenou za hroživým výčnělkem Vyhlídky. Špička Jehly byla rudá jako od krve. Ale to bylo jen slunce.

Poručík se na ni zahleděl. Rozeznal travers i útvar, jemuž Bartoš říkal hodiny. Proti růžovému a modrému východnímu nebi bylo jasně vidět i černý kroužek slaňovací skoby nelogicky zatlučené do nejzazšího výčnělku Vyhlídky.

„Teď mi ukážete, jak se slaňuje,“ řekl poručík a shodil ze zad lano, které na tu turistickou cestu vzali s sebou. Podle Bartošových pokynů je provlékl slaňovací skobou a pak si je omotal pod pravé stehno a přes levé rameno. Sedl si do něho a opatrně a na svou tělnatost obratně se spustil přes oblý okraj skály. Nebylo to tak obtížné. Odrážel se vši silou nohama od skalní stěny a vždycky, když byl na vrcholku výkyvu, sklouzl kousek po laně. Dokázal se odpoutat od skály hezky daleko. Zmocnil se ho dost nelogický pocit naprostého bezpečí a absolutní svobody. Ale věděl, že to je starý horolezecký sebeklam. Když byl kousek pod vrcholem Homole, podíval se přes rameno na Jehlu. A třebaže uviděl to, co v té chvíli už věděl, že uvidí – nebo to aspoň s jistotou očekával –, lekl se tak, že sjel po laně příliš rychle až dolů a popálil si dlaně.

* * *

Pak se na půl hodiny zavřel ve služební volze s mládencem z horolezeckého oddílu a nato poslal vrchního nadstrážmistra Šintáka do stanu, kde hlídali Bartoše a Malátu, aby mu přinesl klubko špagátu, které tam leží na kavalci. Když se vrchní nadstrážmistr vrátil, sebrali ještě lano a zmizeli s mládencem od horolezců ve skalním bludišti.

Byli pryč dost dlouho a poručík se vrátil sám. Strčil hlavu do stanu, kde zamračeně seděli živí účastníci tragédie na Jehle, střežení

vrchním nadstrážmistrem a dvěma příslušníky. Řekl stručně: „Pojďte se mnou!“

Fikotová, Bartoš i Malát vylezli ze stanu a v doprovodu obou příslušníků SNB se vydali po pěšině za poručíkem. Vedla hustým smrčovým lesem a asi po padesáti metrech ústila na skalní plató, odkud čněla Vyhlídka ze tmy lesa nad barevnou pláň večerní krajiny. Tam, nad špicemi skal, se zastavili. Z křoví k nim přistoupil praporčík Málek.

„Podívejte se,“ vybídl je poručík a ukázal do propasti. Ze slaňovací skoby na špičce skalního výběžku viselo lano a sahalo asi patnáct metrů dolů, až na pěšinu, která se klikatila po strmé stráni pod Vyhlídkou k úpatí Homole a dál za ní na dno propasti. U dolního konce lana stál na pěšině mládenec z horolezeckého oddílu a nedočkavě se díval vzhůru.

Poručík se otočil ke skupince a přelétl ji smutným pohledem.

„Dávejte dobře pozor,“ pravil. „Vím už, kdo zabil Antonína Pateru. A vím taky, jak ho zabil.“

Trojice horolezců ztuhla a vytřeštila oči.

„A co je nejsmutnější,“ pokračoval poručík, „vím i proč ho zabil. Dávejte pozor.“ Naklonil se přes okraj skály a zavolal na mládence.

„Můžete začít.“

Všichni se napjatě zadívali dolů. Mládenec se sehnul ke koncům slaňovacího lana, vytáhl z kapsy klubko špagátu, vypůjčené ve stanu, a oba konce lana jím svázal. Potom se otočil, odklusal po pěšině k úpatí Homole a zmizel za pískovcovou věží. Špagát, jedním koncem upevněný na slaňovacím laně, táhl za sebou.

„Tuhle vraždu,“ ozval se smutně poručík Borůvka, „spáchal člověk, který chtěl dokázat několik věcí najednou. Jednak sám sobě, jednak jiným lidem.“

Odmlčel se. Nikdo se neodvážil zeptat, co mínil svou poněkud pythickou poznámkou.

„Ten soudruh z horolezeckého oddílu vystupuje teď po západní stěně Homole,“ pokračoval. „Je to velmi lehký výstup. Nejdéle za deset minut se objeví támhle.“ Ukázal na holý vršek věže.

Mládenec to dokázal za osm. Stanul na hladké vypuklině pískovcového jehlanu, ve slunci podobný nějakému pradávnému lovcí sokolů nebo drakobijci, a rukama začal před sebou podivně točit, jako by něco vytahoval. Brzo uviděli, co to je. Konce slaňovacího lana visícího ze skoby na Vyhlídce stoupaly pomalu po stěně Homole k horolezci. Vytahoval je špagátem, který prve vlekl za sebou při výstupu po západní stěně.

Když je dostal nahoru, odvázal špagát a veliké zmuchlané klubko strčil do kapsy. Skupina na Vyhlídce zaslechla jeho hlas, zeslabený délkou a hloubkou skalní propasti. Řekl typické horolezecké slovíčko:

„Můžu?“

Poručík jenom pokynul rukou a žasnoucí skupince se naskytlá fantastická podívaná.

Mládenec se zhluboka nadýchl a vší silou vyskočil vzhůru, pryč od Vyhlídky. Když dosáhl nejvyššího bodu výskoku, skrčil nohy v kolenou a prudce jimi vystřelil vpřed. Minul okraj Homole a vzápětí mohutným obloukem prolétl pod Vyhlídkou. Všichni se rychle otočili k východu. Mládenec se objevil hluboko pod nimi a téměř stejně mohutným obloukem se vznesl vzhůru a přistál na traversu těsně pod vrcholem Jehly, kde se čehosi pevně zachytil. Potom na to něco upevnil lano.

Jenom poručík Borůvka věděl, že to je skalní útvar nazývaný hodiny.

Jenom poručík Borůvka a vrah.

„Kdo tohle dokázal,“ pravil starý kriminalista, „dokázal sám sobě, že není žádná padavka. Někdy má takový důkaz pro člověka velkou cenu. Občas i větší cenu než život. Alespoň,“ dodal zamyšleně, „cizí život.“

Mládenec se pohodlně usadil na Jehle.

V posledních paprscích zapadajícího slunce mu rezavě zazářila hlava.

„Zejména život někoho, kdo jemu ze života dělal malé peklo. Kdo ho zraňoval v jeho mužské ješitnosti, a k tomu před ženou, kterou miloval.“

Trojice nedýchala. Poručík jim hleděl kamsi přes hlavy a kulatá tvář mu zružověla.

„Existovali dva takoví lidé. A tak ho napadlo, že by mohl zabít dvě mouchy jednou ranou. Stačilo jednoho z těch dvou zavraždit někde, kde to mohl udělat jen ten druhý a kde je prakticky vyloučen zásah třetí osoby. Tím by vlastně byli oba mrtví. Protože na toho druhého by čekala šibenice.“

Odmlčel se, pohlédl na Jehlu. Mládenec už zase stál u hodin a právě se oběma rukama chytil za lano a zhoupal se zpátky. Chvilí se kýval jako živé pendulum, a když se výkyvy zmenšily, sklouzl obratně dolů na cestu pod Vyhlídkou. Začal slaňovací lano vytahovat ze skoby.

Poručík Borůvka vzdychl. Lano vyklouzlo a se slabým úderem dopadlo dolů na cestu. Starý kriminalista se otočil. „Bylo to všechno velice riskantní, ale on to riziko podstoupil. Potřeboval to dokázat, aby získal sebevědomí, které ztratil kvůli té ženě, co ji miloval.“

Znovu se odmlčel. Pohlédl přivřenýma očima na ty tři.

Dva z nich se vyděšeně ohlédli na třetího. Na malého černého muže s ošklivým nosem.

„Že to tak bylo, Františku Maláte?“ zeptal se tiše starý kriminalista.

Ale František Malát neodpověděl. Vrhł se kolem poručíka k okraji skalního výčnělku a se strašným výkřikem skočil do propasti.

Když potom dole sbírali jeho roztržštěné tělo, napadlo vrchního nadstrážmistra, že je divné, proč mu v tom skoku poručík Borůvka, jindy tak duchapřítomný, nezabránil.

A jak se po něm ohlédl, měl dojem, že si to starý kriminalista ani příliš nevyčítá.

* * *

Zato praporčík Málek si to bral k srdci.

„Do smrti si neodpustím, že jsem na něj nedával pozor!“ zanaříkal na zadním sedadle služební volhy, když se vraceli klikatou silnicí mezi skalami, vrhajícími na vozovku černé stíny středověkých hradů z pohádky.

„Já ne,“ pravil poručík záhadně.

„To jsi tak otrlý, Josef?“ pohlédl na něho Málek udiveně.

„Právě že nejsem,“ řekl poručík. „Čekala by ho stejně šibenice. Takhle to má za sebou. Bez čekání, beze strachu –“

„Ale vždyť to byl vrah?“ řekl praporčík nechápavě. „Trochu toho strachu si zasloužil.“

„Myslíš?“ pravil poručík naprosto záhadně a praporčík mu vůbec nerozuměl. „Já mám dojem, že tady zasloužil spíš někdo jiný.“

Chvilí jeli mlčky. Černé hrady naplnily už skalnaté údolí temným příšeřím a vrchní nadstrážmistr rozsvítil reflektory. Skalní město se proměnilo v kulisy z loutkového divadla.

„Stejně si připadám jako ve snu,“ zameditoval Málek a připomněl poručíkovi jeho odpolední duševní stavy. „Takovýhle případ jsem ještě nezažil.“

Kriminalistovu tvář přelétl úsměv.

„Asi nečteš dost detektivky, Pavle. Věděl bys, že tohle nebylo nic tak neobyčejného. Jenom varianta Záhady zamčeného pokoje.“

„Čeho?! Zamčeného pokoje? Kde tu máš jaký pokoj?“

„Žádný pokoj tu nemám. Ale mám tu místo, kam se vrah nemohl dostat a odkud nemohl uprchnout. A přece se tam dostal, a přece odtamtud utekl. Jako z pokoje zamčeného zevnitř, ve kterém leží mrtvola zavražděného.“

Málek zavrtěl hlavou.

„Co všechno si ti lotři nevymyslej!“

„Myslíš spisovatele?“ zeptal se úlisně poručík.

„Myslím vrahy,“ odsekl nevrle praporčík Málek.

Čí dedukce?

Poručík Borůvka seděl za psacím stolem ve své kanceláři a ponuře zíral z okna na oprýskané průčelí starého kostelíka v úzké uličce naproti zadnímu traktu stanice VB. Za oknem kalně zhasínal svěží předjarní den a ve výklenku na kostelní fasádě, kde si nějaká vrabčí rodinka právě budovala hnízdo, se hrbil sádrový sv. Sidonius. Socha i poručík se na sebe mračili; socha, protože ji secesní štukatérský mistr jinak neuměl, poručík, protože v něm světec probouzel nepříjemnou mravní nejistotu.

Ne že by poručík byl zbožný – a to, že paskřivá socha v sádrovém hábitu je imaginární portrét clermont-ferrandského biskupa, věděl jen proto, poněvadž to pod ní bylo napsáno zdaleka čitelnými plastickými písmeny; kdysi však ve velmi útlém dětství uctivě chodíval na náboženství a tam mu do kulaté hlavy vtloukal strašlivý důstojný pán Meloun desatero božích přikázání. Strašlivý byl velebníček ovšem pouze v očích pokorného školáka; ve skutečnosti to byl laskavý pán, který pocházel z Olešnice a ani na gymnáziu v K. se nezbavil horáckého dialektu, zvyku nosit dlouhé spodky k zavázání na tkaničky i v nejparnějším létě a mimořádně naivní katolické víry. Hlavu měl rovněž kulatou, podobající se jeho jménu i hlavě vyděšeného hříšníka v první lavici, jenž se měl později stát detektivem. A když líčíval hříchy a jim příslušné tresty pekelné, koulel očima pod huňatým obočím tak hrůzostrašně, že povědomí čehosi nedovoleného zůstalo v jeho posluchači i dávno potom, co přestal věřit té krásné lidové pohádce o nevinné panně, hodném pěstounovi a dobrotivém příteli lotrů, rybářů a prostitutek. Povědomí, že jisté věci se prostě nemají. Někdy to bylo poručíkovi v životě na škodu, ale uškodilo-li to jemu, jiným to zpravidla prospělo. Nyní však, toho zrádného, předjarního podvečera, kdy od Vltavy táhla předtucha šeríkové vůně a velkoměsto zurčelo životem svých barů, hospod a divadel, chystal se bohužel poručík provést něco, co se nemá. Chtěl zavolat manželce, že na večeři nepřijde a že

se vrátí až pozdě v noci, protože jde na koncert Slovenského lidového uměleckého kolektivu, hostujícího právě v Praze. Má tam starého přítele z vojny, nyní cimbalistu, a s tím po představení zajde někam – pravděpodobně k Flekům – na pivo.

Ve skutečnosti zamýšlel strávit tu dobu úplně jinak. V půl osmé – bylo sedm – hodlal dorazit do jisté malé vinárny na Starém Městě pražském a sejít se tam s mladou příslušnicí, která mu, aniž o tom věděla, pomohla úspěšně vyřešit případ zavražděné tanečnice v divadle Odeon; zároveň jej – a jestli tohle nevěděla, jistě to aspoň tušila – vyvedla zcela zvláštním způsobem z duševní rovnováhy.

Že zvláštním, připadalo ovšem pouze poručíkovi. Projevovalo se to příznaky úplně obyčejnými: v kulaté tváři se co chvíli usazoval ne zrovna inteligentní výraz náměsíčního snění a různé zprávy a hlášení, které dříve vyťukával na stroji sám, chodil nyní zásadně diktovat příslušnici.

Při těchto diktátech prohodil občas větu, jež do hlášení nepatřila; musel k ní vždycky sebrat celou svou – v jiných situacích značnou – zásobu odvahy. „Jste u nás spokojená?“ zeptal se například jednou mezi hlášením o muži, jenž se pokusil otrávit manželku prášky pro spaní, ale naštěstí si je v rozčilení spletl s laxativem. A zněla-li tato věta ještě nevinně, bylo už konstatování: „Tenhle účes vám sluší, ten noste!“ projevem statečnosti přímo heroické; poručík přitom nad vlastní odvahou zbledl a později zčervenál.

A mělo to také významný – ba osudný; to však vyšlo najevo až mnohem později – následek: účes, veliký zrudně krásný drdol v zátylku nad labutí šíjí (v němž byla ukryta výztuha z pěnové gumy, ale to naivní poručík nevěděl), stal se od té chvíle stálou ozdobou dívčiny hlavy – ačkoliv do té doby nosila přísný ulízaný služební účes a třebaže praporčík Málek se proměnil v zavilého nepřítele drdolu. Vynaložil také nemalé úsilí na to, aby příslušnici přesvědčil, že mnohem vhodnější jsou k jejímu obličejí staré zplhlé kadeře; přesto však jeho výmluvnost – na rozdíl od schopností poručíkových vůči ženám značná – nezmohla proti té jediné nesmělé poručíkově větě – „Tenhle účes vám sluší, ten noste!“ – pranic.

A dívka drdol nenosila proto, aby si u poručíka šplhla. Pravda, měl funkci ovlivňovací, ale působit měl na starého kriminalistu v jiném než služebním směru a byl v tom, jak se ukázalo, dost úspěšný. Bylo to všechno trošku absurdní a na stanici si z toho každý kromě Málka dělal legraci. Ale tak to na světě chodí a poručík, jak nervózně dumal tváří v tvář sádrovému světci, vzpomněl si maně na jistou větu klasického básníka, jež se vynořila z ruin jeho dávno zapomenuté latiny, a zažil okamžik – velice krátký okamžik –, kdy věci viděl v pravém světle. Věta zněla: *Sic visum Veneri, cui placet impares formas atque animos sub iuga aenea saevo mittere cum ioco*, a v českém překladu, jemuž se v dobách popsaných v historických spisech učeného profesora Jaroslava Žáka říkalo „tasan“, byla přetlumočena slovy: *Tak zachtělo se Veneře, jež zálibu má ve spojování těl i duší nerovných pouty společnými krutým žertíkem*.

Od těch časů uplynulo již třicet let a teď se poručík trápil zlým svědomím, které se u něho dostavilo ještě *ante factum*. Nejbliže ke hříchu proti šestému přikázání dostal se zatím jinou větou, vloženou mezi hlášení o ženě, jež si bohužel laxativa s barbituráty nespletla, a znějící: „Ehm, co děláte dnes večer? Nešla byste se mnou na – ehm – večeri? Mohli bysme si – tak nějak – porozprávět.“ Efekt měla okamžitý a jednoznačný.

Takže nyní poručík seděl trápen trémou, předčasnými výčitkami svědomí a různými komplexy svého věku i zamračeným pohledem sv. Sidonia odnaproti, což vše dohromady se nazývá záletnickou rozkoší. A jeho ruka se nezadržitelně blížila k telefonu.

Dotkla se ho a zaváhala – ale chladivý větřík zavál v tu chvíli pootevřeným oknem do poručíkovy kanceláře hříšný hlas saxofonu, jak si někdo v okolí pustil gramofon; starému kriminalistovi se sevřelo srdce tou banální pradávnou touhou a zvedl sluchátko.

Číslo však nevytočil. V sluchátku se totiž, dřív než se dotkl ciferníku, ozval ženský hlas a promluvil řečí, která, vyslovována ženskými ústy, probouzela v poručíkovi vždycky erotické pocity. Poručík podlehl obecně rozšířené neslušnosti spojené s technickou závadou, již se odborně říká „přeslech“, a místo aby zavěsil, poslou-

chal. Zabloudil přitom pohledem k světcově tváři a zazdalo se mu, že se ten starověký výtečník ušklíbl. Ale nebyl pověřivý; ušklíbl se sám na oprýskaného biskupa a natáhl ucho:

„Ja nemôžem čakať, kým zavolajú, Sidi! Musím do divadla, už je sedem, práve najvyšší čas.“

Nato promluvil naléhavý mužský hlas:

„Tak neblázni, zlatko! Ako to mám ináč zariadiť?“

„Ale pochop to! Ja si predsa nemôžem dovoliť nepříst. Tak sa každú hodinu pýtaj, či už ten voz našli. Ja –“

V sluchátku zapraskalo, ozvala se nějaká rána. Hlásek vyděšeně zaúpěl: „Sidi! Sidi! On je tu! On mal klúč! Sidi, pomôž! On ma zabije! Si –“

Někdo přerušil spojení. To už poručík stál na nohou a na čele se mu zaperlil pot.

Potom si zase sedl a pečlivě položil sluchátko do vidlice. K reji myšlenek a výčitek se připojila nová. Blbost, řekl si v duchu. Co můžu dělat? Přeslech se na poště zjistit nedá. Mohla volat odkudkoli v rozsahu pražské telefonní sítě a neřekla nic, podle čeho by se dala najít. Musím, pomyslel si cynicky – a to, aniž věděl, podvědomě přispělo k opačnému rozhodnutí –, musím počkat, až ji ten dotyčný, co měl klíč, opravdu zabije. Pak mě zavolají, najdu stopy, půjdu po nich, dopadnu –

Neřekla opravdu nic? Poručík užuž zdvihal sluchátko, aby provedl svůj původní úmysl, ale zase je položil do vidlice. Přece dvě věci: muž se jmenuje Sidi a dívka se chystala do divadla, kam „si nemohla dovoliť nepříst“. A kdo „si nemôže dovoliť nepříst“ do divadla? položil si v duchu řečnickou otázku. No, patrně asi především herečka.

Pohlédl na hodinky. Sedm pět. Do vinárny U kocoura je to deset minut. A najednou ho napadla ta třetí věc.

Neznámá mluvila slovensky.

SLUK!

Znovu se podíval na hodinky a zaváhal. Před vnitřním zrakem se mu objevilo svůdné jablko kaštanového drdolu nad labutí šjí – no, když si vezme taxíka, dá se to všechno stihnout.

Nebo se na to radši vykašlat? promluvil v poručíkovi hlas, který nebyl jeho. Třeba ta ženská přehání. Někdo jí přišel nafackovat z jakéhosi nepochybně spravedlivého důvodu a –

Jenomže pracoval už pěknou řádku let na vraždách a věděl, že jde-li o život, je lepší být tisíckrát příliš horlivý než se na to jednou vykašlat.

A ten hlas nebyl jeho, nepoznával ho. Popadl klobouk a kabát, vrhl vzteklý pohled na světce, který se už zase tvářil jako sfinga, a vyřítil se z kanceláře.

* * *

Do divadla dorazil v sedm čtrnáct a policejní legitimace mu ihned zjedнала přístup do šatny.

Panovala tam nervozita, která poručíka přesvědčila o správnosti jeho dedukce.

„Chybí vám někdo?“ zeptal se rozčileného uměleckého šéfa. Předtím, obával se, urazil přítele cimbalistu, neboť jeho hlasité projevy radosti nad opětným shledáním dosti stroze odbyl. Ale neměl opravdu čas.

„Ano. Vy to už víte, súdruh poručík?“ podivil se nervózní muž a zavedl poručíka do malé kanceláře, kterou téměř beze zbytku zaplňoval psací stůl posetý papíry.

„Vím. Jak se jmenuje?“

„Pavol Roháč.“

„Cože?“

„Roháč. Pavol.“

„Vám nechybí žena?“

„Nie, ženský súbor je kompletný. Chýba Roháč. Bez neho nemôžem zařadiť Zbojnícky tanec. A to je naše parádne číslo, súdruh!“

Poručíka se opět zmocnilo pokušení na všechno se vykašlat. V duchu se dokonce za svou dedukci zastyděl – jaká vlastně dedukce. Že jakási Slovenka musí do nějakého divadla, kterých je v Praze možná třicet, a že tu zrovna hostuje Slovenský lidový soubor? Zase pohlédl na hodinky. Sedm sedmáct. Pořád to ještě může stihnout.

„Telefonovali sme mu,“ pokračoval zničeně ředitel. „Nechal u Jožka číslo a meno nejakej dievčiny, vraj tam popoludní a večer bude –“

„Ano?“ otázal se poručík, proti své vůli se zájmem.

„Je to nějaká Viera Selucká. Volali sme tam, ale asi to bol omyl. Vzal to akýsi chlap, a keď som mu povedal, že chcem hovořit s pánom Roháčom, začal sa strašné rozčuľovať a potom tresol slúchadlom. A keď som to vytočil znova, tresol slúchadlom, len čo ho zdvihol.“

Poručík Borůvka se zachmuřil. Automaticky pohlédl na hodinky a zeptal se:

„Jaké to bylo číslo?“

„Počkajte, napísal som si ho tamto na piják –“ ředitel se otočil a nahnul se přes stůl. Na stole před prázdným křeslem ležel popsán piják.

„Sedem, osem, osem, tri, dva, šesť,“ četl s námahou a poručík si poznamenal číslo do zápisníku. A připsal k němu jméno Věra Selucká.

* * *

Ve veřejném automatu naproti vrátnici divadla vytočil potom číslo telefonních informací. Nechtěl se do případu zaplétat před ředitelem, protože hodlal nejdéle za pět minut sedět v intimní vinárničce a čekat na příchod své příležitosti ke hříchu, první po osmnácti letech manželství. Ale zároveň chtěl mít taky čisté svědomí.

„Haló?“ ozval se otrávený hlas službu konající telefonistky.

Poručík zmáčkl knoflík automatu a řekl: „Prosím vás, můžete mi říct adresu účastníka, který má číslo –“

„Tak haló?“ pravil otrávený hlas ještě nevrleji.

Poručík rychle zmáčkl knoflík znovu.

„Haló!“ zvolal. „Slyšíte mě?“

„Tak haló! Co chcete?“ Dívka, která tak dala najevo, že jakékoliv volání ji obtěžuje, chvíličku počkala a současně s tím, jak poručík zběsile zabušil do přístroje, zavěsila.

Poručík si teprve teď všiml, že jakýsi kolektivně cítící neznámý vyryl do nátěru automatu upozornění: *Pozor! Nefunguje, avšak kra-de!* Zaklel, vyběhl z budky, mrkl na hodinky a s novým zaklením zapadl do vedlejší kabiny. Tam celý proces opakoval, a když mu dívka konečně začala diktovat, přikrčil se pod arogantním tónem jejího hlasu a rychle si zapsal do zápisníku jméno „Dr. Radegast Tejliběnovský“. Měl dojem, že dívce dobře nerozuměl, ale nenašel v sobě dost odvahy, aby se zeptal znovu, a mimoto měl co dělat, aby si stihl poznamenat překotně a napůl úst vychrlenou adresu: Dejvice, Podbaba. Okrouhlá 6. Vyběhl z budky, zarazil se, zaváhal. Otočil se jako blesk a vrazil zpět do kabiny. Tam vytočil číslo doktora Tejliběnovského, ale nikdo to nebral. Poručík se sluchátkem na uchu sledoval nervózně pochod vteřinové ručičky, v duchu si rychle za sebou a mnohokrát opakoval jisté nemravné slovo a na popsané a špinavé stěně veřejné hovorny se mu zjevila příslušnice, jak právě vchází do vinárny U kocoura, rozhlíží se, hledá ho, nějaký oplzlík ji od vedlejšího stolku mlsně sleduje – a teď už sedí v koutku a říká, chudák, příliš ochotnému číšníkovi, že ještě počká, že se tu má s někým sejít –

Uvědomil si, že aparát dr. Tejliběnovského vytrvale vyzvání do prázdného bytu, a vztekle zavěsil.

Vyřítel se z budky.

Okamžitě se do ní vrátil, zběsile zalistoval v seznamu a vytočil číslo.

„Vinárna U kocoura? U vás je prosím soudružka – slečna –“ Když říkal dívčino jméno, bodlo ho u srdce. Chvíli čekal. Potom mu bubínky pohladil dobře známý vlahý hlas.

„Prosím vás, soudružko,“ řekl koktavě. „Něco – něco mi do toho přišlo. Ale ne, nechod'te domů. Přijdu jenom později – kdy-

byste na mě počkala. – Ne, dejte si zatím večeři, já to potom – budu u vás tak za půl – nejvýš za hodinku. Ano, jde o vraždu, nebo spíš o podezření – prostě musím se na to podívat. Počkáte na mě?“ pravil úpěnlivě a do hlasu se mu vloudila obava nepřiměřená neštěstí, jež by se stalo, kdyby nějaká příslušnice VB nepočkala v nějaké vinárně na nějakého svého služebně nadřízeného.

Dívka to dobře slyšela.

„Já na vás počkám, soudruhu poručíku,“ pravila měkce jako kočka. „Vůbec nemějte strach!“

Poručík zavěsil, a přestože kdesi kdosi – snad dr. Tejliběnovský v Podbabě – vraždil nějakou Věru Seluckou, ozdobil mu kulatou tvář šťastný úsměv.

Rychle se zamračil, vyběhl z divadla a zamával na taxíka.

* * *

Do Okrouhlé dojel v sedm čtyřicet dva a v roztržitosti taxíkáře propustil. V sedm čtyřicet tři mačkal už knoflík zvonku u zahradních vrátek nízké jednopatrové hypermoderní vily, opatřených mosazným štítkem s nápisem

Dr. RADEGAST TEJLIBĚNOVSKÝ

mimořádný profesor Akademie výtvarných umění

Vila stála osaměle na kopečku a přes střechy jiných vil doleji na stráni se dívala do dejvického údolí.

Nikdo neodpovídal. V širokém okně v přízemí se zrcadlilo to, co bylo za poručíkem: daleké panorama Prahy s rozsvícenou červenou hvězdou na věži hotelu International a s medově žlutým měsícem v jarním úplňku.

Poručík ještě jednou netrpělivě stiskl zvonek, pohlédl na hodinky a vzal za kliku.

Bylo otevřeno.

Přešel rychle k domovním dveřím a drobné bílé kamínky na cestičce hlasitě zachroupaly. Tichem vilové čtvrti se to rozléhalo jako výstřely.

Poručík zjistil, že domovní dveře jsou pootevřené.

Zaklepal, nikdo neodpověděl. Vstoupil.

Uvnitř byla tma. Vytáhl z kapsy baterku a přejel jejím světlem po stěnách foyeru. Visely tam nějaké obrazy – totiž donedávna. Teď po nich zbyla jen světlejší místa na malbě.

Poručíka se zmocnilo instinktivní tušení. Rozhlédl se a spatřil otevřené dveře do nějakého pokoje.

Vešel tam. Byl to velký přízemní salón s tím širokým oknem, v němž se zvenčí zrcadlilo moře pražských světél. Teprve teď si poručík všiml, že je rovněž pootevřené.

A všiml si dalších světlých míst na stěnách. Všiml si zaskleného příborníku, který byl otevřený a zel prázdnotou. Všiml si těžkého, patrně perského koberce, který ležel u stěny stočený do role. Všiml si houfu sošek nakupených uprostřed stolu, kolem něhož chyběly židle. Pan dr. Tejliběnovský se buď stěhuje, nebo – a kde je Věra Selucká? Rychle vyšel z pokoje a vystoupil po schodech do prvního poschodí. Prohlédl několik pokojů, jež nesvědčily o přípravách k stěhování, ale nikde nebylo ani stopy po nějaké Věře, živé ani mrtvé, ani po nějakém zápase.

Vrátil se do haly a chtěl sejít po schodišti dolů – dalším nervózním pohledem na hodinky zjistil, že je osm hodin – a vtom mu napadlo, že zapomněl zavolat manželce. Rozhlédl se. Na stolečku v rohu terasy nad schodištěm stál telefon. Zvedl jej, vytočil číslo.

„Borůvková,“ ozvalo se netrpělivě v sluchátku.

„To jsem já, Lucinko,“ zacukroval poručík. „Nečekej na mě, buď tak hodná, s večerí. Mám náhlý případ –“

„Kde jsi, prosím tě? Volám už půl hodiny do kanceláře. Okamžitě přijď domů! Zuzka byla místo na piáně v biografu s tím páskem, s tím Špačkem. Náhodou jsem tam zašla taky a načapala jsem je osobně. Tak si to s ní přijď vyřídit. Já už na ni nestačím.“

Energický hlas paní Borůvkové neodpovídal takovému defetismu.

Poručík nasadil bezmocně výhružný tón:

„Cože? Tak jí vyříd', ať se těší. Já jí dám –“

Co dá, už nedořekl. Na cestičce k hlavnímu vchodu zaskřípaly opatrné kroky a dveře se lehce otevřely. Poručík zavěsil a rychle se skrčil za zábradlí schodiště.

Muž, který vstoupil, nebyl patrně dr. Tejliběnovský. Nerozsvítil, přes halu krácel jako kočka a zmizel ve velkém pokoji v přízemí. V ruce nesl cosi podobného lodnímu kufru a hned nato se ze salónu ozvalo podezřelé cinkání.

Poručík se vztyčil a oknem v hale uviděl, že na cestě před vilou zastavila mezitím bílá volha. Světélkovala v noční tmě, již se zezdola z údolí linula zář města k vlhkým hvězdičkám.

Poručík sáhl do podpaždí a vytáhl revolver. Potom opatrně po špičkách sešel ze schodů a otevřenými dveřmi nahlédl do velkého pokoje. Muž stál u stolu, bral sošky z houfu na desce jednu po druhé a spěšně je skládal do lodního kufru. Na rukou měl bílé jelenicové rukavice. Široké okno bylo dokořán a v něm se rýsovala silueta jiného muže, jenž počínání pracovníka s kufrem komentoval slovy:

„Majzla, Tondo, ať nic nerozflákáš!“

Poručík tichounce vzdychl, ale neudělal nic. Zachmuřeně sledoval muže, který dokončil skládání sošek a nyní se rozhlížel. Poručík sledoval jeho pohled, a proto i on očima spočinul na ozdobném pedestalu z vykládaného dřeva v rohu místnosti, na němž se tyčila dřevěná pozlacená figura. V rozptýleném světle okna se slabě třpytila.

Muž stál chvíli jakoby okouzlen a hleděl na sošku.

„Na co čumíš, Tondo?“ ozvalo se od okna.

„Támhle na to. Mám to vzít?“

„Co to je?“

„Nevim. Nákej svatej.“

„Je to bronz?“

„Ne. Pozlacený dřevo.“

„Tak se na to vyser.“

„Vole, třeba to má velkou uměleckou cenu.“

„Na uměleckou cenu se vyser. Hod' mi sem kufr a vem tébich.“

Muž s kufrem se však k tomu neměl. Jako fascinován hleděl na sošku.

„Tak dělej! Kufr!“

Teprve teď se pohnul. Zavřel kufr, zvedl jej a s námahou vyzdvihl na rám okna. Muž za oknem jej vytáhl ven a zmizel. Na cestičce zaskřípaly kroky, pak cvakla dvířka auta.

Muž, který zůstal v místnosti, se otočil a shýbl se pro srolovaný koberec. Ale opět se narovnal. Znovu se zadíval na mdle třpytivou sošku. Přistoupil k ní. V měsíčním světle to vypadalo, jako by si ti dva, soška a muž, navzájem hleděli do očí. Poručík ani nedýchal. Měl pocit, že mu to cosi připomíná; nevěděl co. Vtom se však neznámý rozhodl a sáhl po figurce.

A vtom se rozhodl také poručík Borůvka. Rázně vpadl do místnosti, rozsvítil baterku a namířil na muže pistolí. Pravil přísně:

„Ruce vzhůru!“

Muž se rychle otočil. V pravé ruce držel pozlacenou sošku. Oslepen zamrkal proti světlu a ruku se soškou i druhou, volnou, zdvihl nad hlavu. Poručík k němu vykročil, ale přitom na něco šlápl, co pod ním na parketách zbavených koberce ujelo. Ztratil rovnováhu a poroučel se na zem.

Neznámý toho využil. Ne k tomu, aby po způsobu lepších gangsterů napadl poručíka; bleskurychle přiskočil k oknu, přehoupl se přes rám a zmizel ve hvězdnaté noci.

Sošku vzal s sebou.

Také poručík se okamžitě vymrštil ze země a vrhl se k oknu.

V měsíčním světle uviděl prchajícího docela zřetelně; pádil k zahradní brance a zlatá soška v ruce opisovala jiskřivé křivky, podobné Ptolemaiovým epicyklům.

„Lojzo! Startuj!“ ječel a poručík pomalu zdvihl pistoli a přimhouřil levé oko.

Uprchlík se zatřepetal ve žlábků hledí jakoby připíchnutý na černé mušce. Podivná lítost sáhla poručíkovi do srdce. Kolem vily dr. Tejliběnovského byla krásná vlahá předjarní noc. Zrádná, přeludná a bláznivá. Prchající doběhl k autu a skočil dovnitř. Poručík počkal, až se auto rozjelo. Teprve pak střelil. Mířil na pneumatiky.

Ale vypálil pouze jednou, neboť vůz prudce zahnul za živý plot a ztratil se z dohledu. A střílet naslepo poručík nechtěl, protože v autě byli lidé.

Když vůz s vetřelci zmizel, starý kriminalista si oddychl a pohlédl na hodinky. Osm patnáct. Podíval se zpátky do pokoje. Je to všechno zřejmě nějaký omyl, pomyslí si s úlevou, a nejlíp bude se na Věru Seluckou vykašlat. Tady to, pomyslí si, ohlásím seshora telefonem, počkám, až sem soudruzi přijedou, a nejpozději v devět můžu být U kocoura. V žaludku se mu hnula tréma a smísila se s pocitem úlevy v heterogenní směs. Snad tam ještě pořád čeká – ale možná že už ne.

Pohlédl ještě jednou z okna a vzdychl. Zmocnilo se ho slastné rozechvění. Vzápětí se zachmuřil.

Dole na silnici lemující vilovou čtvrtí se objevila bílá volha a jankovitě tančila po cestě dolů do údolí. Poručík ke své velké neličnosti zjistil, že z okna dr. Tejliběnovského je zbytečně dobrá viditelnost a že cesta, po níž kličkuje auto s lupiči, se táhne velikým obloukem po stráni obrovského přírodního amfiteátru, jasně osvětlena měsícem, a mizí až kdesi u gymnázia. Nezbylo mu než poslechnout hlasu povinnosti a sledovat kužele reflektorů, dokud je neztratí z očí. Zdálo se mu, že to trvá věčnost.

Podíval se na hodinky a podvědomě zalitoval, že vůbec střílel, i když jen po té pneumatice. Bílá volha zatím pomalu a laškovně skotačila na tmavém pozadí vil.

A pak se poručík zamračil, a dokonce polohlasem zaklel. Vůz totiž zastavil, zhasil světla a v nastalém šeru se okamžitě zabělal jako vzrostlejší bludička.

Poručík utonul v novém dilematu. Lupiči zřejmě přehlédli, že jsou z místa svého činu vidět. Naskytá se mu možnost rychle

a účinně zasáhnout. A dívka zatím – snad si aspoň dala večeři... Vztekle si uvědomil, jak žalostnou obětí smyslu pro povinnost vlastně je. Věděl to už dávno, jenomže pokud povinnost kolidovala s jeho přítomností u rodinného krbu, nijak ho netížila. Teď mu však vadilo, že nemůže sedět ve vinárně U kocoura. A také to, že chce sedět ve vinárně U kocoura. A najednou mu začalo vadit, že by tam měl sedět. Najednou docela malinko pocítil cosi jako nepochopitelnou nenávist k příslušnici; nevěděl proč – že tak narušila jeho klid, pobourala svět, který si, jako každý člověk, pracně vystavěl, že ji chce, že z ní má strach, že má strach z následků věcí, po nichž touží... Zatřásl hlavou a nemravně zaklel, zoufale mrkl na hodinky a na svou tělnatost podivuhodně mrštně vyskočil z okna.

Venku na svěžím vzduchu předjarní noci, nabitě přestupky proti příkázáním božím i proti paragrafům trestního zákona, se ho zmocnil milosrdný lovecký pud. Přitiskl ruce na prsa a cvalem se pustil po silnici vedoucí mírným obloukem dolů do údolí.

* * *

K bílé volze doběhl silně zadýchán. Byla prázdná, dvířka zela dokořán a ve startéru trčel klíč. Poručík se shýbl k zadní pneumatice. Splaskla a rám kola téměř dosedal na vozovku. Poručíka však ten přesný zásah příliš nepotěšil.

Narovnal se v kříži a pohlédl na dům. Byla to vysoká dvoupodšodňová činžovní vila. V prvním poschodí zářila do příšeří noci okna a z dálky jako by zaznívaly nějaké hádavé rozezlené hlasy. Poručík přistoupil k zahradní brance a pohlédl na štítky se jmény obyvatel. Strnul.

V prostředním rámečku byla zastrčena vizitka:

ANTONÍN SELUCKÝ
zástupce Státní pojišťovny
tel. 788 329

Měl pocit, jako by se ho někde uvnitř, v duši nebo ve svědomí, dotkl nějaký nehmotný prst, posměšně ho zalechtal a ukázal na to číslo. Rychle vytáhl z kapsy notýsek. Ano. Tady to je: Věra Selucká, 788 326. Nesouhlasí poslední číslo.

A najednou si uvědomil, že umělecký šéf Slovenského lidového uměleckého kolektivu mu to číslo diktoval natažen přes stůl. Četl je z pijáku – a četl je vzhůru nohama! Nic není snadnější než splést si v takovém případě šestku s devítkou.

Náhodou.

Náhodou? řekl v něm nějaký cizí posměšný hlas.

Poručík se zaškaredil a vzhlédl k průčelí vily; zdálo se mu, že na balkóně v prvním poschodí někdo stojí. Někdo, kdo se zády tiskne ke zdi vedle rozsvíceného okna.

Bez dalších úvah vběhl do domu a klusal do prvního poschodí. Tam, u dveří s přesně stejnou vizitkou, jaká byla vedle branky, se zastavil. Nebylo pochyb. V bytě pana Seluckého se spolu hádali muž a žena.

Jenomže – když přiložil ucho až na dveře – poznal, že se hádají česky.

Přesto zazvonil.

* * *

Dveře mu otevřel rozlícený pán v kšandách a s rozepjatým bílým celuloidovým límečkem, jaký poručík na živém člověku nespatriil už nejmíň dvacet let.

Proto si tím spíše všiml elegantního světle hnědého pánského pláště z polyvinylu, nepochybně zahraniční výroby, který visel v předsíni na věšáku vedle černého pánského raglánu se sametovým límcem.

„Co chcete?“ obořil se na něho muž.

„Promiňte,“ řekl poručík a vytáhl služební legitimaci.

„A!“ Zdálo se, že muži se to hodí. „Policie! Koho hledáte?“

„Sleduji dva zloděje. Nechali stát auto před vaším domem –“

„Dva?“ přerušil ho muž. „Tady byl, doufám, jen jeden. Doufám!“ výhruzně se otočil kamsi do pokoje a pak zpátky k poručíkovi. „Pojďte dál.“

Poručík ho následoval do místnosti. Francouzské okno vedlo zřejmě na balkón a na gauči v rohu seděla uplakaná asi pětatřicetiletá hezká žena. Na poručíka se ani nepodívala.

„Tady byl taky zloděj!“ rozběsnil se muž v kšandách. „Zloděj po čestnosti! Zloděj žen!“

„Hledám zloděje uměleckých předmětů,“ pravil tiše kriminalista.

„Ty vzal d'as!“ vybuchl muž. „Věro! Podívej se na pana inspektora!“

Žena však nechala hlavu sklopenou na prsa.

„Stydíš se, vid'? Stydíš se! Ale předtím, to ses nestyděla?“

Starý kriminalista se zdvořile uklonil směrem k mlčící ženě.

„Poručík Borůvka.“

„Věra Selucká,“ pravil muž za ni posměšně. „Paní Věra Selucká. Moje manželka. Moje manželka a – běhna!“

Žena se zachvěla. Poručík spočinul pohledem na velkém popelníku, v němž ležely oharky tří cigaret.

„Ano! A mazaná k tomu!“ zuřil pán v kšandách. „Já si nemůžu pomoci, pane inspektore, ale je to jako v nějaké frašce od Šamberka! Vypravím se na služební cestu – ujede mi vlak – příští jede až ráno. Vrátím se domů – tady všechno v pořádku. Jenomže,“ zařval, „jenomže se tu nepočítalo s mým postřehem! Pojišťovák musí mít postřeh, pane! Musí mít oči všude! Musí si umět všimnout každý maličkosti! Podívejte se!“ Popadl popelník, až z něho špačky téměř vypadly. „Já cigarety nekouřím. A ona tvrdí, že je vykouřila sama. Ale krabičku od nich nemá. Prý ji spláchla do záchodu. Chacha! Jenomže záchod nesplachuje, pane inspektore! Přesvědčil jsem se o tom. Nesplachuje! A kýbl tam není. Nene, na mě si žádnéj takovej nějakěj vošoust nepřijde! Já mám oči všude!“

Otočil se na ženu a zaječel:

„Kohos tu měla, kurvo?“

Žena poprvé vzhledla. Zašilhala k francouzskému oknu, ale bystrý pán tomu nevěnoval pozornost. Měla oči modré a kolem panenek červené.

„Nikoho,“ šeptla.

„Nelži! Mýmu bystrozraku se nevykroutíš! Já si všimnu každý maličkosti! I takový nepatrnosti, jako jsou tři špačky v popelníku!“ zařval pán.

Paní znovu zašilhala po francouzském okně a poručík se v duchu podivil, že muži při tom postřehu ušel polyvinylový plášť v předsíni – neboť nevěřil, že nositel kšand a celuloidového límečku by mohl být zároveň nositelem polyvinylového svrchníku. Pohlédl na běsnícího břicháče a zželelo se mu uplakané paní. A zase ho v hrudi šťouchl nějaký prst. Vzpomněl si na dívku čekající ve vinárně a prudce zatoužil, aby odešla.

„Kdybyste dovolil,“ řekl. „Potřeboval bych, abyste se obtěžovali se mnou dolů identifikovat to auto.“

„Prosím!“ pravil muž energicky. „Já zákony ctím! Já plním svoje povinnosti! Občanský i manželský! Vstaň!“ vybědl ženu nerudně, a když se zvedla, hrubě ji vystrčil do předsíně, až klopýtla o práh. Poručík ji v duchu znovu politoval, zastyděl se, že ji lituje, a honem se umístil mezi pána a polyvinylový plášť. Ale nebylo toho třeba. Bystrozraký muž byl stížen slepotou ze vzduté žárlivosti.

„To neznám!“ pravil potom nerudně venku před vilou. „Vidím poprvně. Takový auto tu v okolí nikdo nemá. Takovýhle ne. Já to musím vědět, ponívač to tu mám všechno pojištěný!“

Když si je prohlížela, podíval se jí poručík opatrně přes hlavu na balkón.

Okno zářilo jako předtím, ale postava zmizela. Poručík se zachmuřil. Doprovodil manžele zpátky nahoru, ale když pán v kšandách odemkl dveře, zarazil se.

„Vlastně,“ řekl, „děkuju vám za ochotu. Dál už nepůjdu, jsme vlastně hotovi. Sbohem.“

A ještě než bystrozraký muž zavřel dveře, aby se dál oddával rozkoši týrání, zahlédl, že i polyvinylový plášť z věšáku zmizel.

Vyšel před vilu a zahleděl se na město. Zhluboka se nadýchł a podíval se na hodinky. Osm pětáctýřicet. Neměl by se na to opravdu vykašlat? Ta ženská – Věra Selucká to nebyla – už je dávno bůhvíkde zavražděná. Vzdychł. Možná rozřezaná do igelitových sáčků, a ty už vrah, po vzoru Jana Nerudy, pohazuje po pražských odpadkových koších... chudák ženská. Ale co pro ni může udělat? Neví o ní nic, než že je to Slovenka. Dedukce na SLUK a všechny další dedukce se ukázaly falešné. Mohl už dávno sedět U kocoura a – a co čert nechce, musí mu do toho přijít tahle bláznivá noční honička. Co čert nechce? Čert?

Zatřásl hlavou a nevěděl, kdo vlastně nechce a co nechce. A co chce a nechce on. Náhle měl pocit, že jediné, co chce, je, aby si nikdy nebyl nic začínal s příslušnicí. Na schodech ve vile, jak očekával, zavržaly kroky. Rychle se sehnul a vlezl dozadu do bílé volhy. Vyhledl nad okrajem okénka a uviděl, jak z vily opatrně vychází plavovlasý mladík oděný světle hnědým svrchníkem, jenž donedávna visel v bytě bystrozrakého pana Seluckého.

Mladík se rozhlédl na všechny strany, podíval se na hodinky a pak jeho pozornost upoutala otevřená dvířka volhy. V ní udělal poručík Borůvka k zemi. Ucítil, jak se vůz lehce zhoupl, někdo skočil na přední sedadlo a zabouchl dvířka. Zabručel startér, motor naskočil. Řidič zařadil rychlost a volha se rozjela.

Poručík se honem vztyčil, aby řidiče varoval před prasklou pneumatikou, a uzřel svou kulatou tvář ve zpětném zrcátku. V tom si jí všiml i řidič. Polekal se, zděšeně zakroutil volantem. Vozem to smýklo, kolem oken se divoce zatočily pouliční lucerny, cosi zaskřípělo, snad brzdy. Poručíkem to hodilo na zadní sedadlo. Přední kola narazila na něco pevného, vůz nadskočil, ozvala se rána a zapraštění a pak se najednou zase všechno uklidnilo. Poručík si sedl a spatřil, že muž za volantem se zběsile, avšak marně snaží otevřít dvířka. Zbytečná snaha, neboť auto se zaklínilo mezi dva betonové sloupky zahradní branky před jakousi vilou. Byli v něm prakticky uvěznění.

„Nechte toho. Ten Zbojnický tanec už stejně nestihnete, soudruhu Roháči,“ pravil proto poručík klidně. Blondýn na něho vytřeštil oči.

„Vy ste kto?“ vydechl. „Pán Blatný? Nie – pán Matějka!“

„Ne,“ pravil starý kriminalista ponuře. „S mojí manželkou jste nic neměl. Ona je Italka, a proto horlivá katolička. Má přísné mravní zásady a nesesedne na lep nějakému záletníkovi, jako jste –“ zarazil se, neboť nehmotný prst se mu zase dotkl svědomí. „Ehm,“ odkašlal si a chabě dodal: „A vůbec.“

„A vy ráčíte byť pán –“

„Jsem poručík Borůvka,“ řekl starý kriminalista. „To je vaše auto?“

Blondýn nápadně zrozpačitěl.

„Nie,“ řekl. „Ale ja som ho nechcel ukradnúť, pán poručík. Musím sa za každú cenu dostať pred prestávkou do divadla. Aby som stihol ten Zbojnický tanec.“

Poručík pohlédl na hodinky. Osm padesát dvě.

„V kolik je přestávka?“

„O deviatej. Trvá štvrt hodiny. Ešte by som to mohol stihnúť, pán poručík!“

Prosebně upřel hezké oči na kriminalistu.

„No dobře,“ řekl poručík. „Jestli odsud vylezete, tak běžte. A zítra se hlase u nás.“

„Spoločnite sa, pán poručík!“ vydechl vděčně blondýn a jal se rychle otáčet klikou okénka. Poručíka něco napadlo. „Poslyšte, není u vás v souboru nějaký Sidi?“

„Pán Sidi?“

„Ne ne. Asi křestním jménem Sidi.“

„U nás žiadny Arab nie je, pán poručík.“

„Já nevím, jestli Arab,“ poručíka napadly další věci. „Prostě Sidi.“

„Sidi, Sidi,“ drmolil rozčileně blondýn a šilhal po otevřeném okénku. „Sidi, Sidi, Sidi –“

„Tak běžte!“

„Ďakujem, pán poručík!“ zahlaholil mladík a obratně se začal soukat z okénka ven. Poručík se zamyslíl.

„Tak polezte, polezte! Už na vás čekáme!“ ozval se zvenčí nevrlý hlas, v němž poručík neomylně poznal hlas osoby úřední a uniformované. A hned nato tanečník zabědoval: „Ale pán kapitán! Nič som nevyviedol! To je autonehoda!“

„Jo,“ řekl hlas. „To je. A to auto je ukradený!“

„Ale ja som ho neukradol!“

„Ne. Vy jste ho vez vrátit, že?“

Poručík vyhlédl z okénka a spatřil dva příslušníky. Jeden z nich měl otevřený notýsek a hleděl na evidenční číslo vozu. Potom notýsek sklapl a prohlásil rozhodně:

„Tak půjdem. Je tam ještě někdo?“

„Já,“ pravil poručík Borůvka a vystrčil z okna kulatou hlavu.

* * *

„Ano, soudruhu poručíku,“ říkal hubený strážmistr v omšelé služební místnosti na rohu ulice. „To auto bylo ukradeno dnes v půl šesté večer na Žižkově –“

„Tak to teda můžem dokázat, že som ho neukradol ja!“ skočil mu do řeči blondýn, který dosud pokukoval po nástěnných hodinách nad přepážkou. Sunuly se nezadržitelně k deváté. Poručík Borůvka se po něm ohlédl.

„Můžete?“ pravil téměř vyčítavě.

Blondýn se podrbal za uchem.

„Vlastně nemôžem,“ řekl zoufale. „Ono – mohol by som, ale ohlad na istú dámu mi v tom bráni. Ibaže by mi to dosvědčil tu pán poručík –“

Poručík mávl rukou.

„Pusťte ho. Já ho znám. Poškození vozu samozřejmě zaplatí, ale právě proto ho pusťte. Aby měl z čeho.“

Mladík se s voláním díky bleskurychle vzdálil.

„Kdo je majitel?“ zeptal se poručík.

„Nějaký,“ hubený strážmistr nahlédl do knihy hlášení, „Zdeněk Farkaš, V Mlázi 3, Žižkov. A má tady telefon. Tak mu hned brknem, že vůz je na světě.“

Strážmistr vytočil číslo, čekal. Poručík zasmušile pozoroval plakátovou výzdobu pusté služebny. Pamatovala ještě kult osobnosti a nebylo tu také zvlášť uklizeno. Ale toho si nevšímal. Ponořil se do svých soukromých myšlenek a přiznal si, že si přeje, aby příslušnice nevytrvala. S úlevou si uvědomil, že je nejvýš pravděpodobné, že nevytrvala. Ale zároveň s tím, jak se ulehčilo jeho špatnému svědomí, dostavila se i lítost, hlodavý zármutek, že nevytrvala-li, ztrácí se ze světa jakási možnost. Možná poslední. A poručík zas nevěděl, co vlastně chce.

Strážmistr pořád čekal se sluchátkem na uchu. Dveře služebny se otevřely a dovnitř se vevalila předjarní vůně probouzejících se stromů a velice tlustý příslušník. Vlekl s sebou velice objemný kufr.

Při pohledu na kufr zanechal poručík soukromých úvah.

Poznal v něm zavazadlo, do něhož neznámý zloděj naskládal lup ve vile dr. Tejlíběnovského.

„Heleď, Vašku,“ pravil tlustý příslušník udýchaně. „Heleď, co nesu! Ale voni mi frnkli!“

„Nehlásí se,“ řekl strážmistr rozmrzele. „Bylo mu řečeno, že má zůstat u aparátu, ale nikdo se nehlásí.“

„Fuj!“ pravil tlustý příslušník. „Ale že to je váha!“ a s pomocí poručíka Borůvky položil kufr na pult. Poručík zíral na zavazadlo, jako by nevěřil vlastním očím.

„Jdu s Jardou, Vašku,“ vykládal udýchaně břicháč a sundal si čepici, „a proti nám takoví dva kluci s tímhle kufrem. To víš – hned jsem je vodhad. A taky jo. Jen jsem je zastavil a říkám: ‚Osobní doklady, prosím,‘ ruply jim nervy a frnk! Jarďa je honil, ale nechytli jsme je. No, snad bude něco v tom kufru.“

Poručík pořád udiveně mlčel, a když tlustý příslušník otevřel kufr, zamrkal a promnul si oči.

Kufr byl plný sošek – bronzových, z alabastru, z mramoru, z pálené hlíny i ze sádky – a navrchu ležela pozlacená figurka znázorňující vousatého muže v barokně rozevlátém rouchu.

Poručík si znovu promnul oči a opět zamrkal.

Na podstavci té vyřezávané sošky byl jasně čitelný nápis:

S. SIDONIUS

Podruhé toho večera setkal se tedy starý kriminalista s tímto málo známým světcem.

* * *

„No, to teda nevím,“ pravil zkoprněle tlustý příslušník. „To teda někde museli vykrást muzeum!“

„Nehlásí se,“ řekl strážmistr a zavěsil. „Co to máš? Nějaký pašeráci?“ pravil s nadějí v hlase.

„Houby. Dva kluci. Takoví pásci. Měli nějak nahnáno. Nojo,“ břícháč se začal hrabat v soškách. „Ale už to byli profesionálové. Když jsme je načapali, měli voba rukavice. Takže žádný vobtisky prstů na těchhle volovinkách nebudou. Hele!“ zvolal náhle s nadšením a vytáhl z kufru bílou alabastrovou sošku. „Hele, Vašku! Pěkná prasečinka, co?“

Natolik poručík ještě svoje klasické vzdělání nezapomněl, aby nepoznal manželku spartského krále Tyndarea spočívající v objetí Dia, jenž se k té příležitosti ovšem lstivě proměnil v labuť.

A zas ho něco napadlo.

„Nemohlo by to bejt trestný, přechovávat takovýhle zvrhlosti?“ zasníl se tlustýoch, ale hned ho zas upoutalo něco jiného.

„Nebo tady – to je, co?“ zvedl jinou skulpturu. „Tohle, Vašku, to má bejt asi Franta Jeřábek, pamatuješ? Pamatuješ? Na plaveckym školení –“ Tlustý příslušník se rozřehtal a také hubený strážmistr pohlédl na novou sošku se zájmem. Znázorňovala Priapa, starořeckého boha plodnosti. Legendárního Jeřábka nemohla připomínat ničím jiným než svým pohlavním údem. Jiný charakteristický rys neměla.

Poručíkovi něco hučelo v hlavě – nevěděl co –, najednou se to spojilo v dedukci.

Pohlédl na dřevěnou sošku světce, kterou břicháč jako naprosto nezajímavou odložil na stranu.

Potom mrkl do knihy hlášení na pultě.

SANCTUS SIDONIUS

To je latinské jméno.

ZD. FARKAŠ

To je jméno slovenské.

Na Slovensku, jak vzdělaný poručík věděl, byla poměrně done dávna úřední řečí latina.

„Zd.“ je užívaná zkratka křestního jména „Zdeněk“.

„Zdeněk“ je zčeštěná podoba latinského „Sidonius“.

A protože to je jméno nepohodlně dlouhé, staromódní, s koncovkou, jež spíše než k laškování vybízí k pokání a modlitbám, proč by si je nějaká milénka nemohla zkrátit na mazlivé „Sidi“?

Sidi, který se má vždycky „každú hodinu pýtať, či už ten voz našli?“

Tomu říkám dedukce, pomyslel si poručík.

„Ach jo, jak povídám, byli to cucáci, ale už pracovali v rukavičkách,“ vzdychl břichatý příslušník a nasadil si čepici. „Mladý, ale byli to profesionálové!“

Poručík zamyšleně sáhl do kufru. Oba příslušníci z něho mezitím vyndali všechny sošky a nastavěli je do řady na pult. Kufr byl zevnitř vystlán hnědým balicím papírem. Poručík jej vyňal a obrátil. Na rubu se objevila těžkou rukou a inkoustovou tužkou psaná adresa:

Vážený pán

p. Alois Bród'a,

Praha – Žižkov

Na Majzlovce 7.

3. poschodí do dvora

„Nebyli to profesionálové,“ pravil smutně poručík.

* * *

Na Žižkov ho svezli soudruzi služebním vozem, a protože celou cestu vzrušeně žvanili, neměl čas užírat se svým problémem. Ale v pozadí duše problém stále pracoval.

V ulici Na Majzlovce vystoupil, a zatím co soudruzi bušili na vrata špinavého činžáku, který se stavěl mrtvým, zahrnul za roh do ulice V Závětrí a kráčel rychle pod měsícem po holé pláni, poseté plechovkami, papírem a prezervativy, k několika osamělým domkům nahoře na kopci, které dohromady skládaly ulici V Mlázi. Bylo skoro půl desáté a poručík si s úlevou i žalem uvědomil, že víc než dvě hodiny příslušnice čekat nebude.

Č. 3 V Mlázi byl chudý dělnický domek se dvěma okny a dveřmi uprostřed. Za okny byla tma, ale když poručík přišel blíž, všiml si, že se tam hýbe jakési světélko.

Nebylo těžké nakouknout přízemním oknem dovnitř. A když tak učinil, velice zesmutněl, neboť se mu naskytla zarmucující podívaná.

Uviděl malou, ale pohodlně a nečekaně moderně zařízenou místnost, kterou kus po kuse odhaloval světelný kužel kapesní baterky. Když oči poněkud přivykly přitmě, rozeznal, že u stěny na gauči leží svázaná postava s roubíkem v ústech a jiná že sedí v lenošce. Ta v lenošce byl muž, ta na gauči – podle nohou, které se silonově zaleskly, když na ně dopadlo světlo baterky – byla žena. Pokoj prohledával jiný muž a příliš se nezdržoval snahou po sobě uklidit. Zjišťoval právě obsah prádelníku, a v měsíčním světle, podobny velikým motýlům, létaly bílé, růžové a bledě modré obláčky jemných součástí dámského spodního úboru, které muž jednoduše vyhazoval na zem. Velké sloupkové hodiny na světlé komodě ukazovaly tři čtvrtě na deset.

Poručík vzdychl, odstoupil od okna a rozhlédl se. Domek obklopovala zahrádka s nízkým plotem. Nepředstavoval vážnou překážku. Poručík jej snadno přelezl a octl se u zadního vchodu. Stiskl kliku a dveře povolily. Na kriminalistu dýchl vlhký chlad chodby bez oken.

Vytáhl rovněž kapesní svítilnu a opatrně vešel. U dveří vpravo se zastavil a přiložil oko ke klíčové dírce. V zorném poli se objevila vetřelcova záda skloněná nad dolní zásuvkou komody. To se poručíkovi hodilo. Sáhł pod paži, vytáhl – ten večer už podruhé – plochou pistolí, jemně stiskl kliku a prudce otevřel dveře. Muže, který se spěšně otočil, oslepil přitom kuželem světla.

„Ruce vzhůru,“ pravil bolestně.

Tento muž měl však blíže k typu lepších chicagských gangsterů. Vrhł se divoce na poručíka, a protože kriminalista – jako vždy – neměl to srdce, aby vystřelil, chytil se s ním do křížku.

* * *

Zápas netrval dlouho. Muž měl sice sílu, ale neovládal základní chvaty jiu-jitsu, a tak nebyl vážným soupeřem pro poručíka, jenž se kdysi dávno živil vyučováním tělesné výchově.

Když mu pečlivě svázal ruce za zády šňůrou od hedvábného pánského županu, povalujícího se na zemi, rozsvítil a přistoupil k pohovce, aby se podjal radostnějšího úkolu vyprostit přepadenou. Tím radostnějšího, když zjistil, že dáma na gauči je docela pohledná mladá dívka, vynikající tělesnými křivkami, jimž lze – někdy – odolát až po sedmdesátém pátém roce věku. Rozvázal ji, něžněji vyňal roubík z úst a usmál se.

„Ďakujem vám,“ pravila lahodnou slovenštinou a starý kriminalista se otočil k muži v lenošce.

To byl drobný hubený střízlík. Poručík jej brzo zbavil pout, a právě když se narovnával, zatmělo se mu před očima a ze tmy vyskočily červené a zelené hvězdičky. Těžce se otočil a spatřil, jak se dívka ozbrojená paličkou na roztłoukání ořechů rozpráhne k novému úderu.

* * *

Ani to nebyl pro starého kriminalistu problém, ačkoliv ho to překvapilo. Chytil dívku za slabou paži a ohleduplněji zbraň vykroutil. Zezadu ho kdosi uchopil kolem krku a chabá pěstička mu zabušila

do hlavy. Nevykřesala z ní víc než dvě malinké zelené hvězdičky, poručík provedl chvat zvaný přehoz pádem vpřed a udeřil hubeným střízlíkem o zem tak silně, že mužík zůstal ležet. Poručík poodstoupil.

„Tak klid!“ pravil konejšivě. „Co to tu vyvádíte, občani!“ Rozhlédl se po shromáždění, ale všichni tři přítomní zachovali hluboké a nepřátelské mlčení. Třebaže se navzájem ohrožovali, proti poručíkovi je, jako řádné gangstery, cosi spojovalo.

„No,“ vzdychl poručík. „Vezmem to tedy po pořádku.“

* * *

V deset třicet, po složitém a nepříjemném výslechu, věděl všechno. Byl to smutný případ vyděračství; past, jaká svou pošetilostí volá do nebe, a přece do ní inteligentní lidé padají stále znovu a patrně budou vždycky padat jako oběti toho trapného omylu, jenž nedostatek kázně a jistou činnost žláz pokládá za něco, čemu dávní truvéři romanticky říkali láska.

Muž, který se pokoušel uvést pohodlný byteček do co možná největšího nepořádku, byl vysoký úředník jistého ministerstva a čekala ho dvojí možná kariéra: jaká měla být, záviselo na výsledku jeho horečného pátrání.

Mohla být skvělá, neboť muž se přiženil do rodiny velmi vážného a ještě mnohem výše postaveného státního funkcionáře, a protože nebyl neschopný, měl ucházející původ a téměř nadprůměrnou píli, nedalo se říct, že by za jeho rychlým služebním postupem byla jen protekce. Ale mohla být také ne snad přímo sestupná, ale daleko méně skvělá, neboť dcera onoho funkcionáře trpěla silnou žárlivostí. A žena vybavená neodolatelnými tvary, jež se pokusila poručíka omráčit paličkou na ořechy, měla ve svém vlastnictví jisté dopisy; úředník ministerstva je napsal té zimy, kdy se mu zdálo, že k dalšímu životu nezbytně potřebuje ony kouzelné a zcela běžné tvary. Na radu střízlíka jménem Sidi Farkaš hodlala žena dopisy použít, neboť pán Farkaš měl opět nad ní neodolatelnou a nevysvětlitelnou moc, ačkoliv se nevyznačoval vůbec žádnými

tvary. V zoufalství sáhl úředník k násilí. Sidi se pokusil přispět na pomoc – pochopil dobře, o kom je řeč v přerušném telefonním hovoru, jehož svědkem se díky přeslechu stal i poručík Borůvka –, ale neuspěl. A protože poručíka považovali ti dva jen za další ze svých obětí, nebo snad za jiného vyděrače, anebo v každém případě za svého nepřítele, snažili se jej zlikvidovat, sotva je vysvobodil z ponižující situace.

V deset třicet věděl tedy poručík všechno. V deset čtyřicet se ubíral zpátky měsíční plání, posetou papírem, plechovkami a prezervativy, a v kapse si odnášel osudné dopisy, které v kanceláři zamýšlel zničit. A truchlivě uvažoval o morálních i praktických výhodách manželské věrnosti.

* * *

V jedenáct hodin dorazil do kanceláře a otevřel okno. Měsíc, který nějakými atmosférickými vlivy mezitím poněkud zezelenal, visel nad prejzovými střechami ztichlého města a osvětloval oprýskané průčelí kostelíka a omšelou postavu sádrového světce.

Poručík vzdychl a zauvažoval o dívce s půvabným drdolem a labutí šíjí a o své hádavé manželce, které je už osmnáct let věrný. Myslel i na Věru Seluckou a na onoho ministerského úředníka, kterého právě zachránil před následky kompromitující nevěry.

Znovu vzdychl. Znovu zauvažoval o dívce s labutí šíjí a zmocnila se ho směs zadostiučinění a lítosti. Bylo jedenáct deset. Jistě, pomyslel si smutně a zároveň s úlevou, měla rozum a šla domů.

Jenomže se ukázalo, že dívka rozum neměla. Když poručík vytočil číslo vinárny U kocoura, nemusel ji ani příliš popisovat.

„Jo, slečna tu na vás pořád čeká!“ řekl mazaný číšnický hlas. „Okamžik!“

V tom okamžiku prožil poručík Borůvka znovu celý svůj život. A z ničeho nic na něho padla veliká tréma, jakýsi strach. Nevěděl přesně z čeho.

„Soudruh poručík?“ ozvalo se ze sluchátka, jako by někdo hrál na idealizovanou šalmaj básnických příměrů.

„Ano,“ odpověděl chraptivě.

„Už jsem myslela, že nepřijdete,“ řekla tiše dívka. Udělala pauzičku. Poručík slyšel, jak mu buší srdce. A pak, lživě, naléhavě, milostně, jako kočka nebo had. Ten s velkým H. „Přijďte!“

„Já –“ zachrptěl poručík, zoufale pohlédl z okna a omráčila ho taková lítost, takový strach a taková touha po ztraceném klidu – špatné svědomí, nedostatek odvahy – nevěděl –, že se odmlčel, a když dívka po chvíli slabounce zašeptala „Haló?“, zbaběle zavěsil.

Zahleděl se z okna a do oka mu padl opršlý světec. Zamračil se na něho. Běž se bodnout, zabručel polohlasem. Ty tomu tak zrovna rozumíš! Ty s těmi svými příkázáními! Potom vstal a umínil si, že všem pletkám je konec. Mezi ním a příslušnicí bude ode dneška panovat pouze komisiční zdvořilost. A nebude už na to myslet.

S jistou pýchou si pomyslel, jak málo měl na začátku té bláznivé noci k dispozici, jak pranepatrné stopy, a jak ho přece k zdárnému výsledku – a také, napadlo ho, zpět k tíživé věrnosti – dovedla fantastická dedukce. Trhl sebou.

Pohlédl z okna a zamračil se.

Opět se dostavila halucinace. Zazdalo se mu, že sádrový světec se oplzle ušklíbl.

Doprčic, řekl si v duchu, čí dedukce?

Horizontální vražda

„Zpráva o objasnění případu horizontální vraždy,“ diktoval poručík Borůvka, jenž měl rád květnaté nadpisy, příslušníci s monumentálním drdolem. „Dne dvacátého května –“

„Soudruhu poručíku –“

„Co je?“

„Nezlobte se, ale s jakým ‚i‘ se píše slovo horizontální?“

„To máte vědět,“ pravil poručík nevlídně. Odpornou nerudností chtěl totiž zahladit složité výčitky svědomí po nedávné bláznivé noci. „Máte přece kurs.“

„No ano. Jenže –“

„Tak to napište česky.“

„Ano. Ale horizontální –“

Poručík prudce udeřil blokem s poznámkami o stůl a odpornou nerudnost svého tónu naplnil navíc ještě nepříjemnou ironií:

„Víte co, soudružko? Podívejte se na to do slovníku! A pište!“

Příslušnice sklonila hlavu na líbezný labutí šiji ke klávesám. Poručíka bodlo u srdce, a proto poněkud mečivým hlasem pokračoval:

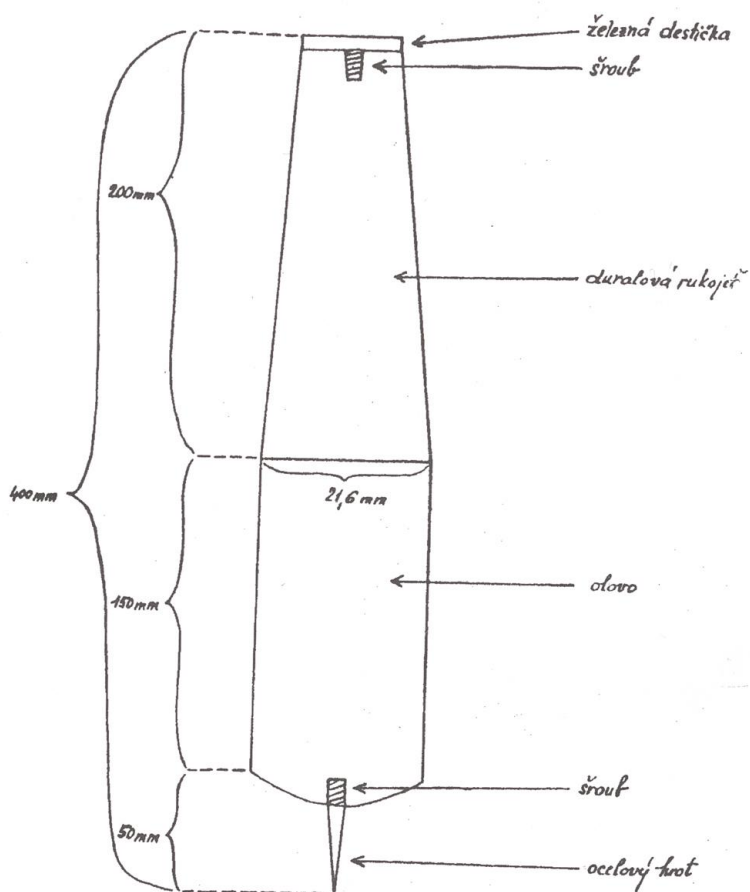
„Dne dvacátého května v sedm dvacet pět hlásila telefonicky Božena Potěšilová vraždu, spáchanou v Nerudově ulici čp. 32. Oběť byla námi nalezena ležící na zádech na lůžku s dýkou trčící z pravého oka hlavy spočívající na pravém uchu ve vodorovné poloze směrem k oknu.“

„Já tomu nerozumím,“ pípla příslušnice.

„Mám vám to říct německy?“ rozčertil se poručík. „Prostě ta bába ležela na zádech, hlavu měla pootočenou doprava a v oku dýku, no. Co je na tom k nerozumění?“

Ale když si v duchu vybavil tu scénu, musel si přiznat, že se nevyjadřuje přesně.

Nebyla to tak docela dýka, co trčelo scvrklé stařence z pravého oka, a proto poručík zavrčel na příslušnici, aby dole přičinila poznámku, že nákres vražedné zbraně je přiložen. Zhotovil jej později vlastnoručně.

A pak si s přimhouřenýma očima přesně vybavoval situaci. Stařenka ležela na široké posteli, natažená jako šňůra přesně uprostřed, a hlavu měla podloženou malým tenkým polštářkem. Za ní, v dosahu hubených rukou, visel přes pelest tlačítkový vypínač na šňůře. Rukojeť podivné dýky mířila, podobná nějakému strašnému ukazováku, ven z otevřeného okna přímo do okna protějšího domu. Tam stál vousatý muž a zvědavě sledoval počínání policie.

Místnost – byl to prostorný pokoj ve třetím poschodí úzkého domu z osmnáctého století – byla plná starožitného nábytku a všemožných tretek, lamp, svícňů a váz, takže připomínala spíše starožitnictví. Ve vzduchu – přes to otevřené okno – lpěla nakyslá vůně.

„Takhle jste ji ráno našel, pane profesore?“ zeptal se poručík Borůvka vytáhlého kolohnáta, který s vyděšenou tváří stál za ním.

„Ano. Švagrová jí nesla snídani, ale ona na klepání neodpovídala. Dveře měla zevnitř zamčené, takže nás napadlo, jestli – jestli se jí v noci něco nestalo. To víte, bylo jí pětasmadesát let – a – švagrová v tom leknutí nevěděla, co dělat, poslal jsem ji pro souseda a pak jsme společně vyrazili dveře a –“

Muž pokynul hlavou ke starým vyřezávaným dveřím visícím našikmo v pantech.

„A pak jste hned poslal švagrovou, aby pro nás zatelefonovala. S ničím jste nehýbal?“

„S ničím. Soused tu celou dobu byl, že, pane Kemr?“

Šedovlasý muž v pruhované košili, stojící stranou, přikývl. „Nechtěl jsem tu pana profesora nechat samotného,“ řekl.

„To okno jste neotevřeli vy?“

„Ne. Maminka spala od jara do podzimu vždycky při otevřeném okně. Ona věřila na čerstvý vzduch,“ pravil kolohnát.

„A takhle rovně na zádech?“

„Přesně tak. Říkala, že ležet na levém boku tlačí na srdce a na pravém zas na játra. A pod hlavou že má člověk mít co nejméně.“

„Byla tedy, řeklo by se, puntičkář?“

Profesor – jmenoval se Petr Potěšil – se smutně usmál. „V některých věcech ano. Řekl bych, že zachovávala přísnou životosprávu.“

„A vyplatilo se jí to,“ ozvala se, nikým netázaná, hubená, kdysi snad dost hezká žena. „Pětasmadesát – toho se my nedožijem.“

Praporčík Málek se k ní ostře obrátil:

„Proč myslíte, soudružko?“ pravil nebezpečně.

„Prosím vás – ty starosti – ten shon. To ona si žila klidně. Ta se ze svého pohodlíčka nedala vyrušovat!“

„Božko!“ okřikl ji druhý muž, podobný profesorovi, ale o něco menší. „O mrtvých nic než –“

„Ne ne,“ skočil mu do řeči praporčík. „Pro úřední výslech tohle pořekadlo neplatí. Jak jste to myslela, soudružko?“

Žena se ušklíbla.

„Tak si prohlídněte tenhle byt!“ pravila s nenávistí. „Dva kumbály, jídelna a tahle ratejna. A v té bydlela ona – a v těch kumbálech jsme bydleli my. A přitom máme s Pavlem tři malé děti a Petr s Mánou dvě. A jídelna se na obývací pokoj předelat nesměla. Ona tam byla zvyklá obědvat, ona tam byla zvyklá večeřet, ona tam byla zvyklá celé odpoledne vysedávat. A sem do pokoje jí děti nesměly. No škoda slov. Prostě – staří lidé jsou někdy nesnesitelní.“

Málek se významně podíval na poručíka. Poručík mu ten pohled vrátil. Případ se začal rýsovat jasně. Až příliš jasně. Nejasné byly jen ty zevnitř zamčené dveře.

„Abychom si to zopakovali,“ vzdychl poručík. „Vy, pane profesore, bydlíte s manželkou a s dvěma dětmi v tom menším pokoji do dvora, a vy, pane inženýre, také s manželkou a se třemi dětmi v tom větším pokoji do ulice. A babička sama tady v tom velkém pokoji.“

„Ano,“ kývl inženýr Pavel Potěšil a polkl naprázdno.

„Hm,“ řekl poručík. Rozhlédl se po místnosti. Byla to vysoká místnost starodávného domu a na špinavém stropě visely pavučiny a porůznu několik starožitných lustrů. Také na stolech a stojancích stály bronzové lampy, svícny, zaprášené alabastrové sošky, na sekretáři sloupkové hodiny, na stěnách spousty starých obrazů. Skladiště. Muž naproti byl vyložený z okna a nestoudně hleděl přes ulici.

„Hm,“ opakoval poručík. „Kdo vlastně viděl nebožku naposled živou?“

* * *

Vyšlo najevo, že inženýr Potěšil. Kolem deváté večer jí donesl do postele sklenici mléka. Ta sklenice patřila k zdravotnímu rituálu staré paní a v povinnosti ji poskytovat se obě rodiny pravidelně střídaly. Inženýr postavil sklenici na stoleček vedle postele a odešel. Slyšel, jak stařenka za ním – jako vždycky – zamkla na dva západy, a potom se vytratil do hospody. Večery doma byly pro něho už delší dobu nesnesitelné. Poručík Borůvka to chápal.

„Takže poslední jste u ní byl vy. Ostatní ji viděli naposled u večeře?“

„Ne,“ ozval se profesor Potěšil. „Když po večeři odešla do svého pokoje, šel jsem do kuchyně pro vodu a ona mě zavolala k sobě.“

„Proč?“

„Jen tak. Vykládala mi, chudák, nějakou zmatenou historku, jak jí děti někam založily brejle a že je k tomu navádí pan nadlesní, a chvílku mi dělala kázání o výchově.“

„A pak jste odešel a teprve potom k ní šel pan inženýr s mlékem?“

„Ano.“

„Hm,“ zabručel znovu poručík a opět se zahleděl na vousáče v protějším domě. Vousáč – nebo se mu to jen zdálo? – se na něho zazubil.

„Ještě něco,“ otočil se poručík na souseda v pruhované košili. „Když jste ráno vyrazili ty dveře, bylo v pokoji rozsvíceno, nebo zhasnuto?“

„Zhasnuto,“ řekl rozhodně svědek. „Ničeho jsme se ani nedotkli, natož vypínače.“

Poručík vrhl ještě jeden pohled na zvědavého vousáče odnaproti.

„Kdo je to?“ zeptal se profesora.

Profesor se usmál.

„Pan nadlesní,“ řekl. „Ten, co údajně navádí moje děti. Je tu na penzi u ovdovělé dcery. S maminkou se vždycky strašně hádali.“

Málek s poručíkem si vyměnili pohledy.

„Hádali? Proč? A to se chodili navštěvovat?“

„Ne, nenavštěvovali se. Hádali se přes ulici,“ řekl profesor se slaboučkým náznakem úsměvu. „A proč, to ví bůh. Asi z nudy. Konečně, zeptejte se jeho.“

Málek znovu významně mrkl na poručíka.

„To uděláme,“ pravil poručík. „Jděte teď, prosím, vedle.“

* * *

„Tak je to jasné,“ prohlásil za zavřenými dveřmi Málek. „Bába jim zabírala metry, potřebovali se jí zbavit. Tak to narafičili na toho zálesáka odnaproti: zevnitř zamčený pokoj, vražedná zbraň dobře uzpůsobená k házení – všimni si: ostrá ocelová špice v těžkém oloveném aerodynamickém předku a lehký zadek z duralu – člověče, to je jak okopírované z té hry, jak se házejí šipky do terče. A hádky přes ulici –“

„Ale ten pokoj byl skutečně zamčený zevnitř,“ přerušil ho tiše poručík.

„Povídají oni!“

„A soused.“

„Heleď, Josef,“ Málek se rozšafně zazubil, „když si je trochu podáme, jednoho po druhém, víš takový menší křížový výslech, vsadím se, že bude po zamčených dveřích. Měli to s tím sousedem smluvené.“

„Já nevím,“ pravil poručík Borůvka. „Zavolej ho sem.“

* * *

„Ano. Zamčené byly,“ kýval hlavou prošedivělý muž. „Sám jsem se nejdřív podíval klíčovou dírkou. Klíč byl zevnitř. A pak jsem je pomáhal vyrazit.“

„Nelžete!“ zařval na něho praporčík z ničeho nic. „Jak by mohly být zevnitř zamčené, když ji tam někdo vevnitř oddělal!“

„Nekřičte na mě, soudruhu,“ pravil muž v pruhované košili důstojně. „A podívejte se z okna. Třeba se dá přelízt po římse.“ Málek zrudl, nejistě pohlédl na poručíka. Poručík kývl. Málek odešel k oknu a vyklonil se ven.

„Paní inženýrová mě požádala,“ pokračoval mezitím uraženě svědek, „abych jim pomohl s těmi dveřmi. Nemohu si pomoci, byly zamčené.“

Málek se vrátil od okna a tvářil se zpupně.

„Hladká fasáda,“ řekl. „Nejbližší okno tři metry odsud. Myslíte, že to má na svědomí nějaká moucha?“

„To musíte zjistit vy,“ odsekl muž. „Já jen můžu místopřísežně prohlásit, že byly zamčené a ještě měly vevnitř zastrčenou závoru.“

Oba příslušníci se mimovolně ohlédli. Na vyřezávaných dveřích se skvěla masivní petlice, jejíž objímka byla teď ovšem utržena a výsměšně visela na jednom šroubu.

* * *

„Že by to opravdu byl ten vousatej odnaproti?“ zadumal se Málek. „Ale hodit? Na takovou vzdálenost? A mít takovouhle mušku? Ne. To si z nás někdo dělá srandu.“

„Nevypadá to na srandu,“ zabručel poručík a pohlédl na mrtvou stařenu. „Ale hodit tohle přes ulici –“ potěžkal vražednou zbraň, kterou dr. Seifert mezitím vyňal z oka mrtvolky a jež byla teď pečlivě zabalena v šátku, „– tomu teda taky nevěřím. Leda –“

Odměl se.

Praporčík chvíli čekal, pak se popuzeně otázel: „Co leda?“

„Četl jsi *Aluminiovou dýku* od Austina Freemana?“

„A je!“ ušklíbl se Málek. „Zase detektivky!“

„Ano, zase,“ pravil poručík. „Tam byla přesně takováhle situace. Vrah vystřelil aluminiovou dýku přes ulici ze staré muškety.“

„Tě pic!“

Poručík Borůvka vzdychl a pravil:

„Nevím, co tím myslíš. Ale na toho nadlesního se půjdem podívat.“

* * *

Vousáč se z příchodu policie zaradoval.

„Račte, pánové, jsem vám plně k službám. Tak babu někdo zamordoval, povídáte? To dobře udělal! Jenom to měl udělat už dávno!“

„To není hezké, takhle mluvit,“ zamračil se poručík.

„Hezké nehezké,“ prohlásil kmet, „byla to bába počvachtaná a já jí to přeju.“

„Vy jste ji nenáviděl?“ otázal se bystře Málek. Stařec chytrácky zamrkal a po tváři – nebo po tom, co z ní bylo vidět za hranicemi krakonošského vousu – se mu rozlil radostný úsměv.

„Jsem podezřelej?“ otázal se s neskrývanou rozkoší. „Hodně podezřelej? Podezíráte mě z vraždy?“

„Nic takového jsem neřekl,“ pravil Borůvka.

„Ale já měl důvod!“ pravil naléhavě děda. „Chtěl jsem ji zabít už kolikrát! Vidíte tamhle tu flintu?“ ukázal na krásnou tepanou brokovnici na stěně. „Já už měl mockrát trhání ji naládovat a –“

„Kdy jste ji viděl naposled živou?“ skočil mu poručík do řeči.

Děda lišácky přivřel oči.

„No, než jsem ji zavraždil.“

„A kdy to bylo?“

„Včera večer,“ pravil pohotově kmet. „Přidu z televize – dcera ji má vedle v kuchyni – a koukám, naproti se svítí. Baba stojí u dveří se synem – s tím profesorem – a něco do něj hučí. On pak jde ven, baba chvíli šmejdí po kvartýře – to jsem sundal flintu ze skoby –“ děda si radostně zamnul ruce a očička se mu zaleskla. Poručík ho zasmušile pozoroval, „– jenomže se mi do rány připlet ten druhý syn, inženýr nebo co to je. Přines bábě mlíčko. Tak jsem musel krapet počkat, až to baba vychlastala, ale flintu jsem měl nabitou a položenou tadyhle na voku. No, a potom si baba lehla –“ starci vzrušením hořely tváře, „– já si ji vezmu na mušku, a akorát když mám na mušce ten její vodpornej vopičí ksicht, vona votočí hlavu a podívá se těma svejma krkounskejma vočima rovnou na mě. A to neměla dělat, pánové! Byl bych si to možná rozmyslel, ale když jsem zmerčil ten lichvářskej kukuč – zkrátka –“ děd naznačil činnost svého ukazováku, „– zmáčk sem to, a máte to!“

Praporčík Málek hrozivě přikročil k vousáči a ten k němu dychti-vě vzhlédl a ochotně napřáhl ruce.

„Jo. Dejte mi želízka. A honem! To budou sousedi koukat!“ dodal. „A přes Malou Stranu mě povedete pěšky?“ zeptal se s nadějí. „Myslíte, že Večerní Praha –“

Praporčík, jak byl fascinován, skutečně sáhl do kapsy.

„Počkej, Pavle,“ zadržel ho poručík a ponuře pohlédl na radujícího se dědečka. „Řekněte mi jedno, pane nadlesní. Když jste ji z té brokovnice zastřelil – jak jste u ní v ložnici potom zhasnul?“

Děda se vyjeveně zadíval na starého kriminalistu a úsměv mu pomalu mizel z vousaté tváře. „Nojo,“ řekl zklamaně. „Na to sem nepomyslel. To víte, pane revírní. Každý vrah udělá nějakou tu chybičku.“

* * *

Jenomže možnost té čarostřelby vrtala poručíkovi hlavou do té míry, že než šel na oběd, vytáhl ze služební knihovny spis *Vnější a vnitřní balistika* a nadějeplně ho otevřel. Protože mu však hned na první stránce padla do očí věta „V souřadném systému x, y platí pro souřadnice bodů na parabole dráhy ve vzduchoprázdnu

$$x^{(0)} = v_0 \cdot \cos \varphi \cdot t \quad y^{(0)} = v_0 \cdot \sin \varphi \cdot t - \frac{g}{2} t^2 \quad ,“$$

opět knihu zklamaně zavřel a odešel domů k obědu. Tam, po ostré kontroverzi s dcerou Zuzankou, která mu předložila k podepsání žákovskou knížku, se zamyslel, a za trest dceři do odpoledního doučovacího kroužku z matematiky uložil vypočítat, kolik atmosfér by bylo zapotřebí, aby vypudilo z hlavně o průměru 21,6 mm střelu vážící 500 g, aby tato na vzdálenost 12 m dopadla rychlostí 6 m/sec.

Zuzanka, protože o matematice neměla ani ponětí, a nedovedla proto odhadnout, je-li to úkol lehký, nebo těžký, odklusala do kroužku vedeného panem RNDr. Pavlem Laveckým. Netušila, že její otec tentokrát spíše než na její matematické buňky spoléhá na účinnou pomoc tohoto pána.

* * *

Všechny ty údaje o váze střely, jejím průměru a rychlosti jejího dopadu získal poručík předtím v laboratoři.

„Nesmysl,“ řekl dr. Seifert. „Tohle nikdo z žádné pušky nevystřelil. Narazilo to na lebku poměrně malou rychlostí – maximálně tak pět šest metrů za vteřinu. Jinak by ta stará lebka vypadala jinak, kdyby do ní vlétla takováhle bomba. Byla by na maděru. Kdepak, Josef. Někdo to prostě hodil.“

„Mimoto na tom nejsou vůbec stopy střelného prachu,“ vmísil se do rozhovoru dr. Hejda, chemik z laboratoře.

Poručík k němu nesměle vzhlédl.

„A co kdyby – víš, to dělají někdy sebevrazi – co kdyby nalil do hlavně nejdřív vodu – to by pak ty stopy třaskaviny –“

„Blbost,“ přerušil ho balistik Jandáček. „Abys moh odpálit půlki-lovou střelu, k tomu bys potřeboval menší kanón, a ne brokovnici. Ano, ráže by souhlasila skoro nachlup, ale říkám ti, to by musel být kanón. Puška by to nevydržela.“

Poručík se však nechtěl dát odbýt.

„Anebo,“ zamrkal, „to by taky nezanechalo žádné stopy po střelném prachu – kdyby to bylo něco na způsob vzduchovky –“

Nedomluvil. Jandáček vyprskl a svalil se zády na desku poručíkovu stolu, na jehož okraji se usadil.

„Páni!“ zařičel. „Teda tohle, Josef, nikde neříkej! Obzvlášť ne před starým. Nebo tě pošle dávat pozor na kapesní zlodějky do Labutě, jestli ne něco horšího!“

Zrudlý poručík přestal klást otázky a umlkl. Jistě je to všechno nesmysl. K údajům kolegů připočetl ještě záhadu, jak by mohl vrah zhasnout světlo ve stařenině ložnici, které tam jak podle svědectví inženýra Potěšila, tak podle svědectví dědečka lačného zatčení přece svítilo – a potmě ji nikdo nemohl trefit – jistě je to nesmysl, někdo si z nás dělá srandu, pomyslel si slovy praporčíka Málka. Patří to spíš mezi moje fantastické příběhy, kterým nikdo nevěří, když je vypravuju; spíš mezi ně než *ad acta* naší služebny.

Ale na druhé straně tu byly jisté věci, jež se zdály potvrzovat poručíkovu balistickou hypotézu: ty zevnitř zamčené dveře a výpověď

domovnice, která večer kolem deváté hodiny zaslechla ránu, jež se rozlehla Nerudovou ulicí, jako kdyby někdo vystřelil. Ránu, kterou slyšelo i několik jiných naprosto věrohodných svědků. Ránu jako z pušky. Jenomže, řekl si poručík trpce, to mohl být také výfuk některého z aut, která v Nerudovce vždycky přidávají plyn, aby zdolala příkré stoupání.

* * *

Když potom Zuzanka odešla do doučovacího kroužku, poručík se s bolestným vzdycháním uvelebil v křesle u svého psacího stolu. Nedalo se zatím nic dělat než přemýšlet a čekat na přesné výsledky pitvy a laboratorních zkoušek, a poručík přemýšlel nejraději doma. Opřel se pohodlně v křesle, zavřel oči, založil ruce v týl a zvrátil hlavu nazad. Před vnitřním zrakem se mu zjevilo to přízračné skladiště se spartánským lůžkem uprostřed, s bronzovými lustry, se soškami alabastrových pastýřek. Uviděl tu vrásčitou stařeckou tvář, již z oka trčí rukojeť kuriózní zbraně, tvář staženou v smrtelné křeči – otřásl se. Bylo to jako z obálky nějaké americké detektivky. A rukojeť té zbraně, která vodorovně ukazovala k jednomu jedinému místu, k otevřenému oknu –

Náhle prudce otevřel oči a zadíval se do stropu na abstraktní malbu, vzniklou kdysi tím, že někdo nad nimi zapomněl zavřít vodu v koupelně. Znovu zavřel oči, otevřel je. Vyskočil jako splašený a hnál se k Zuzančině knihovničce v rohu pokoje, nad níž jí kdysi, v chvályhodné pedagogické snaze, pověsil portrét Komenského; Zuzanka k němu později a sama od sebe připojila obrázek jiného, podstatně mladšího vousáče s banjem. Zuřivě se pustil do přehrabování dceřiných školních knih, až vytáhl jednu, a tu si zamýšleně odnesl k psacímu stolu. Obálku z balícího papíru pokrývaly nestvůrné kresbičky a poručíkovi nesrozumitelné nápisy jako: „U Čamrů, jo?“ nebo: „Víš?“ (jedním rukopisem), „Vím!“ (Zuzančiným rukopisem), „To je fajn!“ (opět tím původním rukopisem) a „To je!“ (zase Zuzančiným rukopisem). Uprostřed nich se téměř ztrácel titul: Fyzika pro II. ročník. Poručík v knize chvíli listoval,

něco ho zaujalo, přitáhl si blok, vzal tužku a během následující hodiny vytvořil na bloku nejasné výpočty:

$$\begin{aligned}
 v &= g \cdot t \\
 g &= 9,8 \cdot t \\
 t &= \frac{v}{g} \\
 g &= \text{Musí} \\
 9,8 &= \frac{g}{t}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 t &= 9,8 \cdot 6 \\
 t &= 58,8 \\
 s &= \frac{1}{2} g \cdot t^2 \\
 s &= 49 \cdot 58,8^2
 \end{aligned}$$

$$\begin{array}{r}
 58,8 \cdot 58,8 \\
 \hline
 2940 \\
 5504 \\
 \hline
 5504 \\
 \hline
 351152
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 A = 354554,6 \cdot 4,9 \\
 \hline
 15162176 \\
 31909896 \\
 \hline
 18,353,165 \text{ m} = 18,353 \text{ km} \\
 \text{je úplně 18 km ???}
 \end{array}$$

Právě když dospěl k výpočtu vzdálenosti a zhnuseně jej přeškrtnal, vrátila se Zuzanka z doučováku.

„Neseš ten příklad?“ zeptal se přísně.

Zuzanka ohrnula rty.

„Nenesu, tati.“

„A pročpak ne?“

„My jsme dnes měli soudruha ředitele. Pan profesor Lavecký musel na brigádu. A soudruh ředitel říkal,“ vykrucovala se Zuzanka, „že on si je sice vědom, že tobě jako kriminalistovi je balistika blízká, ale on jako učitel nás prý má vést k myšlence mírového soužití mezi všemi národy, a tak prý si myslí, že by nebylo vhodné, aby nás učil matematiku na příkladech z balistiky.“

„To říkal?“ pravil jedovatě poručík a pomyslel si, nedostal-li ten nesnášenlivý pán záchvat mírutvornosti teprve tehdy, když si v nějaké příručce vyhledal rovnici

$$x^{(0)} = v_0 \cdot \cos \varphi \cdot t \quad y^{(0)} = v_0 \cdot \sin \varphi \cdot t - \frac{g}{2} t^2 \quad .$$

Nahlas to však neřekl a pokračoval ve výslechu.

„Co jste počítali?“

„Rovnice o jedné neznámé.“

„A šlo ti to?“

„Šlo,“ řekla drze Zuzanka a vyzývavě pohlédla otci do očí.

„No, hned uvidíme,“ pravil zlověstně otec. „Sedni si. Piš. Z jaké výše –“

„Ale tati, já se chtěla dívat na televizi. Dávají –“

„Mlč, sedni a piš!“

„Ale tati –“

„Dokud to nevypočítáš, žádná televize!“ rozhodl otec. „Hned se přesvědčíme, jestlis uměla rovnice o jedné neznámé! Piš!“

„Ale –“

„PIŠ!!!“ zvolal poručík Borůvka velikým hlasem. Jeho vskutku nezvyklá velikost Zuzanku překvapila, a proto poslušně usedla ke svému stolku v rohu pokoje, vrhla nešťastný pohled na vousáče s banjem a psala:

„Z jaké výše,“ diktoval poručík, „muselo by spadnout těleso půl kilogramu těžké, aby na zem dopadlo rychlostí šest metrů za vteřinu. Máš?“

„Mám,“ kňourala Zuzanka.

„Tak počítej! Já se půjdu dívat vedle na televizi, abys zase nemohla říct, že tě moje přítomnost ruší!“

* * *

Ta poslední věta byla od poručíka Borůvky čiré pokrytectví. V pozadí jeho odchodu do pokoje s televizorem byl plán, založený na jistých znalostech Zuzančiny psychologie, hlavně ve vztahu k úkolům z matematiky.

Pokoj byl prázdný, paní Borůvková byla na pionýrské besedě s malým Pepíčkem, a když za sebou poručík zavřel, zůstal stát a přiložil ucho k desce z lakovaného dřeva. Tváří mu přelétl náznak

úsměvu. Jeho výpočet byl správný – ne ten na papíře, těch osmnáct kilometrů – ale ten týkající se Zuzančiny činnosti v nejbližších minutách.

Za dveřmi se totiž ozval slabý zvuk, jako když někdo natahuje staré hodiny se závažím; zazněl celkem šestkrát za sebou a trval vždycky jenom zlomek vteřiny. Pak bylo ticho a potom Zuzanka tichounce promluvila.

„Olda? Ahoj! Hele – von mi dal úkol – no, z matematiky – nesmím se dívat na televizi, dokud to nevypočítám – ale Olíku, Oline! Seš přece kamarád, ne? – pro tebe to je jak nic – no, tak si vem papír a tužku, ale dělej – von tam vedle čumí na svou oblíbenou Simonovou.“

Poručík za dveřmi, vytrvale označovaný jako „von“, se při zmínce o Simonové zachmuřil. Doufal, že jeho dceři není jeho zájem o televizní písničkové pořady, v nichž tato zpěvačka vystupuje, nápadný. Zřejmě byl.

„Tak si piš: Z jaké výše musí spadnout těleso půl kila těžké –“ diktoval Zuzančin hlásek a poručík poslouchal. Za jiných okolností byl by proti tak pokoutnímu opatřování vědomostí rázně zakročil, ale teď –

„Cože?“ slyšel Zuzanku. „Co? Že ten údaj o váze je zbytečněj? Jak? Že vzorec pro zákon volného pádu je pro všechny hmoty stejný? No to víš. Von už zapomněl i malou násobilku. Na ty svoje vrahy ji nepotřebuje.“

Poručík za dveřmi mírně zrudl a namíchnutě si šel sednout do křesla před televizor. Seděl před ním asi čtvrt hodiny a zapomněl ho zapnout. Znovu se ozvaly ty zvuky, jako kdyby někdo natahoval staré kukačky, znovu promluvila Zuzanka tichounkým hláskem. Pak byla dlouho zticha, jenom po papíře skřípala špatně ořezaná tužka. „Dík, Olinku. Máš to u mě!“ zašeptala nakonec a zase bylo ticho, jenom telefon slabě cinkl, když ho zavěsila.

Poručík se zamyslel, nevesele zauvažoval o tom, jak se asi jeví své dceři, a že asi jako starý pán, a že tak se nepochybně jeví i jiné mladé dívky, jenom o nějaké dva nebo tři roky starší, než je Zuzanka –

z těch tísnivých úvah ho konečně vytrhlo vrznutí dveří a Zuzančin kňouravý hlásek, jehož používala jako prostředku k dojetí:

„Už jsem to vypočítala, tati.“

„Tak? No dobře. Ukaž!“

Papír s výpočtem jí poručík téměř vyškubl z ruky a okamžitě se zahloubil do číslic.

„Už se můžu dívat? Je to správně!“ broukla Zuzanka.

Otec toliko kývl. A když Zuzanka otočila vypínačem a blaženě se usadila na nízkou trojnožku vedle otcovského křesla, poručík vstal a jako náměsíčný odešel do své pracovny. Tam, na psacím stole, rozložil pod lampou popsaný list.

N = g · t

stálo tam Zuzančiny úhledným rukopisem jako v jeho vlastním výpočtu, a pak:

$$\begin{aligned}
 g &= 9,8 \text{ m/sec}^2 \\
 G &= 9,8 \cdot t \\
 t &= \frac{G}{9,8} = 0,612 \\
 s &= \frac{1}{2} g \cdot t^2 \\
 h^2 &= 0,612 \cdot 0,612 = 0,375 \\
 s &= 0,5 \cdot 9,8 \cdot 0,375 = 1,83 \text{ m} \\
 s &= 1,83 \text{ m}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 600 : 98 &= 0,612 \\
 120 & \\
 22 & \\
 0,612 \cdot 0,612 & \\
 3678 & \\
 1224 & \\
 0,374544 & \\
 0,375 \cdot 9,8 & \\
 3375 & \\
 3000 & \\
 36750 &
 \end{aligned}$$

Poručík dlouho, velmi dlouho zíral na výsledek, tak pronikavě rozdílný od jeho vlastního rezultátu, a potom zahučel: „To by souhlasilo!“

Zesmutněl, vstal, v předsíni si oblékl balonák, nasadil si klobouk a spěšně vyšel z bytu.

Z pokoje slyšel hlas vousatého banjisty pějící:

*Tak já se klidně nabíd,
že puďu s ní, a rád,
a že se dám i zabít,
když si to bude přát...*

Ale ani toto povzbudivé rozhodnutí ho nerozveselilo.
Spíš naopak.

* * *

V bytě v Nerudově ulici mu otevřel vrchní nadstrážmistr Šinták a uctivě zasalutoval.

„Jdete provést zatčení, soudruhu poručíku?“ zeptal se vážně.

„Snad,“ pravil poručík a zmizel v pokoji, kde ráno našli mrtvou stařenu.

U dveří otočil vypínačem, rozhlédl se. Rozsvítil se jeden z lustrů, ten uprostřed pokoje nad leštěným kulatým stolem. Stařenka měla zřejmě slabost pro lustry. V místnosti jich viselo celkem pět.

Jeden přímo nad postelí.

Poručík vzdychl a přistoupil k lůžku. Zůstal před ním stát, hleděl na ně a o něčem uvažoval. Pak se podíval na strop, na těžký bronzový lustr nad postelí. Měl dvě ramena a uprostřed mezi nimi nahoře jakési plato na lesklé bronzové barokní tyči a na něm sošku antického boha, snad Merkura. To poručík nevěděl přesně a ani ho to nezajímalo.

Pomalů sáhl po vypínači, přehozeném na šňůře přes hlavu postele, v dosahu rukou člověka na lůžku. Stiskl jej. Obě ramena se rozsvítila a antický bůžek zazářil.

Poručík dlouho, velmi, velmi dlouho hleděl na ten pozůstatek pozdního baroka, zelektrizovaný pro dvacáté století. Kolem lesklé tyče, podpírající plato s bůžkem, se vinuly dráty elektrického vedení. Nemohl z nich spustit oči. Několikrát sebou pohnul, jako by chtěl vystoupit na postel, ale vždycky si to zase rozmyslel. Kulatá tvář vyjadřovala vnitřní utrpení. Zdálo se, že se poručík něčeho bojí. Snad zklamání, kdyby se ta fantastická věc, kterou si dal lstivě vypočítat od spolužáka své dcery, ukázala falešnou. Anebo spíš kdyby se ukázala správnou.

Konečně si dodal odvahy. Zhasil lustr, zul boty a stoupl si na lůžko. Když se narovnal, dotýkal se načepýřeným kohoutkem na vršku hlavy spodní části lustru, kde byla bronzová růžice. A opět se zamyslel, a opět dlouho hleděl na tu růžici, ale ne s obdivem, ačkoliv to byla krásná, asymetrická práce, s hlavou andílka uprostřed.

Vztáhl ruku, dotkl se andělíčka prstem, zkoumavě, opatrně. Palcem a ukazovákem ho jemně uchopil za nos.

Táhl.

Andílek se odklopil. Z jedné strany ho přidržovalo k spodní části lustru pero, nepocházející z doby barokní. A za ním, v místě, kde končila lesklá tyč podpírající plato, zela kulatá díra připomínající ústí brokovnice ráže 12.

Poručík se zachmuřil.

Hmátl vzhůru a otočil soškou bůžka.

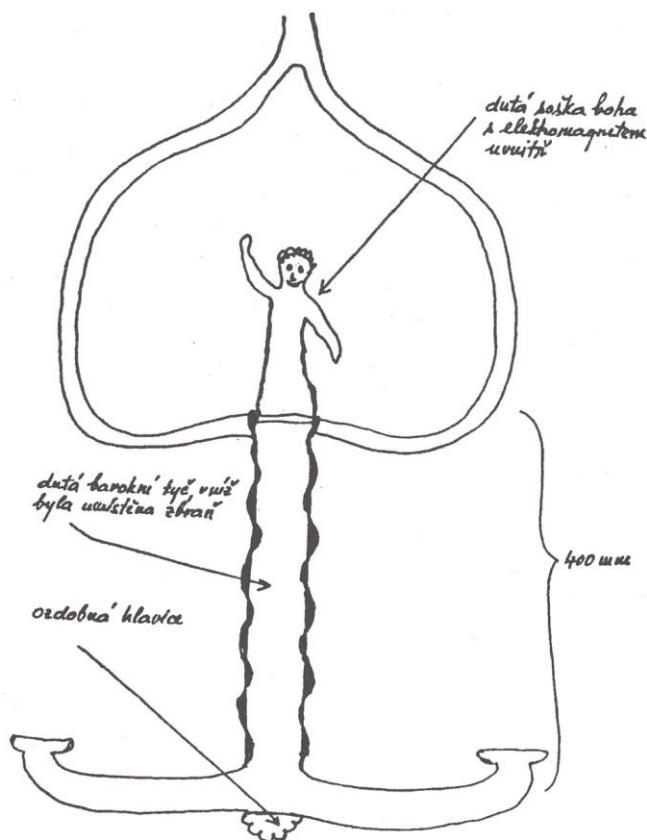
Byla na šroub. Opatrně ji sundal a uviděl, že je uvnitř dutá.

Pod ní se objevily dvě tlusté dlouhé cívky a ve světle hasnoucího večera měděně zazářily.

Tolik si, vzdor pohrdavému přesvědčení své dcery, poručík z fyziky ještě pamatoval, aby poznal, že je to elektromagnet.

* * *

„Elektromagnet,“ diktoval s odpornou nadutostí pokorné příslušnici, „umístil do lustru – do závorky napište: nákres připojen – tady ho máte –“ a hodil před dívku vlastnoručně vyrobenou kresbu.

Udělal pauzu, aby se dívka mohla dostatečně vynaobdivovat jeho kreslířské dovednosti, a pokračoval:

„Tedy: elektromagnet umístil do duté sošky profesor Potěšil, jenž, jak bylo námi zjištěno, je profesorem fyziky, a tímtéž byl andělíček na spodině lustrové opatřen perem.“

Odmlčel se, neboť si uvědomil, že nevhodně použil pasivní vazby; příslušnice ho však tentokrát neopravila. Proto pokračoval:

„Měl k tomu příležitostí sdostatek, neboť dle výpovědi Potěšilové vysedávala stařena celá odpoledne v jídelně, a její ložnice byla

tedy prázdná. Potěšil dále dozrává: osudného dne před večerí vklouzl do ložnice zavražděné – před *zavražděné* vsuňte *později* – ale ať to má úpravu! – a povolil obě žárovky v lustru nad postelí. Pokusy, jež byly konány v době, kdy stařena dlela v jídelně, již dříve zjistil, že ústí duté trubice nalézá se přesně nad polštářkem, na nějž *později* zavražděná, která byla velkou puntičkářkou, kladla svoji hlavu.“

„Svoji u částí těla je v češtině zbytečné,“ hlesla příslušnice.

„Tak to škrtněte!“ pravil zpupně poručík Borůvka. „A pokračujte: Po večerí osudného dne následoval profesor Potěšil stařenu ven z jídelny, a když tato zjistila –“

„Stařena?“

„Samozřejmě! Když tato stařena zjistila, že lustr nad její postelí nesvítí, zavolala jej k sobě dovnitř. Potěšil přitáhl obě žárovky, takže se rozsvítily, a zároveň tajně vsunul vražedný projektil do trubice. Elektromagnet, napojený přes vypínač na síť, ale odizolovaný samozřejmě od obou žárovek a opatřený vpředu usměrňovačem, aby se zabránilo případnému hluku, přidržel za kovovou destičku, umístěnou na svém konci, zbraň v trubici. Když *později* *později* zavražděná – ne, napište: když *později* zavražděná *později* ulehla – ne! počkejte, napište to takhle: *později*, když *později* zavražděná ulehla a hmatem za hlavu po paměti zhasila lustr, smrtící zbraň se uvolnila, vlastní vahou odklopila andílka na péro a volným pádem dopadla na hlavu *později* – ne! škrtněte! – na hlavu *vražděné*, a to rychlostí šest metrů za vteřinu. Vzhledem k ostrosti bodce, váze zbraně a stáří za – ne, stáří *vražděné*, do závorky: osmdesát pět roků a sedm měsíců, byl tento dopad smrtelný. Vahou rukojeti zbraně byla hlava potom otočena vpravo, takže zbraň se zdála poukazovati, jako by ji někdo býval byl vhodil otevřeným oknem. Potěšil dále věděl, že *zavražděná* – ne, napište: že stařena vstává až po odchodu jeho bratra i jeho ženy – před *ženy* vsuňte *vlastní* –, a proto počítal s tím, že k objevení činu dojde švagrovou, nosící zavražděné snídani. Aby si dále opatřil nestranného svědka, přizval k vylomení dveří

nic netušícího souseda. Tím doufal ještě více upevnit své alibi zevnitř zamčeného pokoje.“

Poručík se spokojeně odmlčel a pohlédl příslušnici přes rameno. Labutí šiji i drdol záměrně ignoroval.

„Tak,“ řekl. „A teď napište: motiv činu – bytová krize v rodině profesora Potěšila i jeho bratra, inženýra Potěšila.“

Zamyslel se. S praporčíkem se kvůli tomu pohádali. Málek, vůči vrahům obyčejně neoblomný a známý zastánce trestu smrti, se nad rozbořem případu rozněžnil a řekl: „Víš, Josef, je to svinstvo, to je. Ale já je tak nějak chápu. Ta bába byla koneckonců stará jak Metuzalém, jaké z ní už taky kdo měl užitek. Je bytová krize, a copak takový báby potřebují tak velký pokoj? Roztahovala se jim tam – ty lidi tam vážně žili jak slanečci.“

Poručík, zásadní odpůrce trestu smrti a shromažďovatel všech možných polehčujících okolností, se kupodivu zamračil.

„Ale byli to lidi,“ řekl. „Ne slanečci.“

„No právě!“ řekl významně Málek.

„No právě!“ řekl stejně významně poručík Borůvka.

Málek se domníval, že to je výraz souhlasu. Jenže poručík se zamyslel. Napadlo ho, jak bude jednou naloženo s ním jako s majitelem třípokojového bytu, kde strávil – s malými přestávkami – už osmnáct let života, všelijakého, ale přece jen života – a kolik asi let žila ta sekýrující stařenka v tom svém skladišti? Jak s ním bude naloženo, až bude doopravdy starý, nikomu už k užitku –

„Ještě něco, soudruhu poručíku?“ uslyšel sametový a trochu upjatý hlas příslušnice.

Odporně se zamračil.

„Ne. Dejte to sem. Ukažte!“

Vzal od ní listy, popsané toho dne úderem nějak tvrdšími než obvykle, a pohlédl na nadpis:

Zpráva o objasnění případu svislé vraždy

Okamžitě se rozčílil.

„Proč jste napsala *svislé*? Diktoval jsem vám přece *horizontální*!“

A tu příslušnice uraženě pohodila hlavou na krásné labutí šji a odsekla:

„Víte co, soudruhu poručíku? Běžte se podívat do slovníku, co znamená slovo horizontální!“

Dobrá stará daktyloskopie

Bylo to v polovině října, mimo sezónu. Po asfaltce, která vede ze San Candida do Cortiny, se plazilo osamělé červené auto s bílou střechou. Dolomitská údolí byla plná husté podzimní mlhy a její hladina, podobná jakémusi přeludnému dýmajícímu moři, sahala právě k okraji asfaltky. Auto se zastavilo, vystoupil z něho muž v balónovém plášti a otevřel kapotu. Z druhé strany vyskočila dívka v úzkých kalhotách a mohérovém svetru. Muž se zuřivě pustil do jakéhosi díla v motoru. Dívka přešla k okraji silnice, půvabně se rozkročila a začala snít: přímo proti ní stoupala z bílé hladiny mlžnatého moře divoká rozeklaná skála, kamenný vrcholek nějaké hory. Připomínal věže gotického chrámu, vytesaného Salvadorem Dalím, a roztrhanými mraky šedivého podzimu naň právě dopadl svazek slunečních paprsků. Příšerná gotická vidlice, Dračí štít, zasvítla dožlatova a vystoupila z šedi a černě mlh jako mytický hrad z artušovské legendy, obydlí strašlivých rytířů a kouzelníků sbratřených s ďáblem. Dívka vzdychla a hleděla na ten přelud, ohromena dotykem čehosi mnohem staršího a nádhernějšího, než jsou věci světa, na který byla zvyklá. Byla to štíhlá, ale ne hubená dívka s blond kšticí a světle zelenýma očima, v nichž se zlatá Dračí hora drobounce zrcadlila. Studený větřík shrnul jí žlutou kadeř z čela a ona znovu vzdychla. Muž pod kapotou nemravně zaklel.

* * *

V letní i zimní sezóně táhnou touto asfaltkou nekonečné karavany aut; teď však byla prázdná. Poblíže místa, kde zastavilo červené auto, odbočuje z ní úzká, ale sjízdná vozovka, označená cedulí *ALBERGO NESTE DI FALCONE* 4 km. Táhne se po úbočí Dračí hory, pak přetíná velehorské sedlo – tady vede asi padesát metrů do prudkého kopce – a nakonec se četnými zatáčkami klikatí strmě dolů do údolí.

Červené auto, které prve zastavilo na asfaltce, sjíždělo právě pomalu a s vypnutým motorem po úbočí Dračí hory, obklopeno velehorským tichem. Jen občas, na strmějších úsecích, zaskřípěly brzdy. Auto opatrně zatočilo kolem hrozivě vyčnívajícího útesu a sjelo k nejnižšímu bodu horského sedla. Tam opět zastavilo a pozorovateli, který by se díval odněkud z prostoru nad olověnými mraky, jevílo by se jako červená jahoda pod zlatě a oranžově zářícím chocholem toho surrealistického chrámu. Anebo jako rubínová krůpěj krve pod bronzovou pochodní na mráкотné černavě zataženého nebe.

Ale kdyby se ten nebeský pozorovatel snesl níž, zaslechl by nevrlidné hlasy.

Dívčí hlas: „Tak. A jsme v rejži!“

Mužský hlas: „Já po té cestě jet nechtěl. S vypnutým motorem je to stejně vždycky riskantní.“

„Ale je to tvoje vina, tati. To seš celej ty.“

„Jak to, celej já! Nemůžu přece myslet na všechno, Zuzanko.“

Muž si sundal klobouk a na kulaté hlavě se vztyčil neposlušný kačírek.

Byl to poručík VB Josef Borůvka a jeho sedmnáctiletá dcera Zuzana.

* * *

V této nepříjemné situaci se ocitl vinou Zuzančiny nezřízené touhy po cizích zemích. Aby té touhy pedagogicky využil, slíbil jí, že dopadne-li dobře vysvědčení, pojedou spolu do Itálie, odkud pocházela rodina Zuzančiny matky. Dopustil se však osudné chyby: nespécifikoval pojem „dobře dopadne“, a tak byl nucen, po těžkém boji s dcerou i manželkou, slib splnit, třebaže vysvědčení se skládalo ze záplavy trojek, ze dvou čtyřek – z matematiky a z fyziky – a z jedničky ze zpěvu a z tělocviku. Zuzanka pojem „dobře dopadne“ interpretovala jako „nepropadne“ a čtyřky z matematiky a z fyziky vysvětlovala jako následek odmítnutí koketovat při výkladu o derivacích s panem profesorem RNDr. Pavlem Lavec-

kým. V chmurné náladě se tedy poručík Borůvka odebral na Čedok. Bývaly kdysi doby, kdy také – marně, byly to takové doby – toužil po cizích zemích. Nyní však dospěl do věku, kdy mu bylo milejší pohodlné křeslo před televizorem, jehož používal místo barbiturátů. S hlavou plnou odpudivých představ o tvrdých lůžkách laciných hotelů a jiných obtížích cestování krácel tedy pražskými ulicemi, v nichž rozkvétalo léto, a v duchu počítal, kolik mu zbude na rodinné vkladní knížce, až na Čedoku uhradí náklady na Zuzančino úspěšné studium.

V skrytu duše také doufal, že kvóta devizového přidělu bude na ten rok už vyčerpána. Ale nejlepší naděje bývají pravidelně zklamány. Poručík měl sice pořád ještě jakési vyhlídky, že mu nevyřídí pasové formality nebo že mu jako komunistickému policistovi bude díky nějaké politicko-byrokratické *caprice* odepřeno italské vízum, ale všechno fungovalo zcela bezvadně a v duchu mezinárodního dorozumění. Od podání žádosti neuplynuly ani čtyři měsíce a přišly pasy.

Poručík učinil poslední pokus: říjen už značně pokročil a Zuzanka chodila zase do školy. Má před maturitou, snažil se vysvětlit manželce. Čtrnáct dní bude chybět a pak neudělá závěrečné zkoušky. Setkal se však s naprostým nepochopením, a to i u ředitelky školy, v níž tajně spatřoval své poslední útočiště. Inu, pravila ta dáma, je to sice poslední ročník, ale Itálie je historická země, Zuzanka tam načerpá spoustu nových dojmů a bude jí to k užitku v dějepise i v zeměpise, které jí stejně dvakrát nejdou.

A tak vzdor snaze, tak netypické pro československého občana, seděl nyní poručík Borůvka s dcerou Zuzankou v červené felicii pod hořícím skaliskem Dračí hory, a nedbaje na dceřinu nedospělou přítomnost, vztekla a ne zcela bezúhonně klel a nadával.

Vlastně už neseděl a nenadával. Felicie nezdolala ono asi padesátimetrové stoupání v horském sedle, a to vinou poručíkovy roztržitosti. Starý kriminalista dal sice vozu víc, než bylo třeba, a poslední dva dny před odjezdem strávil prakticky vleže na zádech, ale v rozčilení před italskými hranicemi zapomněl natankovat, a tak se

stalo, že pod Dračí horou auto další služby odmítlo. Na návrh Zuzanky je sice dostrkali na cestu k hotelu Neste di Falcone, kde měla být podle značky benzínová stanice, nepočítali však s pastí horského sedla.

Takže nyní sestupovali pěšky klikatou serpentinou a záhy je obklopila hustá šedobílá mlha, která vyplňovala celé údolí.

* * *

Zuzanka šla napřed, starý kriminalista, poněkud se tetelící v tenkém baloňáku (oblékl jej do slunné Itálie), za ní. V mlze ztrácely Zuzančiny obrysy důvěrně známé tvary a proměňovaly se v obecný symbol mladé ženské postavy. Z chmurných myšlenek kriminalistových se oddělila jedna poněkud příjemnější; vzpomínka na jinou, a přece velmi podobnou postavu jiné, a přece jemu – i když jinak – také milé dívky, na niž byl stejně – třebaže poněkud jinak – nevrlý jako na svou dceru. Ale ta dívka byla daleko, poručíka bolely nohy, mlha mu krátila dech, kamenitá cesta ho trýznila. Klopýtl, vzdychl, zatřepetal hlavou, aby z ní vyhnal neveselé myšlenky, a rozhlédl se. V husté šedobílé kaši vytvořil nějaký přírodní zákon podivný kornout, do něhož se jako medová limonáda vlil proud slunečních paprsků a ukápl do propasti pod serpentinou. Zuzanka se zastavila na kraji cesty, pohlédla do toho rozředeného zlata a vykřikla:

„Jé, tati! Podívej!“

Poručíka dojal smysl pro přírodní krásy, který u své dcery nečekal; projevovala obvykle pouze smysl pro jemu nepochopitelné krásy protivného rámusu, vyluzovaného školním bigbeatem The Backside Slappers, ale kouzlo pravěké přírody se zřejmě dotklo i jejího elektrofonizovaného srdíčka. Poručík přistoupil k okraji srázu a zadíval se dolů. Světlo dopadalo šikmo na světle žlutý písčový nános na jakémsi plató asi dvacet metrů pod nimi.

„Je to krása,“ pravil. „Škoda, že tu s námi není maminka.“

Zuzanka však netrpělivě zavrtěla hlavou.

„Ale né! Koukej! Táhle! Ty stopy!“ ukázala prstem na pískoviště.

Poručík se tam podíval. Hladká písková plocha byla uprostřed rozryta, jako by tam došlo k nějakému zápasu. Od toho místa vedly jasné, čerstvé a přesně ohraničené otisky velkých mužských bot někam do mlhy. Jenže poručík byl na dovolené a na dovolené hodlal zůstat.

„No ano,“ zahučel. „Někdo tam upad a pak šel dál.“

Zuzanku to pohoršilo.

„Ale no tak, tati, copak to nevidíš?“

„Vidím,“ zabručel starý kriminalista. „Kdyby ses radši koukala na tu krásu. Třeba se sem už v životě nedostaneš.“

„Ale odkud tam přišel!“ zaúpěla zoufale Zuzanka.

„Kdo?“

„No ten, co se tam s někým pral a pak šel dál.“

Poručík Borůvka sebou trhl. Opravdu. Stopy vedly od místa zápasu, a byla to docela zřetelně pouze jediná řada stop. K místu zápasu nevedlo nic. Všude kolem byla hladina písku naprosto rovná, úplně neporušená.

Ale poručík se vzbouřil:

„Co je mi do toho?“ pravil zpupně. „Byl tu spáchán nějaký zločin? Nebyl. A já mám dovolenou!“

Zuzanka ohrnula rty.

„Mluvíš jako ten komisař z té povídky od Čapka,“ pravila pohrdavě. „A jak to víš, že tu nebyl spáchán žádný zločin?“

„Z jaké povídky?“

„No z té. O těch šlépějích.“

Poručík se matně upamatoval, že tuhle Čapkovu povídku kdysi četl. Byly si tam tropeny šprýmy z jeho povolání a to ho popudilo. Mimoto neměla povídka konec, původ záhadných šlépějí nebyl objasněn, a on tehdy knihu znechuceně odložil a už se k ní nevrátil. Pak jim někdo na všeobecně vzdělávacím školení pro příslušníky VB uváděl tu historku jako projev Čapkova idealismu a sklonu k mystice. Měl pravdu. Poručík měl sice rád záhady, ale jenom vyřešené. Ostře pohlédl na stopy a zachmuřil se.

„No co,“ řekl. „Tady jsou všude kolem skály, jenže je mlha. Asi se tu odněkud spustil nějaký horolezec, nebo seskočil –“

Atmosférický jev přestal v tu chvíli existovat a větřík zahalil znepokojivou věc mlhou.

„Anebo to byla fata morgana,“ pravil poručík a měl dojem, že věc vysvětlil uspokojivě, racionálně a logicky, jak se sluší na příslušníka vědecky pracujícího sboru. Tak nějak, řekl si, by se daly vysvětlit i šlépěje v té Čapkově idealistické story. Kdybych já psal detektivní příběhy, pomyslel si, nikdy bych si nedovolil nechat čtenáře v nejistotě.

* * *

Jenomže potom najednou dovolená skončila. Ušli asi kilometr, mlha se trochu zvedla, ale pořád visela nad cestou, podobna stropu nízké jeskyně – a náhle Zuzanka zděšeně vykřikla a štihlým, poněkud zamazaným prstem ukázala před sebe. Tam, pod převalujícími se řídkými cáry vodních par a kousek od kamenité cesty, to leželo. Poručík Borůvka se nespokojeně zamračil. Byla to mrtvola ženy, natažené na zádech s ústy dokořán a s očima vytřeštěnými k rozsvícenému temeni Dračí hory, které prosvítalo mlhou jako přízračný lampión.

Zuzanka se roztrásla hrůzou – byla to její první skutečná mrtvola – a poručík rozmrzele přistoupil k neznámé. Shledal, že hlava spočívá zátylkem na plochem balvanu a pod ní je velká, dosud ne zcela zaschlá kaluž krve. Také na spánku bylo vidět menší krevní podlitinu, stopu – poručík to zkušeně odhadl – po úderu tupým předmětem. Žena byla oblečena v úzkých černých šponovkách, v tlustém svetru, přes který měla bundu z nějaké jemné a patrně drahé kůže. Bylo jí něco kolem čtyřiceti, byla hezká, zřejmě pěstěná a nevypadala na chudáka. Na prstech s růžově nalakovanými nehty svítilo několik velikých brilliantů. Poručík jí sáhl na puls, ale ruka byla už studená, po tepu srdce ani památky. Starého kriminalistu automaticky napadlo, že o loupežné přepadení tu nepůjde.

„Tatatatati, pojď odsud!“ drkotala zuby zbledlá Zuzanka. „Pojď! Toto je hrozný!“

„To je,“ pravil starý kriminalista. „Tohle mi ještě scházelo! No, ohlásíme to v hotelu a půjdem dál. Pojď.“

Jenomže to už věděl – a zlobil se proto sám na sebe –, že mu to nedá a že se z hotelu nehne, dokud se nedozví, kdo zavraždil ženu s brilianty. Neboť poručík Borůvka si – na rozdíl od idealistického humanisty, jemuž perspektivy života a společnosti nebyly jasné – nikdy nedovolil nechat čtenáře v nejistotě.

* * *

Kousek dál se cesta rozdvjovala a na rozcestí trčel ukazatel se dvěma šipkami. Pod levou stálo *CASTELL GIORNO* 3 km, pod pravou *ALBERGO NESTE DI FALCONE* 1 km. Přidali do kroku; Zuzanku poháněla hrůza a poručíka nutkavý smysl pro povinnost. Za necelou čtvrthodinku dorazili do hotelu.

Bylo to luxusní velehorské zařízení s taneční terasou, nyní pustou a opuštěnou, s krytým parkovištěm a s nově natřenými zelenými okenicemi, které byly většinou zavřené. Svítilo na ně z mlhy jako barvotiskový obrázek ze švýcarské čokolády. Skleněnou verandou prošli do plyšové a chromované haly. Nikdo tam nebyl; recepce zela prázdnotou a na pultě stál vyvěšený telefon. Panovalo tu ticho a slabě voněla káva. V tabákově hnědém příšeří vestibulu se leskly prázdné kožené klubovky a na řadě háčků na tabuli za recepčním pultem visel jediný klíč.

Zuzanka se zachvěla a přitiskla se k poručíkovi.

„Tady je to divný, tati. Třeba – třeba to tu někdo všechno vyvraždil!“

Místo odpovědi zavrčel někde v útrobách hotelu vzdálený vysavač. Poručík nesměle zakašlal. Rozlehlo se to, tichá ozvěna se ztratila v chodbách obložených mořeným dřevem.

Poručík si znovu odkašlal a zvolal slabým hlasem: „Haló!“

Nic.

„Zavolej ty, Zuzanko,“ pravil poručík.

„Já se bojím!“

„No tak! Jsem přece s tebou,“ řekl poručík rozšafně a přistoupil ke krbu. Nehořel v něm žádný plamen, ale stál tam o rám opřený pohrabáč a toho se poručík pro všechny případy zmocnil.

Zuzance to dodalo odvahy, přiložila ruku k ústům a zvolala vysokým, roztřeseným hláskem: „Haló!“

Kdesi nahoře se někdo probudil k energické činnosti. Zadupaly kroky a promluvil mužský hlas: „Ja, ich geh schon, gnäd'ge Frau!“¹

Vzápětí se nad zábradlím objevila brunátná tvář s černým banditským knírem a širokou pleší. Zarazila se.

„Ja?“ otázal se majitel té tváře skoro nevlídně. „Sie wünschen?“²

Poručík Borůvka zmobilizoval svou kdysi výbornou němčinu a pravil:

„Eine Frau liegt auf dem Wege – unweit von dem Hotel.“³

„Eine Frau?“ Zdálo se, že muž sebou zděšeně trhl. „Die gnädige Frau Winterbourne?“⁴

„Ich weiss nicht,“ řekl poručík Borůvka. „Sie ist tot.“⁵

Muž zbledl, zavrával.

„Tot?“ vykřikl, „Alice tot?“⁶

„Ja,“ pravil poručík Borůvka. „Er – ermordet.“⁷

A tu se muž chytil za hrud' v krajině srdeční a se zoufalým výkřikem se svalil na schody jako špalek.

* * *

Nahoře zacupitaly jiné, ženské kroky a po kokosovém koberci přiběhla pokojská.

---

¹ Už jdu, madam! Pozn. red.

² Ano? ... Přejete si? Pozn. red.

³ Na cestě leží nějaká žena – nedaleko hotelu. Pozn. red.

⁴ Někáká žena? ... Madam Winterbournová? Pozn. red.

⁵ Nevím. ... Je mrtvá. Pozn. red.

⁶ Mrtvá? ... Alice mrtvá? Pozn. red.

⁷ Ano, ... za-zavražděná. Pozn. red.

„Tohle se mu stává často?“ zeptal se poručík, když přiklekla vedle něho k omdlelému.

„Ne,“ odpověděla rovněž německy. Byli v kraji pohraničních sporů a odvěké dvojjazyčnosti. Poručík na ni pohlédl, protože se mu zazdalo, že to řekla nějak studeně. Byla to černá hezká dívka a chovala se nepřiměřeně klidně. Něžně začala fackovat muže s banditským knírem.

„Tak proč asi omdlel?“ zeptal se poručík.

Dívka, aniž na něho pohlédla, pravila chladně:

„Byl zamilovaný do paní Winterbournové.“

„Tak počkejte,“ řekl poručík. „Jak to víte, že paní Winterbournová –“

„Slyšela jsem vás nahoře,“ pravila pokojská. „Dalo se to čekat.“

„Co?“

Dívka jen pokrčila rameny.

„Že pan – že tenhle pán omdlí?“ dorážel poručík. „Nebo že někdo zavraždí paní Winterbournovou?“

Dívka se ušklíbla.

„Spíš že zavraždí pana Winterbournu.“

„Kdo?“

„No on,“ dívka pohodila hlavou k muži, který se pomalu probíral z bezvědomí. „Signor Faggioti. Padrone.“

* * *

Když konečně přišel k sobě a na poručíkův rozkaz přistoupil k telefonu, aby zavolal policii, poručíkovi pořád něco vrtalo hlavou. Padrone rozčileně drmolil do telefonu a poručík klouzal truchlivýma očima z jeho brunátné tváře k nehybnému voskovému obličejí úpravné pokojské. Připadalo mu, že křivku velkých a lákavých úst zformoval pohrdavý – nebo ironický? – úsměv. Ale nevěděl to jistě.

„Proč byl ten telefon vyvěšený?“ zeptal se hoteliéra, sotva domluvil.

Muž se rozpačitě zadíval na telefon.

„Proč? Proboha, proč?“ zamnul si čelo. „Už vím. Chtěl jsem ráno volat Savinimu. To je kamarád z Castell Giorna. Měl obsazeno. Položil jsem sluchátko na pult – pak jsem na to zapomněl –“

„A co jste dělal?“

„Kdy?“

„Když jste zapomněl na to sluchátko?“

Padrone se zadíval do prázdna a spustil unaveně a pomalu, jako by mu to dělalo potíže. A co asi? řekl si v duchu poručík. Co mu dělá potíže? Snad to, že si nemůže rychle nic vymyslet.

„Proč to chcete vědět? A kdo vůbec jste?“

Poručík se slabě začervenal.

„Jsem kriminální policista,“ pravil. „Na dovolené. Ale uděláte líp, když mi všechno řeknete. Jestli vám ovšem záleží na tom, aby se vrah paní Winterbournové rychle našel.“

Chvilí trvalo, než padrone promluvil. Řekl:

„Přinesl jsem Winterbournovým snídani do jídelny a pak jsem odešel ven. Byl jsem se projít. Vrátil jsem se před pěti minutami.“

* * *

A vyprávěl: „Ano, jsou to teď jediní hosté v hotelu. Nechávám je tady vlastně jen proto, že pan Winterbourne je přítel profesora Skeeeta nahoře z hvězdárny. Ano, nahoře na Dračím štítě je hvězdárna. Cože? Ne. Nenechávám je tu kvůli paní Winterbournové. I když – taky. Paní Alici musí – musel každý splnit, co jí na očích viděl.“ Poručík si všiml, že černé hoteliérový oči se zaleskly, a padl na něho nevysvětlitelný smutek. „Teď není sezóna. Hotel se upravuje, personál má volno. Ale Winterbournovi jsou vlastně skoro spíš moji osobní hosté. Vařím pro ně sám – a pro sebe a pro Carlu. Taková věc,“ vzlykl. „Nemůžu tomu pořád uvěřit!“

„A kde je teď pan Winterbourne?“

„Nevím. Říkali, že po snídani půjdou do Castell Giorna.“

„A v kolik hodin snídali?“

Hoteliér pohlédl na hodiny v recepci. Ukazovaly deset.

„Před devátou.“

Poručík se zamyslel, zeptal se: „Do toho Castell Giorna se jde odsud do kopce, na to rozcestí před hotelem?“

„Ne. Dalo by se tamtudy také jít, ale to je strmá, nepohodlná horská stezka. Oni chodili vždycky tady od hotelu dolů. Po silnici. Jako na zdravotní procházku.“

„Ale ona –“ poručík se zarazil. Vzpomněl si na mrtvou, která leží na plochem balvanu mezi rozcestím a horským sedlem, kde by podle hoteliérovy výpovědi neměla být. Neřekl mu to však. Místo toho se zeptal:

„Jak je daleko do Castell Giorna?“

„Po silnici asi sedm kilometrů. Ale je to pohodlná chůze. A zpátky si vždycky najímali taxík.“

Po tváři se hoteliérovi skutálela slza.

„Hm,“ řekl poručík Borůvka. „A kde je tedy pan Winterbourne?“

Hoteliér setřel slzu a utřhl se na poručíka:

„Řekl jsem vám, že nevím! Já ho nehlídám!“ hystericky se rozeštkal. „Pan Winterbourne mně může bejt ukradenej!“

* * *

Do budoáru paní Winterbournové, kam dopadalo studené bílé světlo, dovedla poručíka pokojská. Světlo se linulo na velké oválné zrcadlo na toaletním stolku, na baterii flakónů, kelímků a ostatních předmětů určených k výrobě krásy. Ale ty poručíka nezajímaly. Upoutaly ho jiné flakóny, kelímky a tuby, které se pestře hromadily na nočním stolku, a když jej otevřel, i v jeho zásuvkách. Ty – přesvědčil se jediným pohledem – sloužily k výrobě a udržování něčeho mnohem důležitějšího.

„Ano,“ řikala lhostejně pokojská. „Tohohle měla vždycky plný stolek. Pan Winterbourne jí to vozil z města. Byla prý nemocná.“

„A nevíte, co jí scházelo?“ Poručík vzal do ruky jednu z krabiček. Název mu nic neříkal, ale v chemickém složení se vyskytovalo slovíčko „barbituratum“.

„To nevím,“ pravila pokojská.

„Pan Winterbourne o tom nemluvil?“

„Mluvil. S padronem.“

„A padrone?“

Pokojská se zamračila. Možná se to poručíkovi jen zdálo. Držel v prstech jinou krabičku. Otevřenou. Skoro prázdnou. Zbývaly v ní jen dvě malé skleněné ampulky s čirou tekutinou. Mezi cizími slovíčky chemického složení poznal poručík slovo „morphine“.

„No?“ pobídl pokojskou. „Padrone neříkal nic?“

Pokojská nejdřív svěsila hlavu, pak jí prudce škusbla a zadívala se do bílé mlhy za oknem.

„Říkal,“ pravila ledově a skoro jakoby s potěšením. „Říkal, že je těžce nemocná. Že nebude žít déle jak dva tři roky.“

* * *

„Věděl jsem to od doktora Benita,“ vzlykal hoteliér. „Madonna mia, nemohl jsem to snést! Ona tak – někdy v noci naříkala. Bylo to strašné! Strašné! Chudák paní! Tak mladá! Tak krásná! A takové utrpení!“

Velikým kapesníkem si utřel oči a znovu se rozeštkal.

„Uklidněte se,“ pravil chmurně poručík. „A na té procházce jste byl sám?“

„Sám,“ vzlykl padrone.

„A z hotelu jste odešel kudy? Po cestě nahoru, nebo po silnici dolů?“

„Nahoru,“ řekl hoteliér. Nervózně se rozhlédl. Utkvěl pohledem na pokojské, která seděla v jedné ze čtyř kožených klubovek ve vestibulu. V druhé se jako oukropeček tetelila vyděšená Zuzanka, ve třetí si mnul ruce poručík Borůvka. Ne potěšením. Zimou. Hoteliér seděl ve čtvrté.

„Nikoho jste nepotkal?“

„Ne.“

„A vás taky nikdo nepotkal?“

„Nikdo.“

„Takže,“ pravil zvolna poručík, „svědky na to nemáte?“

„Svědky? Proč? Na co svědky? Snad – proboha – snad si nemyslíte –“

„Nic si nemyslím,“ řekl poručík. „Je tu jen malý rozpor, který se možná vysvětlí. Vy jste říkal, že Winterbournovi odešli po silnici dolů. Ale paní Winterbournová leží u horní cesty. U té, co jste po ní odešel vy.“

„Madonna mia,“ zaúpěl padrone. „Ale já – já jsem po ní šel jen kousek! Jenom kousíček! Zahnul jsem hned za hotelem k té lavičce, k takové lavičce, co je z ní výhled do údolí. Tam jsem si sedl –“

„V téhle zimě?“

„Ano. Mně zima nevadí. Jsem otužilý. A tam jsem seděl. Carla!“ otočil se prudce k pokojské. „Vždyť tys mě musela vidět! Seděl jsem na té lavičce a díval jsem se na tebe, jak dáváš do okna příkrývky v Alicině pokoji – v pokoji paní Winterbournové. Viděl jsem tě! Zámával jsem na tebe! Přecis mě musela vidět!“

Poručík rychle pohlédl na pokojskou. Mlčela, černým pohledem posměšně šlehla po hoteliérovi. Pravila líně:

„Neviděla jsem vás, padrone. Byla mlha.“

„Ano,“ pravil poručík. „A jak vy jste skrz tu mlhu mohl vidět slečnu v okně?“

Hoteliérovi se roztřásla brada.

„Ale,“ zakoktal. „Ale já ji nezabil! To on! To on!“

„Kdo?“

„Winterbourne!“ zaštkal padrone.

„Proč myslíte!“

„Protože se v poslední době strašně hádali.“

„A kvůli čemu?“

„Kvůli té – té – ženské z hvězdárny!“

Než mohl poručík zjistit víc o obyvatelce observatoře, ozvaly se na zasklené verandě těžké kroky a do haly vstoupil osmahlý mladík v uniformě horského četníka.

* * *

„Vražda?“ zeptal se dychtivě mladý carabinieri. „Proč jste se o tom do telefonu nezmínil? To jste měl hlásit hned! Na vraždu musí přijet z města pan kapitán! Kde máte telefon? Budu mu to okamžitě hlásit! Je to má povinnost! Proč jste mi neřekl hned, že jde o vraždu?“

I carabinieri, přes snědý italský zjev, mluvil německy.

„Neměl jsem odvalu,“ zašeptal padrone. „Nemohl jsem ze sebe dostat – to slovo.“

„Já myslel, že vám tu někdo z personálu něco ukrad,“ pravil rozmrzele carabinieri. „Na tohle nejsem kompetentní. Kde tu máte telefon?“

Rozhlédl se a rázně přistoupil k recepčnímu pultu. Poručík Borůvka vstal a rozběhl se za ním.

„Jak dlouho to bude trvat, než sem přijede pan kapitán?“

„Tak půl hodiny. Spíš tři čtvrti. Proč?“

„Nic. Jenom bych chtěl, aby se to tu už začalo vyšetřovat,“ odpověděl poručík najednou zamyšleně, neboť ho napadlo, je-li hoteliér opravdu takový citlivka, že nedokázal pojmenovat věc pravým jménem, nebo jestli to zdržení, než přijedou odborníci, nemá nějaký jiný důvod a smysl.

„A kdo jste vlastně vy?“ slyšel nedůvěřivou otázku carabinieri.

„Turista.“

„Je to policista!“ vykřikl hoteliér. „Na dovolené.“

Carabinieri se zarazil.

„Policista?“

„Ano. Ale zahraniční,“ pravil spěšně poručík Borůvka.

Carabinieri nechal ruku, která se už téměř dotýkala telefonu, opět klesnout.

„A na dovolené?“ zeptal se temným, podezíravým hlasem. „Teď? A tady?“

„Ano. Nevyřídili mi včas žádost o pas. Chtěl jsem jet v létě, ale –“

„Co že vám nevyřídili včas?“

„Žádost. O výjezdní doložku. Do pasu.“

„A kdy jste si ji podával?“

„V červnu.“

Poručík cítil, že se začíná potit. Carabiniere z něho nespouštěl oči. „Máme říjen!“ pravil významně a vytočil číslo.

* * *

Zdalo se však, že mu záležitost poručíkovy výjezdní doložky leží v hlavě víc než okolnosti vraždy. Brzy se ukázalo proč.

„Kdyže jste žádal o ten pas?“ zeptal se, když asi dvacet minut nato stáli ve smutném půlkruhu nad mrtvolou.

„V červnu.“

„A říkáte, že mrtvou jste našel vy?“

„Ano.“

„A že vám nahoře na silnici došel benzín, protože jste zapomněl natankovat?“

„Ano.“

„A jeli jste bez motoru z kopce a uvízli jste nahoře v sedle?“

„Mohu to dokázat,“ pravil chabě poručík Borůvka. „To auto tam stojí.“

„To,“ zdůraznil carabiniere a vyvalil oči, „vám věřím. A říkáte, že jste sem jeli jako turisté?“

„Ano.“

„Teď. V říjnu.“

„Vždyť jsem vám povídal, že mi včas ne –“

„*Was erzählen Sie mir da für Märchen!*“⁸ zařval carabiniere z ničeho nic sytým tenorem. „Říkáte červen – a máme říjen! Takhle dlouho se takové věci vyřizují jiným lidem než policistům! Lidem, kteří mají také co činit s policií, jenže v opačném smyslu!“

„Ale vy nechápete –“

„*Mir scheint Sie sind höchstens verdächtig!*“⁹ Carabiniere pohlédł vztekle na mrtvolu a pak obrátil nedůvěřivé oči k Zuzance; ta našťestí nic nechápala, protože na nepovinné němčině vyřizovala ob-

---

⁸ Co mi to tu vykládáte za pohádky! Pozn. red.

⁹ Zdáte se mi nanejvýš podezřelý! Pozn. red.

vykle svou dost rozsáhlou milostnou korespondenci, o níž ovšem poručík Borůvka neměl tušení.

„Odkud vlastně jste?“ vyštěkl carabinieri.

Starý kriminalista hlesl:

„Z Československa.“

A tu snědý mladík předvedl krásný téměř operetní výstup. Zahákoval palce za opasek, zhoupł se na patách, vyvalil oči a hvízdł.

„Achso!“¹⁰ řekl a obrátil se na hoteliéra. „Tahle dáma, pokud vím, byla přece občankou Spojených států severoamerických?“

„Jawohl, Fritz.“¹¹

„Teď už mi to začíná být jasné,“ pravil carabinieri a zamračil se na poručíka se zcela nedvojsmyslným podezřením. „Tak vy jste policista, co? Komunistický policista!“

„Já jsem bezpartijní,“ šeptł poručík.

„Tedy tajný policista!“ pravil carabinieri.

„Od kriminálky, prosím,“ ohradil se poručík, ale muž v uniformě měl už zřejmě o věci své mínění.

„Agent!“ pravil. „Komunistický agent! A madame Winterbournová byla bohatá americká dáma. Patrně dcera nějakého politika. Možná dokonce dcera senátora Spojených států severoamerických.“

Poručík Borůvka se vzdor mrazivému počasí silně potil. Doprčic, říkal si v duchu. Prvně v životě za hranicemi a hnedka politický malér.

Náhle prudce zalitoval, že Zuzanka přece jen nepropadla z té matematiky.

„Možná dokonce příbuzná prezidenta Spojených států!“ rozvíjel slibné možnosti carabinieri. „No, uvidíme, co se z toho vyklube! Zatím, než přijde pan kapitán, jste zatčen,“ prohlásil spokojeně a kousavě dodal: „soudruhu!“

* * *

---

¹⁰ Ach tak! Pozn. red.

¹¹ Ano, Fritzi. Pozn. red.

Zatčen byl poručík Borůvka skutečně pouze do té doby, než se objevil kapitán, který se jmenoval Rheingold Bramante.

„Tak kolega!“ v kapitánově snědé tváři zacukal úsměv. „A od rudé policie, ano? Těší mě,“ řekl a podal poručíkovi ruku. „Fritz! Jsi blázen nebo co? Kolega přece nebude vraždit! Alespoň ne jako host v cizí zemi. Omluvte ho, pane kolego. Dosud mladý, zelený, nezkušený,“ bůhví proč přešel k lámané němčině. „A dovolte, abych představil pana Winterbournu.“

Vysoký statný muž s prosedivělými vlasy, který na první pohled vypadal jako vydařená ukázka idealizovaného anglického sportovního gentlemana v nejlepších letech, si mlčky stáhl koženou rukavici a stiskl poručíkovi ruku. Pak se sklonil nad mrtvou. Svaly na tvářích se mu napjaly. Poručík honem pohlédl na hoteliéra. Hoteliér štkal. Po Winterbournově obličejí nesklouzla ani slzička. Ovládal se jako dokonalý příklad anglického ovládání.

„Je to strašné,“ pravil suše. „A je to moje vina. Neměl jsem ji pouštět samotnou. Mohl jsem tušit, že se něco takového stane. Poslední dobou velice trpěla.“

Poručík se zarazil.

„Snad abychom se na tu mrtvou podívali, pane kolego,“ pravil vesele kapitán. „Tak vy říkáte vražda?“

„Co jiného?“ řekl poručík a polilo ho horko. Prudce se zastyděl. Ale hned to zas odmítl. „Nešťastná náhoda to být nemůže. Leží příliš daleko od úpatí hor, aby se byla mohla zřítit –“

„Podívejte se,“ pravil škodolibě kapitán. „Leží zátylkem na kameni. Vidíte? Lebka roztržena prudkým úderem. Přiléhá těsně ke kameni. Tady, vidíte – vyhrzlý mozek. A kolem rány kužel z úlomků lebeční kosti – drží pohromadě za kůži.“

Nová vlna horka zalila poručíka.

„Vy jste myslel – úder tady do spánku tupým předmětem,“ pokračoval kapitán. „Pád nazad – lebka roztržena o kámen. Ale to by musel být obrovský pád!“ Kapitán zamrkal. „Jako z veliké výšky! Takový pád!“ Zasmál se a poručík k němu pocítil silnou nechuť, protože kapitán měl pravdu. Nejen proto. Ital se zasmál a zaťukal si

na čelo. „Policista,“ pravil, „musí mít v hlavě. Ale u vás policie spíš do hlavy, co? Komunistická policie spíš do hlavy pendrekem, chachacha!“ rozesmál se na celé kolo a pohlédl na Winterbournu. Winterbourne však zachoval vážné mlčení. Hoteliér štkal. Poručíkovi se přilepila košile na záda potem, a třebaže byl veliký dobrák, začínal kapitána nenávidět.

„Tak podle vás – vražda,“ pokračoval ten veselý člověk. „Podle mě – sebevražda!“

„To je přece nesmysl,“ vybuchl poručík. Selhaly mu nervy.

Kapitán si znovu zaťukal na čelo.

„Policista musí mít v hlavě. A taky v očích. Oči, uši, hlava – dohromady dedukce. Ale u vás pěst, zuby, konfese, chachacha!“

Starý kriminalista už se sotva ovládal. Žárlivě střežil dobrou pověst kriminálky a šeptalo se o něm, že se ze samé ohleduplnosti nemohl kdysi odhodlat vytáhnout usvědčující důkaz tváří v tvář dvojnásobnému vrahovi, protože ten výtečník byl chudý sirotek, vyrostlý v sirotčinci a stížený těžkou tuberkulózou. Pěsti použil jen dvakrát za své kariéry a v obou případech používal ten druhý současně pistole. Proto mu teď selhaly nervy.

„Vždyť je to nesmysl,“ vykřikl. „Prosím vás! Sebevražda! Já už viděl pár sebevražd fingovaných jako vraždy, ale –“

„Oči, hlava, dedukce,“ opakoval ironicky kapitán a ukázal vzhůru k nebi. „Podívejte se!“

Poručík se zaklonil, až ho zabořilo v kříži. Ani si to však neuvědomil, bolest utopila nová vlna potu.

Neboť mezitím se rozplynula mlha a slunce zářilo už nejen na kamenný chrám Dračího štítu, ale i na stráně a na jinou kamennou věž na druhé straně údolí. Z té se přímo nad místem, kde stáli, táhla ve výši asi tři set metrů dvě tlustá lana horské lanovky.

Poručík Borůvka zrudl, pak zbledl.

„Byla mlha,“ zašeptal. „Tohle – tohle nebylo vůbec vidět!“

* * *

Winterbourne mluvil klidně a v tváři se mu opět nepohnul ani sval:

„Ráno jsme původně chtěli jít na procházku do Castell Giorna. Potom si to však Alice rozmyslela. Za takových mlhavých dní, jako byl dnešní, jezdívala ráda lanovkou nahoru na hvězdárnu. Je tam skoro vždycky slunce a Alici dělalo slunce dobře. Také se ráda dívala na to moře mlh. Ale protože já jsem dnes do Giorna jít musel – čekali jsme zásilku důležitého léku, a na poštu jsme si chodili sami místo zdravotní procházky –, zazvonil jsem ze stanice nahoru, aby spustili motor, pak jsem pomohl Alici do kabiny a počkal jsem, až odjela. Nato jsem odešel po silnici do Giorna a těsně před vesnicí jsem potkal kapitána. Ten mi řekl tu strašnou novinu. Můj bože, když si pomyslím, že ještě před dvěma hodinami,“ podíval se na náramkové hodinky, „před necelými dvěma hodinami jsem ji viděl živou – ještě naposled jsem spatřil její drahou tvář, když jsem za ní zavíral dvířka... Ale je to moje vina,“ svěsil hlavu, avšak nezvýšil hlas. „Prostě jsem ji neměl pouštět samotnou. Věděl jsem, že o něčem takovém uvažuje.“

„Máte nějaké otázky, pane kolego?“ obrátil se kapitán Bramante na poručíka. „Pěsti ale, prosím, nepoužívejte.“

Poručík se ovládl. V duchu už kapitána upřímně nenáviděl; Bramante se dotkl jeho usuzovacích schopností, a co víc, jeho policejní cti, jeho citu, jeho neurčitého, ale dobrotivého světového názoru. Překonal však svou nechuť a pravil:

„Když dovolíte, mám. Rád bych věděl – když to byla sebevražda –, odkud se vzala ta krevní podlitina na levém spánku?“ Bramante se zarazil a poněkud ztemněl. Pohlédl na Winterbournu, ten však odpověděl klidně:

„Alice ráno uklouzla a udeřila se o zábradlí. Slečna Carla to viděla, není-liž pravda?“

Černooká pokojská přikývla.

Usmála se přitom na Winterbournu – nebo se to poručíkovi zas jen zdálo?

„Ano,“ pravila. „Udeřila se o zábradlí. Pomáhala jsem jí vstát.“

„Chudák paní!“ vzlykl padrone. „Tolik bolesti – a ještě tohle.“

Bramante se uklidnil a znovu se výsměšně podíval na poručíka.

„Odkud se řídí ta lanovka?“ zeptal se poručík a kapitánův pohled ignoroval.

„Z řídicí stanice nahoře na Dračím štítě,“ vykládal klidně Winterbourne. „Stanice stojí na východní straně skály, z observatoře není vidět, ale signální zvonek je propojený až do hvězdárny. Takže na stanici nahoře nemusí být služba. Správce observatoře nebo někdo ze Skeetových přijde z hvězdárny a pustí motor.“

„To může zezdola jen tak každý zazvonit?“

„Ne každý. Jen kdo má klíč od kabiny.“

„A vy ho máte?“

„Ano. Skeet je můj starý přítel. A Alicin.“

„Vy jste tedy ráno zazvonil?“

„Ano. Zazvonil jsem, pomohl Alici do kabiny, počkal jsem, až se ozval signál z horní stanice na znamení, že spustí motor, zavřel jsem za Alicí dveře a Alice zazvonila znova. Kabina se rozjela, já se za ní chvilku díval a nato jsem odešel do Castell Giorna.“

Poručík Borůvka se podíval vzhůru na dráty lanovky. Může to být tři sta metrů, spíš víc. Údolí je úzké, jistě není širší než kilometr. Hleděl na tlusté dráty, které se nad ním prohýbaly majestátním obloukem.

„Hm,“ řekl. „Potkal vás někdo cestou do Castell Giorna? Myslím ještě před panem kapitánem Bramantem?“

„Ano. Asi dva kilometry před vesnicí přešel kolem mě na motocyklu tady signor carabinieri.“

Snědý mladík vážně přikývl.

„Dobře,“ pravil poručík a zamyslel se. Všichni byli zticha. „Ale teď mi řekněte,“ pokračoval, „když tedy za jízdy vyskočila z kabiny, musela kabina nahoru přijet prázdná. A od té doby uplynuly už dvě hodiny. Jak to, že to těm nahoře nebylo divné? Proč nezavolali do hotelu? Nebo nepřijeli dolů?“

Winterbourne pokrčil rameny. Poručík se obrátil na hoteliéra. „Nevíte?“

Hoteliér nenávistně zašilhal po Winterbournovi.

„Jak to mám vědět?“ řekl vztekle.

„To nevím zas já,“ pravil poručík a vtom mu do oka padla postava, která se objevila na cestě od hotelu. Byl to drobný podsaditý muž v horských pumpkách a okovaných botách a rychle kráčel ke skupince.

„Kdo je to?“ zeptal se poručík.

Kapitán se ohlédl po příchozím.

„Myslím, že se dozvíme, proč se nahore na hvězdárně nedivili té otevřené kabině,“ pravil. „Je to správce.“

* * *

„Ne. Já jsem pracoval ve skladišti. Vyndával jsem konzervy z beden. Zvonek jsem neslyšel,“ říkal správce. „Do stanice šla paní Skeetová.“

„A jí vůbec nebylo divné, že kabina přijela prázdná?“

„Ona si myslí, že to byl žert,“ pravil správce.

„Lanovka musela přece mít otevřené dveře?“

„To měla. A právě proto si paní Skeetová myslela, že si z ní pan Winterbourne vystřelil. On už to jednou udělal.“ Poručík se beze slova otočil k Angličanovi.

„Tehdy to nebyl žert,“ pravil Winterbourne. „Chtěli jsme s Alicí skutečně jet nahoru. Ale v poslední chvíli jsme si to rozmysleli, zapomněli jsme zazvonit a vyskočili jsme z kabiny. A pak už jsme to nestihli. Kabina se rozjela a vytáhli ji prázdnou nahoru.“

„Ach tak.“ Poručík se otočil zpátky na správce. „A proč vy jste tedy jezdil dolů, když jste to pokládali za žert?“

„Protože panu profesorovi to nedalo a poslal mě. Nejdřív chtěl telefonovat, ale v hotelu měli pořád obsazeno.“

Poručík ostře pohlédl na hoteliéra. Vzpomněl si na telefon na recepčním pultě. Na telefon, který byl vyvěšený.

Hoteliér smutně hleděl na mrtvou paní a po tvářích mu stékaly nové a nové slzy.

* * *

V kabině upoutalo poručíka sedátko. Kabinka byla malá, sloužila zřejmě jen potřebám observatoře a někdo ji nedávno pečlivě vycídl. Okna se leskla jako z křišťálu, mosazné kliky zlatě svítily. Také sedátko bylo čerstvě natřené; táhlo se podél celé zadní stěny a dalo se odklopit. Když to poručík učinil, objevil se pod ním prázdný prostor. Prostor dost velký, napadlo kriminalistu, aby se do něho mohl schovat člověk.

Ale toho k výstupu na Dračí štít nevyužili. Tísnilo se všichni čtyři – poručík Borůvka, kapitán Bramante, správce observatoře a Zuzanka, která se bála zůstat dole s cizími lidmi, jimž nerozuměla – v kabině se sklopenou sedačkou a poručík, aby se vyhnul ironickému pohledu italského kriminalisty, hleděl raději vytrvale z okna a tiskl ruku Zuzance.

Dole pod nimi se pomalu sunula divoká horská krajina. Nejdřív docela nízko pod kabinou, pak se náhle prudce zhoupla do hluboké propasti, jak se dostali nad osudné údolí. Uviděli cestu, kamenitou pláň, pískoviště. Potom serpentinu a pak zas jeli docela nízko nad horským sedlem a objevila se jim červená felicie jako krůpěj krve na šedivém koberci. Zvolna se blížili k vrcholku Dračího štítu.

Tyčil se před nimi hrozivě: rozeklaná skalní vidlice, dvě gotické věže postižené zrudnou křečí. Zuzanka zmáčkla poručíkovi ruku a zatajil se jí dech.

Ale poručíka hrůzné přírodní krásy nezajímaly.

„Na co je tady ten knoflík?“

Ukázal na červené tlačítko na stěně kabiny.

„Signál. Tím se dává znamení, že někdo chce jet nahoru.“

„Jinak se zvonit nedá?“

„To ne. Jenom tady z kabiny. A jenom když má od ní někdo klíč.“

Kabina proplula řídkým mráčkem a vznášela se v jasných paprscích slunce. Na východě, na dolním okraji nesmírně a jasně modré oblohy, se táhly oranžové, bílé a žluté kamenné krajky vzdáleného pohoří nad Cortinou d'Ampezzo. Na kabinu dopadl stín Dračí hory, která vstoupila mezi ni a slunce.

„Máte tu pořádek,“ řekl poručík. „Často tu uklízíte?“

„To ani ne,“ pravil správce. „Ale je po sezóně. V sezóně přece jen přijedou pana profesora občas navštívit přátelé. Po sezóně dávám vždycky kabinu do pucu.“

„A teď jste ji dal do pucu nedávno, že?“

„Předevčirem,“ řekl správce. „Ten nátěr na sedadle je sotva zaschlý.“

Poručík Borůvka mimovolně nadsedl.

„Nebojte se, kolego,“ řekl kapitán Bramante. „U nás,“ zdůraznil, „schnou barvy rychle.“

„Ano. Barvy ano,“ řekl poručík a pohlédl kapitánovi smutně do očí. Otočil se ke správci.

„A kdy byla paní Winterbournová naposled nahoře na observatoři?“

„Kdy?“ správce se zamyslel. „Počkejte. Včera nejel lanovkou nikdo, předevčirem jsem ji natíral. Nojo. Jsou to tři dny, co u nás byla naposled.“

* * *

Byli už docela blízko vrcholku. Uviděli řídicí stanici, kde mizelo lano a která se k nim rychle přibližovala. Vedle stanice stál statný bělovlasý stařec s plnovousem a nepokrytou hlavou. Prudký vítr, který tady, ve výšce skoro tří tisíc metrů, asi nikdy neutuchal, mu divoce rval stříbrnou kšticí.

Když kabina zastavila a kapitán otevřel dvířka, stařec se lekl a vzrušeně se zeptal:

„Kapitán Bramante? Co se stalo?“

Kapitán truchlivě svěsil hlavu:

„Nebyl to žert, pane profesore.“

„Můj bože!“ zvolal šedovlasý muž. „Alice –“

„Ano. Skončila to sama.“

Stařec neřekl nic. Ohlédl se ke skále. Poručík Borůvka se tam po díval taky, a co uviděl, dalo mu na okamžik zapomenout na všechno ostatní. Za skálou se objevila dívka ve šponovkách a v krátkém rezavém kožíšku. Měla červené vlasy, zelené oči, mohlo jí být kolem

pětadvaceti a byla z toho druhu dívek, které poručíka nutily konverzovat o počasí.

„Audrey,“ řekl stařec a hlas se mu zlomil. „Alice – si vzala život.“

„Oh!“ pravila dívka s bezcitně konvenčním soucitem. „*That's too bad.*“¹²

* * *

V obývacím pokoji observatoře se ukázalo, že stařec není vlastně starcem. Bylo mu nejvýš padesát; za dojem velebného kmeta vděčil stříbrnému plnovousu a einsteinovské hřívě. Rudovláska byla jeho žena.

„Měl jsem Alici velmi rád. Byla to vzácná, milá žena a velká trpitelka. Karcinom žaludku,“ pravil smutně. „A ona to věděla. Byla příliš inteligentní, aby se to dalo před ní utajit.“

„Vy jste ji poznal až jako Winterbournovu ženu, nebo jste ji znal dřív?“ zeptal se poručík.

„Inu,“ pravil profesor pomalu a pohlédl na manželku.

„*Never mind, Johnny,*“¹³ řekla rudovláska. „Pověz to.“

Profesor vzdychl.

„Poznali jsme ji společně s Winterbournem za války. Sloužili jsme spolu u commandos a Alice, well –“ vzdychl britsky, „– myslím, že jsme byli to, čemu se říká rivalové. Přijela do Anglie s americkými ženskými pomocnými sbory. Nu – a dala přednost Jamesovi. Zůstali jsme všichni nejlepšími přáteli.“

V observatoři zavládlo ticho. Poručík Borůvka uvažoval o záhadách britské povahy, které vždycky pokládal za výmysl autorů humoristických románů. Ale profesor i jeho žena seděli nehybně, bez výrazu. Stín mrtvé je nevyrušil z klidu.

Aspoň navenek.

„Jezdili sem často?“ zeptal se poručík.

---

¹² Ach! ... To je strašné. Pozn. red.

¹³ To nic, Johnny. Pozn. red.

„Teprve poslední dva roky. Navrhl jsem jim to. Alici se tu líbílo.“

„To věřím,“ řekl starý kriminalista a pohlédl z okna.

Venku se už zase prostírala hladina bílého moře. Ale bylo zčeřené; byly to obláčky, z nichž tu a tam vyčnívaly šedé a oranžové špice skal. „Je tu krásně. Člověk by ani nevěřil –“

Tu větu poručík nedořekl. Hluboce se zamyslel.

* * *

„A vy,“ zeptal se potom Audrey Skeetové, když s ní osaměl v jejím pokoji, „vy jste ji měla také ráda?“

Rudovláska se mu podívala do očí. Starý kriminalista ten pohled nevydržel. Zamrkal.

„Ne,“ řekla rudovláska. „Neměla jsem ji ráda. Neměla jsem přece proč. Nebo měla?“

„Ne, myslím, že neměla,“ řekl poručík. „A když kabina přijela do stanice, byla jste na stanici sama?“

„Ano.“

„A kabina přijela s dveřmi otevřenými?“

„Ano. Myslela jsem, že Jackie mi zas provedl kanadský žertík.“

„Jackie?“

„Winterbourne.“

„Aha. A ani správce, ani váš manžel u toho nebyli?“

„Ne. Manžel byl v observatoři a správce dělal něco ve skladišti. Vykládal myslím nějaké bedny či co.“

„A co jste udělala, když kabina přijela prázdná?“

„Jak už jsem vám řekla, pokládala jsem to žert. Namíchlo mě to. Odešla jsem do kuchyně mýt nádobí. Sem se služebná nesežene. Tady musí všechno zastat manželka.“

Ironie, která zazněla z těch slov, nepatřila tentokrát poručíku Borůvkovi. Ale komu tedy asi patří? napadlo poručíka.

„A potom?“

„Asi za půl hodiny přišel do kuchyně manžel. Řekla jsem mu to.“

„Co?“

„To o té prázdné kabině. Jak si ze mě Jackie vystřelil. Jenomže jemu to vrtalo hlavou, zkoušel se dovolat do hotelu –“

„– a tam měli obsazeno. To vím.“

„Tak co byste ještě rád věděl, když tohle víte?“

Poručík pohlédl z okna. Mezi bílými mráčky plul sem tam veliký lesklý pták.

„Winterbournovou jste tedy ráda neměla.“ pravil. „A co Winterbourn?“

Ostře šlehl pohledem po rudovlásce. Té se v očích zazelenalo zlé světýlko.

„Jak to myslíte?“

„Přemýšlím,“ pravil poručík a sledoval ptáka, který s pravěkou jistotou klouzal nad vrcholky skal a nastavoval slunci šedavé břicho, „přemýšlím, jestli jste Winterbournovou neměla ráda proto, že si ji kdysi chtěl vzít váš muž, nebo – z nějakého jiného důvodu.“

„Příliš přemýšlíte,“ pravila jedovatě kráska. „Ale to dělají všichni policajti. Neměla jsem ji ráda, poněvadž mi prostě nebyla sympatická.“

„Promiňte.“ Poručík ještě chvíli sledoval ptáka, dokud mu nezmizel mezi skalisky. Potom obrátil list: „Lanovka se dá řídit jenom odsud ze stanice?“

„Ano,“ dívka se zamyslela, pak se ušklíbla. „Zevnitř z kabiny se řídit nedá, jestli jste myslel na tohle.“

„Ano. Na to jsem právě myslel,“ pravil poručík tiše a hned pokračoval: „Jak dlouho by to trvalo odsud do hotelu pěšky?“

„Pěšky? Prosím vás, proč myslíte, že tu máme lanovku?“

„Ano. Pěšky to tedy nejde. Jediná možnost je prostě ta lanovka.“

„Inu, kdybyste byl alpinista,“ pravila dívka posměšně, „mohl byste se spustit po laně z východní stěny dolů na cestu.“

„Aha.“

„Ale to byste musel mít lano,“ řekla rudovláska s neskrývanou kousavostí. „Nebo byste si je musel vypůjčit od správce.“

* * *

„Lano? Jistě. Mám ho v kůlně,“ podivil se správce.

„Opravdu ho tam máte?“

„No opravdu. Pojd'te se podívat.“

Lano tam bylo. Viselo na háku v kůlně, přistavěné k věži observatoře. Poručík se rozhlédl. Všiml si, že ani ze skladiště, ani ze stanice lanovky není na kůlnu vidět.

„Poslyšte,“ řekl. „Vy jste byl ve skladišti sám? Profesor Skeet tu s vámi nebyl?“

„Co by tu dělal? Byl v observatoři.“

„A proč jste vybaloval ty konzervy právě dnes? To vám v kuchyni došly? Nebo proč?“

„Asi došly. Já nevím. Nařídila mi to paní Skeetová. Vaří ona.“

Poručík se zamyslel. Pak řekl: „Dobře. A jak dlouho jste pracoval ve skladišti?“

„Až do té doby, co pro mne profesor přišel, že mám jet dolů.“

„Takže když zazvonil zvonek, který vy jste ve skladišti neslyšel, šla na stanici paní Skeetová, a od té chvíle jste vy tři nejméně půl hodiny jeden druhého neviděli?“

„No – to neviděli.“

„To je zajímavé,“ pravil poručík. „Děkuji vám.“

* * *

Mezitím co poručík prováděl svá šetření, kapitán s profesorem Skeetem využili tragické smrti paní Winterbournové k útoku na baňatou láhev skotské whisky. Když poručík vstoupil do pokoje v observatoři, byla už hladina v láhvi značně pokleslá a černé oči italského policisty plovaly v slzách jako olivy v oleji.

Ale poručíkův příchod jej opět rozveselil.

„Co mohu udělat pro československého kolegu?“ zeptal se. „Někoho zatknout? Někomu dát ránu do nosu?“

„To podle vlastního uvážení,“ řekl poručík chladně. „Mně by stačilo, kdybyste dal laskavě sejmout otisky prstů v kabině. A porovnal je s otisky prstů profesora Skeeta, jeho ženy, správce observatoře, pana Winterbourn a hoteliéra dole v hotelu.“

Kapitán si zaťukal na čelo.

„Ach velkou věc oči neviděly – teď chtějí dohonit na maličké věci. Proč otisky?“

„Prosím vás o to.“

„Chápu. U vás každý podezřelý. Všichni podezřelí. Smí se jen, co je nařízeno. U nás – co je dovoleno. Nikdo podezřelý. Bez důvodů nesnímáme otisky prstů. A já –“ rozpřáhl ruce a teatrálně pokrčil rameny, nemám důvod podezírat pana profesora ani paní Skeetovou ani správce ani hoteliéra ani pana Winterbournu. Jenom nebožku podezřívám,“ hlučně se zasmál. „Víte z čeho?“

Poručík pohlédl na kolegu s nechutí. Za patnáct let práce s mrtvolami nepodařilo se mu získat takovou hroší kůži.

„Já vím,“ řekl ponuře. „Ze sebevraždy.“

„Správně!“ prohlásil kolega. „A vy – z vraždy! Ale u živých nemám důvody k podezření. Ty mám jenom u mrtvoly.“

Poručíkovi cosi blesklo hlavou. Bylo mu, jako by ho do ní někdo udeřil.

„Tak víte co?“ řekl. „Dejte sejmout otisky prstů jenom mrtvole.“

To kapitána pobavilo. „Kolega chce usvědčit mrtvolu? Kolega chce usvědčit mrtvolu ze sebevraždy?“

„Ne,“ pravil poručík Borůvka ledově. „Z vraždy.“

Kapitána to rozjařilo ještě víc.

„Ale u nás daktyloskopie – vyřízená! U vás možná – dosud ne. V zaostalých zemích vrazi ještě hloupí – nenosí rukavice. Paní Winterbournová je ze Spojených států severoamerických. Paní Winterbournová neměla rukavice. Tedy: paní Winterbournová nemůže být vrah! V civilizovaných zemích, pane kolego, vrazi nosí rukavice!“

Kulatý poručíkův obličej zastřel výraz smutku.

„Ano,“ řekl. „Právě že nosí.“

* * *

V hotelu se potom poručík sháněl po mapě. Vzdychající padrone se dlouho přehraboval v psacím stole, než se mu podařilo objevit sta-

rou speciálku, protože barevné reklamní mapky s malovánkami hotelů, lesních zvířátek a lyžařských můstků poručík odmítl. S mapou se uchýlil do pokoje a tam seděl celé odpoledne a lámal si nad ní hlavu.

Zuzanka se nezvykle tiše krčila v kulatém křesílku u okna a dívala se ven. Neodvažovala se otce rušit. Takovou nesmělost vůči své osobě pozoroval na ní poručík poprvé.

* * *

Setmělo se a poručík dosud dřepěl nad speciálkou; ale studovat ji nemohl, protože zapomněl rozsvítit. Na rozčepýřený kačírek dopadalo oknem nejprve kalné světlo brzkého podzimního soumraku, potom oranžový a růžový odlesk skalních vrcholků, které zahořely v západu slunce. A nakonec se snesla tma a ve čtverci okna se rýsovala jenom Zuzančina natupírovaná hlava. Nad ní jako neobyčejně zářivá večernice blikalo osamělé světýlko kdesi na vrcholku Dračí skály. Observatoř.

Poručík vstal, přešel k oknu. Položil baculatou ruku na rameno své dcery. Zuzanka k němu otočila světle zelené oči.

„Už to máš, tati?“

„Nemám,“ řekl smutně poručík. „Myslím, že vím, jak to bylo, ale jedna věc mi tam pořád nehraje.“

„Co?“

„Ale –“ poručík mávl rukou a něco si uvědomil. „Podívej, Zuzanko, víš, že o své práci s tebou nikdy nemluvím. Ptej se jinak, na co chceš, ale na tyhle věci jsi ještě příliš mladá.“

„Ale tati,“ Zuzanka se přitulila k otcově hrudi. „Vždyť tuhle mrtvolu jsme přece našli spolu, takže já do tohoto případu patřím, ne? A já –“ Zarazila se.

„Co ty?“ zeptal se poručík znepokojeně. Měl příliš cvičené ucho pro nuance Zuzančiny intonace, aby nepoznal, že se mu dcera chystá sdělit něco, co původně neměl vědět.

„Ale nic.“

„Jak to nic? Něco asi ano.“

„Ty se budeš zlobit, tati.“

„No jestli to je něco nepěkného, tak budu,“ pravil tvrdě, jenže účín svých slov ihned anuloval větou: „Víš, jak se vždycky zlobím, když uděláš něco, co se nesluší.“

A protože Zuzanka opravdu věděla, jak se otec zlobí, pravila lehkomyslně:

„Chtěla jsem ti jenom říct, že stejně vždycky čtu ty zprávy o tvých případech, co si je nosíš domů a v noci je opravuješ. Třeba než jsme jeli sem tu o tom čtyřnásobném vrahovi z vilnosti –“

„Zuzanko!“ zaúpěl kriminalista. „Vždyť – vždyť to je úřední tajemství. A vůbec – dětem to do ruky nepatří!“

„Já o tom Pepíčkovi nevyprávím!“ odsekla uraženě Zuzanka, neboť sebe přirozeně nepočítala do kategorie, v níž dosud byl desetiletý poručíkův syn. „A říkám ti to jen proto, abys věděl, že nejsem žádná naivka. Já třeba vím, jak ten prokurista ze spořitelny na Václaváku rozřezal svou ženu na kousky a spálil ji v kuchyňských kamnech. A vy jste si mysleli, že utekla za hranice, tak jste po ní ani nepá –“

„Tak počkej!“ zasténal poručík. „To se zas neplet! Nakonec jsme ho ale usvědčili!“

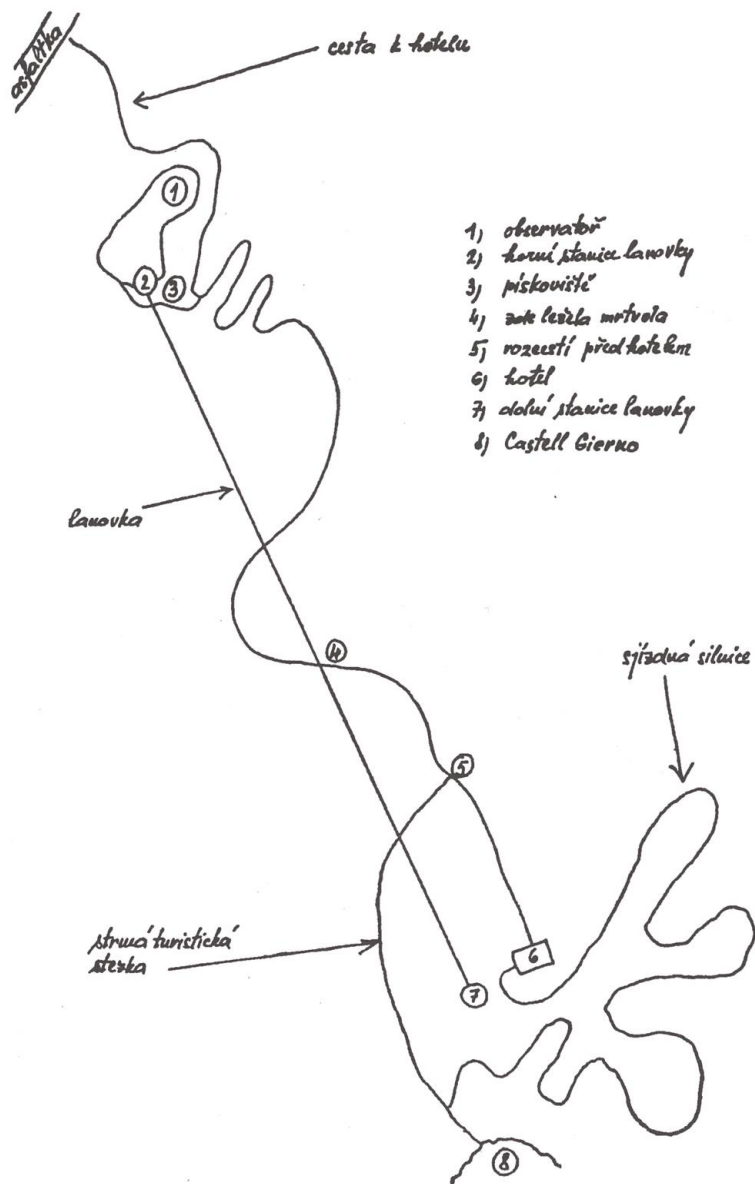
„Jo. Jenomže kdyby nebyl dostal ten zápal slepého střeva a nezačal o tom povídat, když ho uspali, tak byste –“

„My bysme ho stejně byli dostali! Na to nepotřebujem žádné zápaly slepého střeva. My –“

„Vždyť já vím, tati,“ Zuzanka se ještě víc přitulila k otci a ten si nevšiml škodolibých světylek v zelených kočičích očích. „Já vím, jak skvěle jsi třeba odhalil toho vraha na Vinohradech, co byl nekrofil a zavraždil manželku a potom s ní –“

„Ježíšmárjá, dítě!“ zařval zoufale poručík a v duchu si zle lál za svou domácí neopatrnost. „Tak počkej! Počkej! Já ti to teda radši řeknu, jak se mi to rýsuje s tímhle případem.“

Otočil se, přistoupil ke stolu, rozsvítil lampu. „Podívej se.“ Rozhodil po stole starou speciálku, vytáhl z otevřeného kufru blok a rychle načrtl plánek.

„Winterbournová,“ začal vysvětlovat, „spáchala podle toho italského pana kolegy sebevraždu. Jestli něco vím o sebevraždách, vím tohle: dáma, bohatá a podle všeho dost zhýčkaná dáma, která má plný noční stolek opiátů, nebude skákat z lanovky. Taková dáma, která ví, co je to bolest, nebude riskovat zmrzačení. Taková dáma –“

„- vezme letální dávku barbiturátů,“ dokončila za něj Zuzanka.

Poručíka tak odborné vyjadřování překvapilo. Upustil proto od řečnického tónu.

„No ano. Správně,“ řekl. „A tak si myslím, že ji někdo z té lanovky vyhodil.“

„Ale jak?“

„Správně – jak? No, a podívej se. Ať se na to dívám, jak chci, vychází mi, že to nemohl udělat sám. Musel mít komplice.“

„Ale tati!“

„Ano, ano. To mi taky nehraje. Komplice si k vraždě sjednávají zločinci z povolání –“

„Anebo když se chtějí mladí manželé zbavit tchána, jako –“

„Ano,“ přerušil Zuzanku poručík. „Ale teď se soustředíme na náš případ. Někdo ji musel vyhodit z kabiny, jenže pak se z ní musel sám dostat tak, aby ho nahoře na stanici neviděli. Jinak je nutný komplic. Původně jsem si myslel, že kabina jde řídit zevnitř, že třeba Winterbourne mohl nastoupit s manželkou, zastavit kabinu, vyhodit ji, vrátit se dolů a znova kabinu odeslat.“

„Toho by si ale nahoře přece všimli.“

„Správně. Proto jsem to vyloučil. Ale mohlo to být takhle: všimni si – lanovku obsluhovala paní Skeetová, a ta ráno nařídila správci, aby šel vybalit konzervy do skladu. Tím ho vyloučila z možnosti slyšet zvonek – chápeš?“

„To je jasné,“ pravila Zuzanka. „A ona ta Skeetová je pěkná a ten Winterbourne taky – jenomže Skeetová je přeci vdaná?“

„No,“ řekl poručík. „Opravdu nevím, jestli bych o takových věcech měl s tebou mluvit, Zuzanko. Ale v životě, víš –“

„Jo! Už vím! Prasklo to na ně u Winterbournových! A Winterbournová pohrozila Winterbournovi, že změní závěť. Určitě měla závěť, když věděla, že brzo umře. A to se Winterbournovi nehodilo –“

„Tak nějak,“ pravil poručík smutně. „Vidím, že ty toho dost víš o podobných věcech, ačkoliv já –“

Ale Zuzanku otcovy představy o jejích představách o životě nezajímaly. Hořela detektivní vášní:

„Nojo! A tak Winterbourne vyhodil Winterbournovou z kabiny, dal signál Skeetové, ta lanovku zastavila a odeslala ji opačným směrem. A Winterbourne dole vystoupil a trádá do Giorna!“

„Ano. Taková možnost tady je. Jenomže to bychom jim museli dokázat. Kdyby mi Bramante dovolil sejmut outisky prstů,“ zachmuřil se poručík; a vtom zazvonil telefon.

* * *

Poručík ho rozmrzele zvedl. Z dálky se ozval hlásek, zkrácený aparaturou, ale starý kriminalista v něm přesto rozeznal hlas kapitána Bramanta. A kapitán už nemluvil lánanou němčinou a také z tónu se mu vytratila veškerá ironie i alkoholická rozjařenost. Naopak, hovořil velmi vážně. „Dovolte, abych se vám omluvil, pane kolego,“ říkal. „Nezlobte se na mne pro moje nevhodné žerty.“

„Rádo se stalo,“ pravil poručík Borůvka, protože žádná jiná německá fráze ho nenapadla. „Co jste zjistil?“ A pak dlouho a zachmuřeně poslouchal titěrný vzdálený elektrický hlas a tvář mu pokrýval houstnoucí smutek.

Konečně zavěsil a otočil se k Zuzance, která na něm visela dychtivěma očima.

„Provedli daktyloskopické vyšetření,“ řekl. „Na klice v kabině je několik otisků prstů. Jsou úplně jasné, protože klika byla nedávno vycíděná.“ Odmlčel se. „Otisky paní Winterbournové mezi nimi nejsou.“

„To ale – to znamená,“ vydechla Zuzanka, „že Winterbournová vůbec lanovkou nejela! Vždyť přece neměla rukavice, a byla by proto –“

„Ano,“ přikývl poručík. „Anebo jela, a rukavice měl vrah.“ V pokoji zavládlo hrobové ticho.

„Anebo možná ani neměl. Třeba spoléhal, že na klikách bude všelijakých otisků spousta. Omráčil ji ranou do spánku, kam se ráno uhodila, otevřel dvířka a vyhodil ji ven. Určitě spoléhal na ty otisky. V rozčilení si člověk nevšimne, že je všude uklizeno –“

„Winterbourne!“ zvolala Zuzanka.

„Snad. Kapitán Bramante sem přijede a sejme otisky prstů Winterbournovi a hoteliérovi. A taky lidem nahoře na observatoři.“

„Proč těm?“

„Protože jsou tu ještě jiné možnosti. Všechny, bohužel, předpokládají spolupráci nejmíň dvou pachatelů. Podívej: dva z těch tří na observatoři mohli například být domluveni. V době, kdy jela lanovka nahoru, a ještě skoro půl hodiny potom se pohybovali navzájem zcela izolovaně. To potvrzuje jak správce, tak Skeetová. Jeden pachatel musela být Skeetová. Druhý buď její manžel, nebo správce. Nevím ovšem, proč by to dělali. Ale důvody k vraždě, víš, Zuzanko – to kdybych ti měl vyprávět, jak jsou někdy neuvěřitelné –“

„Jako ten příslušník závodní stráže, co měřil jenom metr čtyřicet sedm a zastřelil toho soustružníka, kterýho vůbec neznal, a jenom proto, že ho viděl objímat se s holkou, kterou taky neznal –“

„Ano, a podobně,“ skočil jí poručík do řeči. „Prostě, lidi jsou schopni vraždy z jakéhokoliv důvodu, jen když k ní mají příležitost. Tak dejme tomu, že Winterbournová dojela až nahoru, jeden pachatel ji omráčil, nechal se odvézt kus nazpátek, tam ji vyhodil, nechal se dovézt zpátky do stanice, a Skeetová nám pak vykládala, že to považovala za žert. Takhle to taky mohlo být. V každém případě vrah počítal, že policie spolkne hypotézu o sebevraždě. Kdekdo tu věděl, že Winterbournová je nevléčitelně nemocná.“

Odmlčel se. Zuzanka ani nedýchala. Řekl:

„Pak je tu ještě třetí možnost. Ale ta je strašně fantastická.“

„Tak mi ji řekni, táto. Víš přece, jak ta baletka střílela skrz ten –“

„– větrák. Ano, to vím. Mám zvláštní štěstí na neuvěřitelné případy. Ostatním soudruhům od VB se to nepřihází. Ti tak ránu kladivem do hlavy a tak –“

„Ano. Jako –“

„Ano,“ poručík vzal rychle dceři slovo, neboť jako tak mnozí přál si spíše setrvávat v iluzi o jejich vědomostech, než utvrzovat se v povážlivé pravdě. „Ale když tahle možnost je nejfantastičtější, jakou jsem kdy měl.“

„Tak mi ji pověz, tati.“

„Pamatuješ se na ten případ v Prachovských skalách?“ zarazil se. „Vlastně, já jsem ti ho nevyprávěl –“

„Jak se ten vrah přehoupl z jedné skály na druhou po laně – Je-žiš!“ Zuzanka si přikryla ústa dlaní. „Ty myslíš – ty stopy! Ty šlépěje, jako v tý povídce od Čapka!“

Poručík kývl a sklonil se nad mapu. Zuzančina natupírovaná hlava s ním. „To pískoviště je na východním úpatí Dračí hory. Tam se dá slanit. A teď si vzpomeň na tu lavici v kabině. Je pod ní prostor dost veliký, aby se tam skrčil člověk.“

„Jé!“ Zuzanka si znovu položila ruku na ústa.

„No – a hoteliér uvádí, že naservíroval Winterbournovým snídani a pak hned odešel na procházku. Dřív než odešli oni, chápeš. A vyvěsil telefon. A vymyslel si pohádku, že se v té zimě bavil koukáním do okna na pokojskou. Nesmysl. Pokojská to taky vyvrátila.“

„Ale ona ho nemá ráda.“

„Máš dobrý postřeh,“ pochválil ji poručík. „A proč? Protože hoteliér s ní zřejmě udržoval milostný poměr. Dokud se neobjevila Winterbournová. Potom se zamiloval do ní a v pokojské tím vzbudil žárlivou nenávist.“

„Ty myslíš, že to udělala ta pokojská?“

„Ne,“ poručík se překvapeně zamyslel, ale hned zavrtěl hlavou. „Ta nemohla. Ale hoteliér.“

„Ale proč ten – aha! Winterbournová mu nechtěla dát!“

„Jak to mluvíš!“ Poručík se rozhořčil. „Co to znamená: dát!“

„No, to znamená –“

„Já moc dobře vím, co to znamená! Ale pro mladou dívku se takové výrazy –“

Následovala přednáška o slovníku vhodném pro mladou dívku. Z lingvistického hlediska představoval ten slovník stav jazyka dam v druhé polovině devatenáctého století.

Když ji Zuzanka pokorně vyslechla, vzala si zase slovo: „Tak ty myslíš, že on si vlezl pod tu lavici, telefon vyvěsil, aby se ho potom z hvězdárny nemohli dovolat a on měl alibi, cestou ji vyhodil, zase se schoval pod lavici, a když Skeetová odešla do kuchyně, vylez ven – a pod tou lavicí s sebou měl lano – nebo si ho půjčil od správce – jak je to lano dlouhé?“

„Fantastické, co?“ vzdychl poručík. „Vypadá to skoro jako nesmysl. Copak, slanit se dá na několikrát, když zná člověk terén.“

„Ale nebyly ty stopy moc daleko od skály?“

„To nevím. To bychom se tam museli jít podívat zítra, až nebude mlha –“

„Nebo von možná slanil jen kus a zbytek seskočil. Lidi dokážou skákat z obrovských vejšky. Jako Olda –“

Zarazila se.

Poručík však byl na stopě.

„Který Olda? Ten pásek ze Svazarmu? Špaček nebo jak?“

„No ten,“ pravila rozpačitě Zuzanka.

„Co jsem ti s ním zakázal veškeré styky –“

„Nojo, ten. Vždyť ti říkám, že Olda Špaček. Vsak já s ním žádné styky nemám. Jenom – ježišmarjá, tati!“ Zuzanka najednou tak pronikavě zaječela, že se poručík bleskurychle otočil a začal pěsti.

Ale za ním nikdo nestál. Otočil se zpátky k dceři a viděl, že Zuzanka nemůže popadnout dech. Potom se vzpamatovala a vypravila ze sebe chvějícím se hlasem: „Tati, poslouchej –“

Poslouchal dlouho a pozorně. Za oknem se zvedl vítr, přes jasnou hvězdu observatoře přetáhl černou oponu mraků, fičel, hučel a běsnil. Přesto, když Zuzanka dovyprávěla, vydal se s ní poručík Borůvka na cestu temnou nocí.

Vrátili se až za dvě hodiny. A zase se nezdrželi. Dole z haly zavolal poručík na observatoř a sotva se ohlásil Skeet, požádal ho, jestli ho může přijít navštívit. Potom se odebral se Zuzankou ke stanici lanovky a odjeli nocí, tmavou jako inkoustové moře, větrnou a plnou meluzíny, nahoru na Dračí štít. Když se k němu vysoko nad mraky blížili, svítil v měsíčním světle bíle jako přelud z těžkého snu. A poručíkovi, který tiskl nos na chladné sklo okénka, se zdálo, že je to opravdu jenom přelud strašného a fantasmagorického snu, ale snu přesto docela logického, k jehož logice jej přivedly zapovězené, snad pouze kamarádské styky jeho dcery Zuzanky.

* * *

Kapitán Bramante dorazil do hotelu krátce poté, co poručík se Zuzankou odešli na první tajemnou noční procházku. S bezohledností, nezvyklou u tak šarmantního italského policisty, probudil Winterbournu i hoteliéra a sejmul oběma otisky prstů. Z pilnosti je vzal i pokojské, nasedl do vozu a silícím větrem rychle odjel po silnici přes Castell Giorno do města.

* * *

Za hodinu po svém odjezdu na Dračí štít vrátili se poručík i Zuzanka lanovkou do hotelu. Přijel s nimi bělovlasý astronom a všichni tři se znovu ponořili do nočních stínů. Odešli vzhůru po cestě od hotelu a na rozcestí zahrnuli na strmou turistickou stezku do Castell Giorna.

* * *

Když se kapitán Bramante, nevyspalý, zasmušilý a zmatený, ráno v osm hodin vrátil do hotelu, čekali už na něho všichni tři v hale. S nimi tam seděl hoteliér, Winterbourne a ledově se tvářící pokojská.

Kapitán si odvedl poručíka stranou a tlumeným hlasem mu sdělil:

„Provedli jsme daktyloskopické srovnání. Na vnější klice jsou otisky správce, Skeetové a moje, a zevnitř správcovy a moje.“

„A Winterbournovy?“

„Winterbournovy ne. Jsou tam jedny neidentifikované. Ty budou asi vaše – kdybyste později dovolil – kvůli úplnosti.“

„Nebude třeba,“ pravil temně poručík. „Vrah byl z civilizované země. Pracoval v rukavicích.“

A pak se odebrali na místo, kde včera našli mrtvou paní Winterbournovou. Všichni, až na Skeeta, jehož poručík z důvodů známých jen jim dvěma – a samozřejmě také Zuzance – zanechal v hotelu.

* * *

Byl krásný podzimní den v Dolomitech. Slunce žhnulo jako veliké a vzdálené magnéziové světlo a pod oranžovou fagulí Dračího štítu vykládal poručík Borůvka shromážděné skupince své původní hypotézy o vraždě.

„Ale to všechno,“ uzavřel, „předpokládalo existenci komplice. Kromě poslední varianty – té s ukrytím pod sedadlem a slaněním, jak to mohl provést pan Faggioti.“

Hoteliér, jako už několikrát během výkladu, žalostně zaprotestoval.

„Uklidněte se,“ pravil poručík. „Ale potom mě má dcera přivedla na jistou myšlenku – a já si vzpomněl na některé okolnosti, které mi potvrdily její správnost. Předně,“ řekl a pohlédl na Winterbournu. Angličan zachovával anglický klid. „V poslední době se už jednou stalo, že kabina přijela do horní stanice prázdná. Paní Skeetová to pokládala za nejapný vtip. Vy jste to vysvětlil tak, že jste z kabiny vyskočili a nestačili jste už dát signál k zastavení.“

„Tak to také bylo,“ pravil Winterbourne.

„Možná. Tu druhou okolnost jsme našli dnes v noci za jedním balvanem u té strmé turistické cesty, kterou se nedá jet autem, ale kterou si člověk velice zkrátí cestu do Castell Giorna. Tak, že kilometr od vesnice může potkat carabinieri v době, která odpovídá pomalé chůzi po silnici od hotelu...“

Kapitán Bramante sebou prudce trhl a vytřeštil oči na Winterbournu.

Winterbourne mlčky přikývl.

„Ta třetí okolnost,“ pokračoval poručík Borůvka, „je váš přítel profesor Skeet, s kterým jste sloužil za války. U commandos, jestli se nemýlím?“

„Nemýlíte se,“ pravil stále stejně klidně Winterbourne.

„Tento váš přítel Skeet,“ pokračoval tedy poručík, „právě teď nastupuje do lanovky a dává signál své ženě nahoře. Paní Skeetová spouští stroje. Za chvíli uvidíme kabinu.“ Odmlčel se. Celá společnost se obrátila k hoře naproti Dračímu štítu, kde se tyčil mohutný nosný stožár lanovky. Vál lehký chladný vánek, obloha byla po noční vichřici jako vymetená a šmolkově modrá. Z výše – nebo z dálky – jako by znělo hučení nějakého motoru. Ale to snad byla jen iluze.

Zato nebyla iluze červená skvrna, která se objevila za stožárem a blížila se k nim. Putovala, zavěšena na dvou lanech, ve strašlivé výši nad kamenitým údolím.

„Dobře se dívejte,“ pravil tiše a nesmírně smutně poručík Borůvka. Dívali se. Kabina se blížila, byla už přímo nad nimi. Najednou se od ní oddělila temná skvrna. Několik přítomných zděšeně vykřiklo. Bylo to lidské tělo a padalo přímo dolů na ně.

Poručík Borůvka rychle přelétl půlkruh tváří. Jenom dvě byly klidné: Zuzančina a Winterbournova. Ale poručíkovi bylo jasné, že v tom dvojím klidu je zásadní rozdíl. Zuzanka byla skutečně klidná. Winterbourne se jenom ovládal.

Starý kriminalista vzhlédl k padajícímu tělu. Už nepadalo. Viselo ve vzduchu a nad ním, na pozadí modré oblohy, rozkvetl velký bílý květ, podobný květu nějaké gigantické horské sněženky obrácené kalichem k zemi, a snášel se pomalu k pískovišti pod Dračí horou.

Při pohledu na ni poručík strašlivě zesmutněl. Obrátil se k Winterbournovi. Kapitán Bramante ho sledoval. Svaly ve Winterbournově tváři se napjaly, šedivé oči spočinuly bez hnutí v očích poručíkových, pak sklouzly ke kapitánovi a zpátky na poručíka.

„Yes,“ pravil klidně Winterbourne. „*That's how I did it.*“

Což mnohem později – až doma v Praze – přeložila Zuzanka svazarmovskému páskovi z parašutistického oddílu Oldřichu Špačkovi česky naprosto nesprávně větou:

„Ano, to je, jak jsem to udělal.“

Padající světlo

Třebaže mu na baculaté tělo příjemně dopadaly teplé paprsky italského říjnového slunce, byl poručík Borůvka nespokojený. Seděl na břehu moře v pruhované plážové židli, překvapivě podoben bublině s načepýřeným kačírkem na temeni hlavy, a ponuře sledoval dovádění své dcery Zuzanky se dvěma pány. Zuzanka měla na sobě pohoršlivě nepatrné bikini, jejichž existenci se jí až do Benátek podařilo před otcem utajit. Starší z obou pánů byl oděn v bermudské šortky ke kolenům a v košili, potištěnou názvy senzačnějších světových večerníků; mladší muž měl tyrkysové modré plavky. Mezi ním a Zuzankou sem tam poletoval červenobíle pruhovaný míč provázený zvoněním a cinkotem Zuzančina smíchu. Poručík Borůvka uvažoval, že počínání obou pánů, zejména toho staršího, který už dávno překročil nejlepší léta a mohl být docela dobře Zuzančiným dědečkem, je dosti nevhodné. Byl přesvědčen, že totéž si myslí mladá a zcela mimořádně půvabná dáma, která seděla v židli po jeho boku a již se chvílemi pokoušel bavit lámanou anglickou konverzací o počasí. Neboť dáma byla manželkou skotačivého kmeta v bermudských šortkách.

Poručík Borůvka i jeho dcera trávili dny své italské dovolené jako hosté této dámy a jejího manžela, pana Greffiho. Greffi byl totiž bratrancem zavražděné paní Winterbournové, a tak z vděčnosti k poručíkovi, že odhalil vraha jeho sestřenice (Winterbourne vraždil skutečně – bez vědomí Skeetové – protože se bál změny závěti), pozval otce i dceru do svého benátského sídla. Byl, jako tolik jiných usedlých Benátčanů, občanem Spojených států, které však musel po dvaceti letech úspěšné obchodní činnosti z blíže neodhalených důvodů opustit. Blíže neodhalen zůstal v Itálii i charakter jeho amerického obchodního podnikání; zlomyslnější (a chudší) krajané činili narážky na spojení Greffiho s jistou organizací v Chicagu, Illinois, jež byla rázu spíše ozbrojeného než ryze obchodního, ale veřejně se to nikdo tvrdit neodvážil. Jisté je, že veselý a křepký stařec měl pe-

níze, a právě to okázale předváděl svým československým hostům. Mimoto měl syna, statného hezouna z prvního manželství; tomu pro jeho hráčské sklony (a hlavně pro velmi malý hráčský talent) nedávno obstavil apanáž a všem známějším evropským lichvářům rozeslal oznámení, že synovy finanční závazky neuznává. A konečně vlastnil ještě krásný palác na Canale Grande a manželku, v pořadí druhou, jež mohla být dcerou nejen jeho, ale dokonce i mnohem mladšího poručíka Borůvky. Proto také, opakoval si poručík v duchu, tato dáma jistě nelibě nese momentální počínání svého chotě, který v rozpustilostech dokonce předčil mladíka v tyrkysových plavkách, syna jistého Alfieriho, přítele Greffiových.

Slunce se pomalu klonilo k věžím chrámu svatého Marka a poručík ustal ve snaze sdělit signoře Greffi, že vítr, vanoucí od moře, je již dosti chladný; zadíval se na jiný výjev na pláži. Velice tlustý pán v bílých kalhotách, velice tlustá slečna v dvoudílných plavkách, velice hezká, statná, asi třicetiletá žena a svalnatý mladý hezoun, podobný kontrastem fyzické krásy a jakéhosi mdlého duševního fluida, jež z něho vyzařovalo, mladému Alfierimu, honili tam rozjívěného chlapečka, jenž držel v jedné ruce ohyzdnou loutku se zrzavými vlasy a v druhé láhev francouzského koňaku a vřeštěl jako hlasově dobře disponovaný pavián. Chlapeček zatím úspěšně unikal pronásledovatelům, a vždycky, když získal náskok nebo výhodnou pozici, přihnul si se zlomyslným úsměvem z láhve.

Poručík Borůvka vzdychl a pokusil se sdělit sousedce, že má právě tak velkého syna. Sousedka přikývla, usmála se a pravila, že i ona má dojem, že bude v noci pršet. Poručík se tedy vrátil k ponurému sledování pokračujícího dramatu; k pronásledování hošíka se zatím přidala Zuzanka i oba veselí pánové s barevným míčem, a nakonec byl chlapeček dopaden a odevzdán rodičům k potrestání. Byli jimi tlustý pán a statná třicetiletá kráska.

* * *

Než dojeli na gondolách z Lida do paláce pana Greffiho, byl hošík bez úspěchu potrestán ještě mnohokrát. Dlel – on i jeho rodiče,

a stejně tak i tlustá slečna jménem Isabella di Campiano, jež byla snoubenkou mladého Marcella Greffiho – v paláci Greffi jako host bohatého Italoameričana. Jmenoval se Cesare Farina a jeho hříchy toho dne zahrnovaly mimo jiné: vylití ranního kakaa do bazénku s vodotryskem v slavnostní hale paláce Greffi; položení připínáčku na židli slečny di Campiano; uvázání zvonce, jímž se obyvatelé paláce svolávali k jídlům, na nohu bostonského teriéra Einsteina, patřícího paní Farinové; krádež francouzského koňaku, který jeho otec, velkoobchodník Farina, skrýval pod plážovou židlí, a jeho nepovolenou konzumaci; kousnutí české slečny do prstu, když ho dopadla, tak, že krvácel; propíchnutí (ze msty) červenobíle pruhovaného balónu (což se setkalo s tajným souhlasem poručíka Borůvky, protože tím skončilo Zuzančino koketní láskování se starcem v bermudských šortkách i s mladíkem v tyrkysovém koupacím oděvu); a konečně, těsně před palácem, zahození ošklivé loutky, suvenýru, jaké byly v Benátkách právě v módě, do nepříliš čistých vod kanálu. Loutka se pomalu ponořila pod hladinu, provázena zvukným pohlavkem, jenž postihl hošíkovu tvář, neboť tlustý pan Farina se již pedagogicky neudržel. Ohyzdný obličej loutky se ještě dvakrát otočil pod hladinou, a pak ji uchopil jakýsi spodní proud a odtáhl ji z dohledu, k neobyčejné žalosti hošíkově, jenž svého činu opožděně litoval. Hned nato přirazila gondola ke schodišti paláce Greffi a ochotný majordomus pomohl nejistému poručíkovi na relativně pevnou zem.

* * *

Jisté je, že tlustý pan Farina se za svůj unáhlený a krutý zásah vzápětí kál; neuvěřitelný chlapečkův řev patrně příliš drásal otcovské srdce. Za dvě hodiny, které uplynuly mezi příjezdem z Lida a slavnostní večeří, stačil sice chlapec ještě spadnout do fontány s vodotryskem, takže musel být znovu odnesen nahoru k převlečení, ale přesto jej u tabule hladil pan Farina dobrotivě po hlavě, a na klíně měl Cesare dokonce už novou módní loutku, pokud možno ještě šerednější, v náhradu za tu, která se ponořila do temných vln Canale Grande. A jako by tento úplatný dar ještě nestačil k odpuštění, krmil

starostlivý obchodník synka nejvybranějšími lahůdkami z bohatého stolu, na které hošík ukazoval ulepeným prstem, protože na ně pro vlastní nepatrnost nemohl dosáhnout. A poručík Borůvka zasmušile uvažoval o podivných metodách výchovy dětí v Itálii.

Ten večer bylo dinner obzvláště honosné; zúčastnil se ho i Greffiho nejlepší přítel pan Alfieri se synem a jeho hosté, jistý pan De Cervi s manželkou, které Greffi znával kdysi v Americe. Zlatým hřebem a ozdobou společnosti byla však Zuzanka Borůvková – zářila ve světle drahých voskovic plavým a kočičím půvabem, jemuž, jak známo, žádný Ital neodolá a naopak. To cizokrajné kouzlo ještě zvyšovala nádhera elegantního polovečerního úboru k tělu, jemuž ženy v Československu říkají „šatečky“ a který Zuzance ušila paní Borůvková tak mistrovsky, že jej světem protřelá madame Farinová pokládala za kreaci Schiaparelliho.

Poručíka Borůvku společenský úspěch jeho dcery příliš nepotěšil. Plnil jej spíše obavami spojenými s osobou mladíka, jenž tyrkysové plavky vyměnil za jakousi námořnickou uniformu, a zejména s osobou starce, oděného nyní bílým smokingem místo bermudskými šortkami, ale skotačícího kolem Zuzanky o nic méně vytrvale. A tak byla poručíkova anglická konverzace ještě chaotičtější než jindy. Nepodařilo se mu vhodně vyjádřit, že v jídelní hale je příjemný chládek, což hodlal oznámit madame De Cervi, ani že v Československu je touto dobou již dosti zima, kteroužto informaci chtěl poskytnout paní Farinové, ani že v Itálii je ve srovnání s jeho vlastí počasí vůbec mírnější (poznatek určený slečně di Campiano); ba nedokázal nakonec srozumitelně přetlumočit jedinou z pěti myšlenek, týkajících se vesměs barometrických úkazů, jimiž toužil upoutat pozornost mimořádně půvabné paní Greffiové. Když pak, neviděn, zaslechl za španělskou stěnou, jak tato překrásná dáma někoho – zřejmě svého rozvřného chotě – plísnila za cosi, z čeho pochytil útržek věty znějící přibližně „koketéria kon ragaca čeko“, zanechal dalších konverzačních dobrodružství a ponuře se usadil na okraj velké fontány uprostřed slavnostní haly, odkud tryskal konejšivě šumící vodotrysk, a zadíval se vzhůru na skleněný strop. Pyšný

majitel paláce ho odpoledne poučil, že se mu anglicky říká „falling light“ – padající světlo – a že patří ke klasickým rysům benátské palácové architektury. A tak hleděl truchlivě v ta klasická místa a skrze sklo na něho koketně blikaly stříbrné hvězdičky.

* * *

Ze zamyšlení ho vytrhla teprve zuřivá hádka, která přehlušila konejšivé bublání vodotrysku. Vstal a pohlédl ke stolkům na druhém konci haly. Jako dva kohouti stáli tam proti sobě pánové Greffi starší a De Cervi, v obličejích brunátní a v silném předklonu. Setrvali v tom skutečně neuvěřitelně hlubokém předklonu ne proto, že by na ně neplatily zákony zemské tíže, ale protože každého z nich drželi za ruce dva z ostatních pánů: pana Greffiho jeho syn a pan Farina, pana De Cerviho pan Alfieri a usměvavý majordomus, jenž se však v této situaci tvářil vážně. V rohu na pohovce ležela omdlelá slečna di Campiano, ošetřovaná trojicí dam, a mezi oběma rudými soupeři poskakoval rozjívěný hošík a nestranně se oběma vysmíval. Zuzanka s Alfredo Alfierim stáli rozpačitě opodál a vzduchem létala velmi hlasitá a nepochybně šfavnatá slova, jimž však poručík Borůvka totálně nerozuměl.

Také se o to nesnažil a neměl ani příležitost dát si je od někoho vysvětlit. Večírek temperamentním výstupem obou bývalých chicagských obchodníků zvald a poručík tomu byl rád; oddychl si, když odváděl Zuzanku do bezpečí luxusního apartmá pro hosty dřív, než by mu byla zmizela v některém z četných zákoutí paláce s některým z ohnivých mužů, kteří jej obývali.

Výkřiky rozčileného pána bylo slyšet ještě zvenčí, a když se poručík vyklonil ze svého okna v prvním poschodí, spatřil je na vzdalující se gondole; zadržován mladým Alfierim výhruzně mával pěstí k oknům druhého poschodí palazzo Greffi. A seshora zněl vlahou hvězdnatou nocí neméně rozhněvaný hlas pana Greffiho a odrážel se o barevná průčelí paláců podél kanálu, po nichž tančily odlesky zvlněné vodní hladiny i luceren, jež se houpaly na přídích tiše, snově a přízračně plujících černých gondol.

Poručík Borůvka stáhl žaluzie, ulehl pod hedvábná nebesa a pokusil se usnout. Příliš se mu to nedařilo. Z vedlejšího pokoje pronikalo kamennými zdmi mohutné chrápání slečny di Campiano a neustávalo a neustávalo.

Ale nebyl to jediný zvuk rušící noční klid starého domu: do ticha haly slabounce ševelil vodotrysk a zaznělo několikéré zaskřípění klíčů – to starý majordomus pečlivě zamykal všechny vchody a okenice obydlí pana Greffiho.

* * *

Z ticha vyburcoval spící i bdící obyvatelé toho starého sídla zoufalý výkřik. „Pomoc!“ volal nějaký muž z plných plic a po mramorových schodištích předávala si ozvěna pleskavý ohlas spěšných kroků.

Poručík, jenž byl – nikoli sám – mezi bdícími, vyskočil. Zuzanka spala dál zdravým spánkem sedmnácti let. Poručík proto opatrně otevřel dveře a vyklouzl na chodbu, matně osvětlenou voskovicemi. Proti němu vyběhl velice tlustý pán ve vlajícím županu, volal největší možnou silou a každý jeho krok zněl jako výstřel z pistole, neboť pánovy baculaté nohy vězely v domácích trepkách s volnou patou.

„Co se stalo?“ otázal se poručík, podle svého domnění anglicky. Tlustý pán se zarazil, vyvalil na poručíka zděšeně oči a velice defenzivně prohlásil: „Nikoli! Mýlíte se! Já ho nezavraždil!“

Brzy se ukázala nutnost vzbudit Zuzanku. Chtě nechtě to poručík udělal, ale svědomitě ji donutil, aby své koketní pyžamko s tříčtvrtečními nohavicemi zahalila bílým koupacím pláštěm. A Zuzanka ho svou angličtinou, částečně pochycenou ve škole, ale většinou získanou pilným studiem písňových textů z rádia Luxemburg, konečně vysvobodila z jazykové izolace, obklopující ho v paláci Greffi. Snad za nic v životě jí poručík nebyl tak vděčný, protože poděšené konání tlustého pána o třetí hodině ranní ho začalo prudce zajímat.

* * *

Aby zjistil, co se stalo, Zuzančinu angličtinu vlastně – aspoň ze začátku – ani nepotřeboval; v pokoji pána domu ve druhém poschodí, kam ho chvějící se pan Farina dovlekl za ruku, bylo všechno jasné na první pohled. Stařec, který ještě odpoledne tak bujaře skotačil, již doskotačil. Ležel na zemi uprostřed ložnice, zařízené v nejvybranějším benátském stylu – až na to, že ji nesdílel s manželkou. Bílý smoking vyměnil krátce předtím za citrónově žluté pyžamo a brčálově zelený župan. Do stropu, pokrytého zlatým štukováním, poulič vytržestěný zrak a na benátský lustr vyplazoval modrý napuchlý jazyk.

„Šel jsem – šel jsem za manželkou,“ breptal vyděšený pan Farina a Zuzanka to, seč jí síly stačily, překládala, „a zdálo se mi, že slyším pana Greffiho chropět. Zaklepal jsem, ale nikdo se neozval. Bože na nebesích! Snad jsem měl vstoupit – ale přirozená diskrétnost mi to nedovolila. Když jsem se vracel, zaklepal jsem znovu, a zase mi nikdo neotevřel – dodal jsem si tedy odvahy – vstoupil jsem – a –“

Poručík se sklonil k mrtvému. Na krku měl zřetelné otisky něčích prstů. Velice silných, velice energických prstů. Zabořily se starci do hrdla s takovou silou, že stopy po nich okamžitě zčernaly. Mužská práce, řekl si v duchu poručík a rozhlédl se kolem. Shrnutý koberec a mokrý ručník, který zavražděnému zřejmě vypadl z ruky – protože dveře do koupelny byly otevřeny a v koupelně dosud tekla voda – to obojí svědčilo o zápase. Ano, mužská práce, opakoval si poručík.

A v pokoji byly ještě jedny otevřené dveře: nízká kovová branka se závorou, ovladatelnou pouze zevnitř. Za nimi dopadalo světlo lustru na úzké točité schody.

* * *

„Kam to vede?“ zeptal se poručík majordoma.

„Do haly,“ odpověděl důstojný stařec.

Ovládal se, ale bylo vidět, že osud jeho veselého pána ho dojal.

„Do té s vodotryskem?“

„Ano.“

„A je to vždycky takhle dokořán?“

„Ne. Pán branku pokaždé zavíral zevnitř. Na závoru.“

Poručík se znovu rozhlédl. Ložnice nejevila jiné známky nepořádku. Starcovo lože bylo rozestlané, ale nepoužité. V záhlaví velkého křesla v rohu svítila lampa, na stolečku před ním ležela mapa s ručními dopisními papíry, pero a otevřená tuba nějakého léku. Poručík ji zvedl. Byly to prášky pro spaní.

Otočil se a odešel do koupelny. Voda z kohoutku stále zurčela. Zamyšleně ji zavřel. Così mu zaskřípělo pod nohama. Shýbl se a ze země zdvihl skleněný stěp. Pozorně se rozhlédl. Na mramorové podlaze byla louže vody a v ní zbytky roztržštěné sklenice.

Narovnal se a pohlédl zadumaně na pana Farinu.

* * *

„No, já jsem vlastně u manželky nebyl,“ breptal rozpacitě tlustý pán. „Obvykle k ní už nechodívám, ale – nemohl jsem usnout – požil jsem větší množství vína, chápete jistě, probouzí to chtíč, i když já už – zaklepal jsem u ní na dveře, ale neodpověděla – měla zamčeno – chvíli jsem klepal – pak jsem usoudil, že je unavena a spí, a vrátil jsem se do své ložnice.“

„A cestou jste slyšel pana Greffiho sténat?“

„To ještě ne. Já totiž – když jsem se vrátil do své ložnice, chvíli jsem se díval z okna a pak jsem – prostě – pocítil potřebu. Vyšel jsem tedy ještě jednou na chodbu a kráčel jsem zpátky, a tehdy právě, když jsem zahnul za roh –“

Tlustý pán se zarazil.

„Jste to slyšel?“

„Ne, ještě ne. Uviděl jsem – ono tam ovšem moc dobře vidět není –, ale jak jsem zahnul za ten roh, mihla se na opačném konci chodby nějaká postava a zmizela mi za druhým rohem, do chodby k pokoji pana Greffiho.“

„Poznal jste, kdo to byl?“

„Byla to mužská postava,“ řekl tlustý pán vyhýbavě.

„A kdo to byl?“

„Přísahat bych na to nemohl –“

„To nemusíte. Tak kdo?“

„Myslím, že to byl pan – Greffi.“

„Greffi? To by znamenalo, že těsně před vraždou někam šel –“

„Ne, ne, ne!“ pan Farina zatřepal ručičkami. „Ne *starý* pan Greffi. *Mladý* pan Greffi!“

Poručík pohlédl na starcovu mrtvolu, na jejímž zsinalém krku se ošklivě černaly stopy prstů. Něčích silných, mladých prstů.

„A pak?“ zeptal se.

„Pak jsem sám zahrnul za druhý roh, a když jsem šel kolem dveří pana Greffiho, slyšel jsem ten chropot. Zaklepal jsem, jak jsem vám řekl – ale vevnitř už bylo ticho. Odebral jsem se tedy na toaletu – tam se mi v hlavě všechno rozleželo – usoudil jsem, že panu Greffi-mu je možná špatně – třeba, Bůh nedej, infarkt! –“ tlustý pán si bázklivě sáhl na srdce, a když mi na nové zaklepání opět neodpověděl –“ Odmlčel se a kývl hlavou k mrtvole.

Poručík ho propustil a starostlivě se podíval na Zuzanku. Ale zdálo se, že po zkušenostech v Dolomitech už Zuzanka otrnula. Skláněla se zvědavě nad černými stopami škrtičových prstů a starostlivého otce napadlo, že by vlastně povolání detektivky neohrožilo patrně počestnost jeho dcery natolik jako dráha filmové herečky, jíž se Zuzanka hodlala stát, a že je to zaměstnání koneckonců také lépe placené. Oslovil proto Zuzančinými ústy majordoma:

„Vy jste dům na noc zamkl?“

„Ano, pane.“

„Není možné, aby sem někdo vnikl zvenčí nebo aby odsud unikl?“

„To je vyloučeno, pane. Dům má pouze dva vchody, oba byly zamčeny a klíče mám toliko já, pane. Zamkl jsem, pane, dokonce i kuárnu, odkud se vchází na terasu, protože dveře na terasu jsem nechal otevřené, aby kuárna vyvětrala. Máme-li větší společnost, vždycky to dělávám, pane. A pokud jde o okna v přízemí, všechna mají mříže. Půda je stále zamčená a otevírá se, jen je-li potřebí něco odtamtud přinést.“

„Neslyšel jste nic podezřelého?“

„Ne, pane.“

Poručík se ještě jednou rozhlédl po ložnici a přistoupil k oknu. Mělo otevřené okenice. Poručík se vyklonil ven. Dole se leskly černé vlnky opuštěného kanálu a kalně svítily lucerny u přístavních kúlů. U hlavního vchodu paláce Greffi se houpaly tři připoutané gondoly. Poručík pohlédl vpravo k vedlejšímu domu. Ne, tudy nikdo přelézt nemohl, průčelí bylo zcela hladké, bez soch a bez ozdob, a nejbližší okno bylo vzdáleno dobrých pět metrů. A stejně tak i na druhé straně. S nadějí se podíval přes kanál, ale hned zesmutněl. Přímo naproti paláce stál široký kostel. Vyhlídka, že noční tragédie v Greffiho ložnici bude mít nějakého náhodného svědka, rychle pohasla.

Vrátil se tedy zase k majordomovi.

„Poslyšte, kvůli čemu se to dnes hádali pan Greffi s panem De Cervim?“

„To je takový starý spor, pane,“ pravil suše majordomus. „Datuje se ještě ze dnů, kdy měl pán podnik v Chicagu, pane.“

„Spor o co?“

„O věnec, pane.“

„O věnec?“

„O pohřební věnec, pane. Pán věnoval na rakev svého obchodního přítele, jistého pana Dillingera, velice nákladný věnec. Nejnákladnější ze všech tehdy věnovaných, pane. Signor De Cervi mu však tuto zásluhu upírá a tvrdí, že nejnákladnější věnec pocházel od něho. To je ovšem směšné, pane.“

„To je. Kvůli takové maličkosti –“

„Tak jsem to nemyslel, pane. Směšné je tvrzení, že by věnec pana De Cerviho byl nákladnější než věnec mého pána. Pan De Cervi byl vlastníkem podniku mnohem menšího, než byl náš. Jeho ztráty na lidech činily sotva šest mužů ročně, pane. Kdežto my jsme zaznamenali v roce, tuším, dvacet sedm, třicet dva mrtvých a dvacet zraněných, pane!“

„Aha,“ pravil poručík a na bližší podrobnosti sporu obou obchodníků se už dál nevyptával. Zamyslel se. Majordomus stál chvíli bez hnutí, pak si odkašlal a pravil:

„Jestli dovolíte, pane –“

„Prosím.“

„Máte již, pane, nějaké podezření?“

Poručík Borůvka se na něho ostře zadíval.

„Co myslíte vy?“ řekl. „Žena to být nemohla – leda nějaká profesionální zápasnice. Pan Greffi byl – přes svůj věk – velice statný muž, a podívejte se na ten stisk. Pan Farina to taky nebyl – jednak by o tom pomlčel, jednak je na to příliš silný – tím nemyslím vlastnost svalů, chápete. Myslím to –“ a když to Zuzanka majordomovi vysvětlila, majordomus odtušil:

„Chápu, pane. Myslíte to eufemisticky.“

„Tak nějak,“ pravil poručík. „Pak je tu ještě mladý Greffi – on a pan Farina jsou v celém domě jediní dva muži, kteří přicházejí v úvahu. Protože já jsem to nebyl.“

Majordomus si odkašlal. Zdálo se, že se urazil.

„Mě, pane, nepokládáte za muže?“

„Ale ano, jistě,“ pospíšil si poručík s omluvnou odpovědí. „Jenomže u žádné slušné vraždy nemůže být pachatelem někdo ze služebnictva. To se prostě nedělá.“

„Děkuji vám, pane,“ pravil majordomus s úlevou. „To tedy znamená –?“

„Ano. Pošlete mi sem pana Marcella Greffiho a zavolejte na policii. Ale dům nechte zatím zamčený!“

* * *

„Tedy přiznáváte, že jste to byl vy, koho viděl na chodbě pan Farina?“ ptal se poručík o chvíli později černého mladíka s poněkud mdlou tváří. Mladý Greffi měl na sobě květovaný župan a nervózně mžoural očima.

„Ale ano. Byl jsem to já. Nemohl jsem spát.“

„Tak jste se procházel na chodbě?“

„Ne. Vracel jsem se –“

Mladík se podezřele zarazil.

„Z pokoje svého otce?“ navrhl poručík.

„Ne. Z – byl jsem v kužárně. Kouřil jsem, abych se uklidnil.“

„Proč uklidnil?“

„Totiž ne uklidnil. Abych – prostě se mi chtělo kouřit –“

„Vy ve své ložnici nekouříte?“

„Ne. Vlastně – někdy ano – ale někdy ne –“

„Někdy ano, někdy ne,“ pravil poručík pohrdavě. „A že se vám zrovna dnes, a ve tři ráno, chtělo až dolů do kužárny?“

„Nevím. Prostě – chtělo se mi. Byla taková chladná – vlastně hor-
ká noc –“ mladík utonul ve zřejmých rozpacích.

„Noc byla chladná,“ řekl poručík anglicky a pak si dal přeložit
větu: „A vy mi řekněte, kde jste vzal klíč od kužárny?“

„Klíč? Proč klíč?“

Poručík mlčky přistoupil ke dveřím, otevřel je a vyhlédl ven.
Spatřil majordoma, obklopeného dychtivě naslouchajícím kruhem
nebožtíkových hostů, oděných v pestrobarevné noční úbory. Hlavy
měli skloněné ke služebníkovým ústům, a jakmile poručík otevřel,
provinile od něho odskočili.

Poručík pozval majordoma znovu do ložnice a tam se ho zeptal:

„Otevíral jste dnes v noci panu Greffimu kužárnu?“

„Nikoli, pane.“

„Co tomu říkáte?“ obrátil se poručík na Greffiho.

„Já – já říkám jen tolik, že kužárna byla otevřená.“

„Můžeme se přesvědčit –“

„Ne, to ne!“ vyhrkl Greffi. „Já vám věřím.“

„Ano?“ poručík protáhl to slovo. „Ale já nevěřím vám. Kde jste
byl?“ zeptal se a opět pokynul majordomovi, aby se vzdálil.

Mladý Greffi pravil nešťastně:

„Na chodbě. Procházel jsem se na chodbě – a – kouřil jsem –“

Bylo zřejmé, že si je sám vědom nepřesvědčivosti svého tvrzení.
Mechanicky si položil ruku na hrdlo a zamnul si ohryzek. Poručík se
zamračil:

„Máte dluhy?“ vyjel na mladíka ostře.

Greffim to škusblo, strnule pohlédl na kriminalistu a kývl.

„Majetek vašeho otce připadne podle závěti vám?“

„Jen napůl. Půlku dostane jeho žena.“

Mladý Greffi vztáhl prosebně ruce k poručíkovi:

„Já ho nezabil! Dělá to dost, ale já ho nezabil! Uvažoval jsem, že je to příliš velké riziko – byl bych první v podezření – totiž –“ opravil se rychle, „vůbec jsem o něčem takovém neuvažoval! Já nejsem vrah!“

Poručík Borůvka se na něho zachmuřeně zahleděl.

„Skutečně?“ otázal se pomalu. „Tak kde jste tedy byl dnes v noci?“

Než mohl mladý Greffi odpovědět, zaklepal někdo na dveře.

* * *

„Signore tenente,“ zašeptala tlustá slečna di Campiano. „Musím vám něco říct. Něco důležitého a –“ obrátila zamilované oči na Greffiho „– a úplně privátního!“

Na pokyn poručíkovy kulaté hlavy Greffi velmi ochotně zmizel.

„Signore!“ Slečna si přitiskla obě ruce, sepjaté jako k modlitbě, mezi velkolepá ňadra. Poručík si těch rukou všiml; jako všechno na slečně vymykaly se obvyklým ženským rozměrům.

„Signore!“ pravila slečna úpěnlivě. „Vy podezíráte mého snoubence z patricidy –“

„Z čeho?“ zeptala se Zuzanka.

„Vím to!“ rozpráhla slečna ruce v naléhavém gestu a její široké dlaně připomněly poručíkovi dlaně jistého muže ze Štěchovic, jenž jimi příliš úspěšně přikryl ústa své tchyně, takže dodnes kutá v Příbrami rudu.

„Co víte?“ zeptal se.

„Že si myslíte, že Marcello zavraždil svého otce. Majordomus to říkal. Ale on ho nezavraždil! Mohu to dokázat!“

„Tak?“

„Byl u mne! Celou noc! Až do té chvíle, co nás vzbudilo volání signora Fariny!“ Slečna stydlivě sklopila oči. „Jenom vás žádám o diskrétnost. Je to pro mne trapné – ale nemyslete si nic špatného – jsme zasnoubeni již pět let –“ zapýřila se, zmlkla. Dlouho na ni poručík hleděl, zadumaně, smutně. O něčem přemýšlel. Nejdřív o zvucích, které rušily noční klid paláce, o skřípění klíčů, o zurčící fontáně, a také o hlasitém oddychování tělnaté slečny. O tom, co u ní dělal mladý Greffi, když ty zvuky, tak málo podobné lidským, bránily poručíkovi ve spánku od půl jedné, kdy ulehl, až do tří, kdy nedobrovolně vstal.

A pak o tom, co tedy mladý Greffi dělal doopravdy?

Za oknem ložnice se rozsvítilo bledoučké kalné světlo a krémovým světům na fasádě protějšního kostela naskákaly svatozáře. Začalo svítat. Poručíka něco napadlo.

Ujistil slečnu, aby byla bez obav, a zdvořile ji vystrčil ze dveří. Dovnitř nepozval nikoho. Ze stolku pana Greffiho vzal list dopisního papíru a tužku a – pořád přemýšlel o tom, co ho napadlo – rychle načrtl pláněk druhého poschodí starobylého paláce.

Zadumaně seděl nad plánkem a prstem po něm jezdil sem tam. Zuzance, která chtěla vědět, proč to dělá, odsekl, že je na to moc mladá. Náhle křepce vstal a vyšel na chodbu.

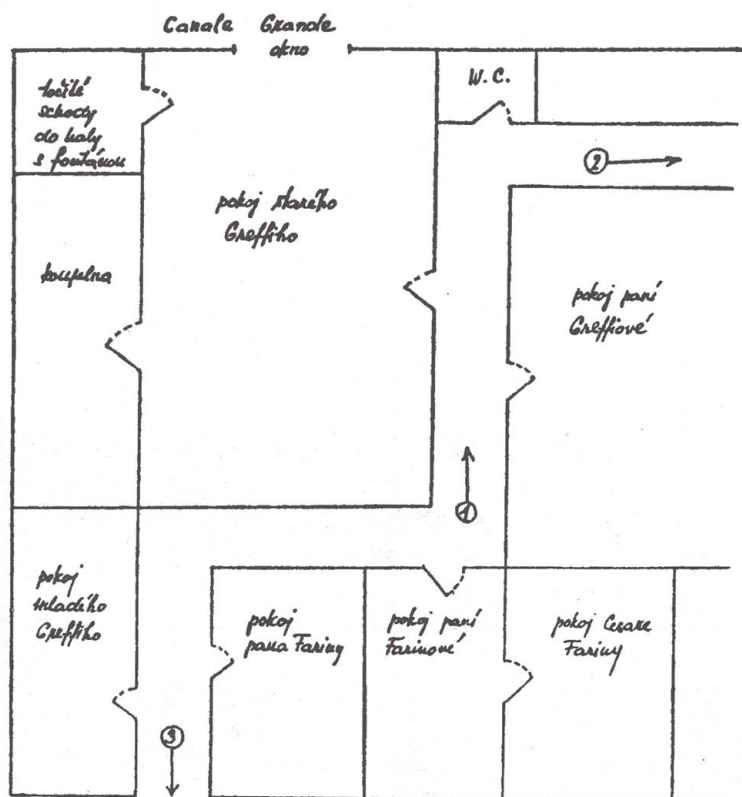
Poděšení hosté, švitořící na chodbě, okamžitě zmlkli a na poručíka se upřelo šest párů očí. Z jednoho z nich vyčetl poručík špatné svědomí.

Zmobilizoval svou angličtinu a s velkým vypětím ducha pravil ke statné dámě v čínském županu:

„Signora – pojd'te prosím se mnou – do své ložnice.“

„Ano,“ pravila paní Farinová, „Luigi už na policii telefonoval.“

A tak musela znovu zasáhnout Zuzanka, třebaže na to byla ještě moc mladá.

- ① - místo, kde zahlédl pan Farina mladšího Greffého, a nyní, jímž Greff šel
- ② - tudy se jde k zadnímu schodišti do haly v přízemí
- ③ - tudy se jde k přednímu schodišti do haly v přízemí

* * *

V ložnici dámy v čínském županu si to však poručík zase rozmyslel, poručil Zuzance, aby tu počkala, a statnou krasavici zatáhl posuvnými dveřmi do vedlejšího pokoje, kde sladce dřímal rozjívený ho-

šík a k prsům tiskl škaredou loutku. Zpod hošíkova lože vylezl rozespálý bostonský teriér Einstein a překvapeně pohlédl na poručíka.

Poručík opět zmobilizoval svou angličtinu a pravil velmi pomalu:

„*The murderer – Marcello Greffi!*“

Krásná paní zbledla.

„Proč mi to říkáte?“

Poručík svraštil čelo a s velkým úsilím ze sebe vypravil dalších pár slov:

„Vy to nevíte?“

V té chvíli se počal podobat bostonskému teriérovci Einsteinovi; stejně jako psíkův obličej vyjadřovala i poručíkova tvář žalostný smutek. Paní sklopila hlavu.

„Yes,“ řekla tiše. „Vím to. Byl u mě.“

Cesare v postýlce sebou zavrtěl a ohyzdná loutka tiše sklouzla na tlustý koberec. Poručík ji zdvihl. Byla vlhká, asi od toho, jak s ní hošík před večerí spadl do fontány. Na poručíka opálově zazářilo jediné, krhavé skleněné oko.

* * *

„Ano, byl jsem u ní,“ mumlal Marcello. „Zachováte to v tajnosti, prosím?“

„Kdy jste odešel?“ zeptal se poručík místo odpovědi.

„Někdo zaklepal na dveře – ona – ona měla strach, že to je její muž –“

„Děkuji, můžete jít,“ pravil poručík. Čekal na tuhle větu, a teď už věděl, že statná paní, na rozdíl od slečny di Campiano, mluvila pravdu.

Ale kdo tedy zavraždil skotačivého starce, když Marcello byl v paláci jediný muž, který k tomu měl potřebnou fyzickou sílu?

Ledaže by to stihl v té nepatrné a rozčilené chvílce mezi tím, co ho v ohbí chodby zahlédl pan Farina, a okamžikem, kdy se pan Farina vrátil z toalety a podruhé zaklepal na Greffiho dveře.

Jenže to se poručíkovi nezdálo.

* * *

Poručil všem, aby se rozešli do svých pokojů, a sám se s dcerou také uchýlil do vykázaného apartmá. Den za oknem pokročil. Světci na průčelí protějščího chrámu neměli už jen svatozáře, ale trčeli z medového stínu nad kanálem v celé zlatožluté kráse svítání. Po kanálu ujížděly první motorové čluny s mlékem, chlebem a ovocem. V okně paláce vedle kostela vykonával vypasený a lesklý černý kocour pečlivou ranní toaletu.

Poručík měl pocit, že na něco zapomněl. Nevěděl na co. Nepatrná, studená stopa něčeho spatřeného a zaregistrovaného, co však nedospělo k plnému uvědomění, ho nepříjemně tlačila v hlubinách mysli, a on si začal polohlasem odříkávat nesmyslná slova. Ne tak docela nesmyslná. Jednou, už dávno, se jim na psychologickém školení zmínili o zvrhlém vědci Freudovi a proti němu stavěli zářný příklad slintajících psíků jakéhosi akademika; poručík se tehdy zachoval přesně dle dialektických zákonů o protikladech a vyhledal ve služební knihovně *Úvod do psychoanalýzy*. Poskytl mu nejednu chvíli tajného úžasu, neboť si nad tou knihou uvědomil leccos z nejtajnějších pohybů své duše, zmítané tak mnoha nejasnými tendencemi; a také si tam přečetl o asociační metodě vybavování věcí, na něž si nemůžeme vzpomenout.

Proto se nyní zachmuřeně zadíval na svou dceru, která zmožena dojmy usnula na rozestlané posteli, a mumlal: „Zuzanka – Zuzanka – holčička – panenka – hošíček – hošíček – panenka – ach!“

S tímto teatrálním výkřikem se vymrštil z lenošky.

Zuzanka se probudila.

Zamnula si oči a broukla:

„Co je, tati?“

„Nic! Počkej tu na mě!“

A zběsile vyběhl z ložnice.

* * *

Vrazil do dětského pokoje a vrhl se k hošíkově postýlce. Madame, která spočívala vedle, malebně zhroucená v renesančním křesílku, sebou zděšeně trhla a zaúpěla:

„To vám ještě nestačí? Chcete ještě něco?“

„Yes. Police comes,“ pravil náměsíčně poručík, popadl šerednou loutku a okolí pro něho přestalo existovat. Usilovně vzpomínal.

Ne. U večere si loutky blíže nevšiml – ale té původní, té, co se ponořila do kanálu, právě tak jako téhleté, chybělo jedno oko!

Otočil se – loutka mu vypadla z prstů – a jako šílenec se vyřítit z místnosti.

Venku přeběhl chodbu a zmizel ve dveřích ložnice zavražděného.

Tam se shýbl, ze země zvedl mokrý ručník a běžel do koupelny.

Byla z růžových kachlíčků a na chromovaném věšáku visely ještě dva jiné, růžově a bíle pruhované ručníky.

Jenomže ručník, který držel v ruce, měl na sobě bledě zelené puntíky.

A opět se poručík náměsíčně otočil a vyrazil ze dveří jako šílený.

„Zuzanko!“ zvolal nedočkavě na prahu svého pokoje. „Zuzanko, převlíkni se do –“

Do čeho se měla poručíkova dcera převlíknout, to už mladý Greffi, dychtivě naslouchající za rohem, neslyšel, protože kriminalista za sebou zabouchl dveře. Ostatně, i kdyby to slyšel, nerozuměl by tomu. S dcerou mluvil poručík Borůvka česky.

* * *

Když asi o půl hodiny později konečně dorazila rozespálá policie, spatřil obtloustlý kapitán na okraji fontány v hale sedět muže s kulatou tváří a rozčepýřeným kohoutkem na temeni hlavy a mladičkou dívku v bílém koupacím plášti. Muž hleděl zamyšleně na malého bostonského teriéra před sebou, jenž mu byl nápadně podobný, a na všechny tři se shůry ze skleněného stropu linulo narůžovělé „padající světlo“; kapitán utkvěl očima na štíhlé a půvabné dívčině noze, kterou porozhalený plášť odhaloval až vysoko nad koleno. Byla nahá a v polopřítmí růžově světélkovala. A protože si ten zdatný kriminalista příliš bystře všiml té nohy, ušlo mu, že dívka má na hlavě nelogickou koupací čepici.

* * *

Konečně zjistil, že muž s kulatou tváří je nedávno tak proslavený komunistický kolega, a neměl proto námitek, aby se na chvíli vzdálil z paláce Greffi. Bavící se gondoliéři mohli zanedlouho potom sledovat velice zachmuřeného poručíka, jak se potýká s jediným dlouhým veslem černé gondoly a tvrdošíjně míří pozlacenou přídí vstříc vycházejícímu slunci, v jehož ohnivém kotouči se honosně rýsovala silueta paláce Alfieri.

* * *

Veslo bylo zřejmě špinavé, protože první, oč poručík požádal roze-spalého majordoma, bylo, aby si směl umýt ruce. Majordomus ho zavedl do mramorované koupelny a šel podle rozkazu vzbudit panstvo.

Touha umýt si ruce poručíka v koupelně kupodivu opustila. Když se majordomus vrátil, aby ohlásil, že je host očekáván v hale, zastihl starého kriminalistu, jak nesmírně smutně hledí na dva bílé, bledě zeleně puntíkové ručníky na věšáku, jako by je chtěl hypnotizovat.

Anebo naopak, jako by ty bledě zelené puntíky, podobné očím poručíkovy dcery, zhypnotizovaly jeho.

* * *

Starého pana Alfieriho zpráva zdrtila, ale ještě víc, zdálo se, zasáhla bývalého kolegu skotačivého nebožtíka. Pan De Cervi pozvedl dlouhé ruce k nebi a kostnatými prsty si počal rvát pozůstatky kdysi bujného vlasu. „Můj bože! Bože můj!“ volal zoufale. „Panenko Maria! Svatý Josefe! Všichni svatí! To není možné!“

Poručík ho však chladně ponechal péči jeho manželky, jež zachovala mnohem důstojnější klid i potom, když všichni nastupovali do gondoly a když poručíkovi uklouzla noha. Málem tím mohl tragicky skončit jeho italský výlet, neboť starý kriminalista uměl plavat pouze v rámci odznaku zdatnosti. Pan De Cervi, jehož se v poslední chvíli zachytil a jenž se následkem toho zřítíl do kanálu místo něho, neuměl, jak se ukázalo, plavat vůbec. Plešatá hlava

okamžitě zmizela pod hladinou a jenom sloup bublinek nasvědčoval, že ani pod vodou nepřestává zbožný pán volat nebesa. Naštěstí neztratil duchapřítomnost majordomus a podebral klesajícího veslem. A tak se odjezd gondoly zdržel, dokud se zdrcený signor De Cervi nepřevlékl do suchého.

* * *

Ve velké hale se kolem obdélníkové fontány shromáždila celá společnost, jež tu hodovala večer předtím. Chyběl jen starý pán, který ještě včera poskakoval za míčem; zato přibyl obtloustlý kapitán a jeho suita. Nevypadal radostně. Zevrubným šetřením nezjistil nic potěšujícího a vrhal teď mrzuté pohledy na poručíka Borůvku, na madame Farinovou a na Marcella Greffiho.

„Nikoli,“ pravil ponuře poručík, jako by mu četl myšlenky. „Signor Marcello svého otce nezavraždil. To už víte.“

A jelikož kapitán přenesl pohled na čtvrtého, na pana Farinu, dodal poručík rychle:

„A protože já pachatele už znám, nebude signor Marcello ani potřebovat alibi. Proto je, prosím, ve spisech neuvádějte. Jsme přece gentlemani.“

Tlustý pan Farina to naštěstí nepochopil; byl příliš napjat. Zato statná paní vděčně pohlédla na poručíka – jenomže se setkala s jeho káravýma, ponurýma očima.

„Všechny dveře byly zamčeny zevnitř na klíč nebo na závoru, okna v přízemí mají mříže, ve vyšších poschodích je vyloučeno přelézt ze sousedství. Tedy opět typická záhada zamčeného pokoje,“ řekl poručík. „Ale všechna možná řešení této záhady byla již vyčerpána, a naše řešení bude tedy nutně jedním z nich. Vrahem,“ pokračoval, „musel být muž. Silný, tělesně zdatný muž. V paláci přicházel v úvahu jen jeden. Ale ten to, jak víte, neudělal.“

Společnost nedýchala. Bostonský teriér otevřel tlamu a vystrčil růžový jazyk.

„Musel to tedy být někdo, kdo se sem dostal odněkud zvenčí,“ pokračoval poručík. „Jestli dovolíte, přeruším teď na chvíli výklad a pošlu svou dceru pro něco ven.“

Pokynul, Zuzanka – dosud v bílém koupacím plášti – se zvedla a půvabně odešla hlavním vchodem. Kapitán se za ní udiveně ohlédl.

„Pro co –“ začal, poručík však jej pohybem ruky umlčel. V hale zavládlo hrobové ticho, a „padající světlo“, zbledlé a studené, dopadalo na hladinu fontány. Vodotrysk někdo zastavil; jediná vlnka nezčeřila hladinu hladkou jako sklo a pokrytou mastnými duhovými kotouči.

Poručík se zvolna, okázale otočil k fontáně. Tím jako by dal pokyn všem. Půlkruh tváří se pohnul a mastná hladina, lesknoucí se dost hluboko pod úrovní podlahy, se ocitla v průsečíku mnoha pohledů.

Cosí se pod ní pohnulo. Cosí bílého, dlouhého, přerušeného dvěma úzkými červenými pruhy a zakončeného červenou skvrnou na konci. A pak se hladina rozčeřila a z ní se na okraj fontány vyhoupla štíhlá, ale ne hubená dívka v nepatrných červených bikiní a v červené koupací čepici a sundala si z obličejové potápěčské brýle.

Třebaže pozornost obtloustlého kapitána neupoutal dívčin obličej na prvním místě, poznal v ní přesto dceru českého kriminalisty.

A mezi shromážděnými kdosi zaúpěl.

Byl to Alfredo Alfieri a po vzoru pana De Cerviho si začal rvát vlasy.

Dívka v červených bikinkách zesmutněla téměř stejně jako poručík Borůvka.

* * *

„Ano,“ vykládal o několik dní později poručík dceři poněkud podroušeným hlasem, když červenou felicií nebezpečně šněroval opuštěnou dolomitskou silnici, tentokráte opačným směrem. „Ano. Přivedla mě k tomu ta loutka. Cesare ji upustil do kanálu před palácem a nikdo mu ji nevylovil. A přece ji měl v noci u sebe – a byla mokrá!“

A Cesare spadl před večerí do fontány. To jsem začal tušit, že mezi fontánou a kanálem je spojení. Tys to pak vyzkoušela.“

„Ano,“ škytla Zuzanka. Poručík, chráněn liberalismem italských zákonů, koupil na cestu láhev chianti a Zuzanka si vydatně dopřávala toho nápoje, o němž poručík mylně předpokládal, že jej pije poprvé. Tím méně tušil, že na rozdíl od vlasti pije zde Zuzanka na žalost. „Moh – moh by tamtudy proplout slon,“ řekla, škytla a dodala: „Kdyby ovšem uměl plavat.“

„Pak už se to začalo skládat samo od sebe. Mokrý ručník v ložnici starého pána se nehodil k ručníkům v jeho koupelně. Zato měli takové v koupelně u Alfieriho. Někdo z lidí v Alfieriho domě ho tedy měl s sebou – patrně v nějakém igelitovém sáčku – aby se jím pečlivě osušil, až vyleze z fontány. Nechtěl po sobě zanechat mokré stopy. A pak ho při zápase se starým pánem upustil na zem, a protože právě zaklepal pan Farina, ztratil nervy, zapomněl na to a utekl. Pan De Cervi to být nemohl, ten neumí plavat. Proto jsem ho shodil do vody, abych se o tom přesvědčil.“

Odmíchl se, neboť se mu nějak nedařilo udržovat vůz v pravé polovině vozovky, rozdělené dvěma tlustými bílými čarami.

„U mladého Alfieriho jsem pak skutečně našel ten igelitový pytlík. Měl ho uvázaný na šňůře kolem pasu, ale při zápase mu ho starý pán roztrhl prstenem a ručník vypadl. Zajímavé je, že teprve potom mi došla jedna poznámka paní Greffiové, kterou jsem zaslechl za španělskou stěnou.“

„Která?“ škytla Zuzanka.

„Vyčítala tam někomu, že koketoval s tou českou dívkou – to myslela tebe –“ dodal poručík, náhle přísně. „A to měla pravdu! Tak, jak ses, Zuzanko, chovala na té pláži, to bylo naposled, a ty plavky ať už na tobě taky nevidím!“

„Ty byly jen do Itálie,“ pravila smutně Zuzanka. „A já jsem za to nemohla, že mě obtěžovali.“

Poručík chtěl jedovatě poznamenat, že ji to obtěžování příliš neobtěžovalo, ale spolkl to. „Myslel jsem,“ řekl, „že paní Greffiová hubovala svého muže, a v duchu jsem jí to schvaloval. Ale pak po-

ručík se odmlčel a zasmušil se, pak jsem pochopil, že mluvila s Alfredem Alfierim. Byl to její milenec," řekl truchlivě, „a protože v Itálii rozvod není možný, rozhodl se - k vraždě.“

Chvíli ujížděli mlčky, felicie zdatně zdolávala prudké stoupání.

„Kdo by to byl do něho řekl," zameditoval poručík. „Ze začátku mi byl docela sympatický - ovšem až na to, jak se choval k tobě - a pak se z něho vyklube obyčejný hnusný vrah!“

Odmlčel se. Z podzimního oparu se vyhouply zlaté skalní krajky nad Cortinou.

„Třeba nebyl tak zlej," zašeptala Zuzanka. „A musel ji asi strašně milovat, když kvůli ní -“ hlas se jí zlomil.

Ostřížím zrakem šlehl poručík po dceři. Zuzančiny zelené oči plovaly v slzách. Zavzdychala.

„Byl to vrah," pravil tvrdě starý kriminalista.

Zuzanka ho však patrně neslyšela.

„Myslíš - myslíš, tati," zavzlykala, „že ho za to pověsej?“

Znovu přestal poručík sledovat silnici a zašilhal po dívce. Po kulatých tvářích jí stékaly horké slzy a zanechávaly po sobě klikaté lesklé cestičky. Takhle viděl poručík dceru plakat naposled tehdy, když jí zakázal styky s jistým mladým parašutistou.

Zamračil se, ponuře se upjal k šedivé vozovce a rozhodl se být přísný. Ale potom jeho měkké srdce opět, jako už tolikrát, prohrálo ten velký a marný pedagogický boj.

„Ne," zabručel. „To bohužel určitě ne. V Itálii se za vraždu spáchanou z milostné vášně nevěší.“

Svraštil brvy a upřeně se zadíval na ubíhající silnici, aby neviděl, jak k němu Zuzančiny zelené oči vzhledly s vděčnou nadějí.

Aristotelská logika

Bylo to v sezóně jarních módních přehlídek. Paní Lucie Borůvková dala jako každoročně ušít své dceři Zuzance nějakou maličkost u Rosenbluma. Tentokrát to byla květovaná blůza, a dvě stě korun, které za použití vysoce kvalifikovaných sil toho vyhlášeného závodu zaplatila, se jí – jako každoročně – mělo dobře rentovat.

Paní Borůvková byla totiž sama švadlenou. Neměla sice výuční list, ale zato mimořádný talent. Polovečerní šaty, které Zuzance spíchla loni, byly například v kruzích italské peněžní šlechty pokládány za model od Schiaparelliho, a podobně komplet, zhotovený tajně (manžel o tom nevěděl; opatrovala si tak, jako mnohá česká žena, ilegální vedlejší příjem) choti jistého francouzského diplomata z pražské ambasády, uplatnil se na filmovém festivalu v Cannes jako poslední kreace ateliéru Dior.

Každý talent však potřebuje inspiraci, a z toho důvodu vyhazovala paní Borůvková rok co rok pár stovek za služby salónu Rosenblum. Salón totiž pořádal pro svoje zákaznice soukromé módní přehlídky. Zde bylo možno spatřit to, co se prostému lidu na velkopřehlídkách v Lucerně neukazuje, a na tvůrčí schopnosti paní Borůvkové to působilo jako fantazii odpoutávající marihuana. Rovněž tam bylo možno spatřit nejhezčí manekýnky, což byl důvod, proč tam chodil také poručík Borůvka.

I tentokrát seděl v první řadě a s okázalým nezájmem dychtivě hltal vzácnou podívanou. V rohu pódia, přímo nad ním, stála žena, jakým se v módních žurnálech říká „silnější dáma“. Co chvíli vrhala na poručíka výmluvný pohled, ale on jej nevnímal. Nevnímal ani její odborný výklad, určený dámskému publiku a vyznačující se podivuhodným působením vědě dosud neznámého jazykového zákona, podle něhož se za určitých okolností mění všechna substantiva ve svá deminutiva. Pro tuto silnější dámu neexistovaly věci jako *šaty*, *sukně*, *blůza*, *punčochy*, *boty*, a dokonce ani *manžel* nebo *muž*, ale pou-

ze a výhradně *šatečky, sukénka, blůzička, punčošky a botičky*, a dokonce i *manžílek a mužíček*.

Podobný zákon ovlivňuje například také jazyk číšníků, ale poručík Borůvka o něm nepřemýšlel. Jeho pozornost patřila plně předváděným šatečkám, nebo spíše dívenkám, jež ty šatečky předváděly jako své hlavní nebo vedlejší povolání.

Nebyl jediný; v obecnstvu této výhradně dámské přehlídky bylo překvapivé množství mužů, a jen zčásti to byli manžilkové. Většinou to byli mužičci jiného typu a jiného vztahu k dámičkám, které doprovázeli.

Jeden takový mužíček seděl vedle poručíka. Byl kupodivu sám a deminutivum se na něho vskutku nehodilo. Měřil dobré dva metry na výšku a více než metr na šířku. Přesto si ho poručík povšiml jen proto, že ho právě při předvádění modelu opalovaček vyvolal vrátný na chodbu k telefonu, čímž vazoun na okamžik zakryl poručíkovi výhled, a mimoto mu šlápl na nohu. Dal tím kriminalistovi možnost odhadnout i svou tělesnou váhu na cca jeden metrický cent. Jak se později ukázalo, nebylo to vše poručíkovi k neužitku.

Sotva opět získal výhled na pódium, kde se právě otáčela rozkošná brunetka v opalovací soupravičce, usmála se na něho silnější dáma tak významně, že si toho všimla paní Borůvková. Dáma se rychle zahleděla do sálu a ohlásila, že manekýnky nyní předvedou několik věcíček k vodě. „Jako první model,“ pravila, „uvidíte dvoudílné plavénky z růžového fiží, hodící se zejména pro mladší děvčátka.“ Poručík vzrušeně polkl, zaregistroval vedle sebe jakési nespokojené zavrtění, a napodobil proto otrávené zívnutí. Intimní hudba, linoucí se odkudsi ze skrytých ampliónů, spustila omamný slow-rock a sál ztichl v očekávání dvoudílné věcíčky.

Nic však nepřicházelo. Silnější dáma profesionálně prodlužovala úsměv, ale pod ním začal brzy vystrkovat růžky hněv a netrpělivost. Intimní hudba pokračovala, sametová záclona, již manekýnky vcházely, zůstávala zplihlá.

Do hudby se vmísil tichý šepot znepokojených hlasů. Úsměv na tváři silnější dámy pomalu, téměř neznatelně vadl, a paní Borůvková se začala polohlasem bavit se Zuzankou.

„Prosím o laskavý okamžiček strpení,“ zašveholila silnější dáma, vrhla omluvný pohled na poručíka a zmizela za sametovou oponou. Ševel v sále zesílil.

Uběhla minuta, dvě, tři. Jenom hudba, omamný slow-rock, hrála nerušeně dál a poručík Borůvka netrpělivě poposedával.

Konečně se sametová opona rozhrnula, ale k jeho zklamání se v ní neobjevilo mladší děvčátko v koupačkách, nýbrž tvář silnější dámy. A tu už nezdobil profesionální úsměv. Naopak. Vyzařoval z ní děs.

Kývla na poručíka, a když se poručík nejdřív dvakrát ohlédl, ko-ho tím myslí, zašeptala syčivě:

„Pane inspektore – mohl byste na vteřinku?“

Kriminalista se vyškrábal na pódium a za hrobového ticha se ztratil v záhybech opony.

Za chvílku se znovu objevil, odkašlal si a pravil do ztichlého sálu: „Prosím, aby nikdo neopouštěl místnost. Zůstaňte všichni, kde jste!“

* * *

V těsném prostoru, kam se potom uchýlil, byla pod zrcadlem zavražděná. Ležela na břiše, oblečená v dvoudílné plavky z růžového fiží, a pod levou lopatkou jí ze zad trčela rukojeť dýky, jaké se prodávají ve sportovních obchodech. Kolem rukojeti byl omotán fialový kapesník, který se dívce svezl až na záda a zčásti nasákl krví.

Přesto z něho v rohu svítil bílý monogram JN.

Prostor tragédie byl od ostatního prostoru oddělen závěsy z hrubého plátna. Ze dvou stran byly pevné – za těmi byly jiné podobné kóje na převlékání – dvě zbylé strany visely volně; dalo se jimi projít, vlevo do oblékárny za jevištěm a vpravo do dílny.

V oblékárně čekala na poručíka silnější dáma, hlavní mistr salónu, dva krejčí, kadeřnice, pět zbylých manekýnek a šest švadlen. Po obou bočních stěnách a prostředkem se táhly dlouhé věšáky plné šatů na ramínkách a v průčelní stěně visela sametová záclona, jíž se chodilo na pódium.

Dílna vpravo byla po dobu přehlídky prázdná, protože kdo měl ruce, měl je plně zaměstnané za jevištěm.

Poručík chmurně obhlížel kóji, podobnou plážové kabině.

Potom se rázně otočil a vyšel do oblékárny.

„Kde tu máte telefon?“

Z hloučku vystoupila silnější dáma.

„Račte se mnou. Mám aparát také v kanceláři, ale blíž to budete mít na chodbu.“

Kráčela před poručíkem podél kóji pro manekýnky, za poslední kóji se zastavila, rozhrnula plátěný závěs a přidržela jej poručíkovi. Poručík prošel a octl se v dílně. Vpravo byla stěna s dveřmi, které dáma otevřela. Přímou proti dveřím stál na polici na stěně telefon.

Jak ho poručík používal, všiml si, že z téhle strany nemají dveře kliku, ale jen knoflík, a nedají se tedy odtud bez klíče otevřít.

* * *

O něco později poslouchal v kanceláři ředitelky závodu Rosenblum Dagmar Králové spád její výmluvnosti a ignoroval žhavé pohledy, které na něho přitom metala. Zájem té dámy v jeho vlastních letech ho spíše skličoval, než aby v něm probouzel milostná vzplanutí, a on netrpělivě čekal, až přijedou soudruzi.

„Myslím, pane inspektore, že vám budu moci být hodně nápomocna při odhalení vraha. Protože toto je podnik, kde pracují většinou ženy, mohu říci, že své zaměstnance dobře znám. Nic tu neujde mému instinktu.“

„Obvykle spoléhám spíš na logiku,“ pravil poručík.

„Ale toto je případ ve vaší praxi tuším dosti zvláštní. Sleduji vaši práci, ani byste nevěřil jak!“

„Jak?“

Dáma se pleskla silnější rukou přes ústa.

„Patrně jsem to neměla říkat, ale vy to na mě hlásit nebudete, že ne? Moje sestra má za manžela soudce a půjčuje mi – ale její manžel o tom neví! – Kriminalistický věstník. Tam vždycky tolik píší o vašich skvělých úspěších.“

„Kriminalistický věstník nejsou detektivky,“ pravil poručík temně. „A není to časopis určený pro veřejnost.“

„Já vím,“ pravila dáma a položila silnější ručku na poručíkovo zápěstí. „Ostatně, mohu vám přispět nejenom svým ženským instinktem, ale i vaší mužskou logikou. Poslouvejte! Posloucháte?“

Poručík kývl. Před sebou měl plánec salónu Rosenblum, a jak dáma mluvila, zaměřil na něj pozornost.

„Marcelu mohl zavraždit jenom někdo, kdo byl v oblékárně nebo v dílně,“ šeptala dáma jako spiklenec. „Je to vlastně jediná velká místnost, kterou kabinky pro manekýny a závěsy rozdělují jen provizorně. Po přehlídce se tohle všechno zruší a zbude jedna jediná dílna, která má dvoje dveře. Jedny vzadu, těmi se jde k zadnímu schodišti, a ty byly zamčené. Druhé jsou ty, co jsme jimi šli k telefonu na chodbě. A ty –“

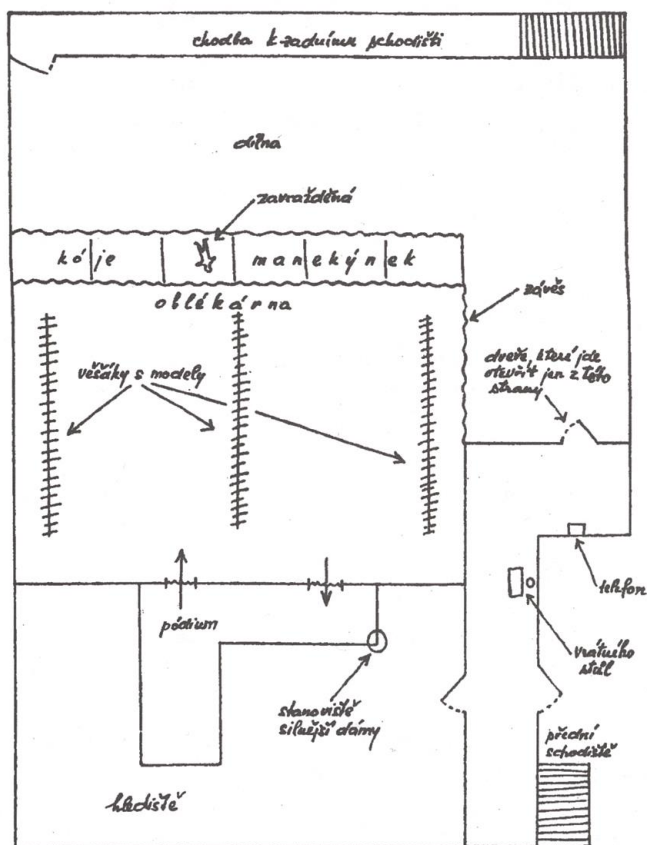
„Ano,“ přerušil ji poručík. „Ty z chodby nejdou otevřít. Ale kdo všechno má od nich klíč a kdo má klíč od těch zadních dveří?“

„Já,“ pravila dáma s úsměvem. „Klíče ode dveří k zadnímu schodišti mají také někteří zaměstnanci dílny. Nikoli administrativní síly, prosím. Ale ti byli všichni v kritické chvíli v oblékárně. Jistě si dovedete představit, že mají během přehlídky plné ruce práce, a nezbývá jim proto bohužel čas všimnout si jeden druhého, kdo co dělá. Každá manekýnka – je jich celkem šest – má k ruce švadlenu, a ta jí pomáhá svlékat a oblékat, aby všechno klapalo. Dívky se u nás převlékají v kabinkách. Někde,“ pravila s nádechem pohoršení, „někde se dívky převlékají v přítomnosti mužských zaměstnanců, ale to já u nás netrpím. Proto jsem dala zřídit ty provizorní kabinky, i když to poněkud komplikuje provoz.“

„To,“ odkašlal si poručík, „to se ty dámy jinde nestydí?“

„Nu,“ dáma se shovívavě usmála poručíkově naivitě, „některé ne. Ale u mne v podniku to netrpím. Jednak z důvodů zásadních,“ pravila přísně, „jednak z důvodů zvláštních – a právě ty, myslím, hrály v tomto případě důležitou roli. Ale nejprve vám popíši provoz během přehlídky.“

Plánek salónu Rosenkum

Poručík kývl a sledoval prst silnější dámy, ukazující mu na plánu:
 „Je to tak: manekýnka přijde z pódia tudy, vejde do své kabinky, kde na ni čeká švadlena s dalším modelem. Pomůže ji svléknout, potom obléknout a odnese předvedený model na jeden ze tří velkých věšáků zde,“ ukázala na plánu tři přeškrtnuté čáry, dvě podél obou bočních stěn oblékařny, jednu uprostřed. „Manekýnka se mezi tím dooblékne – nasadí si klobouček, přezuje botičky nebo navlék-

ne rukavičky – a pak vyjde z kabinky do převlékárny, kde ji zkontroluje některý z mistrů a kadeřnice jí upraví účes. Tím je hotová a připravená projít tady tím druhým závěsem na pódium. Všechno musí klapat jako hodiny. Jistě chápete,” naklonila se důvěrně k poručíkovi, „že nikdo opravdu nemá čas starat se o druhého, pokud to není v jeho pracovní náplni.“

„Jistě,” řekl poručík. „Ale ta dívka – Marcela – se v okamžiku vraždy převlékala do plavek –“

„Ano – a právě proto byla v kabince déle sama než ostatní. Musela se svléknout do –“ dáma se zapýřila, „– no prostě úplně svléknout, a k tomu, ani k oblékání koupacího úboru, pomoc švadleny nepotřebovala. Právě tohle je důležité pro moji – jak tomu říkáte? – dedukci? Nebo jinak?“

„Dedukci,” pravil chladně poručík. „A jaká to je dedukce?“

„Někdo,” dáma významně zvýšila hlas, „někdo věděl, že Marcela bude v kabince delší dobu sama. Ten někdo patrně tedy znal program přehlídky. Ergo: byl to patrně někdo ze zaměstnanců dílny. Ergo: musel být v kritickém čase v oblékárně.“

„Hm.“

„Ale tam je každý zaujat svou prací! Vzdálit se odtamtud může jen někdo, jehož práce nesouvisí přímo s převlékáním modelek nebo s nošením šatů a úpravou účesů ani s kontrolou modelů. Může projít tady tím závěsem do dílny,” ukázala to na pláнку, „obejít kabinky a vejít zezadu, do které chce.“ Dáma se zatvářila tajemně a znovu položila poručíkovi, k jeho malé radosti, silnější ruku na zápěstí.

„A tady právě vstupují do hry ty zvláštní důvody, proč nechci, aby se moje manekýnky převlékaly v přítomnosti mužů.” Přivřela oči. „Máme tu totiž hlavního mistra. Je to na slovo vzatý odborník. Učil se ve Vídni, v Londýně, v Paříži dokonce u Diora. Ale povahou je to,” stáhla přísně rty, „strašný záletník – a obrovsky přelétavý a zároveň žárlivý záletník k tomu. Nedá pokoj žádné ženě, ani je-li oblečena, natož vidí-li ji pouze v prádelku.“

„Skutečně?” řekl poručík s očekáváním.

„Skutečně. Řada děvčat s ním už měla velké scény, některé přímo tady v podniku. Proto jistě chápete, proč vždýcky a za všech okolností trvám na těch kabinkách. A teď – dobře poslouvejte: tento mistr – jmenuje se Fendrych – se už delší čas mírně řečeno zajímal o Marcelku. Jenomže Marcela se vůbec, ale ani trochu nezajímala o něho, víte?“

„Vím. Totiž nevím,“ pravil poručík ponuře.

A vtom se otevřely dveře a v nich se objevil zasmušilý praporčík Málek, jenž právě dorazil s poručíkovou skupinou.

* * *

Málkova zasmušilost poručíka poněkud překvapila. Praporčík býval nad každou novou pěknou vraždou v dobré náladě; měl také, jak stálo ve všech jeho kádrových posudcích, ke své práci ten nejkladnější poměr. Proto se poručík zarazil.

Ale příčinu Málkovy rozmrzelosti pochopil vzápětí. Byla vepsána ve tváři dalšího člena skupiny, přizvaného mimořádně kvůli možným tělesným prohlídkám ženských zaměstnanců salónu – ve tváři mladé příslušnice s majestátním drdolem, která se tvářila velmi upjatě, téměř uraženě, a dostavila se místo obvyklé soudružky Jebavé, neboť ta právě odešla na mateřskou dovolenou. Poručík se včas nepostaral o náhradu, a tak se příslušníci, do té doby vykonávající jen pomocné práce, většinou písarské, dostalo nečekané příležitosti. Nikdo, ani poručík, nevěděl, jak toužebně čekala na takovou příležitost, a jak velice se proto spletl praporčík Málek, když se ji ve služebním voze pokusil před chvílí vzít kolem pasu.

Od onoho dne, kdy se asi před rokem objevila na oddělení vražd, udržoval praporčík neustálou ofenzívu. Pomníkem jejího ztroskotání byl však dívčin nádherný a úctu vzbuzující drdol, který nosila tvrdošíjně, přestože jej praporčík vytrvale hanil. Zdobil – nebo hyzdil, podle toho – její hlavu od oné dávné a trochu náměsíčně chvíle, kdy se poručík Borůvka zamyslel, zapomněl, co diktuje, a roztržitě řekl:

„Tenhle účes vám sluší, soudružko. Ten noste!“

Tak málo rozhoduje někdy o osudu člověka.

Nosila jej.

I když poručík – po jistém bláznivém dobrodružství s málo známým světcem jedné bláznivé noci loni na jaře, kterou ona strávila sama ve vinárně U kocoura – už žádnou podobnou větu nikdy nepronesl a styk s ní omezoval na diktování bombastických hlášení prošpikovaných neobvyklým množstvím pasivních vazeb a jiných germanismů. Nyní se tedy objevila ve dveřích ve slušivé černé blůze ke krku s bílými knoflíčky a upřela na poručíka půvabně podmalované oči. Snad to byly ty oči, zarámované do smutečního rámečku, snad drdol, snad černá blůza s bílými knoflíčky – poručík už tak dlouho bojoval zoufalý boj proti svým kritickým letům, a teď, v této potyčce, prohrál: od chvíle, kdy otevřela dveře, až do konce případu zavražděné manekýnky zatáhla mu mozek podivná vlčí mlha. A tak se první dívčin pokus o práci v terénu stal zároveň zcela mimořádným případem, v němž poručík projevil u něho neobvyklou a tím víc zarážející neschopnost.

Zatím to ovšem ještě netušil a s výrazem fašistického diktátora se odebral na místo činu.

* * *

Ohledání tohoto místa přineslo průměrné výsledky: zjištění, že zavražděná byla na místě mrtva, protože hrot dýky pronikl přímo do srdce. Že rána byla vedena velikou silou, tedy patrně rukou muže tělesně zdatného. Že na rukojeti dýky nejsou žádné otisky prstů, neboť ji vrah omotal fialovým kapesníkem, který však naproti tomu velmi neuvěřitelně – asi v panice, nebo protože byl mdlého rozumu – zanechal na místě činu, ačkoliv na něm byl vyšíty monogram JN.

Kabelka zavražděné vydala obvyklé věci: zápisníček s normální řadou adres, většinou pánských; rtěnku, pudřenku, černý krém na boty s malým štětečkem na malování řas a malý flakónek parfému Chanel; hedvábný kapesníček; peněženku s dvanácti korunami sedmdesáti pěti haléři; svazek klíčů na kroužku; jeden klíček zvlášť;

načatý balíček americké žvýkáci gumy s mentolovou příchutí značky Chicletts; zapalovač a krabičku cigaret značky Partyzána; tubu tabletek, jejichž medicínální účel sdělil poručíkovi starý policejní lékař Seifert šeptem, a konečně milostný dopis dosti zajímavého obsahu:

Marcelko nezlob se já bich se nejrači neviděl tvůj Pepa.

Z přečteného poručík nahlas bystře usoudil, že pisatelem je muž, a to muž ne právě vzdělaný.

„Jak se jmenuje pan Fendrych křestním jménem?“ zeptal se.

„Josef,“ pravila pohotově dáma a nahlédla poručíkovi přes rameno do dopisu. Velice významně přikývla.

„Pošlete ho za mnou nahoru,“ řekl poručík a odebral se zpátky do kanceláře silnější dámy.

A vlčí mlha začala působit: v té chvíli už skoro ani nepochyboval, že co nejdříve provede zatčení.

* * *

Pan Fendrych byl pán, jakým módní žurnály přidělují stejné epiteton jako silnějším dámám. Mimoto byl velmi plešatý a měl vlhké, mlsné rty. Mimoto se třásl strachem.

„Co jsem dělal?“ řekl bezmocně a zmateně. „Právě jsem pil –“

„Co?“ vyštěkl poručík a zároveň se příslušnice ostře zeptala:

„Kde?“

Poručík na ni káravě pohlédl. Neměl rád, když se mu někdo pletl do výslechu. Vlčí mlha po tom pohledu zhoustla.

„Pivo,“ pravil vyděšeně silnější pán, „vlastně v rohu u věšáku,“ opravil se galantně. „Měl jsem ho tam schovaný.“

„Máte na to svědky?“

„Asi – asi ne. Při přehlídce je fofr, soudruhu. Ale já přece svědky nepotřebuju. Já přece neměl důvod. Já jsem s Marcelkou nic neměl –“

„Ale to nebylo vaší zásluhou, že ne?“ zeptala se horlivě příslušnice.

Poručík nespokojeně zabručel.

„Jak to myslíte – slečno?“ zeptal se silnější pán skomíravě.

„Myslím,“ spustila příslušnice, ale poručík jí zvýšeným hlasem skočil do řeči:

„Slečna myslí – soudružka myslí, že jste zavražděnou už delší dobu obtěžoval. Že jste jí vyhrožoval –“ pravil zkusmo, a v tom příslušnice strčila mistrovi pod nos dopis, nalezený v kabelce, a příčinlivě vyštěkla:

„A co je tohle?“

Mistr se na to zadíval a pak bylo vidět, že mu spadl kámen ze srdce.

„Jo tak vy myslíte, že tohle je ode mě?“

„A od koho tedy?“

„No to já nevím. Ale řek bych, že od toho boxéra.“

„Od jakého boxéra?“ pronesli poručík i příslušnice současně a podívali se na sebe. Poručík nevrle, příslušnice s omluvným úsměvem.

„Od toho mistra těžký váhy. Nešetřila. Seděl na přehlídce v první radě. Zrovna vedle vás, soudruhu – soudruhu prefekte.“

* * *

„Soudružko,“ zakrákoral s odpornou nadutostí poručík Borůvka, když čekali na boxerův příchod, „do výsledku se mi laskavě neplette!“

„Chtěla jsem vám pomoci,“ pravila pokorně dívka. „V rukověti pro příslušníky jsem četla, že křížový výsledek bývá nejúčinnějším druhem výsledku.“

„Až budu potřebovat křížový výsledek, mám tu od toho soudruha praporčíka. Vy,“ pravil poručík svrchu, „budete použita k nějaké méně náročné práci, když se toho ukáže potřeba.“

Příslušnice svěsila hlavu a poručíkovi se před očima zaleskl překrásný drdol. Zamračil se a vyzval vrchního nadstrážmistra Šintáka, aby se šel podívat, proč tak dlouho nevedou Nešetřila.

* * *

Když ho konečně předvedli – urostlého Málka převyšoval o hlavu – zachoval se boxer podivně. Poručík vstal, aby se zbavil tělesného mindráku, a prudce se otázel sedícího obra.

„Vy jste udržoval známost s Marcelou Linhartovou?“

A obr, jemůž se v placatém obličejí neobjevila jediná známka duševního hnutí, klidně odvětil:

„Jo. A pořád udržuju.“

Zamnul přitom v rukou velký zelený kapesník a pak jej položil před sebe na stůl. Zasvítíl na něm jasně bílý monogram JN.

Poručík pohlédl na Málka. Málek zavrtěl hlavou a drsně vyjel na rohovníka:

„Už neudržíte! Marcelu Linhartovou právě někdo zavraždil!“

Spoléhal-li na psychologický účinek toho krutého výpadu, výsledek předčil očekávání. Obr otevřel ústa, zavřel oči a bez identifikovatelného výrazu se jako pytel brambor svalil ze židle na zem.

* * *

„Tak tohle můžem skoro pokládat za přiznání,“ pravil cynicky Málek, zatímco příslušnice se skláněla nad bezvědomým hromotlukem.

„Že ji zavraždil?“ otázel se udiveně vrchní nadstrážmistr.

„Ano,“ řekl poručík. „Možná.“

Příslušnice k němu zvedla hlavu. „Ba ne,“ řekla. „Ten ji nezavraždil. Ten byl do ní jenom tak zamilovaný.“

A to poručíka podráždilo. Zamečel: „Tak dost, soudružko! Svoje názory si nechte! Říkal jsem vám, abyste se nám do výslechu nepletla!“

„Ale vždyť já –“

Cosí nevysvětlitelného, čemu sám dobře nerozuměl, rozlítilo poručíka na nejvyšší míru. Ani dobře nevěděl jak, ale uchýlil se k nejodpornějšímu ze svých tónů a k otázce, již snad za celých bezmála osmnáct let své služební kariéry nikdy nepoužil:

„Víte, co je to rozkaz?“ zamečel.

Příslušnice se postavila do pozoru. Bílé knoflíčky na černé náprsnice zasvítily a z koutku jednoho krásně pomalovaného oka vytryskla slza.

„Vím, soudruhu poručíku.“

„Tak si dejte odchod. Pomůžete soudruhům sepsat inventář předmětů nalezených u zavražděné na místě činu.“

Předepsané „Provedu!“ se podobalo spíš nějakému ne zcela artikulovanému zvuku.

Praporčík Málek pohlédl na poručíka a podivně se ušklíbl. Pak se dychtivě otočil za štíhlou postavou v černé blůze, která zmizela mezi dveřmi.

Rohovník na zemi se posadil a poručík, rozezlený téměř k nepřičetnosti, si ho vzal do prádla.

* * *

Co zjistil, rozeznilo ho ještě víc; také proto, že se ukázalo, že příslušnice měla patrně pravdu.

Neboť rohovník – jakkoliv všechno ostatní souhlasilo – nemohl být zřejmě vrahem nebohé manekýnky. Ano, udržoval s ní poměr, i tělesný, jak se na poručíkovu otázku výslovně vyjádřil. Ano, fialový kapesník s monogramem JN je jeho; neví, jak se mohl dostat do kabiny. Patrně ho ztratil nebo ho půjčil Marcelce; často si zapomínala kapesníček, a pak jí vždycky musel půjčovat svůj. Ostatně ty kapesníky dostal od ní. Dala mu na ně vyšít monogramy. No ano, občas se hádali, ale ruku na ni nikdy nevztáhl, to ne. Věděl, že by jí mohl ublížit, má sílu, kterou někdy sám nedovede zvládnout, je mistrem republiky v těžké váze a na podzim pojede na olympiádu.

A jak že to bylo během přehlídky? No, vrátný ho vyvolal k telefonu. Kdo ho volal? To neví. Když přišel k aparátu, ano, k tomu, co je v tom výklenku na chodbě, tak se nikdo nehlásil. Tak čekal, čekal – a jak dlouho? To už neví, ale dlouho. No, hodně dlouho. Byl zvědavý, kdo ho volá. Pořád opakoval Haló! Haló! A pak někdo zavěsil. Ne, neřekl nic. Zavěsil. A on ještě asi minutu stál a pořád opakoval to Haló! Proč? No prostě pro jistotu. Ano. Ano.

Pan inspektor má vlastně pravdu, bylo to zbytečné, ale jemu to nenapadlo. Jemu obvykle všechno napadá až za chvíli.

No, a potom se vrátil do sálu a tam mu řekli, že nemá odcházet. Tak neodcházel. Neodešel.

* * *

Boxerova výpověď se z větší části potvrdila. Vrátný ho sice při tom telefonování neviděl – od jeho stolku na telefon vidět není – a taky ho moc neslyšel. Ze začátku ano, řekl několikrát Haló! Haló!, ale pořád to opakoval a vrátný přestal poslouchat. Jestli on to přestal říkat, to neví. Má dojem, že ano, že tam byl hodně dlouho zticha, ale na chodbě je taky amplión ze sálu, vrátný poslouchal hudbu až do té chvíle, co v sále nastal ten šum, to se tam vrátný šel podívat –

„A pan Nešetřil stál zatím pořád u telefonu?“

„Asi jo,“ pravil nejistě vrátný. „Snad jo. Kolem mě každopádně nešel. Přišel až do sálu. To já už tam byl. Vrátil se až po mně.“

Přes vrátného nejistotu považoval poručík tento bod boxerovy výpovědi za v podstatě prokázaný stejně jako všechny ostatní.

Kromě jednoho.

Nejlepší kamarádka zavražděné Jarmila Hezounková uvedla, že zavražděná si jí na rohovníka stěžovala. Je prý žárlivý, hádavý, a třebaže by s ní pořád spal, sňatek odkládá. Jednou přišla dokonce na zkoušku s monoklem na oku, ne se skutečným, soudruhu poručíku, s modřinou kolem dokola, a po dlouhém naléhání se Jarmile svěřila, že jí to udělal Pepa, protože jí na ulici vlítlo něco do oka a Pepa si myslel, že mrká na toho zpěváka Matouška, který šel právě kolem.

Rohovník svoje původcovství sice popřel; krevní podlitina kolem oka zavražděné vznikla podle něho tím, že Marcelka „spadla na voko“. Ale nepamatoval si už proč a kde a jak, takže se, pokud šlo o poručíka, vlastně přiznal.

Tím ovšem – pro poručíka – padlo jeho tvrzení, že na zavražděnou nikdy nevztáhl ruku.

Okolkování se sňatkem připustil, ale vyložil je tak, že chtěl nejdřív získat zlatou na olympiádě a „přinést ji Marcelce tak nějak jako svatební dar“. Tomu se poručík jenom ušklíbl, zvláště když boxer chtěl věrohodnost té pohádky zesílit tvrzením, že „manželské povinnosti jsou v období tvrdého tréninku nevhodný“.

„Jak to, že jste tedy v období toho tvrdého tréninku na zesnulé neustále vymáhal, jak dosvědčuje slečna Hezounková, předmanželské povinnosti?“ otázal se kousavě, a rohovník, neschopný subtilnější lži, místo aby nedokazatelné tvrzení Hezounkové prostě popřel, svěsil hlavu, a tím se – pro poručíka – přiznal i k této přitěžující okolnosti.

Přesto nebylo zatím možné hodit vraždu na krk boxerovi.

Dveře oddělující výklenek s telefonem od dílny se prostě bez klíče otevřít nedaly. A klíč se nenašel ani u boxera, ani u žádného z přítomných diváků, ani zevrubnou prohlídkou všech místností. Měli jej pouze vrátný, silnější dáma ředitelka a vrchní krejčovský mistr.

* * *

A nebylo ji možno hodit na krk ani vrchnímu krejčovskému mistrovi; opatřil si mezitím dva svědky. Lépe řečeno svědkyně: obě si prý v kritické chvíli všimly, jak si mistr přihýbá z láhve, postavené na zemi za věšákem. Jedna svědkyně byla stará hrbatá švadlena, druhá mladá hezká manekýnka poněkud japonského typu. Obě poručíka sice příliš nepřesvědčily a jejich protikladná sestava mu byla nápadná, ale křivé svědectví se jim dokázat nedalo. Proto se vrátil k otázce, jak si pugilista opatřil klíč od dílny. Nepřišel na nic, a to ho roztrpčilo. Vztek si vylil opět na příslušnici; když pozdě večer skončili práci v salóne a sestupovali po schodech z prvního poschodí do přízemí, zeptala se ta nešťastnice sama od sebe vrátného: „Kam vedou, prosím vás, soudruhu, tyhle schody?“

A ukázala na úzké schodiště, které ústilo do haly činžáku na druhé straně naproti hlavnímu schodišti a mizelo někam za veřejnou telefonní hovornou.

„Nahoru do vedlejší budovy.“

„A nevedou –“ ozvala se příslušnice, ale poručík dostal takový záchvat řevu téměř vojenského, že jej přemohl teprve na chodníku před budovou.

* * *

V garsoniére zavražděné manekýnky padlo jim na první pohled do oka velké úmrtní oznámení, opřené o zrcadlo na toaletním stolku. Text byl německý a zvěstoval všem přátelům a známým, že ve Vídni zemřel ve věku šedesáti let jakýsi pan Anton Streyschek, majitel továrny na cukrovinky. Jako pozůstalí byli uvedeni zaměstnanci továrny.

Proč tu manekýnka parte vystavila, nebylo jasné. Aspoň ne poručíkovi, jehož vlčí mlha se už proměnila v londýnský smog. Praporčík Málek hádal na zahraničního turistu, kterého si, jak se vyjádřil, nebožka „nabrnkla někde v Jaltě“.

Jinak obsahoval byt v oblasti podezřelých materiálů jenom další milostné dopisy rohovníkovy, většinou rozervaného rázu a plné nejružnějších chyb proti pravopisu a gramatice. Boxer zřejmě pociťoval potřebu korespondovat jedině tehdy, když se s milou pohádal. Nebyl v tom asi zvláštní výjimkou, ale přesto byl mezi listy jeden, nad nímž nadsedli:

Marcelo, zněl, jestli to uděláš ještě jednou tak tě namoutě duši zabiju. Pepa.

V posledním slovese bylo původně ypsilon, později je však rohovník předělal na měkké i.

Praporčík hvízdal a pohlédl významně na poručíka. Poručík mu významný pohled vrátil. Příslušnice, již hořely tváře pátračským vzrušením, se opět neopatrně neovládla a řekla zajíkávě:

„To nic neznamená. On ji určitě nezabil.“

Poručík vystřídal odpornou nadutost slizkou ironií:

„A smím vědět, zač vděčíme té jistotě? Ženské chytrosti, nebo ženské hlouposti?“

Dychtivá dívka polkla, zalapala po dechu. Zrudla, zaleskly se jí oči, ale pak se vzmužila k něčemu, co dosud – ve vztahu k svému nadřízenému – nikdy nedokázala. Urazila se.

„Když tomu tak chcete říkat, soudruhu poručíku Borůvko, tak ano,“ pravila upjatě. „Ale já mu to prostě vidím na tom jeho placatém nose –“

„Báječný postřeh!“ pravil poručík a odporně se zachechtal. „Vám nic neujde: ani to, že boxer má placatý nos!“

„Když už mluvíme o nose,“ odsekla dívka. „Četla jsem tuhle ve spise Mědílek –“

„To sem nepatří,“ vyjel na ni poručík. Nerad vzpomínal na případ Mědílek. Vyslychal tenkrát tři dny a tři noci nahluchlého penzistu, jenž neustále přísahal, že o mrtvole své sousedky, která s ním obývala malý domek na předměstí, nic neví; přitom na mrtvolu přišli dělníci, kteří každé ráno chodili kolem domku do práce a byl jim nápadný strašlivý puch, který se z baráčku linul. Když se na místo činu dostavil poručík, téměř z toho zápachu omdlel; mrtvola byla už v pokročilém stavu rozkladu. Ale nahluchlý děda přesto tvrdil, že o nebožce nic neví, že mu bylo nápadné, proč ve vedlejším bytě neslyší rádio, ale přičítal to své nahluchlosti. Po třídních výsleších, při nichž poručík vystřídal všechny pečlivě naučené rafinovanosti křížového vyptávání, zmínil se konečně o zápachu; ten přece nikomu nemohl uniknout! Schovával si to jako trumf až nakonec a očekával, že po tomto logickém výkonu se děda zkroušeně přizná. Zmýlil se. Děda se zašklebil a ukázal si na velký rudý, baňatý nos a prohlásil: „Vod švejch patnácti let nemám čuch!“ a doložil to úředním lékařským vysvědčením. Potom se zjistilo, že babku zavraždil podomní obchodník s textiliemi.

Z toho důvodu se poručík prudce ohradil proti citaci případu Mědílek v souvislosti s boxerovým nosem a v duchu pocítil novou vlnu nenávisti, smíšené s obdivem k bílým knoflíčkům.

„Prostě,“ pokračovala upjatě příslušnice, „já mu vidím na nose, že je to dobrák, a za druhé: kdyby ji chtěl opravdu zavraždit, tak by jí byl nepsal – ne, kdyby vraždě předcházela premeditace, jaká tady jasně musela předcházet. A kdyby jí byl nakrásně psal, tak ne to, že ji zavraždí.“

Poručík se nezmohl na víc než na slizké: „Jak to víte?“

„Tak,“ odsekla dívka. „Třeba to vím z osobní zkušenosti.“

„Vy jste už někdy někoho zavraždila?“

„Ještě ne,“ řekla příslušnice a obdařila poručíka pronikavě výmluvným pohledem.

Na kratičký okamžik blesklo kriminalistovi hlavou poznání, proč ji tak strašně nenávidí. Byl v tom kus dialektiky. Zamračil se a honem se vrátil k boxerovým milostným dopisům.

* * *

Nevyčetl z nich už nic, co by nějak změnilo profil případu. Zbývalo jen zjistit, jak si boxer opatřil klíče k dílně a kde je po vraždě schoval.

A přece, když tak seděli kolem kulatého stolečku a dumali nad výlevy té prosté, ale zřejmě vášnivé duše, vzal případ nečekaný obrat.

Vrchní nadstrážmistr Šinták vpustil do místnosti muže, jenž prohlásil, že se dozvěděl, co se stalo, a chtěl dobrovolně svědčit. Je mu prý známá okolnost, která snad není bez důležitosti.

Nebyla. Ze svědkovy výpovědi vyšlo najevo, že večer před vraždou strhla se v garsoniére zavražděné manekýnky prudká hádka. Tak prudká, že svědek, jenž bydlel přímo nad ní, musel několikrát zabušit smetákem na podlahu, aby se ti dole hádali tišeji. Kvůli čemu se hádali, neví. Rozumět nebylo. Ale muselo to být vážné, protože řvali jako paviáni.

„A poznal jste, kdo to byl?“

„Slečnin nápadník, pan Nešetřil,“ řekl svědek bez váhání. „Ten mistr republiky v těžké váze –“

„To víme,“ přerušil ho poručík. „A kdo ještě?“

„Pan docent Linhart, slečnin bratranec.“

* * *

Ještě jednou se ten večer pokusila příslušnice přiložit polínko do přihořívajícího ohýnku pátrání a poněkud jím prosvětlit poručíkovu trapnou vlčí mlhu. Urazila se, ale bylo jí smutno při pomyslení, že už třeba nikdy nezavládne mezi ní a nadřízeným ona – jí tak drahá – atmosféra něžného služebního přátelství, a tak se ještě jednou přemohla. Když zamyšleni ujížděli služebním vozem na stanici, pravila tiše svým vlahým, neslužebním tónem, na nějž i poručík vzpomínal s lítostí: „Soudruhu poručíku, dovoluji mi dotaz.“

A protože se na ten tón tak dobře pamatoval, a protože mu bylo něčeho tak strašně líto, odsekl s odpornou nadutostí:

„Co zas chcete?“

„Myslím, že by bylo dobře,“ pravila dívka pokorně, „dát sejmout otisky prstů z toho telefonu dole v hale pod salónem Rosenblum.“

Pokorný tón poručíka ještě víc rozčílil a on přešel od odporné nadutosti k ještě odpornější slizké ironii:

„Prosím vás, proč? Vy – vy holmesi v sukních!“

Tím i trpělivost té velmi trpělivé, velmi hodné dívky přetekla.

„Proto,“ odsekla. „Z ženské hlouposti!“

A svatosvatě si umínila, že už do případu zasahovat nebude.

Aspoň ne tak, aby to poručík věděl.

* * *

Konfrontace milence zavražděné manekýnky s jejím bratrancem, k níž došlo pozdě v noci, jenom potvrdila poručíkovu podezření. Vydal proto přísné rozkazy, aby se pokračovalo v pátrání po hypotetickém klíči také ve větracím systému budovy a v kanalizaci.

Konfrontování se podobali Davidu a Goliáši ve fyzickém a obráceně také v duševním smyslu. Docent Linhart byl maličký, vzteklý a velmi bystrý pán. Mistr těžké váhy měřil sice o dobrou třetinu víc, ale pokud jde o ducha, neprojevil nic, čemu by se i při největší míře dobré vůle dalo říkat bystrost.

Předmětem včerejšího sporu bylo to, že si zavražděná svému bratranci stěžovala na hrubé nakládání ze strany svého snoubence, a zejména na to, že neustále oddaluje datum sňatku; boxer opět za-

píral a nevěrohodně vysvětloval, ale protože se to shodovalo s výpovědí Hezounkové, nebylo možné o docentově pravdomlnosti pochybovat.

Docent pozval boxera k pohovoru do dívčina bytu; považoval se tak trochu za jejího ochránce, protože dívka neměla rodiče. Když včera, velmi klidně, vytkl svému švagrovi *in spe* tyto a jiné chyby, rozčlíl se tento muž zcela úměrně pravdivosti výtek, hrubé nakládání slovy popřel a vzápětí je činem potvrdil – manekýnka chtěla něco podotknout a on ji jediným šťouchnutím malíčku povalil na gauč – a oddalování sňatku objasňoval teorií o zlaté olympijské medaili coby svatebním daru.

A teď to přišlo: nevěsta jedovatě odsekla, že medaili přiveze ledajako křestní minci, protože právě ten den dopoledne se na středisku dozvěděla, že bude chovat. Zpráva kupodivu borce nepřiměla, aby klesl na kolena, v slzách se omluvil a volal na radnici o nejbližší termín. Místo toho se ještě více rozlítil a obvinil snoubenku z často opakované a mnohočetné nevěry. Tehdy zasáhl soused seshora koštětem poprvé. Docent Linhart, ačkoliv choval opatrný respekt k tělesné síle manekýnčina nápadníka, odvážil se zvýšit hlas, aby obhájil čest příbuzné; ale docílil jen toho, že i rohovník hlas zvýšil – došlo k druhému zásahu souseda – a popadl docenta za krk takovou silou, že mu na něm zanechal drobnější krevní podlitiny, které učenec vyšetřujícím příslušníkům ihned ukázal. Pokusil se prý volat o pomoc a v duchu se již loučil se životem, ale kupodivu ho zachránil třetí zásah souseda seshora. Rohovník se poněkud uklidnil, uraženě mrštil docentem na pohovku vedle manekýny a zamračeně odešel. Potom, až do půlnoci, musel docent uklidňovat sestřenici, neboť tu stihl těžký nervový záchvat a částečné mdloby.

To vše boxer zkroušeně přiznal. Dodal jenom, že se u něho už cestou domů dostavily těžké výčitky svědomí, že celý následující den své milé volal, ale ona odmítla přijít k telefonu, a že se potom v zoufalství dostal na přehlídku, kam ho nic netušící vrátný pustil z protekce. Hodlal se pokusit o smír, jenž prý měl být korunován

závazným datem sňatku; to odpoledne je objednal na Staroměstské radnici.

Ráno poručík zjistil, že v tomto bodě mluvil boxer čistou pravdu. Praporčík Málek si však sňatkové datum vysvětlil v rohovníkův neprospěch. Toto datum, stejně jako záhadné telefonické volání (patrně boxerem objednané) vysvětloval jako pokus o psychologické i faktické alibi a prohlásil je za další doklad rafinované premeditace. Rohovník není prý tak blbý, jak se zdá, usoudil praporčík, a poručík se po delší, silně mlžnaté úvaze k jeho mínění připojil.

Příslušnice se už do případu nemíchala.

Aspoň ne tak, aby to věděl poručík.

* * *

Mlha se nezvedla ani v noci. Poručík strávil noc bděním, střídajícím se s erotickými sny, jejichž předmětem nebyla však silnější dáma, která den nato asi v jedenáct dopoledne vešla do jeho kanceláře. Proto ji uvítal sice zdvořile, ne však příliš vlídně.

„Milý pane inspektore!“ zašveholila a poručíka obklopila dusná vůně, jako by kanceláří právě prošel průvod moskevských turistek. „Nebudete se zlobit, když si vás dovolím maličko kritizovat?“

„Račte,“ pravil úsečně.

„Vy nedůvěřivý!“ zahrozila dáma prstem. „Fendrych je dosud na svobodě!“

„Který Fendrych?“ otázal se rozpačitě, neboť uplynulou půlhodinu přemítal o jiných věcech než o té vraždě.

„Ach vy šprýmaři! Přece náš Fendrych! Vrchní mistr!“

„Hm, ten,“ zamračil se poručík. „Má alibi. Viděli ho, jak v kritické době pije pivo.“

„Snad nemyslíte svědectví toho chudáčka Boženky Smetanové? Ale milý pane inspektore – vždyť to je vyložený případ platonické lásky! Boženka ho, ubožáček, zbožňuje! Skočila by pro něho do ohně. To podle mne není vůbec žádné alibi!“

„Nezávisle na ní ho viděla pít také –“ poručík nahlédl do lejster, nad nimiž ještě před chvílí snil o výletu do Benátek, nikoli však se Zuzankou, „– Lucie Helebrantová, manekýnka.“

Silnější dáma se pohrdlivě usmála.

„Helebrantová? Milý pane inspektore, to je přece totéž!“

„Jak totéž?“

Dáma se usmála mysticky.

„Ach, obávám se, že věci, které se vymykají přísné logice, nejsou vám příliš zřejmé.“

„Jsou mi zřejmé dost,“ zamračil se poručík, „aby mi to stačilo. Ale nestačí to bohužel k důkazu.“

„Nestačí? A když vám řeknu, že se mi Marcela krátce před – před tou strašlivou událostí svěřila, že je v jiném stavu –“

„Vám? To jste byly tak důvěrné?“

Dáma zaslzela. Lépe řečeno naznačila zaslzení kapesníčkem, neboť si dávala pozor, aby neporušila maskárové malby kolem baziliš-
čích očí.

„Měla jsem Marcelku ráda jako svou vlastní. Ony také s Yvonkou kamarádily. Yvonka je moje dcera, jediné, co mi zbylo po nebožtíkovi,“ kapesníček znovu zasymbolizoval zaslzení. „Proto se mi také svěřila. Byla z toho, chudák, tak denervovaná, že – nu, neměla bych to říkat, ale vy jste ušlechtilý člověk a máte pochopení pro lidské neštěstí – prostě mě prosila, abych jí zařídila jistou věc. Nechtěla s tím chodit na komisi, protože otcem nebyl její snoubenec –“

Dáma sklopila oči, vzdychla a dodala:

„Ženy to mají na světě těžké.“

Poručík si odkašlal.

„Otcem byl podle vás Fendrych?“

„Podle ní,“ pravila dáma tragicky.

„A není možné, že to měla s Nešetřilem?“

„S tím dobrákem?“ podivila se dáma. „Ale pane inspektore – před tím to přece nemusela tajit. Ten by si ji na místě vzal. Chodil za ní jako pejsek.“

Poručík zamrkal a potřásl hlavou. Něco tu hraje, a něco tu nehraje, řekl si. Odkud ta ženská může vědět, že zavražděná byla těhotná? S tím se přece takové holky nechlubí. A jestliže svůj stav oznámila boxerovi, není přece pravděpodobné, že by zároveň žádala o jisté služby svou ředitelku. Ale odkud to potom ona ví? Od Yvonky? Ale možná, že pokud jde o rohovníka, vylítlo jí to v hádce z rozčilení.

„Tak proč to otcovství nehodila rovnou na krk Nešetřilovi,“ zeptal se, „když s nimi – podle toho, co říkáte – udržovala poměr současně? Toho rohovníka by asi nenapadlo vést spor o paternitu, jestliže za ní běhal jako pejsek?“

No ovšem, odpověděl si ihned sám. Nešetřil vypovídá, že manželské povinnosti jsou v době tréninku nevhodné. Třeba mluví pravdu on, a ne Hezounková, třeba Marcelce spíš odpíral, než žadonil, a mohl si tedy snadno vypočítat, že dítě není jeho. A patrně si to také vypočítal. To bylo logické. Jenže dáma měla po ruce mystičtější vysvětlení.

„Příteli,“ pravila vlhkým polohlasem. „Vy se v ženské duši opravdu nevyznáte. Fendrych – to bylo podlehnutí! Ten muž je ďábel – má přímo nadpřirozenou moc nad ženami – nad některými ženami – obzvláště nad příliš mladými ženami. Téměř každá mu podlehne. A každá bez výjimky ho potom nenávidí.“

„Skutečně?“

„Skutečně. Kdežto Nešetřil – to byla láska!“ dáma vyslovila to romantické slovo s pocukrovaným velkým L. „A Marcelka byla příliš poctivá, aby tomu dobrákovi, tomu svému hodnému medvědovi provedla něco takového.“

Poručík si odkašlal a v touze zaimponovat náznakem velkých zkušeností řekl:

„Hm, já sice ženy znám z různých stránek, ale –“

„Ach!“ dáma zavřela oči a stiskla poručíkovi prsty. „Já vím, že znáte! Něco takového žena cítí. Vyzařuje z vás cosi – – cosi –“

„Co?“ pravil poručík tupě.

Dáma opakovala to ve skutečnosti málo používané citoslovce a pak pravila:

„Ušlechtilost – síla vůle – dobrota – mužnost – já nevím –“

„No – to já taky nevím,“ pravil rozpačitě poručík.

„Ale já to vím! Velice bych si přála porozprávět si někdy s mužem, jako jste vy, a nejenom o tomhle případě. Jsem osamělá žena a často bývám bezradná – mohl byste mi poradit –“

„Kdybyste cokoliv potřebovala, obraťte se na nás,“ pravil poručík. „Jsme tu od toho.“

„Ach – proč ten plurál, milý pane inspektore – nebo vám mohu říkat příteli?“

„Jak račte. Tak vy myslíte, že Fendrych –“

„Nechme Fendrycha Fendrychem –“

Zazvonil telefon. Volal Málek, že se poněkud zdrží, protože dosud neskončil výsledky přítelkyň zavražděné. Poručík mu řekl, že dobře. Zavěsil a oznámil silnější dámě, že ho volají na nutnou poradu.

Dáma se zvedla. Poručíka obklopil nový oblak vůně.

„Přijdu zas. Opatřím vám další důkazy proti Fendrychovi. Přijdu brzy. A až ho usvědčíme, musíme to spolu oslavit. Slíbíte mi to?“

„Ano,“ řekl starý kriminalista mdle. „To nepochybně.“

Stisk ruky byl omamný. Když dáma odešla, poručík udiveně zavrtěl hlavou, jako by nevěřil svým vlastním uším. Nebo spíš očím, protože udělal dřep a vyhlédl klíčovou dírkou na chodbu. Dáma po ní elegantně kráčela ke schodišti, a náhle se prudce zastavila. Ošila se, sáhla si kamsi na stehno a něco si tam ohmatávala. Podvazek, řekl si v duchu zkušený poručík. Jako na potvrzenou si dáma vyhrnula sukni, ale okamžitě ji opět spustila, neboť za rohem se vynořil vrchní nadstrážmistr Šinták, zrozpačitěl a obešel dámu s hlubokou úklonou. Dáma se rozhlédla, všimla si dveří vlevo a rázně vešla dovnitř. Poručík věděl, že to jsou dveře na toaletu.

Za zády mu kdosi zakašlal. Rychle se napřímil, otočil. Byla to příslužnice. Zase měla na sobě tu černou blůzu s bílými knoflíčky a v ruce držela fascikl. Zřejmě nepozorovaně vešla dveřmi z vedlejší kanceláře.

„Přinesla jsem ty překlepané stenogramy, soudruhu poručíku,“ zahlásila v pozoru.

„Položte mi je na stůl,“ pravil kriminalista důstojně, a když to učinila a smutně se otočila k odchodu, dodal: „Jo, a počkejte. Řekněte soudruhu Šintákovi, ať okamžitě dojedou pro Fendrycha.“

Příslušnice se zarazila. Zdálo se, že bojuje nějaký vnitřní boj. Otočila k poručíkovi veliké oči a pravila tiše:

„Vy ho chcete zatknout, soudruhu poručíku?“

„Do toho vám nic není,“ pravil s odpornou zpupností.

Dívka opět zaváhala. Řekla docela tichounce:

„Jestli ho chcete dát zatknout, já myslím, že byste snad měl ještě trochu počkat.“

„Myslíte?“ přerušil ji se slizkou ironií.

„Ano. Protože vyšly najevo – vyjdou třeba najevo věci –“

„Tak podívejte se, soudružko! Ano. Vyšly najevo věci. Právě teď vyšly najevo věci, které mi dávají dobrý důvod promluvit si ještě jednou a důkladně s Fendrychem!“

„Vy myslíte to, co vám řekla ta Králová, o tom –“

Poručík se zděsil. V duchu se ho zmocnilo neuvěřitelné a temné podezření, nejsou-li ženy opravdu vybaveny nějakými zvláštními, patrně extrasenzorickými schopnostmi.

„Jak to víte, co mi říkala Králová?“

Příslušnice sklopila oči.

„Slyšela jsem to. Ona –“

„Jak jste to slyšela?“

Se sklopenýma očima padla teorie o extrasenzorických schopnostech.

„Skrz dveře. Já –“

„Tak vy jste poslouchala za dveřmi?“

„Neposlouchala. Ale máte ve dveřích slabou izolaci, soudruhu poručíku. Všechno je slyšet.“

„Když se položí ucho na dveře, co?“

„Ne – stačí u těch dveří stát –“

„A proč jste tam stála?“

„Nesla jsem vám ty stenogramy –“

„Tak vy jste je nesla, a přitom jste stála, co? A pořád jste slyšela?“

„Nechtěla jsem vás rušit.“

Poručík jenom zlostně odfrkl. Zavládlo uražené ticho. Po chvíli si příslušnice dodala odvahy.

„Ta Králová Fendrycha nenávidí. Proto to na něj chce shodit.“

„Jak to víte?“

„Mně stačí slyšet, jak o něm mluví – a vás jak svá– no, jak se vás prostě snaží ovlivnit –“

„Á!“ rozlítil se poručík a zrudl jako rudý tuřín. „Zase ženská logika, co? Logika bez důkazů. Jen tak – prostě: stačí si poslechnout, a víme všechno! Jenomže, drahá soudružko,“ zamečel a slovo „drahá“ příslušníci zabořilo, „my tady u kriminálky se nemůžeme řídit ženskou logikou! My tady u kriminálky se musíme řídit logikou aristotelskou!“

Poručíkova klasická vzdělanost vzala dívce na chvíli dech. Netušila, co to je aristotelská logika. Netušila ovšem ani, že právě tento týden, když se na poručíka obrátila Zuzanka o pomoc s úkolem z politické ekonomie (v jejímž rámci fušoval profesor Nevlídný do filozofické propedeutiky), lámal si kriminalista dlouho a marně hlavu nad tím, kde je chyba v tvrzení:

Vše, co má křídla, létá.

Pštros má křídla.

Pštros tedy létá.

Ale protože poručík stál mlčky, byť rozhněvaně u okna – zíral na průčelí kostelíka sv. Sidonia a dívka netušila, jakou pro ni smutnou roli sehrál tento odporný světec ve změně poručíkova chování – a nevydal jí rozkaz k odchodu, sebrala ještě jednou odvalu a pravila:

„Já vím, soudruhu poručíku, že nemůžete dát jenom na nějaké zdání. Ale když je tu ten zadní vchod do dílny. Kdokoliv mohl –“

Poručík se výhruzně otočil a příslušnice zmlkla. „Už se zase ple-
tete do vyšetřování,“ řekl a při pohledu na bílé knoflíčky okamžitě
zapomněl, co chtěl říct. Zavřel oči a zase si na to vzpomněl. „Ano,
těmi zadními dveřmi mohl kdokoliv vejít. Právě že kdokoliv, kdo si
opatřil klíč. Jenže zaměstnanců, kteří mají klíč, je osm. A každý
z nich má spoustu známých. Postupně, soudružko, postupně je bu-
dem vyšetřovat. Ale příkaz doby, jestli to nevíte, je ekonomičnost.
A my tady máme dva velmi podezřelé chlapy, kteří prokazatelně
zavražděné vyhrožovali, respektive ji obtěžovali a zneužívali,
a s nimiž buď s oběma, nebo s každým zvlášť čekala dítě!“

K této gynekologické záhadě chtěla příslušnice opět něco pozna-
menat, ale ohromil ji nový výron poručíkovy velké vzdělanosti.

„*Entia non sunt multiplicanda praeter necessitatem!*“ zamečel starý
kriminálníst, a ona pokorně pravila: „Co to je?“

„To je –“ poručík se zarazil. „Říká se tomu – Occamův nůž.“

„To byl nějaký vrah, Occam?“

„Occam byl filozof z – byl to starý filozof.“

„Já tomu nerozumím,“ pravila dívka nešťastně.

„Znamená to – prostě to znamená asi tolik, jako by se česky řeklo:
Proč na to jít jednoduše, když to jde složitě.“

„Ano. Ale já si přesto myslím, že by to nebylo tak složité – ani
neekonomické –“

Poručík, právě téměř přistižený při pokusu vydávat v mozku
uvízlý střep klasických vědomostí za zběhlost ve scholastické filozo-
fii, doslova vybuchl:

„Ovšem! Ženské logice není nic složité! Ženská logika, na tu my
ubožáci u kriminálky nestačíme!“ vyváděl. „Víte co, soudružko? Vy
uděláte myslím nejlíp, když si zažádáte o přeložení k protikapsářské
službě do Bílé labutě! Já vám to doporučím! Tam budete dávat po-
zor na ženské nákupní kabely. Na to vaše kriminalistické schopnosti
snad postačí. Tady byste nám za chvíli chtěla zavádět přenášení
myšlenek nebo citování duchů nebo podobné vymoženosti ženské
logiky!“

Dívce, od včerejška podruhé, došla po této nárážce trpělivost. Lístost ji přemohla a ona odsekla: „Promiňte, soudruhu poručíku, ale někdy je potřebná moje ženská logika, když vám ta vaše aristotelská nefunguje!“

Otočila se, bez rozkazu prošla dveřmi, chtěla jimi prásknout, na to se jí však přece jen nedostávalo odvahy, a tak je za sebou jenom energicky zavřela.

Kulatá tvář poručíka Borůvky se podobala měchu s červeným vínem.

Za chvílku nato vstoupil do kanceláře praporčík Málek a jeho obličej rovněž jevil tendenci k barvě červené.

* * *

„Holka drzá!“ ulevil si poručík. „Víš, co mi řekla? Ale já ji –“

Málek ho však nečekaně přerušil.

„Já myslím, Josef,“ pravil ledově, „že bys do služebních věcí neměl plést svoje soukromé –“ zaváhal, „soukromé pletky.“

„Soukromé? Já? Cože?!“

„Jen se nedělej! Už si to stejně cvrlikají vrabci na střeše –“

„Co si cvrlikají?“

„No to,“ pravil tvrdě Málek a hlas mu přetekl zběsilou žárlivostí. Před chvílkou se právě opět pokusil vzít uraženou dívku kolem pasu a červeně jedné z jeho dvou zrudlých tváří nebyla výsledkem vlivů pouze duševních.

„To, že podvádíš manželku tady s naší soudružkou!“

„No tohle! Já –“ v poručíkovi se všechno vzbouřilo nad tou osudovou nespravedlností. „Já se tady držím zpátky – už rok – a za to –“

„Držíš se zpátky moc okatě,“ pravil jízlivě Málek. „Moc okatě ji sekýruješ za každou pitomost. Moc okatě –“

„Ale já –“

„Je to prostě trochu moc primitivní kamufláž!“

Kamufláž! Za jeho namáhavě udržovanou ctnost ho svět takhle odměňuje?! Poručík pocítil bodnutí veliké křivdy.

„Ty nemluv, Pavle!“ pravil dotčeně. „Ty si myslíš, že nic nevidím? Že nevidím ty tvoje cukrbliky? Že jsem si nevším toho šepotu u psacího stroje, dnes to budou čtyři dni? Co ty mi máš co vyčítat, Pavle?“

„Nic,“ řekl Málek. „Jenomže já jsem svobodný člověk a ty jsi ženáč. Otec rodiny. A tohle není zrovna nová socialistická morálka –“

„Pavle! Jako je bůh nade mnou –“

„Bůh není!“ pravil praporčík informovaně.

To poručíka zlomilo.

„Já s ní nic nemám,“ zachraptěl. „Já ti to, Pavle, tady přísahám –“

„Povídali, že mu hráli,“ odtušil suše Málek. „Ale žádnéj strach. Neboj se. Já jsem charakter. Já to tvý manželce neřeknu. A teďka poslouchej. Mám tu ty výsledky od Rosenbluma.“

* * *

Výsledky se ukázaly jako naprosto neplodné, ale poručík je stejně nevnímal. Bílé knoflíčky, praporčíkovy odhalení, případ uvízlý na mělčině, to všechno se spojilo v amorfní mlhovinu zoufalství, a starý kriminalista počal přemítat o dobrovolném odchodu z tohoto nevděčného světa.

Proto nijak neuvítal, když k němu ve tři odpoledne znovu vplula silnější dáma, tentokrát v doprovodu uhrované švadlenky.

„Příteli,“ šeptla sladce a nepřiměřeně dlouho mu tiskla pravici. „Slíbila jsem vám další důkazy – tady je máte. Jaká jsem?“

Poručík neodpověděl.

„O co jde?“ řekl stručně a pohlédl na svědkyni.

„Řekni, Alenko, cos viděla předevečírem odpoledne?“

Svědkyně se nadýchlá a spustila, jako by to měla naučené:

„Marcela Linhartová dala panu Fendrychovi košem.“

„Vyřála mu políček,“ usmála se dáma. „A co řekl pan Fendrych?“

„Řekl: Tohle ti nedaruju, ty –“ svědkyně se zarazila.

„No?“

„Použil nemravného výrazu,“ ozvala se dáma. „Alenka se to stydí říct.“

„Jakého nemravného výrazu? Výpověď musí být přesná a úplná!“

„Řekl jí –“ svědkyně pořád neměla odvahy, a než stačila uvést, co vlastně strašného řekl pan Fendrych zavražděné, otevřely se prudce dveře a jmenovaný pán se objevil mezi nimi.

„Pardon,“ pravil.

„Co tu chcete?“ obořil se na něho poručík.

„Byl jsem předvolán –“

Poručík si vzpomněl, že rozkazy v tom směru vydal dopoledne příslušníci. Splnila je a poručík se nemohl zbavit dojmu, že částečně ze zlomyslnosti.

„Ach tak. Ovšem,“ řekl. „Pojďte dál.“

Silnější pán vešel, poručík si všiml, že tvář silnější dámy potemněla. Za silnějším pánem vešel slabší pán.

„Co vy tu chcete?“

„To je můj svědek, prosím,“ omluvil se pan Fendrych. „Ještě skrz to pivo. Viděl mě včera taky pít. Dokonce jsem mu dal zavdat.“

„Jak to, že jste ho jako svědka neuvedl hned?“

„V rozčilení jsem si to neuvědomil. Vzpomněl jsem si jenom na slečnu Smetanovou a na slečnu Helebrantovou –“

„Pochopitelné!“ procedila dáma skrze zuby. Uhrovitá švadlenka se schoulila v křesle do ustrašeného klubíčka.

„Je tu proti vám přitěžující svědectví,“ pravil přísně poručík Borůvka. „Zavražděná vám den před vraždou vyťala políček a vy jste se pak, milý pane, dopustil výroku výhrušného charakteru –“

„Ale to jsem nijak nemyslel!“ zaúpěl silnější pán. „To já jen, jak se to říká. Takový rčení. Já vám to vysvětlím!“

„Mimoto nám tady soudružka,“ poručík kývl k dámě, „oznámila něco, co se týká zavražděné a jí. Udržoval jste s ní milostný poměr, který nezůstal bez následků.“

Silnější pán sebou škubl, pak se zamračeně podíval na silnější dámu.

„Já – dával jsem si přece majzla! Vždycky jen s ochranným prostředkem –“ otočil se k poručíkovi. „A ona je přeci stejně v letech, kdy už to –“

Dáma zakašlala.

Poručík zamrkal.

„Jak to myslíte – v letech?“ řekl. „Linhartové bylo necelých dvaadvacet –“

Silnější pán zalapal po dechu.

„Já – Linhartové? – Ale – Tak to ona!“ zařval a obrátil se nenávistně k silnější dámě. „To ona ze msty, soudruhu prefekte! Já a Linhartová – prosím vás, podívejte se na mě! Trošku jsem s ní laškoval! Strkal jsem pracku, kam jsem neměl! Proto mi dala přes hubu! Ale tahle!“ ukázal na tmavnoucí dámu. „Kdybyste ji znal! Ta nenechá žádnýho chlapa na pokoji! Já si s ní něco užil! Teda – myslím to, jak se to říká. Takový rčení. To bylo samý: ‚Příteli sem, příteli tam!‘, až jsem jí podleh. A když jsem dostal rozum a řek sem jí, ať jde, kam patří, tak – no nepřejte si vidět ty scény! A teď mi chce ještě hodit na krk tu holku ubohou, co ji voddělal ten debilní kingkong, ten mistr republiky – kurva jedna mizerná!“

„No dovolte!“ pravila dáma hlasem velmi zvýšeným. „Vy sprostáku!“

Nato se situace prudce vyvinula v nezvládnutelný slovní duel, do něhož se poručík marně snažil zasáhnout. Rozběsněného krejčovského mistra musel nakonec Málek za pomoci mistrova svědka násilím vyvléci na chodbu.

Poručík – s natrženým límečkem – se obrátil k dámě. Prudce se jí dmula ňadra a kosmetickou výzdobu poněkud pošramotil pot vzrušení.

„Doufám, že tomu zvrhlíkovi nevěříte, pane inspektore –“

„Nedoufejte!“ zařval poručík mimo očekávání. „Věřím mu! Mně stačí se na vás podívat a slyšet, jak mě svá – jak jste se mě snažila ovlivnit – a vím všechno! Styďte se! Matka dospělé dcery! A já, ženatý muž! A vy, ze zášti, nevinného člověka –“

„Nevím, jestli vy se chováte jako ženatý muž,“ pravila suše dáma. „Dobře jsem si všimla, jak na tu vaši slečnu, co byla s vámi –“

„To sem nepleťte!“ poručík vyletěl. „Vy si vůbec moc všímáte věcí, do kterých vám nic není! Styďte se! Taková stará rašple! Já se vůbec, řeknu vám, vůbec nedivím tomu Fendrychovi, že se na vás vykašlal! Vůbec ne!“

To už křičel na dámina záda.

Třebaže se jí ňadra dmula potlačovaným vzrušením, zachovala na rozdíl od poručíka dekorum a vyplula z kanceláře jako pravá dáma, ačkoliv jí vlastně nebyla. Nebo byla. Poručík se v dámách nevyznal.

Otřel si pot z kulaté tváře a zhroutil se do křesla. Potom udělal něco, co dělával jen v řídkých okamžicích žaludečních nevolností. Sáhł do nejspodnější zásuvky psacího stolu, vytáhl odtamtud láhev líkeru Klášterní tajemství, nalil si panáka a zvrhl ho do sebe.

* * *

To odpoledne zvrhl do sebe ještě několik takových panáků. Případ, aspoň se mu to zdálo, uvízl zcela na mělčině. Výstup se silnější dámou jej znechutil. Málkovo neoprávněné tvrzení v něm probouzelo bezmocný vztek. A příslušnice v černé blůzičce ho bolela v srdci jako trýznivý trn, který by odtamtud ani nejlepší chirurg nevytáhl.

Vlekl se ze stanice ulicemi předjarní Prahy, kudy opět, podobně jako loni, táhl příslib šeríkové vůně, a zapadl do Embassy baru. Když z něho vypadl, příslib šeríkové vůně se zřetelně zvětšil v přímém poměru k vlčí mlze a k toužebnému alkoholovému zoufalství, k němuž se poručík dopracoval u barového pultu.

Kráčel vrávoravě kolem širokých rozsvícených výkladních skříní samoobsluhy na rohu Václaváku a na kulaté hlavě se mu truchlivě třepotal kačírek, neboť v baru zapomněl klobouk. Měl pocit naprosté porážky na všech frontách, pocit trpkého konce, pocit, že mu život – za těch patnáct dvacet let, co se ještě bude plahočit po této zemi – nemůže už nabídnout nic než zklamání, trampoty a bolest. Melancholickýma očima pohlédl do zářící prodejny a zarazil se.

U jednoho z mnoha pultů s konzervami stála dobře známá postava. Byla k němu otočena zády a váhala mezi tuňákem v rajske šťávě a taveným sýrem se zeleninou.

Poručík škytl – nebo to snad bylo cosi podobného zaúpění? – prudce se rozběhl, klopýtl, chytil se kolem pasu jakéhosi elegantního pána v širokém klobouku, zamumlal něco na omluvu a tryskem oběhl roh Václaváku. Za chvíli už si v samoobsluze razil cestu večerním povozem a mířil k pultu, nad nímž vykukoval impozantní drdol.

Dívka svůj problém dosud nevyřešila; pořád ještě váhala mezi tuňákem a taveným sýrem a v drátěném košíčku ležela opuštěná čtvrtka okoralého chleba. Veliká něha zalomcovala poručíkem. A hluboká lítost. Přistoupil zezadu k dívce a chraptivěji oslovil:

„Soudružko –“

Otočila se a tvář jí zastřelo leknutí.

„Soudružko – já – vy – my –“

„Nezlobte se, prosím vás, soudruhu poručíku,“ pravila úzkostlivě. „Já vím, že vy jste ty otisky prstů nechtěl dát sejmout. Ale já jsem si myslela –“

„Čert aby vzal otisky prstů!“ pravil zoufale poručík. „Já –“

„Ale ono se mi to potvrdilo. Vážně.“

„Soudružko!“ zaúpěl poručík. „Soudružko! Promiňte mi, že jsem na vás tak křičel!“

* * *

Seděli potom – jak právě před rokem měli, ale tenkrát neseděli – ve vinárně U kocoura a mluvili o případu. Aspoň to tak znělo.

„Měla jste pravdu,“ přiznával pokorně poručík. „Té ženské to bylo vidět na nose, jak Fendrycha nenávidí.“

„On byl stejně, aspoň si to myslím, mimo podezření,“ pravila příslušnice. „Přece by si k tomu nevybral takovou situaci, kdy ho každou chvíli mohl někdo shánět –“

Poručík vzdychl.

„Máte pravdu. Měl jsem ho hned vyloučit. Byl to asi přece jen ten boxer. Jenže jak se proboha dostal přes ty dveře?“

Otázka zůstala viset ve vzduchu. Příslušnice vrabčími sousty po-
jídala přírodní řízek, který jí štědrý poručík objednal, a zachránil ji
tak před nutností poškozovat si zdraví konzervovaným tuňákem.

„Nesmíte se zlobit,“ řekla, „ale já myslím, že ten boxer to nebyl.
Na toho je to zas moc rafinované. Sehnat si komplice, aby ho volal
k telefonu, potom –“

„Ale kdo tedy?“

Dívka zrozpačitěla.

„Víte – jak jste dal zjistit, kdo všechno měl klíč od zadních dveří
do dílny –“

„Ano?“

„Měla ho taky Marcela Linhartová.“

„To vím.“

„A – já jsem vám to chtěla říct, ale vy jste mě nepustil ke slovu –“

„Nezlobte se,“ zahuhlal poručík.

„To nic. Byl to prostě ten klíček, co ho měla v kabelce extra, víte?
Ne na kroužku s ostatními klíčky.“

Poručík sebou škubl.

„To znamená?“

Dívka přikývla a nechala ho, aby si trochu napravit reputaci. Byla
to velmi nezištná dívka.

„To znamená,“ říkal poručík, „že – počkejte – dejme tomu, že si
ho od ní vypůjčil vrah – nebo jí ho ukradl – dal si podle něj udělat
kopii a originál jí chtěl po činu vrátit do kabelky – protože věděl, že
se ví, že ho – myslím Linhartová – má, a bál se, aby se po něm neza-
čalo pátrat – protože by se pátralo především mezi lidmi, s kterými
se stýkala nejintimněji –“

„Ano. Ale neměl čas navlíknout ho k ostatním na kroužek, tak ho
jenom hodil do kabelky.“

Oba se odmlčeli. Poručík úporně přemýšlel, avšak zbytky vlčí
mlhy se dosud nerozptýlily úplně. Pravil zklamaně:

„Jenže stejně to nehraje. Nešetřil by to nestihl proklouznout za tu chvíli, co vrátného přilákalo vzrušení v sále, dveřmi na hlavní schodiště, seběhnout dolů, po druhém schodišti vyběhnout nahoru, odemknout zezadu dílnu, vniknout do kabinky –“

„To ne,“ přerušila ho příslušnice. „A pak – když vrátný odešel od svého stolku do sálu, byla už Marcela Linhartová mrtvá.“

Poručík se začervenál.

„Máte pravdu! Já jsem – Ale co ten kapesník? Ten přece patří Nešetřilovi? Že by ho tam zapomněl? On je sice trochu těžkopádný, ale –“

„Ale tak hloupý zase není, aby po sobě nechával takovou vizitku,“ dokončila za něho příslušnice. „Právě ten kapesník mě přivedl na myšlenku, že to někdo na Nešetřila narafičil. A pak ten telefon.“

„Telefon?“

„A to úmrtní oznámení v bytě Marcely Linhartové.“

„To mě –“ poručík nedopověděl, co chtěl říct. Sám to nevěděl. Příslušnice pokračovala:

„Někdo přece Nešetřila volal telefonem. A právě ve chvíli, kdy došlo k vraždě. Nebo těsně předtím. Proto jsem chtěla dát sejmout ty otisky prstů z toho aparátu v hale. Protože to je od místa činu nejbližší telefon – myslím veřejně přístupný telefon.“

Poručíkovi se na čele zaperlil pot. Vlčí mlha se rozptylovala.

„A vy myslíte?“

Dívka vážně přikývla. Překrásný drdol se nádherně zaleskl.

„Ano,“ pravila. „Ten, co volal, byl vrah.“

* * *

„Je to čistě formální záležitost, pane docente,“ říkal asi za půl hodiny nato poručík Borůvka mezi dveřmi vztekle se tvářícímu vědci. „Kde jste byl včera odpoledne?“

„Kde? V biografu. Proč?“

„Jenom pro úplnost – neschoval jste si náhodou lísteček?“

Deminutivum připomnělo poručíkovi silnější dámu, a proto se opravil:

„Myslím vstupenku.“

„Počkejte,“ pravil docent a sáhl si do náprsní kapsy. Vytáhl hromádku starých vstupenek, zamračeně se jimi probíral. „Tady. Kino Blaník, sedmnáct třicet. Hráli Volání Západu.“

„Ach ano, zajímavý film,“ kývl poručík. „Ale ještě zajímavější byl ten dodatek, co dávají předtím. Jak se to jen jmenuje? Dětská osamělost, nebo tak nějak. Nepamatujete se? O těch nemanželských dětech –“

„Ano. Tak nějak,“ řekl docent. „Taky to pokládám za zdařilý film.“

Poručík nesmírně zesmutněl.

Skoro se zastyděl, že mu k usvědčení vraha stačil takovýhle starý trik.

* * *

Potvrdily to ovšem také docentovy otisky prstů, které mladý muž z oddělení daktyloskopie – po práci, z ochoty – sejmul na žádost příslušnice z telefonního sluchátka v hale budovy salónu Rosenblum. Pachatel nepoužil rukavic, aby nebyl v horkém jarním dnu ve veřejné hovorně nápadný. Příliš také spoléhal na rafinovanost svého plánu, a když se po vraždě halou vracel, vyvěšené sluchátko chladnokrevně zavěsil.

V ohni křížového výslechu se vztekly učenec žalostně zhroutil a přiznal všechno. Když se mu sestřenice svěřila se svými trampotami, napadlo ho, že se mu naskýtá jedinečná příležitost. Pozval Nešetřila „na pohovor“ do Marceliny garsonky a tam ho záměrně vyprovokoval k co nejhlasitější hádce. Správně předpokládal, že soused odshora si toho všimne. Přitom také sebral Nešetřilovi kapesník s monogramem. Rohovník měl ve zvyku – a poručík si na to dodatečně vzpomněl – otírat si kapesníkem dlaně a nechával ho pak ležet, kde se dalo. Když potom až do půlnoci docent „utěšoval“ sestřenku, ukradl jí klíček od dílny. Věděl o jeho existenci – sestřenice ho kdysi ztratila a on jí dával dělat nový podle klíčku, který si vypůjčila od kamarádky. Odpoledne v den vraždy poslouchal za

dveřmi dílny, kde bylo slyšet amplión, jímž se pořad na pódiu přenášel do zákulisí. Když se přiblížila chvíle Marcelina výstupu v plavkách – a docent věděl, že tehdy bude v kabině sama –, seběhl dolů, dal Nešetřila telefonem z haly vyvolat ze sálu, vyběhl po zadním schodišti zpátky do prvního poschodí, přesvědčil se, že dílna je prázdná, a pak už šlo všechno hladce. Osud mu dokonce nahrál do ruky – nemusel ani na sestřenici čekat, jak s tím původně počítal. Právě se v kabině převlékala.

* * *

Když poručík Borůvka diktoval příslušnici zprávu, musela se dívka neustále bránit, aby všechny zásluhy na vypátrání pachatele nepřičkl, podle pravdy, jí. Stálo ji potom hodně stylistického úsilí, než zprávu – v noci doma a tajně – lživě překroutila tak, aby obsahovala nejen obvyklé množství poručíkových germanismů, ale aby z ní také jako odhalitel docenta Linharta vyšel její milovaný nadřízený.

Ale dělala to ráda. A největší odměnou pro ni nebylo oněch třicet pět korun, které jí poručík podle tabulek navrhl přidat k měsíční gáži – nýbrž onen už téměř zapomenutý tón, s nímž kriminalista mísil do zprávy věty tam nepatřící.

„Obdivuju tu vaši dedukci,“ říkal třeba. „Jak logicky jste přišla na souvislost parte s motivem vraždy – že docent Linhart chtěl dědit po tom rakouském továrníkovi, protože ten odkázal všechno své neteři a kromě jich dvou jiné příbuzné neměl – tomu říkám logika!“

„Já nevím, jestli je to logika,“ pravila nejistě dívka. „Já myslím, že je to spíš tím věnem.“

„Jakým věnem?“

„Ale já mám takového strýčka,“ pravila příslušnice. „Je to bohatý spisovatel,“ řekla, „ale jinak hodný. Josef Kopanec. Já jsem jeho jediná žijící příbuzná – on je starý mládenec – a nedá si říct – je tak strašně staromódní – pořad mi strádá na věno.“ Odmlčela se a významně dodala: „Už mám patnáct tisíc.“

„Ale jak to souvi –“

„No protože když jsem viděla to parte a na něm byli podepsaní jenom zaměstnanci továrny, žádní příbuzní, tak mi napadlo, že to třeba je taky takový hodný strýček, třeba taky starý mládenec, a že té Marcele možná taky střádal na věno –“

„Báječné!“ vydechl poručík. Pak ho napadlo, že jakkoli báječný výkon to byl, sotva spadá do oblasti přísně aristotelské logiky. Zamyslel se. Že by na té ženské logice – i pro kriminalistickou vědu – přece jen něco bylo?

„Ale já ho stejně nebudu potřebovat,“ ozvala se tiše příslušnice. Poručík se vytrhl ze zamyšlení.

„Co?“

„To věno. Já se nevdám.“

„Prosím vás!“ pravil poručík a bodlo ho u srdce. „Taková inteligentní a –“ sebral odvahu, „– a hezká –“

Příslušnice pokrčila rameny.

„Když já nemám u mužů štěstí,“ řekla, a po chvílce dodala: „Aspoň ne u těch, o které stojím. Víte, soudruhu poručíku?“

* * *

A druhý den poznal poručík definitivně, že ženská logika je skutečně obor, jemuž vůbec nerozumí. Dostal návštěvu, jaké by se ani ve snu nenadál.

Silnější dáma.

Vždyť ji přece do krve urazil? Potituloval ji rašple, nebo tak nějak, v rozčilení na to zapomněl. Ale tak nějak, nebo ještě hůř.

Dáma však přesto přišla, usedla na kraj židle a vytáhla stříbrnou cigártašku.

„Dovolíte?“ zeptala se.

Nabídl jí oheň. Nervózními prsty v rukavičkách si zapálila a nervózními prsty v rukavičkách si pohrávala s cigártaškou.

„Doufám, pane poručíku, že zapomenete na to, co se tu odehrálo včera odpoledne. Prosím vás o to,“ řekla.

„To nic,“ pravil poručík, který byl po včerejším večeru ochoten vzít na milost i vraha vlastní matky. „Nemluvme o tom.“

„Já –“ dáma se zalkla a stříbrná cigártaška upadla na zem. Poručík se pro ni galantně shýbl a položil ji na stůl před dámou. Dáma vytáhla kapesníček a slabounce se vysmrkala.

„Já – ale nebudu vás zdržovat. Ženě – obzvlášť osamělé ženě – se prostě nesplní skoro nic z toho, o čem sní.“

Poručík rozpačitě zahučel:

„Ale však, milostivá, však ono všechno –“ dál se nedostal.

„Děkuji vám,“ pravila dáma. „Nikdy vám to nezapomenu.“

Vstala, sebrala cigártašku, strčila ji do kabelky a otočila se k odchodu.

Zkoprnělý poručík sice nevěděl, co vlastně pro ni tak krásného udělal, že mu děkuje, ale ani o tom příliš neuvažoval. Tanečním krokem odhopkal ke dveřím a přidržel je před dámou. Když je zase zavřel, zavrtěl hlavou a znovu se shýbl ke klíčové dírci.

Viděl, jak dáma elegantně kráčí chodbou, jak se rozhlíží a jak na jednu z ničeho nic zahýbá na toaletu.

Vztyčil se.

To jsem blázen, pomyslel si. Že by snad na ženy taky tréma – nebo že by zase podvazek?

Nechápal.

Pochopil to teprve mnohem později.

Konec starého kocoura

A byl to také konec sezóny kočičích zpěvů. Tu noc koncertovalo jakési kocourří kvarteto za komínem na střeše domu poručíka Borůvky vytrvale, žalostně, toužebně. Poručík nemohl spát.

A na druhém konci města jiný kocour zatím umíral. Bolestně. Svíjel se v křečích. Řval. Ale dřív, než mu kdo mohl pomoci, posel.

Nyní – bylo sedm hodin ráno – stál poručík před uválenou manželskou postelí a na ní, v modročerveně pruhovaném pyžamu, tyčila se obrovská hora masa, která ještě před hodinou byla prokurátorem Pavlem Hynaisem. Teď z něho byla ošklivá mrtvola s tváří v křečovitě grimase, velmi podobnou té, již znala nekonečná řada zločinců i lidí prokurátorem na roveň zločinců postavených. Jenomže tahle tvář byla ještě hrůznější a méně profesionální.

Před smrtí se prokurátor pozvracel. Zbytky polostrávené večeře potřísnily mu pyžamo na prsou a na břicho i bílé povlaky peřin a polštářů.

Nad tím vším se narovnal starý policejní lékař Seifert, luplo mu v kříži, zašklebil se a pohlédl na poručíka.

„Vypadá to na arzenik, ale některé příznaky jsou atypické,“ řekl. „Budem se na to muset podívat v laboratoři.“

Mladý lékař z pohotovostní služby, který se držel stranou, horlivě přikývl.

„Taky se mi to nezdálo. Když mě ta paní volala, myslel jsem nejdřív, že půjde o otravu masem – podle toho, co mi řekla –, ale pak –“

„Co vám řekla?“

„Že muž má žaludeční křeče a ona má strach, jestli něco někde nesnědl.“

Poručík se zachmuřeně rozhlédl po ložnici. Až na ty zvalené postele mohla jít na výstavu. V pootevřeném prádelníku svítily hranyly geometricky složeného prádla převázaného růžovými a modrými

stužkami. Na věšáku visely prokurátorovy šaty, jeho prádlo leželo pozorně naskládané na židli.

Nad postelí zářil veliký obraz jakéhosi průvodu pod impresionistickou záplavou červených vlajek. Poručíkovi se k tomu pokoji nějak nehodil. Byl to studený tmavý pokoj, lesknoucí se leštěným dřevem a mnoha chladnými skly.

„Když jsme přijeli, bylo už pozdě,“ pokračoval mladý lékař. „Ta rychlost mi byla hned podezřelá. Proto jsem poslal pro vás.“

„V kolik vás volala?“ zeptal se poručík.

„Volala v pět. Ale byl jsem na pochůzce.“

„Takže sem jste se dostal?“

„V půl šesté. To už bylo, bohužel, po všem. Jenomže já –“ mladý lékař pohlédl na mrtvolu, „– já pochybuju, že bych byl mohl něco dělat, i kdybych přišel včas. Co říkáte, pane kolego?“

Starý kriminální lékař Seifert rozhodně přikývl.

„Mám dojem, že nic,“ pravil.

Poručík jenom mlčel a znovu přejel zrakem chladnou ložnici. Za oknem se v mlhavém studeném ránu prostírala zahrada. Pečlivě ošetřovaná zahrada. Jabloně, třešně, které se v šedivé mlze bělaly prvními květy, zákrsky svědomitě přivázané k tyčkám, záhonky, jež okopala ruka někoho, kdo rozuměl své věci. Okno bylo otevřené. Ve vedlejší vile plakala nějaká žena.

Žena muže, tyčícího se jako nestvůrné pohoří na rozházené posteli, neplakala. Byla to drobná starší paní, stála v kuchyni u skleněných dveří na terásku, byla bledá a z bledé vrásčité tváře, orámované řídkými šedinami, černě svítily oči, skoro dětsky veliké oči. Co v nich bylo, poručík nevěděl. Nedalo se to přecíst.

„Řekla jste panu doktorovi do telefonu, že máte strach, jestli váš muž ,někde něco nesnědl‘. Co jste tím myslela?“

„Měli jsme k večeři sekanou svíčkovou,“ pravila žena slabým, jakoby bojácným hlasem. „Byla od včerejška, a já jsem nejdřív měla strach, jestli se to nějak nezkazilo – včera bylo takové teplo –“

„Ale vy jste ji přece jedla také?“

„Ano.“

„A žádné potíže jste neměla?“

Žena zavrtěla hlavou.

Praporčík Málek přistoupil ke kuchyňskému dřezu a zachřestil v něm talíři.

„To je nádobí od večere?“ zeptal se. „Neumývala jste to?“

„Ne,“ řekla žena. „Chtěla jsem to umýt dnes ráno, ale když se to stalo –“

Málek pohlédl na poručíka. Poručík kývl. Málek pokynul vrchnímu nadstrážmistru Šintákovi a ten přistoupil k dřezu. Vytáhl ze služební tašky igelitové sáčky a začal do nich pečlivě a s uctivou hrůzou balit talíře se zbytky omáčky a drobty jakési zčernalé hmoty, která kdysi patrně byla sekanou svíčkovou.

Poručík se rozhlédl po kuchyni. Stejně jako v ložnici, i tady bylo pečlivě uklizeno. Bílá staromódní kredenc zářila jako mariánský oltář.

„Jinak nejedl váš manžel včera večer nic?“

„Doma ne,“ řekla váhavě žena. „On ale rád jídal přes den ve městě.“

„Kde?“

„Různě. Ve snackbaru v Alcronu, U Labužníka, ve Filmovém klubu – já ani nevím, kde všude. Ono mu chutnalo a –“ odmlčela se.

Poručík ji pobídl:

„Prosím.“

„Někdy potom ani doma nechtěl večeři. Včera taky kousek nechal. Asi se zas někde přejedl. Hubovala jsem ho, ale bylo to málo platné.“

Málek zakašlal a významně pohlédl na poručíka. Poručík se však jenom podíval z okna.

„A jak to včera bylo?“ zeptal se chmurně. „Vy jste po celou dobu večere byla s ním?“

„Ano, byla.“

„Nepoužíval nějaké prášky pro trávení? A nepil při večeři nějaký alkohol?“

„Pil pivo,“ řekla žena a ukázala na prázdnou láhev na dřezu. Málek ji zvedl. Na dně byl ještě nedopitý zbytek.

Praporčík podal láhev Šintákovi.

„A prášky taky bral. Má je v kapse saka. Trpěl zažívacími potížemi –“

„A na spaní – nic?“

„Ne. Spaní míval dobré.“

Poručík kývl na vrchního nadstrážmistra a ten odešel do ložnice, kde na věšáku viselo nebožtíkově sako.

„A kromě té svíčkové a toho piva neměl už nic?“ zeptal se poručík. „Nesnědl něco tajně, abyste to neviděla? Říkáte, že jste u něho byla po celou dobu večere?“

„Ano, byla,“ žena se zarazila. „Vlastně – na minutku jsem si odskočila vedle k telefonu. Volala mě meziměstská – sestra z Liberce.“

„Jak dlouho jste byla pryč?“

„Tak dvě tři minuty. Víc ne. Sestra mi jenom řekla, že v sobotu přijede, a hned zavěsila. Spojení jsem dostala hned. Vlastně to ani nebyly dvě minuty.“

„A nemohl si on zatím něco vzít? Z ledničky nebo tak?“

Žena pokrčila rameny.

„To nevím.“

„Pro jistotu se podíváme taky na věci v ledničce,“ řekl Málek.

Z ložnice se vrátil vrchní nadstrážmistr a podal poručíkovi malou barevnou lahvičku. Poručík s ní přistoupil ke skleněným dveřím terasy: Pepsin pankreolan.

Zamyšleně hleděl na poloprázdnou lahvičku a najednou mu do obličeje dopadl ostrý paprsek slunce. Vzhlédl. Zahrada se vynořila z mlžného oparu a bílé květy třešní zaplály jako veliké roje motýlů. Rezavé jarní slunce zalilo terasu a zahradou přeběhla černá kočka. Poručík si vzpomněl na noční koncert. Vzdychl. Bůhví čím to, pomyslel si. Je pořád víc a víc koček. Je to snad tím, že se z nich neplatí daně? Nebo spíš proto, že je v nich nějaká větší důstojnost, nějaké hlubší tajemství, nějaká tvrdší svoboda než v psech? Anebo v lidech?

I tady jich zřejmě bylo plno. Za černým stínem se mihl jiný, bílý a hnědý, a odkudsi za vilou zaznělo zuřivé zamňoukání.

Na čistě zametené terase nechal některý z těch stínů v noci nevábnou stopu své tělesné potřeby, kterou se marně snažil zahrabat do cementu. Jsou to čistotná zvířata, pomyslel si poručík, ale ve městě to přesto není hygienické. Znovu se ozvalo zamňoukání a černá i bílá kočka se objevily, letěly jako dva živé kličkující projektily zahradou mezi zákrsy a přes uhrabané záhonky a zmizely v bílé koruně třešňového stromu. Žena ve vedlejší vile pořád usedavě plakala.

Poručík vzdychl a obrátil se k prokurátorově manželce.

„Kdy se u vašeho muže objevily první příznaky?“

„K ránu. Asi v půl šesté mě vzbudil, že má strašné bolesti břicha a –“

Výslech převzal starý doktor Seifert a poručík se zahloubal do jakýchsi svých myšlenek.

* * *

Z nich ho vytrhl telefon. Prokurátorova manželka se automaticky otočila k aparátu, ale poručík ji zadržel a zvedl sluchátko sám.

„Haló?“

Chvilku bylo ticho. Pak odpověděl slabounký ženský hlas; poručík by byl přísahal, že dívčí hlas:

„Můžu s váma mluvit? Já – já jsem si to rozmyslela.“

Když odpověděl, vzhlédl k němu vrchní nadstrážmistr Šinták překvapeně, neboť poručík promluvil nepřírozným, chraptivým šepotem, jakého normálně nikdy nepoužíval.

Řekl:

„Prosím.“

„Vy tam – nejste sám?“

„Ne.“

„A mohl byste přijít v devět? Zase tam co včera?“

„Dobře,“ řekl poručík. „Ale ne tam. Přijďte do kavárny Union, ano?“

„Ano,“ pravila dívka. „V devět.“

Poručík zavěsil.

Málek se na něho tázavě podíval. Poručík pokrčil rameny a otočil se k prokurátorově ženě.

„Povězte mi, paní Hynaisová: váš muž byl veřejný žalobce. Nedostal v poslední době nějaké výhrůžné dopisy? Nevyhrožoval mu někdo osobně?“

* * *

Vyšlo najevo, že výhrůžné dopisy bývaly pravidelnou součástí prokurátorovy korespondence, zejména v dřívějších dobách. Tehdy je také předával bezpečnostním orgánům, ale protože byly stejně všechny anonymní a protože k nějaké realizaci výhrůžek nikdy nedošlo, později se na to vykašlal a bohužel je začal házet do koše.

A praporčík Málek také existenci těchto dopisů nepřikládal význam. Když stáli u zahradní branky vily před služební volhou a chystali se odjet do Unionky, řekl poručíkovi suverénně:

„Podle mě to udělala ona. A počítám, že hodně fušersky. Protože vraždu ženský mozeček nedokáže premeditovat moc rafinovaně. Jiné věci snad, ale vraždu ne.“

Poručík věděl, že praporčík naráží na mozeček pod jistým majestátním drdolem, který byl právě včera – poručík poslouchal za dveřmi – předmětem další, v pořadí už bůhvíkolikáté srážky praporčíka s jeho nositelkou. Hyzdí ji tak, že asi zemře jako stará panna, vyjádřil se Málek vztekle, neboť byl velmi ochoten dívku před tím strašným osudem sám uchránit. Ale ona nikdy neprojevila zájem vstoupit ve věci svého panenství v jednání s praporčíkem.

„Ano,“ pravil poručík ponuře. „Samozřejmě že to mohla udělat ona. Celý tenhle případ bude asi jen otázkou materiálního důkazu. Jakého jedu bylo použito a jak si ho kdo mohl opatřit. Vyšetřování travičských afér se obvykle vždycky scvrkne na tohle.“

Chmurně se zahleděl na zahradu vedlejší vily. Stará paní s uplakanýma očima tam okopávala záhonky. Zdaleka ne tak pečli-

vě ošetřované záhonky, jako byly záhonky na zahradě vily prokurátorovy.

Praporčík pohlédl na hodinky. „No – nejdýl v poledne můžeme mít výsledky z laboratoře.“

Bylo za deset minut devět.

Za tři minuty nato seděli už v kavárně Union. Byla po ránu prázdná až na staršího pána, bývalého katolického poslance, který tu hltal zahraniční tisk komunistického zaměření. Poručík se umístil ke stolku přímo proti dveřím a zakryl se Rudým právem. Málek usedl k širokému oknu s leptanými květy v rozích, odkud měl výhled na chodník před vchodem a na vrchního nadstrážmistra Šintáka, ležérně opřeného o kandelábr.

Služební volha stála pár kroků odtud v postranní ulici.

* * *

V devět pět vešla do kavárny dívka a rozhlédla se. Nenašla, koho hledala, nervózně se posadila ke stolku v nejvzdálenějším rohu a poručila si černou kávu. Nervózně si pohrávala s rukavičkou a nervózně co chvíli ukazovala poručíkovi hezký profil, jak se otáčela po hodinách na průčelní stěně.

Poručíkovi připadala známá. Nemohl si vzpomenout, kde ji viděl. Pak mu to však dívka sama potvrdila, protože když neopatrně odložil noviny, setkaly se její oči s jeho a dívka rozpačitě kývla na pozdrav. A poručík byl doma. Vstal, přešel k jejímu stolku.

„Dobrý den, slečno Pešková. Jak se vám daří?“ řekl mile. Tanečnice – neboť to skutečně byla přítelkyně zavražděné Ester Nakoncové z případu v divadle Odeon, který pro poručíka měl následky tak osudové – se nejistě usmála a podala mu ruku.

„Děkuji. Tak – pořád stejně.“

„Čekáte na někoho?“ Poručík si přisedl.

„Ne. Vlastně ano. Ale on už asi nepřijde.“

Zašilhala po hodinách na stěně.

Poručík zesmutněl.

„Ne. Nepřijde,“ řekl ponuře.

Dívka zbledla.

Ruka jí mimovolně vylétla k štíhlému krku.

„On – někdo to na něj – on se to někdo dozvěděl?“

Poručík na ni upřel smutné, melancholické oči.

„Povězte mi všechno,“ řekl.

A dívka se rozeštkala.

* * *

Když to potom poněkud zajímavě poručíkovi vyprávěla, bylo to něco docela jiného, než čekal.

„Poradila mi to Žďárská – její sestra měla taky nějaký takový průšvih, něco kvůli valutám,“ vzlykala. „A ona mi poradila, abych taky šla za ním. Já jsem to teda udělala, ale když jsem ho viděla, tak jsem – tak jsem –“

Poručík kývl.

„Tak vám ta cena připadala moc vysoká,“ řekl truchlivě.

Dívka svésila hlavu.

„Ano. Jenže pak jsem o tom dnes v noci přemýšlela, a víte – bráchovi by to úplně zničilo život. Aspoň si myslím. On bude dělat pohovor na vysoké ekonomické, a kdyby ho teď zavřeli –“

„Co vlastně proved?“

„Nic, pane poručíku. On je to ještě takový kluk pitomá, znáte to přece. Někde se opili nebo co – nebo to snad bylo jen tím bigbeatem –, prostě zdemolovali sál na kulturním středisku, a když přišlo esenbé, tak utekli. Jenom bráchu chytili. Ale on je to opravdu ještě docela hloupý kluk, nemůže za to –“

„To vy ho máte tak ráda?“

„Je to můj bráška,“ řekla smutně dívka. „To víte – maminka nám zemřela, když se narodil, a táta – no – von si našel jinou – tak jsem se o něj starala já. Ale já za to nemůžu,“ dodala rychle, „že dělá takový hlouposti. Neměla jsem na něj tolik času –“

„Hynais měl vést žalobu v jeho případě?“ přerušil ji poručík.

„Ano.“

„A – jak jste se s ním vlastně domluvila?“

„Řekla jsem, že si to rozmyslím a dám mu vědět –“

„Pokud jde o tu dohodu –“ poručík uvažoval, jak tu choulostivou věc vyjádřit, „– mluvilo se o tom přímo, nebo vám to jenom nějak naznačil?“

Dívka mu kupodivu pohlédla přímo do očí.

„Naznačil – ale bylo to docela jasné, víte?“

„Ano,“ řekl truchlivě poručík.

„Vy – vy jste ho zatklí?“ zeptala se. „Ono to na něj prasklo – to se sestrou Olíny Žďárské?“

„Ne, to ne.“

Lekla se.

„To jsem snad teda neměla –“

„Nebojte se,“ řekl poručík. „Už mu nepřitížíte, ani když řeknete úplně všechno.“

„A kdo dostane ten bráchův případ?“

„To nevím. On určitě ne.“

„To oni ho hned vyhodí, když –“

„Ne hned. Ale on už prokurátora nikdy dělat nebude.“

„Ne?“ vydechla dívka.

„Ne,“ pravil poručík Borůvka. „Je mrtev.“

* * *

Když se pak podruhé uklidnila, vylezlo z ní, že jednání s prokurátorem proběhlo neuvěřitelně věcně. Byl ochoten zařídit věc tak, aby brácha vyklouzl s nejnižší možnou podmínkou. Byl výslovně ochoten prosazovat do rozsudku větu o tom, že záležitost nemá ovlivnit rozhodnutí o provinilcově přijetí na vysokou školu. To vše výměnou za tu známou věc, s níž ženy obchodovaly už ve starém Babylóně.

Sešli se – tanečnice a prokurátor – v Klubu filmových umělců, kde měl on předtím schůzku s jakýmsi režisérem a kde si potom dal večeři. Dívka sama při tom pohovoru ztratila chuť k jídlu, ale prokurátora sjednaný obchod zřejmě o apetit nepřipravil. Poručil si – nevěděla už, co si poručil, ale bylo toho hodně.

„Nevadí,“ řekl poručík. „Co to bylo, to si zjistíme tam.“

„Takový starý kocour!“ rozhořčil se pak praporčík Málek cestou do Klubu a v rozhořčení pozapomněl, že přátelské vztahy mezi ním a poručíkem poslední dobou ochladly. „No věřil bys tomu, Josef? Já blbec si myslel, že soudci a prokurátoři – prostě, pro mě to byly vzory neúplatnosti –“

„Jsou to jenom lidi,“ pravil poručík. „Jako my. A někdy je docela náhoda,“ dodal, „co kdo dělá.“

* * *

„Pan doktor Hynais?“ vzpomínal vrchní v Klubu. „Ano, byl tady. Chodívá sem občas, dělá právního poradce v detektivkách. Seděl tu včera se slečnou Peškovou. Ano, dal si večeři.“

„A co to bylo?“ Poručík se rozhlédl po jídelně, kde dvě servírky prostíraly stoly k obědu. Blížilo se poledne. Otevřeným servírovacím oknem bylo vidět do kuchyně, kde se právě mihl nějaký kuchtík v bílé čepici.

„Co si dal? Počkejte. Udělalo to dost velký účet,“ zauvažoval vrchní. „Měl polévku s játrovými knedlíčky – tatarský bifteček – roštěnou po milánsku – jednoho sachra – pivečko – a černou kávu.“

„Jaké pivo?“

„Plzeň. Vypil dvě.“

Kuchtík za oknem vykoukl a podíval se zvědavě na poručíka.

Příliš zvědavě.

A nebyl to žádný kuchtík. Bylo mu nejmíň třicet.

Poručík se zamyslel.

„Můžete mi dát seznam personálu, který měl včera službu?“ obrátil se na vrchního.

* * *

Analýza obsahu žaludku a střev zjistila, že prokurátor byl otráven tetraethylem olova. Patrně dost nepatrnou dávkou, protože jed začal smrtelně působit až nějakých deset hodin po požití. Došlo-li k požití při večeři. Při nižší dávce, uvažoval poručík, není vyloučeno, že pů-

sobil ještě později. A že si jej mohl prokurátor vpravit do těla ve Filmovém klubu.

Taky ten název – tetraethyl olova – v poručíkovi probudil nějakou dávnou vzpomínku, asociaci, noční můru, nevěděl jistě. Vzpomínal a nevybavilo se mu nic než černá prokurátorova knihovna v pošmourné pracovně, kde v rohu dole pod pozlacenými hřbety lexikonů spatřil nějaké pestré svazečky, které nevypadaly na právnickou literaturu. Umínil si, že se na ně podívá.

Neuskutečnil to. Analýza zbytků potravy na nádobí, vybraném z dřezu, vykávala totiž naprostou nulu: ani stopy po tetraethylu olova ani po žádném jiném jedu.

Proto se poručík soustředil na seznam vrchního z Klubu filmových umělců a objevil jinou pozoruhodnou věc. Ne v chemické laboratoři, ale v trestním rejstříku.

Tam ve fasciklu z roku 1950 byl veden Otokar Hejda, kuchař, odsouzený pro trestný čin napomáhání k ilegálnímu přechodu hranic na dva roky nepodmíněně.

Kuchař na vrchního seznamu se jmenoval Otokar Hejda. Když se poručík začel do jeho spisů, zjistil, že ve skutečnosti si kuchař odseděl plných deset let. Dva dny po propuštění z prvního trestu v roce 1952 byl zatčen znovu: ukryl u sebe uniformu vojenského zběha a zakopal ji v parku pod památníkem Osvobození. Zběh byl dopaden na hranicích při pokusu o jejich ilegální přechod. Uniformu předala Hejdovi k uschování zběhova milenka, u níž se uprchlík převlékl do civilu. Protože to byl v krátké době už druhý trestný čin podobného charakteru, zněl tenkrát rozsudek na pět let. Potom došlo k nějakému – ve spisech blíže neobjasněnému – maléru ve vězení a nakonec k pokusu o útěk. Suma sumárum to všechno vydalo na čistých deset let a Hejdu z vězení vytáhla teprve amnestie. Následovaly ještě dva roky u pracovního praporu na vojně. Poručík truchlivě pročítal historii zločincovu a zdálo se mu, že za suchými slovy protokolů se skrývá ještě něco jiného než jenom zločin.

A ještě něco.

V obou Hejdových procesech byl zástupcem obžaloby – z navržených, soudcem snížených trestů se dalo soudit, že velmi tvrdým a nekompromisním – JUDr. Pavel Hynais.

Takže věc se začínala vyjasňovat.

Nebo zachmuřovat.

„Nojo, člověče!“ hvízdal praporčík Málek. „Vždyť ono z té kuchyně je docela dobře vidět, kdo sedí v jídelně. Pánové! Tak to byl ten lump!“

„Kterého myslíš?“ zeptal se poručík Borůvka.

„No Hejdu přece!“

„Ano,“ řekl smutně poručík. „Jestli se to potvrdí, bude viset.“

„Nic jinýho si nezaslouží!“ pravil známý zastánce trestu smrti Málek a proti předpisům si odplivl z otevřeného okna služební volhy. Schylovalo se k večeru. „On ten starej kocour byl sice taky pěkný kvítko,“ pokračoval praporčík, „ale málo platné, nesmíme za ním vidět jenom člověka – ten byl všelijaký –, ale taky, a především, jeho společenskou funkci,“ mluvil jako na školení. „A tohle je teda podle mě sprostý útok na společenskou funkci, a tím na celé naše zřízení. To je pomsta, jaká –“

„Ano,“ přerušil ho truchlivě poručík Borůvka. „Taky se mi zdá, že to byla spíš funkce než – Jenomže, Pavle –“ Odmlčel se.

„Co?“

„Myslíš, že by se to aspoň nedalo brát jako polehčující okolnost? Afekt – emotivní rozrušení mysli – náhlé pominutí smyslů –, i když ho teda zasáhla společenská funkce, a ne ten člověk – jako člověk –“

„Mluvíš jak Pýthie,“ zavrčel praporčík. „Kdo? A koho?“

„Hynais. Toho Hejdu,“ řekl poručík.

* * *

„Jistě,“ řekl potom tiše a truchlivě zamračenému kuchaři. „Byl jste mladý – ale podle zákona to byl zločin.“

„A vy byste to neudělal?“ Hejda na něho pohlédl s nenávistí. „Kdybyste byl od sedmi let skaut jako já a kdyby na vás přišel ka-

marád, taky skaut, že se potřebuje dostat pryč? A kdybyste jako já znal Šumavu jak svý boty?”

Poručík neřekl nic.

„Ale to s tou uniformou,“ pokračoval po chvíli. „To jste si přece opravdu mohl rozmyslet, ne?“

Kuchařovy oči zatékaly po místnosti a zastavily se na velkém naleštěném kotli. Za kotlem vykoukla černá kocourčí hlava. Jenže kuchař hleděl vlastně někam jinam než do vyblýskané kuchyně, a tak si jí nevšiml. Všiml si jí jen poručík.

„To bylo kvůli ní,“ řekl kuchař. „Co jsem moh dělat? Přilítla k nám večer, ten den, co jsem se vrátil. A byla celá bez sebe, oči navrch hlavy. Co jsem, prosím vás, moh dělat? Bylo mi jednadvacet – a měl jsem ji rád.“

„To – to byla vaše dívka?“

„Ne. Chodila s Vaškem. S tím, co dezertoval. Ale já ji měl rád. A za ty dva roky v base se to proměnilo – to vy asi neznáte, ale tam se člověk na něco upnout musí. Obzvlášť, když je mu devatenáct.“

„Jenže ona chodila s tím zběhem?“

„No ano. Ale to mi nevadilo. Měl jsem ji prostě rád. Chtěl jsem pro ni něco udělat. Tak jsem tu uniformu zakopal.“ Svěsil hlavu a po chvíli dodal:

„Já vím, že vy to nepochopíte. Vy jste měl prostě štěstí.“

„Jak to myslíte?“ otázal se tichounce poručík.

„Měl jste štěstí, že jste prostě nebyl vychovanej jako já, že jste nebyl skaut, že jste nevěřil věcem, kterejm jsem věřil já. To je přece čistě štěstí. V devatenácti to není ani vina, ani zásluha. Čistě jen štěstí. Klika. Nojo, jenomže vám vlastně nebylo devatenáct,“ dodal a odmlčel se.

Poručík neodpověděl. A zase, až za chvíli, se zeptal:

„A co ten malér v Leopoldově – co to bylo? Něco s nějakou nedovolenou pokoutní výrobou vína?“

Hejda se trpce zasmál.

„Vína!“ řekl. „Toho vína byl tak náprstek.“

„Jakto? A proč tedy –“

„Protože se s ním sloužila mše!“ pravil kuchař vztekle. „Ne, já nebyl katolickéj skaut, abyste si myslel. Náboženství mi může bejt ukradený a na žádnýho pánaboha nevěřím. Ale v base je člověk solidární s každým. A ty flandáci tam byli celý nešťastný, že nemůžou sloužit mši, když nemaj mešní víno. Tak jsem jim ho vyrobil.“

„Jak?“

Kuchař se ušklíbl.

„Poradil jsem jim, ať jim ty jejich farský kuchařky nebo souložnice nebo co to vlastně flandáci maj, posílaj vánočky. To se smělo. Občas. Balíček s jídlem. Pak sem z těch vánoček vydlobubal hrozinky a dal jsem je zkvasit. A měli víno. Nebo krev páně nebo co si myslej, že to vlastně chlastaj.“

Odkudsi z kuchyně se ozvaly zvuky, jako by se tam někdo dusil. Oba muži se otočili. Na kuchyňském stole, předníma nohama ve velkém pekáči s rozemletým masem, stál tlustý černý kocour a divoce couval. Dávil se. S podivně lidským žbluňknutím z něho vylétl obsah jícnu a zůstal ležet na dřevěném válu.

„Jedeš!“ zařval kuchař, ale nebylo to potřebí. Kocour zmizel sám jako černé torpédo.

„Snad byste tu měli více dbát o hygienu,“ pravil přísně poručík.

„To je vrátnýho,“ pravil kuchař na omluvu. „Leze sem, potvora, větrákem. Já na něj dávám bacha. Táhle v rohu má svou misku. Vždycky mu tam hodím nějaký zbytky. Ale – nojo,“ konstatoval. „Nadláb se prejtu a poblil se. Vidíte?“

Nešťitíci se prsty vytáhl cosi z kocouřích zvratků. Poručík si všiml, že zvratky mají přesně tvar kocourova jícnu, jak potrava neměla ještě čas dostat se všechna do žaludku.

„Tohle se jim dělá v bachoru, jak se lížou,“ řekl kuchař. „Z toho důvodu se taky každá kočka čas od času poblíje.“

A přidržel cosi poručíkovi před očima.

Poručík se na to podíval.

Byla to malá černá kulička z kocouřích chlupů.

„Tak abysme se vrátili k věci,“ řekl drsně Málek, který se po celou dobu výslechu držel v pozadí. „Do čeho jste mu namíchal ten jed? Do toho tatarskýho biftečku? Nebo do těch játrových knedlíčků?“

„Já?“ Kuchař vytřeštil oči. „Pánové! Soudruzi! Copak já bych – já jsem rád, že jsem rád! Já už mám kriminálu nadosmrti dost!“ V očích se mu objevila panická hrůza. „Přece nebudu strkat hlavu do oprátky! Pánové!! Soudruzi!!!“

Poručík Borůvka sebou najednou trhl, až se po něm Málek udiveně otočil.

Poručík se tiše, omámeně zvedl a vykročil přes kuchyni jako náměsíčný.

„Josef, co je?“ zavolal za ním Málek, ale poručík beze slova prošel dveřmi, pak jídelnou, po schodech dolů a tam sdělil vrchnímu nadstrážmistru Šintákovi, jenž uctivě srazil paty, aby vyřídil Málkovi, že musel pro náhlou nevolnost odejít k lékaři.

Zmizel v houstnoucím šeru pražských ulic, na které opět klesl lehký opar májového mrazíku.

* * *

Nešel však k lékaři. Kráčel, ponořen v myšlenky – patrně velmi truchlivé, neboť kulatá tvář se podobala smutnému měsíci – uličkami Starého Města pražského, kde se už začínaly ozývat první rozjařené zpěvy návštěvníků pivnic. Na prejzových střechách, pod tím druhým, ne tak smutným měsícem, zvedali k voňavé noci černé a růžové čumáky kocouří ženiši. A za komínem, omamně dýmajícím k hvězdnatému nebi, lákavě vykukovala zelenooká nevěsta.

Poručík, podobný měsíci, doplul veselým večerním davem na Malý ryneček a zastavil se před zářícími výklady železářství v domě U Rottů. Leskly se tam chromované kastrolky, bábovkové formy a kráječe knedlíků připomínající starořeckou lyru. Poručík přešel k výkladu se zahradnickým náčiním. Chvilí stál, pak se rozhodl a vešel dovnitř.

Za půl hodiny – u Rottů nebyl příliš velký provoz – se objevil s malým podlouhlým balíčkem z hnědého papíru v podpaží a odjel májovou nocí tramvají číslo jedenáct na Královské Vinohrady.

* * *

K prokurátorově vile dorazil už za úplné tmy. Ale svítil měsíc a její nízké průčelí porostlé břechťanem tajemně mlčelo do tiché ulice.

A poručík nezazvonil. Rozhlédl se na obě strany, opatrně, jako zloděj, a potom – na svou tělnatost nečekaně obratně – přešel plot.

Octl se na pečlivě udržované zahradě, třpytící se kapičkami večerní rosy. Obezřetně kráčel kolem domu, který spal. Nikde za okny se nesvítilo. Poručík došel až k nízké terase a zadíval se na ni. Ležela před ním ve výši hlavy jako šedivá hladina cementového jezírka.

Poručík vytáhl kapesník, napřáhl ruku a cosi z hladiny cementového jezírka opatrně sebral do kapesníku. Cosi drobného, křehkého, nevábneho.

* * *

Ale ještě se nevrátil, kudy přišel, ani nezazvonil u zahradní branky. Po špičkách přešel zahradou k plotu, který ji odděloval od zahrady sousední vily, a – stejně obratně – přešel i ten.

Zastavil se nad čerstvě okopaným záhonkem v rohu zahrady. Zaváhal. Kulatou měsíční tvář přikryl výraz smutku. Poručík vzdychl a dal se do rozbalování balíčku. V tiché noci hnědý papír hlasitě praskal a poručík vytáhl z balíčku vojenskou polní lopatku, jež se v paprscích bílého světla olejově zaleskla. Pustil se do práce.

Dlouho to netrvalo. Ostrý hrot lopatky brzy narazil na něco měkkého. Poručík, aniž dbal na to, že má na sobě světlý oblek a co tomu řekne manželka, poklekl, odložil lopatku a chvíli pracoval rukama.

V čerstvé hlíně se cosi objevilo a poručík se zachmuřil. Jemný, žíhaný kožíšek. Kocour. Starý, tlustý, opelichaný kocour ležel v té vlhké jarní hlíně na boku a tlamičku měl otevřenou jakoby v nějaké strašné bolestivé křeči.

Na poručíkově kulaté tváři se objevil nesmírný smutek.

Opatrně, téměř něžně zdvihl mrtvé zvířátko z hlíny a zabalil je do hnědého papíru.

Lopatku zapomněl na záhoně.

* * *

„Ale jak si mohla opatřit jed?“ zavrtěl hlavou Málek. „Přece tetraethyl olova –“

Poručík mu beze slova podal jakousi knížku. Starou, ohmatanou brožovanou knížku s pestrou obálkou. „To měli v knihovně,“ řekl. „Otevři si to na straně 113!“ A odmlčel se.

Praporčík si nedůvěřivě přečetl titul – *Zločin v divadle* – a jméno pochybného amerického autora, Ellery Queen. Potom začal louskat text na označené stránce a tvář se mu přitom prodlužovala. Stálo tam:

„Jak bych si počínal, kdybych ten jed potřeboval k zločinu a nechtěl zanechat stop?“ otázal se Ellery.

Úsměv zkřivil hubenou profesorovu tvář.

„Tetraethyl olova může být vytažen z obyčejného petroleje!“

„Petrolej!“ volal inspektor. „Jak by někdo našel stopu?“

„To je právě otázka,“ pravil znalec jedů. „Mohu koupiti kdekoliv petrolej, běžeti domů a destilovati tetraethyl olova v opravdu krátkém čase s nepatrnou námahou!“

„Pane doktore, neznamená to, že Fieldův vrah měl laboratorní zkušenosti – že něco věděl z analýsy?“ s nadějí zvídal Ellery.

„Ne. Každý člověk s domácím destilačním strojkem může si připravit tento jed beze stopy. Tetraethyl olova má vyšší bod varu než ostatní součásti tekutiny. Stačí vydestilovati všechno do určité teploty, a co zbývá, je náš jed.“

Praporčík odložil knihu a zbledl.

„Vidíš, Pavle,“ řekl poručík Borůvka spíše smutně než ironicky. „Někdy se i kriminalistovi vyplatí číst detektivky.“

* * *

Tak skončil případ starého kocoura. Analýza kocouřích zvratků, které poručík sebral na terase prokurátorovy vily, i rozbor zbytků potravy v kocourově žaludku potvrdily přítomnost tetraethylu olova. Příroda se sice snažila zvířátku pomoci, ale dávivý reflex nebyl dost silný. Kocour se dovlekl domů, do kuchyně vedlejší vily, a tam, pod postelí své staré majitelky, v křečích zemřel.

Byla to ona, ta stará chudá vdova, koho poručík ráno slyšel hlasitě plakat. A ona také okopávala zanedbaný záhonek – poručík se aspoň tehdy domníval, že okopává. Ve skutečnosti to byl ubohý osamělý pohřeb starého kocoura.

A potom se už prokurátorova manželka bez velké lítosti přiznala. Motiv byl nesložitý: nenáviděla ho. Nemohla už prostě snášet duševní násilí, jehož se na ní soustavně dopouštěl, věděla o jeho děvkaření, věděla o různých jiných věcech a rozhodla se k činu.

Než večer ulehli, umyla pečlivě prokurátorův talíř, a pak jej znovu zamazala smetanovou omáčkou a posypala drobty sekané svíčkové. Té bez tetraethylu olova.

Ale nespravedlivý osud se dostavil předtím při večeři v podobě zavolání sestry z Liberce. Vzdálila se sice jen na dvě minuty, jenže přežraný prokurátor stačil té chvílky využít, aby dveřmi na terasu vyhodil druhou, dosud nedojedenou polovinu své otrávené porce.

A pod terasou kráčel právě starý kocour, kterého pradávné zákony všeho těla lákaly do voňavé předjarní noci.

Zastavil se. Přestože v zamlženém zvířecím mozečku slyšel volání jiné touhy, nepohrdl večeří spadlou z nebe.

A tak se – kocour a prokurátor – o tu porci rozdělili.

Měsíc plul po obloze, na pražských střeších zpívala kocouří kvarteta a poručík nemohl spát.

A v nízké břečťanem obrostlé vile posel k ránu jeden starý kocour dřív, než k němu dorazila záchranka.

Jeho nejlehčí případ

Zřetelný otisk palce, zvětšený do gigantických rozměrů a podobný nějakému abstraktnímu obláčku, visel na projekčním plátně a čtyři muži v křeslech pod ním seděli jako zařezaní.

Potom nejmladší z nich, pohledný snědý a černovlasý mládenec, vstal a přistoupil ke křeslu, kde se choulil obtloustlý muž, jehož kulatá tvář svítila z šera projekční síně jako bledý lampión.

Mládenec otevřel ústa, chtěl něco říct, zaváhal, zdvihl ruku, jako by měl v úmyslu muže v křesle udeřit, zase ji nechal klesnout, znovu zaváhal, otočil se a rázným krokem vyšel z místnosti.

Práskl za sebou dveřmi.

Hrobové ticho ještě zhrobovělo.

Vysoký prošedivělý muž, sedící uprostřed, si odkašlal a řekl: „Že by to byl omyl, to je –“

„To je vyloučeno!“ dořekl za něho plešatý muž po jeho levici. „Co je daktyloskopie daktyloskopií, nenašly se ještě dva identické otisky dvou různých palců. Na tomhle je mimoto charakteristická a velmi nápadná jizva.“

Prošedivělý muž si znovu odkašlal a obrátil se na muže s tváří umírajícího lampiónu.

„A vy pořád tvrdíte, soudruhu poručíku, že jste tam nikdy nebyl? Ne– nezapomněl jste na to třeba?“

I zbylý muž si odkašlal a pravil chraptivě:

„Nikdy, soudruhu majore.“

A dodal – a zarazil se dřív, než dořekl větu:

„Takovou věc bych si pamatoval.“

V šeru projekčního sálu mu obličej jako křída poněkud ztmavnul.

* * *

„Tak ještě jednou, soudruhu praporčíku, přesně celý průběh šetření,“ vybídl major Kautský snědého mládence a zamnul si unavené čelo.

„Včera v osm pět nás volal spisovatel Josef Kopanec, laureát – ne, žádný laureát,“ pravil pohotově praporčík Málek. Tvář měl staženou do ostře řezaných kamenných rysů. „Hlásil, že přišel na návštěvu ke své neteri, naší soudružce, a našel ji v hlubokém bezvědomí. Všechno prý nasvědčuje na vražedný útok. V osm osm jsme tam byli. Je to Pankrác, 11. listopadu jedenáct. Garsoniéra. Soudružka ležela na zemi na břiše, v týle vězela vražedná zbraň: sekáček na maso. Protože soudruh dr. Seifert zjistil, že soudružka je dosud živa, převezli jsme ji ihned do nemocnice.“

Praporčík se odmlčel, před vnitřním zrakem se mu znovu objevila ta scéna, jež včera otrásla i jeho poměrně velmi nepohyblivým srdcem. Sekáček na maso vězel v zátylku, přímo uprostřed předmětu, o němž praporčík kdysi prohlásil, že bude příčinou dívčiny staropanenské zkázy: uprostřed majestátního drdolu. Rozpůlil tu ozdobu na dvě části a ty teď visely zplihle po obou stranách hlavy slepeny krví. Krev jako strašná svatozář rudě svítila kolem dívčiny hlavy na modrém koberci a v rohu místnosti stál tlustý spisovatel a docela bez rozpaků plakal.

„A jinak? Nějaké stopy zápasu?“ zeptal se major.

„Ne. Rána byla zřejmě vedena zákeřně a naprosto neočekávaně,“ vrátil se Málek do přítomnosti. „O kus dál ležel na zemi tác se dvěma šálky kávy. Samozřejmě rozlité. Z toho dedukuju, že vrah byl někdo, koho soudružka dobře znala. Přišel k ní na návštěvu, soudružka mu ještě připravila občerstvení, a když je nesla na stůl, vrah ji zezadu surově a zákeřně udeřil sekáčkem na maso a uprchl.“

„Počkejte,“ přerušil ho major. „Říkal jste přece –“

„Zpět!“ prohlásil praporčík. „Myslím to tak: neuprchl. Nejdřív pečlivě otřel všechny kliky a všechny skleněné, porcelánové a chromované předměty, takže nikde jsme nenašli otisky prstů. Jenom na té klice u toalety,“ odkašlal si a dodal: „A jenom ten jeden.“

„Jak si to vysvětlujete?“

Málek vytáhl obočí a řekl ledově:

„Podle mne to svědčí o dvou věcech. Vrah byl profesionál. Věděl, jaké nebezpečí pro něho otisky představují, a vzhledem

k okolnostem – protože byl u soudružky zřejmě na přátelské návštěvě – nemohl pracovat v rukavicích. Musel tedy po činu odstranit možné stopy. A za druhé: když je odstranil, vzpomněl si na něco, co zanechal na toaletě, nebo šel prostě chladnokrevně použít záchodu, a jak rukou v kapesníku sahal na kliku, vyklouzl mu palec – možná že měl kapesník děravý – a otiskl se na klice. Proto je otisk jen jeden a jenom otisk palce, žádných jiných prstů.“

„Profesionál, říkáte,“ zabručel major. „Ale nejsme přece v Americe. U nás žádné profesionální vrahy nemáme, aspoň já o nich nevím. Nebylo mi nic takového hlášeno –“

„Nemyslím profesionálního vraha,“ řekl ledově praporčík a udělal efektní pauzu. „Myslím profesionála na vrahy.“

Major si znovu unaveně zamnul čelo.

„Tomu právě nemůžu pořád uvěřit,“ pravil nešťastně. „Tak vy tvrdíte, že on a soudružka – nikdy mi to nebylo hlášeno –“

Praporčík energicky přikývl.

„Milovala ho,“ řekl. „A on ji zneužíval. Možná, že ji dostal do situace – myslím do takové ženské situace, že ji potřeboval umlčet – nebo se prostě kvůli tomu pohádali –“

Zmlkl, protože tomu sám nemohl uvěřit. Major vstal a jal se rozčileně přecházet po místnosti. Byl to starý kriminalista a věděl, že možné je na světě všechno. Aspoň pokud jde o zločin. Ale věděl také, že věci jsou vždycky složitější, než je prezentuje jednotlivec. I když je to nezaujatý jednotlivec. A kamenná tvář praporčíkova vydávala svědectví, že tento jednotlivec má k nezaujatosti daleko.

Major se zastavil a ostře pohlédl na Málka.

„A vy –“ řekl. „Vám se soudružka nelíbila?“

Snědý mládenec potemněl. Neřekl nic.

„No?“

„Líbila,“ zachraptěl praporčík. „A proto ho dostanu, i kdyby to bylo sebenepřavděpodobnější!“

Major přimhouřil oči.

„Ona vám nebyla příliš nakloněna, co?“

Málek stál jako socha, pak slabě zavrtěl hlavou.

„Ale vy jste se snažil, že?“

„Ano,“ pravil upjatě praporčík. „Jenže Bublina měl větší štěstí.“

„Kdo?“

„Poručík Borůvka.“

„To je jeho přezdívka?“

„Ano.“

„Nikdy mi to nebylo hlášeno,“ pravil major. „Kromě toho nemám rád, když si soudruzi říkají hanlivými přezdívkami,“ pravil přísně a znovu se vydal na pochod po kanceláři. Zastavil se u stolu, zvedl z něho zvětšené fotografie poručíkova palce.

„Vůbec žádné jiné otisky se na klice nenašly?“

„Ne. Jenom malá část nějakého otisku na vnitřní straně. Patrně taky Borůvkova. Káral na tom ještě pracuje.“ Major obešel stůl a posadil se do křesla. „Tak mi sem pošlete Bub- soudruha Borůvku.“

* * *

Jenže poručík nebyl k sehnání. Třikrát ho vyhlásili závodním rozhlasem a nakonec dostali doopravdy strach. Prohledali půdu a sklep, všechny světlíky a zákoutí služebny, volali poručíkovi do bytu, až Málka napadlo, že Zuzanka Borůvková otce zapírá, a rozjel se tam osobně. V bytě se nejdřív choval zcela bez ohledů, úplně proti předpisům. Prohledal jej do všech koutů, zotvíral dokonce i skříně, a pak se mu přece jen zželelo vyděšené paní Borůvkové. Aby ji uklidnil, sdělil jí pod pečeti úředního tajemství, že její muž zmizel a je oprávněně podezřelý, že byl unesen agenty cizí rozvědky. Paní Borůvkovou to neuklidnilo.

Když se pak ještě vyptal v Klubu ministerstva vnitra, kam poručík nikdy nechodil, a v kavárně Valdek, kde se poručík občas scházel se spolužáky z gymnázia v K., vrátil se na stanici a hlásil majorovi, že poručík je nezvěstný.

Zmizení osoby podezřelé z vraždy nelze ovšem podle všech kriminalistických zkušeností vykládat jinak než jako přiznání. A je-li to

osoba, která spáchala vraždu v milostném afektu, zahájí se obvykle pátrání v okolních rybnících a řekách.

Proto i na Vltavu vyplul toho dne před polednem člun říční bezpečnosti a v něm muži opatření háky na dlouhých tyčích a sítěmi.

Lov byl však marný. Utopence nenašli.

* * *

Ani ho nemohli najít. Seděl tam, kde to praporčíka Málka – vynikal vůbec spíše systematicností než postřehem – nenapadlo. V pokoji číslo 13 na chirurgické klinice, u postele, v níž ležela bledá hezká dívka a drobný obličej jí mizel v obrovské kouli z bílých fází a sádry. Byla v bezvědomí, poručík seděl schoulen u jejího lůžka a zdálo se, že o něčem truchlivě přemýšlí. Nepřemýšlel.

Hlavou se mu jenom honily vzpomínky. Ve všech byla ta bledá dívka s nepěkným turbanem na hlavě. Seděl tam dlouho.

Lékaři přicházeli, zkoumali tep, na poručíkovy zoufalé tázavé pohledy krčili rameny, šeptem cosi nařizovali ošetřovatelkám a odcházeli. Ošetřovatelky píchaly injekce, odcházely. Poručík zůstával.

Nalezli ho tam v pět hodin, kdy to Málkovi konečně došlo. Odvezli ho na stanici. Málek zapomněl odvolat muže od říční bezpečnosti, a ti proto, podle rozkazu, pokračovali v bezvýsledném lovu po celou noc.

* * *

A major zatím vyslyšel poručíka. Poručík mluvil dutým, zlomeným hlasem, jaký u něho nikdo nepamatoval.

„Nevím, kdo to byl,“ říkal. „Nějaká žena. Volala mě těsně před pátou, že je to velmi důležité.“

„Proč jste jí neřekl, aby se přišla poradit k nám na stanici?“

„Řekl jsem jí to. Ale zapřísahala mě, abych se s ní sešel soukromě, že jde o život a poručík zaváhal, „– a o čest nějaké dámy.“

„A vy jste na to naletěl,“ major zarmouceně pokýval hlavou. „Kavalír! Vidíte aspoň, že v kriminalistice se kavalírství nevyplácí.“

„Nebo si to vymyslel,“ ozval se zavile Málek. „Neznámá žena, schůzka v růžovém sadě ve Stromovce, on tam hodinu čeká, nikdo nepřijde – a mezitím někdo zavraždí jeho milenkou! Tohle vykládejte čtenářům detektivek, ale ne nám!“

Poručík obrátil zoufalé oči na mladšího kolegu.

„Nemluv o ní tak ošklivě, Pavle. Nebyla moje milenkka.“

„Kdepak!“ ušklíbl se praporčík pohrdavě.

„Tak počkejte, soudruhu,“ okřikl ho major. „Nemáme důvod soudruhu poručíkovi nevěřit –“

„Jak to nemáme?“ přerušil Málek drze svého nejvyššího představeného. „Soudružka ho milovala – to přece věděl každý. Byl s ní minimálně jednou viděn ve vinárně U kocoura,“ – při tomhle odhalení se poručík v duchu podivil slídičské schopnosti Málkově. „Minulý týden, po tom případě v salóne Rosenblum, jí navrhl zvýšit plat o třicet pět korun měsíčně, a předtím byli viděni, jak spolu při psaní zprávy flirtují. A proti tomu všemu stojí jenom jeho tvrzení, že ho nějaká záhadná neznámá v kritickou hodinu pozvala do Stromovky a on tam na ni, sám a beze svědků, hodinu čekal. A v bytě zavražděné se najdou jeho otisky prstů. Každého jiného bysme dávno zatkli. Jak to, že nemáme důvod k podezření?“

„Uklidněte se, soudruhu,“ pravil major. „Ostatně vy jste byl také viděn, jak flirtujete – lépe řečeno, jak se pokoušíte flirtovat se soudružkou. Dokonce jste ji, jak mi bylo hlášeno, bral ve služebním voze a při výkonu služebních povinností kolem pasu a ona –“

„Ale moje otisky na její klice nejsou!“ odsekl Málek. „Já v její garsonce v životě nebyl!“

Major pohlédl na poručíka. Poručík však zíral tupě před sebe a na obličeji se mu objevilo něco jako úžas, nevíra a potom hluboký smutek.

Někdo zaklepal na dveře. Major je otevřel. Mezi nimi stál daktyloskop Káral.

„Ano?“ zeptal se major.

„Mám tu ten druhý otisk, soudruhu majore,“ řekl Káral tiše a mrkl do místnosti. „Ten poškozený, z vnitřní strany kliky. Identifikovali jsme ho.“

„No a?“

Káral opět mrkl do místnosti a zašeptal:

„Mohli byste na moment na chodbu?“

A když major poslechl a zavřel za sebou dveře, pravil daktyloskop, jako by sám nevěřil tomu, co říká:

„Je to otisk ukazováku soudruha praporčíka Málka.“

* * *

„Můj otisk? Nesmysl!“ zvolal rozhořčeně praporčík. „To je omyl!“

„Ještě se nestalo, že by dva lidé měli identické otisky prstů,“ pravil tiše major. „Zdá se, že jste oba lhali.“

„Já ne!“ zařval Málek. „Mohu to odpřísáhnout! A mám na to svědky! Soudružka mě k sobě nikdy nepus– Nikdy jsem u ní v bytě nebyl! Moje čestné slovo!“

„A vy?“ obrátil se major na poručíka.

Poručík sebou škubl, vytrhl se ze zamyšlení.

„Ano,“ řekl.

„To znamená, že odvoláváte své předchozí tvrzení, že jste u soudružky v bytě nikdy nebyl?“

„Ne, to ne. Přemýšlel jsem o něčem jiném. A je to asi tak, jak si myslím. Mohli bychom si ještě jednou promítnout ty otisky?“

„Prosím,“ řekl major.

A tak opět seděli v projektorně. Na plátně se černal divný surrealistický mrak s charakteristickou jizvou.

„Ano,“ opakoval truchlivě poručík. „Všimněte si těch okrajů.“

„Jsou poškozené,“ řekl daktyloskop Káral. „Patrně jak se pachatel snažil otřít kliku –“ zarazil se.

„Máte pravdu,“ řekl smutně poručík. „A snažil se o to velmi pečlivě. Podívejte se: ten otisk je poškozený na všech stranách. A tady vpravo dole je na okraji zbytek zas nějakého jiného otisku.“

„Ten je příliš malý,“ řekl daktyloskop. „Ten se při nejlepší vůli identifikovat nedá.“

„To ani nebude potřeba,“ pravil poručík. „Chci jen říct, že pachatel si dal velkou práci, aby setřel všechny otisky kolem toho mého, aby tam právě jen ten můj zůstal.“

„Vy chcete tvrdit –“ pravil major.

„Jistě,“ kývl smutně poručík. „Ten otisk tam nebyl udělán po otření kliky, ale před otřením.“

Major udiveně pohlédl na poručíka, potom na Málka.

Málek zrudl, nafoukl se a začal se jakoby dusit.

„To jen potvrzuje, žes u ní byl!“ zvolal vztekle. „Nic to nevyvrací.“

„Pak by to ovšem potvrzovalo také to, že jste u ní byl i vy,“ pravil zmateně major.

„Ale já u ní nebyl!“ zaječel Málek. „To on! On k ní chodil! Byl spatřen! Totiž – nebyl spatřen – ale je tam ten jeho otisk prstu s charakteristickou jizvou!“ skončil zoufale.

„Ba ne, Pavle,“ řekl poručík. „Nebyl jsem u ní. A ty taky ne.“ A s těmi slovy se zvedl a mlčky vyšel z projekčního sálu.

* * *

V dívčině garsoniére se dlouho díval na kliku toalety a potom na kliku koupelny. Byly těsně u sebe a obě byly hnědé. A přece – když si je prohlédl pozorněji – zjistil, že v té hnědi je rozdíl.

Z kapsy vytáhl kliku, kterou předtím odšrouboval zvenčí ze dveří, jež oddělovaly toaletu na stanici od předsínky s umyvadlem.

Její odstín se přesně shodoval s odstínem kliky u dívčina WC.

Strašlivě zesmutněl.

Byl pořád strašlivě smutný, když asi za hodinu nato seděl v kanceláři, kde se před týdnem krejčovský mistr Fendrych snažil dokázat svou nevinu.

„Proto jste u mě na stanici upustila tu cigártašku,“ říkal silnější dámě, jež seděla proti němu za stolem, posetým vzorky látek

a obchodní korespondencí. „Věděla jste, že vám ji zvednu, a že tak získáte moje otisky prstů. Pro porovnání. Cestou ode mě jste zašla na toaletu, zamkla jste se tam a vyměnila jste kliky na vnitřní straně dveří. Když jste u mě byla poprvé, šla jste si na toaletu zapnout podvazek a všimla jste si, jaké kliky tam jsou. Při té druhé návštěvě jste si přinesla s sebou náhradní kliku v kabelce. A doma jste srovnala všechny otisky. Vy jste inteligentní žena a vaše sestra má za muže soudce. Nebyl pro vás problém prostudovat základy daktyloskopického srovnání. Ostatně, já mám na palci charakteristickou jizvu, tu nepřehlédne ani laik. A pak jste všechny ostatní otisky smazala a nechala jste tam jen ten můj.“

Dáma prudce oddychovala.

„A nakonec,“ pokračoval poručík, „jste vyměnila kliky v té garsonce. To všechno jen proto –“

Odmlčel se. Dáma mu nenávistně pohlédla do očí.

„Protože jste mě urazil,“ řekla. „Nejvíc, jak může muž ženu urazit. Protože –“ zaváhala a pak zasyčela: „– protože jste mi dal košem!“

„Ale proč jste chtěla připravit o život soudružku – ta přece za nic nemohla?“ zeptal se poručík, který byl v některých věcech velmi naivní.

Dáma zbrunátněla, zesínala.

„Protože jí jste košem nedal!“ zasyčela. „Chápete?“

A poručík zesmutněl, jako snad nikdy předtím v životě. Neboť v životě se ho ničí omyl tak hluboce nedotkl.

* * *

V devět večer se dívčina víčka slabě zachvěla a na svět pohlédly veliké černé oči. Na nemocniční svět.

Poručíkovi se rozbušilo srdce. Lékař, který stál nad nemocnou, si oddychl.

Černé oči těkaly po bílém stropě, potom se rozhlédly kolem sebe a našly kulatou tvář starého kriminalisty. Na drobném obličejí pod nestvůrným turbanem zahrál slabounký úsměv. Rty se pohnuly.

„Soudruhu poručíku –“
„Výborně!“ řekl lékař. „Tak teď se hezky najíte, slečno. Jste z toho venku!“

* * *

„Víte, co ji zachránilo?“ ptal se potom lékař poručíka, zářícího štěstím. „Ten drdól!“ Rozchechtal se. „Víte, kolikrát si říkám, co si na sebe ženské všechno nevyvzpomenou za nesmysly – vždyť jí to muselo denně trvat aspoň půl hodiny, než se učesala – ale náhodou se jí to vyplatilo. Nemít na hlavě tu příšernost, vězel ten sekáček v mozku! Jenže ona v tom drdolu měla takovou vycpávku z pěnové gumy – ženské tomu říkají *toupé* nebo tak nějak, asi jinak, myslím. To nevadí. V každém případě jí ta volovinka zachránila život. A to jsem rád,“ řekl a pohlédl na rentgenový snímek ošklivé lebky, „taková mladá, hezká, bylo by jí přece jen škoda.“

A cele zaujat fotografií té ohyzdné lebky, skryté ve skutečnosti pod tenkou, jako kůže tenkou slupičkou krásy, nevšiml si, že na poručíkově kulaté tváři utkvěl výraz téměř hříšného štěstí.

* * *

„To je báječné!“ zaradovala se příslušnice druhý den odpoledne, kdy už seděla na lůžku, poulila svůdně černé oči na rozpačitého poručíka a v duchu přemítala, jestli v tom bílém turbanu nemá přece jen příliš velkou ránu. „Totiž, je to strašné, ovšem, ale báječné je, jak bystře jste to vydedukoval! Ale to bude tím, soudruhu poručíku, že jste tak vzdělaný a že se tak skvěle vyznáte v ženách.“ Nemínila to ironicky.

„Já?“ podivil se poručík. „Kdepak! Nevyznám. Ale byly vždycy – tak nějak – mým osudem.“

Příslušnice sklopila oči. Jenomže tak to nemyslel zase poručík.

„Musil jsem kvůli nim zanechat svého původního povolání,“ mluvil dál, jako kdyby četl z kádrového dotazníku, neboť v dívčině přítomnosti dostával i teď záchvaty meteorologické konverzace a úředního slovníku. „Původně jsem byl učitelem tělocviku, ale –“

Dívka – trochu zklamaně – k němu opět vzhledla a udiveně řekla:

„To jsem nevěděla!“

„Já vím. Já se s tím také nikomu nechlubím. Ale bylo to tak.“

„Povězte mi to, prosím. Prosím!“ zaprosila.

A protože byl už poručík docela ztracen, tak ztracen, že by mu už ani svatý Sidonius nepomohl, kdyby byl nablízku, tak jí to pověděl:

Zločin v dívčí škole

Je to už dávno, vzdychl. Už – zamyslel se – víc než osmnáct let. A začalo to tenkrát – byla to myslím středa. Ano. Ve středu ráno ve sborovně. Jsme tam všichni, kromě profesora Kotěte, který se dovolil na pohřeb babičce do Čáslavi, přesně ve tři čtvrti na osm, jak to vyžaduje naše ředitelka Ivana Krulišová, které dívky (a po straně i my učitelé) říkají Ivana Hrozná. To jednak podle zjevu – třebaže je ženou, podobá se trochu buldokovi –, jednak podle táborových řečí, které vede proti imperialistům, revizionistům, kulakům, kosmopolitům a vůbec proti všem třídním nepřátelům. V podstatě je to však laskavá česká duše v knedlíky a koláči vyživeném českém těle, a dívky to vědí a hřeší na to (a my taky). Ivana Hrozná je hrozná jen v teorii: když jsme asi před měsícem probírali připuštění našich dívek ze čtvrtého ročníku k maturitě a narazili jsme na jasnou kulackou dcerku z pětadvacetihektarového statku, chodila Ivana tři dny jako bez duše a nakonec k nám ve sborovně držela táborový projev o Makarenkovi, kterého si trochu popletla s Lysenkem, promluvila o dědičnosti, známé buržoazní pavědě, a o tom, že podle sovětské genetiky se vlastnosti nedědí, nýbrž získávají výchovou, a celou tu vědu zakončila metaforou o mladém stromku, který se dobře ohýbá. Výsledek: kulacká dívka z pětadvacetihektarového statku dána pod patronát školské skupiny ČSM a k maturitě připuštěna.

Ale to jen na okraj, víte? Tedy; jsme ve sborovně a uprostřed nás usedavě brečí žákyně Chocholoušová Jana ze IV. A, protože jí někdo ukradl sešit s obálkou, v níž měla 5200,- Kčs ve staré měně, obnos vybraný na úhradu školního výletu do Moravského krasu. Zapomněla si ho včera v zeměpisném kabinetě, kde pomáhala profesorovi Kotěti kontrolovat legitimace ČSM, a když se tam pro něj v půl sedmé vrátila, už tam nebyl: Bože, ach bože, pět tisíc dvě stě ká čes, co bude dělat?

Stojíme povinně zachmuření vážností situace. Ivana Hrozná střídavě bledne a brunátní, očividně to ve svém mateřském srdci proží-

vá s Chocholoušovou Janou. Já se snažím zafačovanou pravičkou, do které jsem se včera řízl nožem na chleba, narychlo dopsat přípravu na hodinu tělocviku v I. B, protože včera mi na to nezbyl čas, a kamufluju to Rudým právem, aby mě Ivana Hrozná neviděla. Ostatní soudruzi a soudružky stojí jako Braunovo sousoší v Kuksu v rozmanitých postojích podle své letory a soudruh profesor Semerák, upjatý v dvouřadovém saku jako v povijanu, pronáší suchým hlasem: „Budeme muset zatelefonovat na Bezpečnost.“

* * *

Jenže Ivana Hrozná se vzbouřila a na Bezpečnost jsme nezatelefonovali. Pronesla k nám ve sborovně táborovou řeč o své důvěře v naše dívky a o neposkvrněném jménu naší školy a hned nato jinou táborovou řeč v tělocvičně, kde se směstnalo našich dvě stě třicet šest žákyň. Ta byla na téma: „V socialistické společnosti nad nikým nelámeme hůl!“ a měla mít ten smysl, že zlodějka sešitu s penězi nahlédne, že naše společnost dává každému možnost nápravy v příslušných zařízeních, a že se čestně přizná. Přírozeně, nepřihlásila se žádná. Idealismus byl a zůstává směrem naprosto bludným.

* * *

Tak jsme v devět seděli zase ve sborovně, povinně ještě zachmuřenější, a soudruh Semerák navrhl zatelefonovat na Státní tajnou bezpečnost do Pardubic.

Než mohla Ivana Hrozná přednést toho dne už třetí táborový projev, tentokrát proti použití tajné bezpečnosti na naší škole, nositelce zástavy nejlepší školy ve sběru starého papíru, zaklepal někdo na dveře sborovny a Ivana Hrozná řekla:

„Dále!“

Vstoupily tři žákyňe ze čtvrtého ročníku: Chocholoušová, Procházková a Klímová. Chocholoušová s nosem jako karafiát, Procházková, předsedkyně školní organizace ČSM, a Klímová, nejlepší kamarádka Chocholoušové, taková pěkná osmnáctiletá bruneta v bílé blůze s rozkošným poprsím.

„Prosím, soužko ředitelko, tady Klímová,“ zalykala se okradená Jana.

„Cože?“ vykřikla Ivana. „Ty, Klímová? Od tebe bych to nikdy.“

„Ale ne, soužko ředitelko,“ přerušila ji předsedkyně školní organizace. „Klímová ty peníze neodcizila. Ona má jenom bratra, který byl dřív v Praze soukromým detektivem.“

* * *

Tak se stalo, že na naši vyšší dívčí přijel v poledne bývalý soukromý detektiv. Nyní byl číšníkem, služba mu začínala až večer, a tak se na telegram dostavil z Pardubic za necelé dvě hodiny. Byl to osmahlý mládenec, vypadal jako Sicilián z italského filmu, oči jako uhlíky, pod nosem fešácký knírek, na hlavě klobouček s pružovanou krem-pou, který si při vstupu do místnosti nesundal, jenom se ho velko-světsky dotkl třemi prsty. Pozdravil úsečně „Čest práci!“ a na ne-smělé narážky rdící se Ivany Hrozné, že se mu za jeho námahu revanšuje jaksi v zájmu pověsti školy soukromě, protože – jaksi – škola jako státní podnik nemůže jaksi – platit – soukromé... mávl velkoryse rukou a prohlásil, že šetření provede zdarma, aby obhájil čest své sestry.

Tím nás trochu uzemnil, protože Klímovou z krádeže dosud nikdo nepodezíral – byla to přece nejlepší kamarádka Chocholoušové –, ale Ivana nám později vysvětlila, že to soudruh myslel kolektivně, jako že čest školy je zároveň ctí jeho černooké sestry.

A tak se tedy bývalý soukromý detektiv Jaroslav V. Klíma pustil do práce.

* * *

Pustil se do ní přímo na místě činu, v zeměpisném kabinetě. Mě jako třídního učitele IV. A přizval k šetření, ostatní včetně Ivany Hrozné rázně vykázal a nařídil, aby na škole byl okamžitě zahájen „normální provoz“.

Potom dal zavolat Chocholoušovou.

Přišla, posadila se jako oukropek na kraj židle a v paprscích březnového slunce, které dopadalo do kabinetu ne zrovna čistým oknem, zářily jí oči i nos karmínově.

Soukromý detektiv Klíma usedl proti ní obkročmo na židli, kterou nejdřív obrátil opěradlem k vyšetřované, lokty se opřel o opěradlo a posunul si klobouček s pruhovanou křempou do týla. Potom si ještě rozepjal sako. Čekal jsem, že mu v podpaží zahlédnu pouzdro s pistolí, ale měl je patrně jinde.

„Tak!“ vyštěkl ostře a Chocholoušová leknutím skoro spadla ze židle.

„Jen hezky klidně, Chocholoušová, povězte tady soudruhovi, jak to včera bylo,“ promluvil jsem na ni laskavě.

Jaroslav V. Klíma nespokojeně zasyčel a vrhl na mě vzteklý pohled. „Vyšetřování vedu já!“ pravil úsečně, a pak k Chocholoušové: „Tak pusťte!“

Chocholoušová se pustila do zajímavého vyprávění.

* * *

Vyprávěla, že ztrátu zjistila až doma, krátce před půl sedmou. Hned se otočila a běžela zpátky do školy. Chtěla si u školníka vypůjčit klíč od sborovny, kde na zvláštní tabuli visely klíče od všech kabinetů (původně visely ve školníkově lóži, ale bdělý a ostražitý duch Ivany Hrozné zasáhl i tam), jenže školník prohlásil, že o zeměpisný kabinet je dnes „nákej velkej zájem“ a přes chatrné zdraví ji do sborovny a odtud do kabinetu doprovodil osobně. V kabinetě však nenašli nic.

Jaroslav V. Klíma vyslechl to vyprávění zmařeně. Když skončila, řekl:

„Nemíváte někdy takové – stavy?“

Chocholoušová na něho bázně pohlédla.

„Prosím jaké?“

„Takové – že byste měla pocit – že to nejste vy...“

Na to Chocholoušová neřekla nic.

„Takový rozštěp, víte – rozštěp vědomí –“

Bývalý soukromý detektiv nespustil při těch otázkách z dívky uhrančivé oči.

Dívka se zachvěla a pípala:

„Já nevím.“

„Aha!“ pravil detektiv významně. „Zajímavé.“

Pomyslel jsem si, že s Jaroslavem V. Klímou bude legrace.

* * *

Potom Chocholoušovou vyzval, aby rychle po sobě říkala slova, jaká jí slina na jazyk přinese. Dlouho jí slina na jazyk nepřinesla nic, pak utvořila tuto asociační řadu: sukně – boty – Baťa – krize – kapitalismus, a Jaroslav V. Klíma se na mě významně podíval. Pak se jí zeptal, dává-li přednost kočkám, nebo psům, a nakonec si ode mne vypůjčil notes, vytrhl z něho list, udělal na něm nepravděpodobnou kaňku z lahvičky červeného inkoustu soudruha Kotěte a vyzval Chocholoušovou, aby mu řekla, co to v ní vyvolává.

„Já nevím,“ pravila smutně ta dívka.

„Jaký máte pocit?“

Chocholoušová mlčela.

„Žádný?“ navrhl J. V. Klíma.

„Žádný.“

„Pozorně se na to podívejte.“

Dívka se pozorně podívala. Řekla váhavě: „Vypadá to jako –“

„No?“ Jaroslav V. Klíma povytáhl obočí a znovu na mě zašilhal.

„Jako –“ zašeptala Chocholoušová, „– no, jako taková – kaňka.“

„To stačí,“ pravil úsečně detektiv.

* * *

Po různých takových psychologických experimentech se jí nakonec zeptal, jestli v kabinetě nepozorovala něco podezřelého.

„Když jsme byli vevnitř, tak se mi zdálo –“ řekla Chocholoušová, „– ale já nevím.“

„Upozorňuji vás, že vypovídáte jako pod přísahou,“ pravil přísně detektiv.

„Já to nevím jistě,“ vykrucovala se žákyně. „Ale zdálo se mi, jako kdyby někdo utíkal po schodech dolů.“

Jaroslav V. Klíma vstal, zastrčil palce do průramků vesty, březnové slunce mu ozářilo drobný úzký obličej a jal se přecházet po kabinetě. Pak se jako blesk otočil k žákyni a zabodl do ní uhrančivé oči.

„Byly to mužské kroky, nebo ženské?“

„Já – já nevím –“ pravila zmateně Chocholoušová. „Já myslím že – snad – obojí –“

„Zajímavé,“ řekl detektiv zamýšleně a vtáhl dech mezi zuby. „Velmi zajímavé! Můžete jít.“

* * *

„Zabýváte se psychologii?“ zeptal se mě, když jsme osaměli.

Zavrtěl jsem hlavou.

„Já ano,“ pravil Jaroslav V. Klíma. „Pro kriminalistu je to důležité. A v tomto případě bude psychologický faktor zřejmě rozhodující. Použil jsem na vyšetřované několika psychologických testů. Hodně mi řekly.“

Zeptal jsem se ho, co mu řekly.

„To si zatím ponechám pro sebe,“ pravil detektiv. „Mějte oči otevřené. Případ se začíná rýsovat.“

A pak si dal zavolat školníka.

* * *

„Co jste myslel slovy: o zeměpisný kabinet je dnes nějaký velký zájem?“ vykřikl na něho přísně.

„No, poněvadž před Chocholoušovou tam šla Celbová ze třetího á,“ řekl školník. „A nadělala kvůli tomu zmatky, že jsem se musel jít přesvědčit sám.“

J. V. Klíma nasadil tichounké falsetto:

„O čem?“

„No jestli se vopravdu ten klíč ztratil.“

Vyšlo najevo, že asi v šest vypůjčila si od školníka žákyně Celbová klíč od sborovny. Byla vedoucí maňáskového kroužku ČSM, který to odpoledne pořádal představení v jedné místní školce. Celbová chtěla nyní uložit pytel s maňásky v zeměpisném kabinetě. Školník jí klíč od sborovny vydal, ale asi za pět minut se Celbová vrátila s tvrzením, že na tabuli ve sborovně klíč chybí, zeměpisný kabinet je zamčen a uvnitř prý jako by se někdo hýbal. Dokonce jako by tam někdo tlumeně, ale bolestně vykřikl. Školník, od přírody nesmírně hádavý člověk, strávil deset minut sporem s Celbovou, v němž bez souvislosti s její výpovědí tvrdě hájil názor, že profesor Kotě odjel do Čáslavi a nikdo jiný nemá v kabinetě co pohledávat. Pokud jde o klíč, byl toho názoru, že Celbová měla vlčí mlhu, protože nikdo ze žákyň si od něho klíč od sborovny nevypůjčoval a všichni soudruzi učitelé dávno odešli. Vzápětí ji z té vlčí mlhy také usvědčil, protože když s ní nakonec přece jen odešel do sborovny, visel klíč od zeměpisného kabinetu na svém místě. Pytel s maňásky byl potom řádně uložen, kabinet zamčen, Celbová vypeskována a školník se vrátil do své lóže.

Sotva se tam uvelebil k večerní fajfce, přihnala se jako velká voda Chocholoušová a výprava do zeměpisného kabinetu se opakovala. V tom bodě se školníková výpověď přesně shodovala s vyprávěním Chocholoušové. A také školník měl dojem, že slyšel kroky někoho, kdo utíkal po schodech dolů.

Krokům však Jaroslav V. Klíma nepřikládal důležitost.

„Celbová,“ řekl místo toho zamyšleně sám k sobě. „Hm.“

A zavolal Celbovou.

Dozvěděl se od ní přesně to, co od školníka, a navíc zjistil, že rozmazaná kaňka jí připomíná nějaký obláček, že dává přednost kočkám před psy, že mívá občas děsné bolesti hlavy, avšak pocitem rozštěpu netrpí, a získal od ní asociativní řetězec: muž – žena – brigáda – tatínek – výprask, který mi, když žákyni propustil, označil za ne zcela jasný.

„Všiml jste si jejich rtů?“ zeptal se mě. Nebylo možné si jich nevšimnout. Celbová byla školní královnou krásy.

„Pokleslé koutky,“ řekl Jaroslav V. Klíma ponuře. „Svědčí o slabé osobnosti. Ta žena trpí pocitem méněcennosti. Je schopna dopustit se i zločinu, aby si tento pocit vykompenzovala.“

Pak vytáhl z kapsy lulku a začal si ji rozšafně cpát.

Pokleslé koutky žákyně Celbové způsoboval ovšem spíše její permanentně pohrdavý výraz, který používala jako zbraň proti do-
těravcům ze sousední průmyslovky. Ale o tom jsem Jaroslava V. Klímu neinformoval. Byl by takový nepsychologický výklad tak jako tak zamítl.

„A teď,“ pravil, „provedeme šetření na místě činu.“ Vstal a odešel ke dveřím. Černýma očima pátravě přejel místnost a zahalil se přitom do oblaku modravého dýmu. Spočinul pohledem na zamčené skříní, od níž měl klíč jenom profesor Kotě; na psacím stole, ozdobeném sériovým poprsím státníka, jehož už delší dobu používaly mouchy k těmž účelům jako kdysi slavný obraz jistého mocnáře; na široké pohovce, kde si profesor Kotě, starší kolega, dával šlofika místo písemné přípravy, když měl okýnko.

Pohlédl rovněž na velkou mapu republiky na pravé stěně, na obraz Emila Holuba prchajícího před lidojedy na stěně levé, a na zašpiněné okno, za nímž stála nedopitá láhev mléka. Potom najednou z ničeho nic udělal prudký dřep a nahlédl pod pohovku.

„Aha!“ vyštěkl a podíval se na mě významně z podhledu. „Pachatel vždycky udělá nějakou chybu. To je zlaté pravidlo detektivní práce.“

Pak vstal, přistoupil k pohovce, povytáhl si kalhoty, na zem rozprostřel červený kapesník, klekl si na něj a zašmátral rukou pod pohovkou. Drobný úzký obličej mu námahou zrudl, ale pak spokojeně vycenil žluté zuby, až se mu smolný knírek maličko naježil.

Vstal a natáhl ke mně ruku dlaní vzhůru.

Na dlaň dopadlo březnové slunce.

Ležel na ní černý dámský podvazek.

* * *

„Ano, pachatel vždycky udělá nějakou chybičku,“ řekl Jaroslav V. Klíma a strčil podvazek do kapsy. „Kde bydlí Celbová?“

„Tohle přece s těmi penězi nesouvisí?“ řekl jsem udiveně.

„Myslíte?“ pravil Jaroslav V. Klíma ironicky. „Já nemyslím. Přemýšlejte o tom.“

Přemýšlel jsem o tom celou cestu k bytu žákyně Celbové opravdu poctivě, mohu říct horečně. Ale souvislost černého podvazku s krádeží peněz na školní výlet čtvrtého ročníku jsem nevymyslel.

Bytné, která nám otevřela, řekl detektiv stručně:

„Policie!“

Odstrčil ji z cesty a vnikl do domu. Bytná se lekla, ale protože mě znala, trochu se uklidnila a zavedla nás do ložnice svých podnájemnic.

Byla to bývalá manželská ložnice a vévodila jí široká dvojitá postel s nebesy. Při pohledu na to mohutné lože vytáhl Jaroslav V. Klíma znovu obočí.

„Celbová spí na této posteli?“

„Ano, pane seržante,“ řekla vdova.

„Sama?“

„Se slečnou Karvašovou. Bydlí tu obě.“

„Zajímavé,“ řekl detektiv. „Poslyšte, nepřistihla jste je někdy, že by spaly obě na jedné polovině postele?“

„To prosím často, pane seržante,“ pravila ochotně vdova. Jaroslav V. Klíma mě obšťastnil dalším ze svých významných pohledů.

„V zimě si slečny obyčejně na noc netopí,“ pokračovala bytná, „a tak se k ránu schoulí k sobě, aby se zahřály.“

„Aby se zahřály, myslíte?“ pravil detektiv sarkasticky a pak bytnou vyhodil z pokoje.

„Všiml jste si?“ obrátil se na mě. „Lesbické tendence. Docela jasné. Pojí se velmi často se sklonem ke krádeži. Případ se rysuje čím dál tím zřetelněji.“

Rozhlédl se a přistoupil k prádelníku, z kapsy vytáhl vepřovicové rukavice, obřadně si je navlékl a otevřel opatrně vrchní zásuvku. Potom se pustil do systematického prohrabávání prádelníku. Stál

jsem stranou, protože mi bylo trapné asistovat při tak intimním slídění v prádle mých žákyň. J. V. Klíma však pracoval docela zdatně sám a po dvaceti minutách bezvýsledného hledání se spokojeně narovnal a otočil se ke mně s úsměvem.

„Nic!“ řekl vítězně.

„Třeba ty peníze schovala jinam.“

„Nehledal jsem přirozeně peníze,“ poučil mě pohrdavě. „Ty jsou nepochybně dobře ukryty někde mimo tento dům. Ty nám neuniknou. Hledal jsem černý podvazkový pás, na němž chybí jeden podvazek.“

Souvislost podvazkového pásu s nalezeným podvazkem mi byla celkem jasná, ale pořád mi byla záhadou souvislost podvazku s krádeží.

„Jsou dvě možnosti,“ pravil Jaroslav V. Klíma. „Buď zjistila ztrátu podvazku a zbavila se podvazkového pásu jako indiskriminujícího předmětu, nebo –“

Triumfálně na mě pohlédl.

„Nebo?“ vydechl jsem nervózně.

„Nebo ho má na sobě!“ řekl. „Známý psychologický trik. Corpus delicti na nejobvyklejším místě. Znáte případ Ukradeného dopisu Edgara Allana Poea?“

Připustil jsem, že mi to nenapadlo. Chtěl jsem uvést ještě třetí možnost, že totiž ten podvazek je součástí pásu některé jiné žákyně, ale Jaroslav V. Klíma byl tak očividně přesvědčen o železné logice své dedukce, že jsem neměl odvahu kazit mu radost.

Šli jsme zpátky do školy.

* * *

Na náměstí jsme potkali bytnou detektivovy sestry. Detektiv – dnes poprvé – obřadně smekl klobouk s pružovanou krepkou a vážně se otázel nejdřív po jejím zdraví, potom po chování své sestry Lucie. Bytná se při druhé otázce zachmuřila.

„Bohužel, pane Klíma, Lucinka se nějak mění.“

„Co to?“ pravil detektiv přísně.

„Má přede mnou tajnosti,“ pravila bytná, která zřejmě patřila k povídavým bytným, „a lže mi.“

Jaroslav V. Klíma se zamračil.

„Tak?“

„Už několikrát,“ pravila bytná, „se mi vymluvila, že jde ke kamarádce nebo na angličtinu, a já pak zjistila, že ani u kamarádky, ani na angličtině nebyla. Jako zrovna včera. Když se jí pak zeptám, kde byla doopravdy, a připomenu jí, že jste mě pověřil tak říkajíc mateřskou péčí, jenom pohodí hlavou a řekne, představte si, že je plnoletá a že mi do toho nic není!“

Detektivovo zamračení dosáhlo možného maxima. Ponuře a pevně stiskl bytné ruku a pravil:

„Přijdu k vám k večeru, madam. Pak si to s ní vyřídím. Nestračujte se. Teď mám důležitou práci. Na shledanou!“

Mlčky jsme pokračovali v cestě do školy. Detektiv hleděl zasmušile před sebe a pak mě najednou z ničeho nic oslovil:

„Vy jste na mé sestře nepozoroval nic, pane učiteli?“

Zavrtěl jsem hlavou.

„S nějakými mladíky jste ji neviděl?“

„Ne,“ řekl jsem. „Mně připadá jako velmi ukázněná žákyně, dobře se učí, tělocvik ji zajímá –“

Jaroslav V. Klíma mě vážně chopil za ruku, jako předtím bytnou.

„Dávám vám plnou moc zakročit,“ řekl. „Kdybyste ji někde uviděl s nějakým chlapcem, okamžitě ji odveďte domů a hlase to mně. Já už si to vyřídím. S oběma. Dávám vám k tomu plnou moc.“

„Ale –“ pokusil jsem se o námitku, jenže detektiv mě nepustil ke slovu.

„Jsem za ni odpovědný zvěčnělé nebožce matce. Svěřila mi ji na smrtelné posteli. Kdyby měla přijít o čest, zabiju ji a jejího svůdce taky!“

V černých očích mu zajiskřilo a já si znova řekl, že to jsou oči jako z italského filmu. Černý knírek se naježil. Přejel mi mráz po zádech. Octli jsme se u školy a detektiv se zarazil. Naše škola měla vzadu zanedbanou zahradu a ulice se před ní rozdvojovala. Levé rameno

vedlo k hlavnímu vchodu, právě dozadu kolem zahrady a dál do staré městské čtvrti.

„Ta zahrada,“ řekl Jaroslav V. Klíma. „Vede do školy ještě nějaký jiný vchod?“

Zaváhal jsem. Pak jsem ale řekl:

„Vede. Právě ze zahrady. Jenže kolem celé zahrady je prkenný plot a v něm nejsou žádná vrátka.“

„Zajímavé,“ pravil detektiv. „Pojďme!“

Místo k hlavnímu vchodu jsme zabočili vpravo. Kráčeli jsme pomalu kolem plotu a Jaroslav V. Klíma do něho bušil pěstí. Brzo jsme se octli v úzké uličce mezi plotem a slepou stěnou staré provaznické dílny. Slunce zakryly mraky a ulička byla vlhká a nepříjemná. Ležel v ní chladný stín a plot místy rezavěl ztrouchnivělými skvrnami.

U jedné se detektiv zastavil. Položil ruku na široké prkno a lehce zatlačil. Pak se otočil ke mně a v černých očích vítězně blýsklo.

„Zahrada *má* zadní vchod,“ pravil. Oběma rukama vzal za dvě sousední prkna a odtáhl je od sebe. Trojúhelníkovou štěrbínou se ukázal výhled na zanedbanou školní zahradu, zarostlou kapradinami. Detektiv prolezl štěrbínou a hned na to hněvivě zaklel.

Prolezl jsem za ním. Stál po kolena v kapradinách a pravici si přidržoval k ústům.

„Co se vám stalo?“

„Škrábl jsem se,“ zasyčel. „Zatracená práce!“

Sehnul se k zemi, zdvihl zpod kapradin zelenkavý kámen, přistoupil k plotu a několika údery ohnul zakrvácený hřebík, jenž tam nebezpečně trčel z prkna. Pak se rozhlédl. Od štěrbiny v plotě vedla kapradím sotva zřetelná, ale přece jen patrná vyšlapaná cestička.

„Tudy uprchli,“ řekl detektiv, vytáhl z kapsy červený kapesník a zabalil si do něho ruku.

„Kdo?“ hlesl jsem.

„Pachatelé.“

Chvilí jsem mlčel. Marně jsem se snažil srovnat si v hlavě myšlenky, které patrně ovládaly jeho myšlení.

„Vy – už tedy nemáte podezření na Celbovou?“ zeptal jsem se.

Ušklíbl se.

„Naopak. Víc než předtím. Vám tahle cestička neříká nic?“

Pohlédl jsem na cestičku. Vedla rovnou k zadnímu vchodu do školní budovy, který se nezamykal. Skoro ji nebylo znát. Opravdu jsem nevěděl, co říkala Jaroslav V. Klímovi. Mně rozhodně neříkala nic, co by se dalo spojit s krádeží peněz v zeměpisném kabinetě a s vedoucí maňáskového kroužku.

Pokrčil jsem rameny.

„Nemáte schopnost dedukovat z jasných stop,“ vzdychl detektiv. „A přece je to nabíledni. Pachatelka měla komplice.“

Pohlédl na mě útrpně.

„Je to elementární, drahý pane,“ pravil. „Celbová si vypůjčila klíč od sborovny, vzala klíč od kabinetu, odcizila sešit s penězi, předala jej spolupachatelce, *kteřá přišla touto cestou,*“ ukázal na pěšinku mezi kapradinami, „potom zamkla a šla ke školníkovi s historkou, že klíč od kabinetu zmizel. Alibi, rozumíte? Spolupachatelka se zatím skryla o poschodí výš. Když potom školník přišel do kabinetu s Celbovou, spolupachatelka – nebo spolupachatelky – uprchly po schodech dolů a opustily školu *zadním vchodem přes zahradu.*“

Jaroslav V. Klíma se odmlčel. Odkud Celbová věděla, že v kabinetě jsou peníze? A proč se spolupachatelky schovávaly o poschodí výš, když mohly sejít dolů současně s Celbovou a utéci zadním vchodem, na který ze školníkovy lóže není vůbec vidět? Ty otázky mě okamžitě napadly, ale nepovažoval jsem za vhodné ovlivňovat velkého detektiva v jeho dedukcích. Detektiv řekl: „Potřebuji pomocníci.“

„Pomocníci?“

„Ano. Bude třeba zjistit, která z žákyň nejvyšších dvou ročníků má na sobě černý podvazkový pás, na němž chybí jeden podvazek.“

Těpic, pomyslel jsem si a nad tou představou se mi trošku zatajil dech.

* * *

Zatajil se i Ivaně Hrozné, protože trošku zrudla a otevřela ústa. Detektiv však trval na svém. Nakonec tím úkolem pověřili profesorku angličtiny, které bylo dvaadvacet a měla nedávno jakési polodisciplinární řízení, protože stála modelem k aktu místnímu malíři, smutně proslulému opilstvím a modernismem.

Prohlídka se konala za zavřenými dveřmi čtvrtého ročníku. Seděl jsem mezitím s detektivem v zeměpisném kabinetě a detektiv si zavzpomínal.

„V naší branži musí mít člověk zvlášť vyvinutou schopnost logicky myslet,“ pravil zamyšleně. „Logika je všechno. A potom psychologika. To je také všechno. Psychologika a logika, a hlavně si všímat i zdánlivých maličkostí. Pozorovací talent. To je všechno. Když jsem ještě pracoval v Karlíkově detektivní kanceláři, svěřoval mi šéf nejsložitější případy. Tam šlo ovšem většinou o zločiny sexuální, ne o krádeže a podobně.“ Odmlčel se. O jaké sexuální zločiny šlo v soukromých detektivních kancelářích, jsem věděl. Jenom mi napadlo, je-li v našem trestním zákoníku mimomanželský styk kvalifikován jako zločin. „A to je další věc,“ dumal velký detektiv. „V pozadí většiny zločinů je sexus. Nedivil bych se,“ řekl, vytáhl z kapsy černý podvazek a zadíval se na něj, „kdyby byl i v pozadí této krádeže.“

Obrátil podvazek v ruce a hleděl na něj se zřejmým zalíbením. A najednou provedl jeden ze svých nečekaných bleskurychlých pohybů. Škubl sebou, jako by ho uštkla zmije, a podržel si podvazek těsně před očima. Pak zašmátral nervózně v kapse a vytáhl pěknou lupu, regulérní lupu o průměru skoro decimetr. Skrze ni pohlédl na podvazek a zasyčel:

„Proklatě!“

Lekl jsem se.

„Co je?“

„Podívejte se!“

Pohlédl jsem lupou. Podvazek měl kovovou přezku a na její spodní straně byl vyrytý nápis, lupou zřetelně čitelný:

MAIDENSHAPE CORSETS

Pat. reg. U.S.A.

Detektivovi zasvítily oči.

„Chápete?“

„Nechápu.“

Jaroslav V. Klíma vyskočil ze židle. „Ale vždyť je to jasné, drahý pane! Smyčka okolo pachatele se stahuje! Máme ideálně zúžený okruh podezřelých!“ A vyběhl na chodbu.

* * *

Na chodbě jsme se srazili s profesorkou angličtiny.

„Nuže?“ zeptal se detektiv.

„Nic,“ řekla profesorka.

„Výborně,“ prohlásil detektiv. „To je přirozené,“ obrátil se na mě. „Kdybychom prohledali všechny plechovky na smetí ve městě, nepochybně bychom někde našli černý podvazkový pás s utrženým podvazkem. Ale nebude už třeba podnikat tak namáhavou práci. Pojd'me!“

A šli jsme do sborovny.

* * *

Ivana Hrozná pohlédla lupou na černý podvazek a zbledla. Detektiv ji s významným úsměvem pozoroval.

„Nu? Co tomu říkáte?“

Ivana těžce dosedla na židli, otočila na Jaroslava V. Klímu zděšené prostonárodně pomněnkové oči a vydechla:

„Špionáž!“

„Ale ne, uklidněte se,“ mávl rukou detektiv. „Svědčí to pouze o jediném: majitelka pásu má příbuzné v cizině. U nás se americké zboží neprodává. Předložte mi kádrový materiál!“

* * *

A tam, nad těmi ohmatanými, přísně tajnými listy, došlo k tomu strašlivému odhalení, které vzalo dech dokonce i samému Jaroslavu V. Klímovi. Pečlivou prohlídkou se totiž zjistilo, že po kádrové stránce je naše škola klenot mezi školami, neboť ze všech našich dvou set třiceti šesti žákyň má příbuzné v zahraničí pouze jediná:

Lucie Klímová.

Strnuli jsme u konferenčního stolu ve sborovně a obklopilo nás trapné ticho. Mě, Jaroslava V. Klímu a Ivanu Hroznou. Jaroslavu V. Klímovi se po hubeném krku pohyboval ohryzek nahoru dolů, nahoru dolů. Ivana Hrozná zrudla. Já jsem zašilhal do osudné rubriky Příbuzní v zahraničí v kádrovém dotazníku Lucie Klímové a četl jsem:

Clara Paese – teta

Isabella Francesco – teta

Lucia Petrinelli – teta

Mariucca Franconi – teta

Cesare Franconi – strýc

Benito Franconi – strýc

Carlo Franconi – strýc

Emilio Franconi – strýc

New York, USA

Mrkl jsem ještě rychle na rubriku Rodiče. Otec: *Václav Klíma, hudebník. Matka: Marie Klímová, roz. Franconi, zemřela.*

Odtud tedy ty taliánské mravy jejího bratra.

A ty taliánské oči.

Zamrazilo mě.

Jaroslav V. Klíma seděl bez hnutí a pomalu purpurověl. Ivana Hrozná na něho upřeně hleděla a z pohledu jsem jí zřetelně vyčetl soucit. Odkáslala si a odvážila se říct:

„Třeba v tom bude nějaký omyl, soudruhu –“

Ale detektiv vyletěl, jako by ho píchli šídlem.“

„Žádný omyl! Porco Dio!“ zařval a zcela nedetektivně udeřil pěstí do konferenčního stolu. „Moje vlastní sestra! Kde je? Kde je?“

Divoce se rozhlédl kolem sebe, jako by čekal, že se Lucie Klímová objeví schovaná někde ve sborovně. Pak jeho pozornost upoutaly dveře. Vyrazil k nim s nesrozumitelným výkřikem. Ivana Hrozná učinila chabý pokus ho zadržet, ale detektiv se jí vyškubl a řítil se ke dveřím.

Ty se otevřely a v nich se objevil rozpačitý pán s aktovkou. Detektiv do něho plnou rychlostí vrazil a oba se poroučeli.

První se vzpamatoval pán. Posadil se.

„Pardon,“ řekl a podal ruku poloomráčenému Jaroslavu V. Klímovi. „Profesor Kotě. Musím se omluvit. Došlo tu k politováníhodnému omylu. Ty peníze mám já.“

„Porco Dio!“ zařval Jaroslav V. Klíma.

„Našel jsem je v kabinetě, když jsem odcházel,“ pravil pokorně Kotě. „Račte prominout. Způsobil jsem nepříjemnosti, ale neměl jsem už čas zjišťovat, čím jsou, a tak jsem je zamkl do své skříně, aby se neztratily. Chtěl jsem o tom říct na odchodu školníkovi, ale nějak jsem – zapomněl –“

Jaroslav V. Klíma hleděl na profesora Kotěho jako na zjevení.

„Zaplať pánbůh!“ ozvala se radostně Ivana Hrozná. „To mi spadl kámen ze srdce, soudruhu Kotě!“

Detektiv zablábolil:

„Tak tedy žádné peníze se neztratily?“

„Bohužel – bohudík,“ zakoktal rozpačitě Kotě a ustoupil o krok od detektiva. Jaroslav V. Klíma ještě o poznání zpurpurověl.

Najednou prudce sáhl do kapsy, přiskočil ke Kotěmu, pravičkou ho uchopil za kravatu a levicí mu vrazil před oči černý podvazek.

„A co znamená tohle?“ zařval, až mu přeskočil hlas.

„To – to – to prosím nemám tušení,“ koktal Kotě a oběma bílými baculatými rukama se snažil vyprostit kravatu z detektivova sevření. Černé oči Jaroslava V. Klímy spočinuly na těch běloučkých těstovitých rukách, které snad nikdy v životě nedržely nástroj těžší než pero, a detektiv se zarazil. Dlouho na ně hleděl.

Pak pohlédl na mě.

Zamrazilo mě.

Černé oči Jaroslava V. Klímy sklouzly z mé tváře na mou zafačovanou ruku.

Srdce se mi zastavilo.

Jaroslav V. Klíma předvedl poslední bleskurychlý pohyb toho dne a ve sborovně se rozsvítilo překrásné souhvězdí červených, modrých a zelených hvězdiček.“

* * *

„Jistě jste pochopila,“ poručík Borůvka zaváhal a potom, poprvé za celou dobu, co ji znal, oslovil příslušnici křestním jménem, „Evo. Jaroslav V. Klíma byl docela dobrý, pečlivý a příjemný švagr, až na to, že slib, který dal umírající matce ohledně Lucie, dodržoval i potom, co se Lucie vdala. Sledoval mě na každém kroku mnoho let. Nedůvěřoval asi mým morálním zásadám.“

Poručík vzdychl a rozpačitě se usmál na příslušnici.

„Čest jeho sestry jsem nakonec zachránil já, čtrnáct dní po případu s černým podvazkem, v děkanském chrámu sv. Vavřince v K. Ale jako učitele mě to stejně nezachránilo. Musel jsem ze školy i z K. odejít a naskytla se mi taková možnost – přes jednoho kamaráda z vojny – a snad mi taky trochu zaimponoval Jaroslav V. Klíma. Koneckonců, svůj případ tenkrát vyřešil, i když to byl jiný případ, než si ze začátku myslel. Podal jsem si žádost k Bezpečnosti – z lotrů prý bývají nejlepší policisté – už zakladatel našeho detektivního povolání, slavný Vidocq, byl vlastně uprchlý galejník.“

Odmlčel se. Dívka hleděla kamsi do neurčita, do neznáma.

Poručík si smutně pomyslel, že Případ černého podvazku ji nerozveselil. Přemohl se, nasadil opět lehký tón:

„I na mně se to osvědčilo – už jsem u kriminálky zůstal a nemůžu říct, že by se mi sem tam něco nepovedlo vypátrat. Doufám ale, že si o mně teď nemyslíte nic špatného. To víte, byl jsem tenkrát mladý, i když učitel, a učarovaly mi ty její šedivé oči – měla je v takových černých rámečcích – takové smolné řasy měla, víte.“ Poručík se zasnul. „V jejich rodině mají všichni černé nebo šedivé oči – a všichni

v takových smolných rámech. Ukážu vám někdy fotografie, jestli vás to bude zajímat.“

Podíval se na ni nejistě, ale dívčiny vlastní oči, také černé, také v černých rámečcích řas, stále hleděly do neznáma.

Poručík vzdychl.

„No, tak abych to dopověděl: prostě, protože moje žena byla moje žákyně, nemohli jsme se přirozeně scházet na veřejnosti, na to bylo K. příliš malé městečko. Zbyl nám jenom zeměpisný kabinet, kde měl kolega Kotě tu širokou pohovku na odpolední šlofiky. Když tenkrát k večeru, kdy měla být Lucie na hodině angličtiny, Celbová začla lomcovat klikou, přirozeně jsme se poděsili a uvedli jsme se do civilizovaného stavu trochu překotně. A při tom přišla moje žena o ten černý podvazek. Stačil jsem právě zamknout a klíč pověsit ve sborovně, když jsem na schodech uslyšel školníka, jak se vracel s Celbovou. Tak jsme se schovali o poschodí výš, a když byli ti dva v kabinetě, rychle jsme seběhli dolů a zadem přes zahradu, kudy jsme taky do svého kabinetu tajně chodívali. Protože jsme měli naspěch, rozřízl jsem si ruku o ten vyčnívající hřebík, který pak poranil i Jaroslava V. Klímu. To je taky ten jediný švindl, jehož jsem se vůči vám, Evo, v tomhle vyprávění dopustil. Nebyl to nůž na chleba. Byl to ten hřebík. No,“ poručík vzdychl, „a za devět měsíců – to už jsem zařezával u kriminálky – se nám narodila Zuzanka.“

„Ale –“ řekla příslušnice.

„Ano?“ poručík na ni tázavě upřel ty své velké pomněnkové oči v tom svém kulatém měsíčním obličejí, nad nímž smutně trčel neposlušný kačírek. Bylo to veselé vyprávění, ale dívku nerozveselilo. Hleděla na něho a přišlo jí ho líto. Byl už starý. A najednou pochopila ten poručíkův hluboký, strašlivě bezedný smutek, který se mu usadil v obličejí, nezaplavitelně, nevykořenitelně, a také zesmutněla.

„Co jste chtěla říct – Evo?“ zeptal se tiše starý kriminalista.

„Nic,“ vzdychla a bylo jí do breku. „Jenom – jenom, že ze Zuzanky můžete mít radost. Je to moc hezké děvče.“

Poručíkovu tvář přelétl úsměv.

A dívka lhala. Chtěla říct něco docela jiného. Jenomže teď, v hloubi srdce, už docela jistě věděla, že to poručíkovi nikdy neřekne, jak velice je nepravděpodobné, aby žena s šedivýma očima a modrooký muž měli spolu dceru s očima jako zelenooká kočka.

Praha 1962–1965

Autorova poznámka

Poručík Borůvka mi napadl, když mě v roce 1963 požádal Lubomír Dorůžka, abych pro ročenku *Taneční hudba a jazz* zase něco napsal. Protože na téma jazz jsem toho tenkrát sepsal už hodně, nechtělo se mi do toho, ale dostal jsem nápad. Jak čtenáři detektivek vědí, pro žánr v podstatě stále platí pravidla formulovaná P. Ronaldem A. Knoxem a jedno z nejdůležitějších praví, že řešení problému nesmí vyžadovat žádné speciální znalosti, jaké se u průměrného čtenáře nedají předpokládat. Existuje ovšem „podžánr“, detektivky pro specialisty, jejichž vyluštění závisí právě na takových speciálních znalostech: na pravidlech šachu nebo mariáše, na znalosti astronomie apod. Umínil jsem si tedy napsat povídku, kde řešení by tak nebo onak záviselo na znalosti jazzu, nebo přesněji nástrojů v jazzu používaných. A taky jsem ji sepsal, vyšla v ročence *Taneční hudba a jazz* v roce 1963 a jmenovala se *ten. sax. solo*. Detektiv vraha chytil na tónové rozsahy tenorsaxofonu a B-klarinetu, které se liší, třebaže oba nástroje jsou laděny stejně.

Detektiv v téhle povídce se jmenoval Arnošt Ponykl, byl už smutný, ale nikoli obtloustlý jako pozdější pátrač, do něhož se pod jménem poručík Borůvka Ponykl převtělil v knižním vydání.

Měl jsem v té době za sebou už první díl zamýšlené a později nedokončené pentalogie, kterou jsme sepisovali s Honzou Zábranou a jejímiž hrdiny byli Dr. Jaroslav Pivoňka a jeho milá Boženka Skovajsová, fungující v příbězích jako Watson toho dost neschopného soukromého detektiva. Vymýšlení jejich příběhů s atmosférou předválečné, předmnichovské a okupované Prahy mě namlsalo, a tak jsem se rozhodl udělat sám knihu detektivních povídek. Převzal jsem story z *Taneční hudby a jazzu*, ale štíhlý znalec té hudby se změnil v zakulaceného a pesimistického génia poručíka Josefa Borůvku, bývalého profesora tělocviku, jehož pedagogickou kariéru ukončil nucený sňatek s žákyní, a on se tedy dal na chytání vrahů, ačkoliv

osud, jaký jim po zatčení tehdy ještě hrozil, nedokázal nikdy srovnat s vlastním svědomím.

První část cyklu nazvanou *Smutek poručíka Borůvky* jsem napsal ještě v Praze a tam jsem taky načal část druhou, později nazvanou *Hříchy pro pátera Knoxe*. Pokračoval jsem v ní však už v Kanadě, kde jsem dokončil dva zbývající díly, *Konec a Návrat poručíka Borůvky*, které se doufejme dočkají vydání i v těchto Spisech.

V Praze ještě před invazí natočili několik filmů s Borůvkou. Film založený na knize *Smutek poručíka Borůvky* obsahoval tři povídky: *Smrt na jehle* (režie Ivo Novák), *Jak se koupe žena* (podle povídky Vědecká metoda, režie Ladislav Rychman) a *Zločin v dívčí škole*, kterou s neobyčejnou invencí realizoval tehdy mladičký Jiří Menzel.

Když *Smutek poručíka Borůvky* vyšel knižně, leckdo mi vyčítal, že jsem se dal na detektivky, když jsem tzv. vážný spisovatel. Ale v dávných dobách, kdy jsme poslouchali a hráli swing a naši otcové nám za to láli a dávali nám za vzor Smetanu, razili jsme zásadu, že není hudba lehká a vážná, ale jenom dobrá a špatná. Lehká i vážná hudba mají svá pravidla a poctiví autoři vždy komponují s uměleckým záměrem udělat je co nejlíp.

Jaké jsou tyhle detektivky, nepřísluší rozhodovat mně. Jenom doufám, že se jimi lidé potěší a že, byť jsou to pohádky, je v nich zachycen i kousek skutečného světa a jeho tehdejších problémů.

J. Š.

Josef Škvorecký
Smutek poručíka Borůvky

Edice E-knihovna
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 28. 4. 2017

ISBN 978-80-7532-755-0 (pdf)